

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Περίοδος Β'
Τεύχος 785
Παρασκευή
4 Απριλίου 2003
Τιμή: 4 Ευρώ

25 ΦΕΒ. 2004

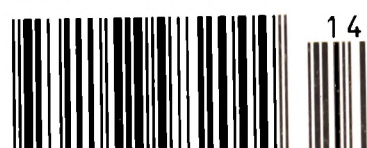

**Οι μαθητές
στους
δρόμους
για την
ειρήνη...**

ΜΑΡΤΙΟΣ 2003

ISSN 1108-9822

14>

... και το μποϊκοτάζ

Κάντε μια φωτεινή επέκταση

Απόλυτη στεγανότητα χωρίς σιλικόνες

Πλήρης (100%) θερμική διακοπή

Αντιηλιακά
(Σχ. Θερμικό Κέρδος 88 BTU / sq ft)
καί θερμομονωτικά διπλά,
διπλοσφραγισμένα κρύσταλλα
 $K = 1,35$ έως $0,54 \text{ kcal / m}^2 \text{ h } ^\circ\text{C}$

Προστασία από τις υπεριώδεις ακτίνες (UV)
(δίοδος μόνον 6%)

ΗΛΙΟΧΩΡΟΙ
ΗΛΙΟΡΟΦΕΣ
ΑΙΘΡΙΑ - ΘΟΛΟΙ
ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ

DOMES - PATIOS - SKYLIGHTS
SUNROOMS - PYRAMIDS

ΑΘΗΝΑ

Κατεχάκη 66

τηλ.: 210 67 10 130

fax : 210 677 62 35

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Αραβαντινού 6

τηλ.- fax : 25610 65 2 64

Περίοδος Β' • Έτος 30ο • Τεύχος 785

Παρασκευή 4 Απριλίου 2003

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ANTI - ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Εύη Ζήση

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 76 δολ. ΗΠΑ, ετήσια 152 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λασσανή 3, Θεσσαλονίκη τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ:	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Βασόρα, Καρμπάλα, Ντουνίγια, Βαγδάτη - ισοπεδώνονται...	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• Αλέξανδρος Καζαμίας: Άνθρωποι και βόμβες	14
• Μανόλης Καρέλλης: Είμαστε όλοι Ιρακινοί!	16
• Τ.Κ.Δ.: Ο «νονός του πλανήτη»	17
• Αλέκος Τζιόλας: Η παραφροσύνη ανεξέλεγκτη σε παγκόσμια δράση	18
• Ευάγγελος Αρεταίος: Ανησυχία και αγωνία στο Κουρδιστάν	21
• Τ.Κ.Δ.: Έτσι εξωραΐζουν τον τρόπο	22
• Ρεπόρτερ: Την Πρωταπριλιά γιόρτασε ο Ρόκκο	23
• Εφημερολόγιο από την Εφήμερη	24
ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Οι μαθητές στους δρόμους για την Ειρήνη	26-43
• Οι μαθητές στους δρόμους για την Ειρήνη	26
• Συνειδητοποιούμε, πιστεύουμε, ελπίζουμε...	27
• Κατεβήκαμε συνειδητά εναντίον του πολέμου...	28
• Εμείς είμαστε η δύναμη τώρα	29
• Μποϊκοτάζ	30
• Για ν' αντισταθούμε χρειαζόμαστε στόχους	32
• Σε σχολεία του Υμηττού	33
• Από το 2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών	34
• Ανταπόκριση από το Σαν Φρανσίσκο	36
• Ανταπόκριση από τη Νέα Υόρκη	38
• Ξεσηκώθηκε και ο μαθητόκοσμος της Αγγλίας	39
• Μας είχαν βάλει χειροπέδες	40
• Εκδήλωση ανεπαρκής	41
• Απάθεια ίσον συμμετοχή	42
• Οι φωνές μικρές, αλλά δυνατές	43
• Όλγα Φωτακοπούλου: Ποιοι «διορθώνουν» τον Πικιώνη;	44
• Carl Dundas: Η ισραηλινή κατοχή και οι νομικές ευθύνες της Ελλάδας	46
• E-mail από τον Απόστολο Διαμαντή	49
• Δ. Χαρίτος: «Ντροπή σας, κύριε Μπους!»	50
• ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	51
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	54
• Μάνος Στεφανίδης: Υποτιμώντας την ελληνική τέχνη	58
• Δημήτρης Φιλίππιδης: Για τη διάχυτη πόλη	60
• Ε. Μουντράκη: Συνέντευξη με τον Μανώλη Ιωνά	61
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: Επαναστάτης χωρίς αιτία (και χωρίς επανάσταση)	62
• Ε. Μουντράκη: Τέχνης Φύλακας Άγγελος	63
• ΒΙΒΛΙΟ	64

**Στο εξώφυλλο σκίτσο του Τάσου Αναστασίου
και στο οπισθόφυλλο σκίτσο του Στάθη.**

ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ!

Με νέα φορτία χιλιάδων τόνων από πυραύλους και βόμβες της «ελευθερίας» αρχίζει τώρα η πολιορκία της Βαγδάτης που ήδη έχει μετατραπεί σ' έναν απέραντο τάφο παιδιών και γυναικών. Τα απαγορευμένα όπλα, τις βόμβες διασποράς, θ' ακολουθήσουν οι βόμβες απεμπλουτισμένου ουρανίου που σύμφωνα με το αμερικανικό Πεντάγωνο βρίσκονται καθ' οδόν. Όλες, για να γλυτώσουν τον ιρακινό λαό απ' τα, παράνομα κατά τα άλλα, «όπλα μαζικής καταστροφής» που ως τώρα κανείς δεν έχει εντοπίσει. Κι όμως, ο εντοπισμός τους ήταν –θυμάστε;– ο πρώτος στρατιωτικός στόχος αυτής της εισβολής και η υποτιθέμενη αιτία διεξαγωγής της.

Ο βάρβαρος πόλεμος που σήμερα διεξάγεται στο Ιράκ δεν είναι απλώς ένας παράνομος πόλεμος που παραβιάζει όλες τις αρχές του ΟΗΕ και του διεθνούς δικαίου. Είναι πρωτίστως μια επίθεση χωρίς καμία αφορμή, μια καθαρή εκδήλωση ρατσιστικής βαρβαρότητας για την επίδειξη της δύναμης των όπλων πάνω στα μελαμψά σώματα μικρών παιδιών. Αυτοί που την πραγματοποιούν διαπράττουν μία πράξη που στην ορολογία του διεθνούς δικαίου περιγράφεται μόνο με έναν χαρακτηρισμό: έγκλημα κατά της ανθρωπότητας.

Η ελληνική κυβέρνηση, που προεδρεύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εύχεται, λέει, «ο πόλεμος αυτός να τελειώσει το συντομότερο δυνατό». Σκέφθηκαν άραγε οι σπουδαίοι επικοινωνιολόγοι που εφηύραν τη διατύπωση αυτή ότι και ο βομβαρδισμός της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι έγινε για να «τελειώσει το συντομότερο δυνατό» ο β' παγκόσμιος πόλεμος;

Όχι, η κυβέρνησή μας δε ζητά να σταματήσει αυτός ο πόλεμος· τη γρήγορη ολοκλήρωσή του θέλει. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο το *lapsus linguae* του κ. Παπαντωνίου την περασμένη Τρίτη όταν δήλωσε έξω από το Πεντάγωνο πως με τον Ντόναλντ Ράμφελντ συζήτησαν την ανοικοδόμηση του Ιράκ στη «μετα-Σαντ...» – για να διορθώσει αμέσως: την «μετά το τέλος του πολέμου» εποχή.

Εδώ η καταρρακωμένη οικονομικά, εξαρτημένη στρατιωτικά και αμφιβόλου δημοκρατικότητας Τουρκία, με συντηρητική κυβέρνηση, αρνήθηκε το μποναμά των 28 δισ. δολαρίων, διότι το κοινοβούλιό της δεν ενέκρινε τη χρήση των στρατιωτικών βάσεων των ΗΠΑ για το άνοιγμα βορείου μετώπου στο Ιράκ. Κι εμείς, με μια «ανεξάρτητη» σοσιαλιστική κυβέρνηση στο τιμόνι της προεδρίας της Ε.Ε. και με μια δημοκρατία που υποτίθεται ότι κατήργησε ακόμη και τη μυστική διπλωματία, αντί να συμπαραταχθούμε με τη «φίλη» Τουρκία κατά του εγκληματικού αυτού πολέμου, ζητούμε την ταχύτερη διάπραξη των εγκλημάτων του, για να κλέψουμε –οι πονηροί– την εύνοια των Αμερικανών από την Άγκυρα.

Ο πόλεμος στο Ιράκ πρέπει να σταματήσει τώρα. Το αίτημα της γρήγορης ολοκλήρωσής του δε συνιστά απλά ανοχή, αλλά συνενοχή που δίνει το άλλοθι στους εισβολείς να μετατρέψουν τη σφαγή τους σ' ένα γενικευμένο μακελειό.

Στις τραγικές αυτές στιγμές, όπου οι ισχυροί του κόσμου σκοτώνουν τα ίδια τα παιδιά του, μας λείπει για άλλη μια φορά η Ενωμένη Ευρώπη που θα έπρεπε να είχαμε. Ανίκανοι πολιτικοί, μπλεγμένοι στα πλοκάμια εξαρτημένων κυβερνήσεων, αφού άφησαν να γίνει το κακό και το ευλόγησαν, ανακαλύπτουν τώρα την προοπτική μιας ανεξάρτητης ευρωπαϊκής άμυνας έξω από την υποτέλεια του Ευρωατλαντισμού. Να την επιδιώξουν. Η μόνη ελπίδα που μας μένει προέρχεται από τους νέους που διαδηλώνουν απαιτώντας τον άμεσο τερματισμό του πολέμου καθώς και από τους ηρωικούς απλούς ανθρώπους του Ιράκ που αντιστέκονται στους πυραύλους με τα ίδια τα σώματά τους.

αντί

ΤΟ ΝΕΟ ΙΡΑΚ ΠΟΥ
ΘΑ ΧΤΙΣΟΥΜΕ ΔΕΝ
ΘΑ ΠΕΣΕΙ ΠΟΤΕ...

ΤΟΣΕΣ ΨΥΧΕΣ
ΘΥΣΙΑΖΟΥΜΕ
ΣΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ...

Σ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Βασόρα, Καρμπάλα, Ντουνίγια, Βαγδάτη – ισοπεδώνονται...

Ανάληψη η «συμμορία του πολέμου»

– Ποιος θα πληρώσει για τις εκατόμβες των αμάχων;

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ μαίνεται. Και όσο συνεχίζεται, τόσο η συσσώρευση πτωμάτων, οι εκατόμβες θυμάτων, η γενοκτονία αμάχων, δεν έχει τελειωμό... Quiz: Από τις 8.700 βόμβες που είχαν ρίξει, ως την περασμένη Τρίτη, Αμερικανοί και Βρετανοί εναντίον «ιρακινών στόχων», πόσοι, άραγε, από τους στόχους αυτούς, ήταν «στρατιωτικοί» και πόσοι «μη στρατιωτικοί»;

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ του είδους αυτού, όμως, δεν απασχολούν τη «συμμορία του πολέμου» (Μπους, Τσένεϊ, Ράμσφελντ, κλπ.), η οποία προκειμένου να «απελευθερώσει» το Ιράκ, δεν έχει πρόβλημα να ισοπεδώσει και τη Βασόρα, και την Καρμπάλα, τη Ντουνίγια, τη Χίλα, τη Νατζάφ και, φυσικά, τη Βαγδάτη. Τώρα πια, 15η μέρα του πολέμου, όλοι ξέρουν ότι, προκειμένου να διατηρηθεί υψηλό το ηθικό των αμερικανών εισβολέων –και μέχρις ότου μεταφερθεί η 4η Μηχανοκίνητη Μεραρχία Πεζικού (η επονομαζόμενη και Ψηφιακή Μεραρχία...)- η Βαγδάτη γνωρίζει τους πιο σκληρούς και ανελέητους βομβαρδισμούς. Νύχτα και μέρα. Με τη βοήθεια και των B-52... Μέσα στο κλίμα αυτό, κανένα δεν εκπλήσσει όταν «στόχος» των Αμερικανών φέρεται να είναι τότε μια από τις λαϊκές αγορές της Βαγδάτης (ακούς εκεί, εν ώρα πολέμου, να πουλούν ζαχαρωτά

και χουρμάδες;...) και τότε ένα λεωφορείο, στο οποίο επέβαιναν 13 γυναίκες και παιδιά. Ερώτηση: πρέπει, άραγε, να είναι κανείς κατ' ανάγκη «αντιαμερικανός», για να συμφωνήσει με τη βρετανική Γκάρντιαν, όταν υποστηρίζει ότι «το μόνο που πέτυχαν, ως τώρα, οι “απελευθερωτές”, είναι να απελευθερώσουν τις ψυχές των Ιρακινών από τα σώματά τους»;

ΤΙ ΓΥΡΕΥΕΙ Η ΑΛΕΠΟΥ (ΠΑΟΥΕΛ) ΣΤΟ ΠΑΖΑΡΙ;

ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ γεγονός ότι η εναντίωση σε αυτόν τον παράνομο (χωρίς την έγκριση του ΟΗΕ) πόλεμο, συνεχίζεται, σε όλα τα γεωγραφικά πλάτη της γης, από εκατομμύρια ενεργούς ή απλώς ευαίσθητους πολίτες. [Ενδεικτικό, από την πλευρά αυτή, και το χθεσινό μεγάλο αντιπολεμικό συλλαλητήριο ΑΔΕΔΥ-ΓΣΕΕ στο Σύνταγμα, το οποίο, κατά την εκτίμηση του προέδρου της ΑΔΕΔΥ, Σπ. Παπασπύρου, συμπορεύεται με τα συνδικάτα, τα κινήματα ειρήνης και τις οικολογικές οργανώσεις σε όλο τον κόσμο.]

ΩΣΤΟΣΟ, αν κάτι εντυπωσίασε –εντυπωσιάζει– ήταν η αιφνιδιαστική πρωτοβουλία που ανέλαβε ο αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Κόλιν Πάουελ να επισκεφθεί: α) την Άγκυρα, την Τετάρτη και β) τις Βρυξέλλες, χθες

Πέμπτη. Την ώρα που σύρονται οι γραμμές αυτές, δεν υπάρχουν στοιχεία για να αναλυθούν οι δύο αυτές πρωτοβουλίες του αμερικανού υπουργού. Και ως προς τις αμερικανο-τουρκικές σχέσεις, ορισμένοι αναλυτές, στην Κωνσταντινούπολη, εκτιμούν ότι η επίσκεψη Πάουελ θα μπορούσε να «επαναποθετήσει» τις σχέσεις αυτές σε «σταθερότερες βάσεις». Άλλοι όμως (μεταξύ αυτών και ο πρώην πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Άγκυρα, Μόρτον Αμπράμοβιτς) αρέσκονται να υπενθυμίζουν ότι η Τουρκία, με την άρνησή της να επιτρέψει τη διέλευση αμερικανικών στρατευμάτων στο βόρειο Ιράκ, «έθεσε σε κίνδυνο ολόκληρο το οικοδόμημα δυτικού προσανατολισμού της εξωτερικής πολιτικής της».

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ, ωστόσο, που ενδιαφέρει, κυρίως, τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις (και, κατ' επέκταση, την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη – άρα και την ελληνική), είναι «το τι έχει κατά νου» ο Πάουελ, με την επίσκεψή του στις Βρυξέλλες. Επιδιώκει, πράγματι, «αναθέρμανση των ευρωαμερικανικών σχέσεων»; Και αν ναι, βάσει ποιων αρχών ή –έστω– «ανταλλαγμάτων»; Ήδη, 24 ώρες πριν από την άφιξη του Πάουελ στις Βρυξέλλες, ο ΥΠΕΞ του Βελγίου, Λουί Μισέλ, αισθάνθηκε την ανάγκη να διαμηνύσει στον αμερικανό υπουρ-

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

Το Αντί κυκλοφορεί από τη Μεταπολίτευση, συνεχίζοντας μιαν ιστορία που άρχισε μέσα στη δικτατορία. Στα τεύχη του καταγράφεται η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

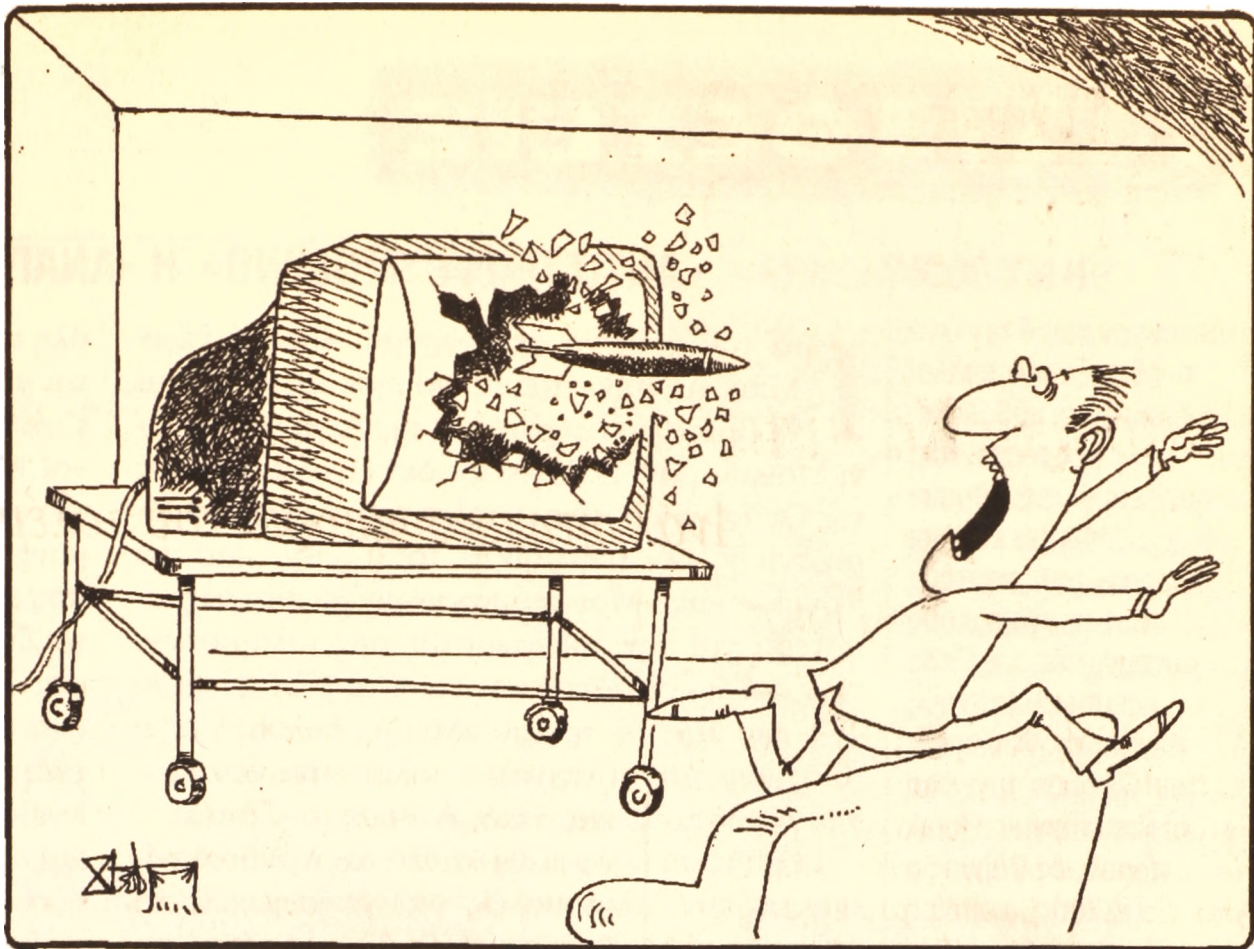
για να εξασφαλίσετε τη συνεχή και αντικειμενική ενημέρωσή σας.

γό Εξωτερικών ότι «η ανοικοδόμηση του Ιράκ περνά μέσα από τα Ηνωμένα Έθνη». Ανασυγκρότηση, όμως, διευκρίνισε ο Λουί Μισέλ, δεν σημαίνει μόνο «ανοικοδόμηση κτηρίων, αλλά εγκαθίδρυση ενός δημοκρατικού κράτους». Κοντολογίς: Άλλο στρατιωτική αμερικανική κατοχή (υπό αμερικανό γκαουλάιτερ, κ.λπ.) και άλλο η διασφάλιση της ειρήνης στην περιοχή, μέσω μιας ειρηνευτικής δύναμης (peace keeping) υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, κ.λπ.

«ΕΘΝΙΚΑ ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΙ» ΕΝΑΝΤΙ ΡΑΜΣΦΕΛΝΤ; ΑΛΛΑ ΓΙΑΤΙ;

ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ, όμως, δεν απαντούν στο καυτό ερώτημα: Τι διαβήματα έγιναν ή γίνονται, από πλευράς ΟΗΕ ή Αραβικού Συνδέσμου ή ελληνικής προεδρίας για την άμεση κατάπαυση του πυρός ή για «ένα –έστω– διάλειμμα ειρήνης»; Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, Χ. Πρωτόπαπας, που ρωτήθηκε σχετικά, δήλωσε πως η Ελλάδα, από την αρχή, «επεδίωκε την ειρηνική λύση της κρίσης στο Ιράκ», πλην, «δεν μας έχει υποβληθεί αίτημα από πλευράς Αραβικού Συνδέσμου ή άλλων χωρών, για τη σύγκληση γενικής συνέλευσης του ΟΗΕ», κ.λπ.

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, βαίνουμε καλώς. Δεχόμαστε ότι κάποιοι θέλουν να μας διαλύσουν (να διαλύσουν την Ευρώπη, την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση...), βιώνουμε την ισοπέδωση μιας χώρας (του Ιράκ), καταγράφουμε τη νέα απειλή τους (στρεφόμενη, τη φορά αυτή, κατά του Ιράν και της Συρίας), δεχόμαστε ότι ο πόλεμός τους είναι παράνομος, εγκληματικός, κ.λπ., αλλά προσέχουμε να είμαστε εξαιρετικά αβροί. Ο υπουργός Άμυνας, Γιάννος Παπαντωνίου, λόγου χάρη, χαρακτήρισε τη συνάντηση που είχε, την περασμένη Τρίτη, με τον Ντόναλντ Ράμσφελντ, στην Ουάσιγκτον, «χρήσιμη και ουσιαστική». (Η φράση είναι ένα είδος «διπλωματικού κλισέ».) Γιατί όμως η συνάντηση ήταν «χρήσιμη και ουσιαστική»; Διότι –διαβάσω– ο Ράμσφελντ αναγνώρισε τον ρόλο που διαδραματίζει η Σούδα στα αμερικανικά επιτελικά και επιχειρησιακά σχέδια. Γι' αυτό και «δεν διατύπωσε κανένα επιπλέον αίτημα, παρά μόνο ζήτησε πολιτική στήριξη στην ακο-

λουθούμενη αμερικανική πολιτική».

ΚΑΤΑ ΠΟΙΑ λογική, όμως, ο Ράμσφελντ έπρεπε να μας υποβάλει «επιπλέον αιτήματα»; Αφ' ότου άρχισαν οι αμερικανοβρετανικές επιχειρήσεις στο Ιράκ –έγραψε ο Ν. Χασαπόπουλος στο Βήμα– πέρασαν από τον εθνικό εναέριο χώρο 640 μεταγωγικά αεροπλάνα, μεταφέροντας αμερικανούς και βρετανούς κομάντος, οχήματα και οπλισμό. Στο ίδιο διάστημα, πέρασαν από τον ελληνικό εναέριο χώρο και περίπου 100 μαχητικά αεροπλάνα (F-16, Tornados, F-15, A-10, τα τελευταία φέρουν αντιαρματικά βλήματα με απεμπλουτισμένο ουράνιο), συν τα διαβόητα και φονικά B-52, βομβαρδιστικά με μεγάλη ακτίνα δράσεως. Γιατί, λοιπόν, έπρεπε ο κ. Ράμσφελντ να μας είχε υποβάλει και πρόσθετα αιτήματα και, επειδή δεν το έκανε, πρέπει να αισθανόμαστε εθνικά υπερήφανοι; Από την άλλη, τι τουπέ είναι αυτό, να μας ζητεί μόνον «πολιτική στήριξη της ακολουθούμενης αμερικανικής πολιτικής»;

Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ «4» ΑΝΗΣΥΧΕΙ ΛΟΝΔΙΝΟ/ΡΩΜΗ!

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, η πρωτοβουλία του Βελγίου, της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Λουξεμβούργου, για την ενίσχυση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρχισε να ανησυχεί τον... Μπλερ και τον Μπερλουσκόνι. Ο τελευταίος, μάλιστα, ζήτησε τις καλές υπηρεσίες της ελληνικής προεδρίας, για να διασφαλισθεί η συμμετοχή και της Ιταλίας στη συνάντηση αυτή. «Κανο-

νικάς εχόντων των πραγμάτων –δήλωσε ο ιταλός υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Μπουτιλιόνε– θα έπρεπε να είχαν προσκληθεί τα έξι ιδρυτικά κράτη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, πράγμα που δεν συμβαίνει αυτή τη στιγμή». [Ο Μπουτιλιόνε, καμώνεται ότι δεν ξέρει τίποτε για τον... φόνο, το ότι, δηλαδή, ο Μπλερ της Βρετανίας, ο Αθνάρ της Ισπανίας, ο Μπερλουσκόνι της Ιταλίας, ο Ρασμούσεν της Δανίας και ο Μπαρόσο της Πορτογαλίας, αισθάνθηκαν την ανάγκη να συμπαράταχθούν με τις ΗΠΑ και να ευλογήσουν έναν πόλεμο με τον οποίο διαφωνούν οκτώ στους δέκα ευρωπαίοι πολίτες...] Πάντως, ο υπουργός Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου δήλωσε ότι το θέμα θα τεθεί προς συζήτηση, στους ομολόγους του, στη «Συνάντηση του Μαΐου», δηλαδή στο Συμβούλιο των Γενικών Υποθέσεων. Πριν από το Συμβούλιο αυτό, όμως, οι «4» θα συναντηθούν στις Βρυξέλλες (στις 29 Απριλίου) για να τα πουν «ιδιαιτέρως»... Εκτός αν αποφασίσουν διαφορετικά. Όσο για την Ελλάδα, φυσικά, χαρακτηρίζει την πρωτοβουλία των «4» θετική, παρακολουθεί το θέμα «από πολύ κοντά» και είναι έτοιμη να φέρει το θέμα (ακριβέστερα, να επαναφέρει το θέμα), στο θεσμικό του πλαίσιο, την κατάλληλη στιγμή. Μέχρι τότε, πολλά θα κριθούν και από την έκβαση του πολέμου – ενός πολέμου που υπονομεύει και τα Ηνωμένα Έθνη, και την Ευρωπαϊκή Ένωση, και τις ανθρώπινες αξίες και τον πολιτισμό.

ANTHΝΩΡ

OH MY GOD!

Αυτόν τον καιρό τον Θεό τον διεκδικούν πολλοί ιδιοκτήτες: καθολικοί, προτεστάντες, σουνίτες, σίιτες, εβραίοι κ.ά. Μάλιστα κάποιοι θεωρούν τους εαυτούς τους προνομιακούς συνομιλητές του Θεού και αποκλειστικούς φορείς της βούλησής του! Θεέ μου συγχώρα με! Παράδειγμα ο freak πρόεδρος θάμνος ο ζηλωτής, ο οποίος προσεύχεται και σκοτώνει θεωρώντας τον εαυτό του νέο Σταυροφόρο που η Θεία Πρόνοια όρισε να διαλοστεί τον αντίστοιχο Σαλαδίνο. Μπροστά σε μια τέτοια θρησκόληπτη υστερία οι εγχώριοι ρασοφόροι και οι ζωικοί μοιάζουν αγγελούδια. Ένα όμως είναι το οδυνηρό συμπέρασμα: δύο αιώνες μετά τον Διαφωτισμό ο Σκοταδισμός μαζί με την Αγορά είναι οι κυρίαρχες πνευματικές «αξίες» του πλανήτη. Oh my God (ή καλύτερα oh my Gold).

Μ.Σ.

ΑΓΟΡΕΣ

Στην καταστροφή των αγορών τα παν' καλά οι Αμερικάνοι. Των λαϊκών και των άλλων... Κύριε Φρανκς μου, σας παρακαλώ, την επόμενη Πέμπτη μπορείτε να στείλετε μια έξυπνη βόμβα σας γωνία Κατεχάκη και Αμεδαίου Χαν, όπου ένας μανάβης πουλάει μαρούλια 1,5 ευρώ και τρομοκρατεί τη συνοικία μας;

ΝΑΠ

«ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟ ΝΤΟΜΙΝΟ» Ή «ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΣΜΕΝΟ ΤΑΒΛΙ»;

Για τον κίνδυνο δημιουργίας «εκατό νέων Μπιν Λάντεν» προειδοποίησε τις ΗΠΑ και τη Βρετανία ο πρόεδρος της Αιγύπτου Χόσνι Μουμπάρακ. Η Αίγυπτος δεν είναι αντίπαλος της Ουάσιγκτον· είναι η τρίτη παραλήπτρια αμερικανικής βοήθειας μετά το Ισραήλ και την Τουρκία και ο Μουμπάρακ γνωρίζει κάτι περισσότερο για την τρομοκρατία των ισλαμιστών: τους πολέμησε αδυσώπητα από το 1981 μέχρι το 1997 και δέχτηκε τρεις απόπειρες δολοφονίας ο ίδιος, αφότου οι αιγύπτιοι ισλαμιστές δολοφόνησαν τον προκάτοχό του, Άνουαρ αλ-Σαντάτ.

Η εξέγερση των μαζών σε όλο τον αραβικό κόσμο, απ' τον Ατλαντικό ως τον Ινδικό, απειλεί τα πελατειακά καθεστώτα των ΗΠΑ με προοπτικές ανατροπής.

Όχι, δεν πρόκειται για την «αντίστροφη θεωρία του ντόμινο» που ο πρόεδρος Μπους υποσχεται ότι θα εκδημοκρατίσει σαν χιονοθύελλα

όλη τη Μέση Ανατολή μετά τον πόλεμο. Πρόκειται μάλλον για μια παλιότερη θεωρία γνωστή με τ' όνομα «αναποδογυρισμένο τάβλι»! Χριστιανοί και μουσουλμάνοι Άραβες αφήνουν τα καφενεία των μεϊντανιών και βγαίνουν στους δρόμους για να συγκρουστούν με τις δυνάμεις ασφαλείας των κρατών τους που χρηματοδοτεί το Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Στο Πακιστάν, οι μάζες απειλούν το καθεστώς του δικτάτορα Μουσάραφ με πορτρέτα του Μπιν Λάντεν στα χέρια. Ο εκδημοκρατισμός της περιοχής που υπόσχεται η εισβολή στο Ιράκ δε συμπαρίσταται σ' αυτές τις μάζες: αντιθέτως, πριν τρεις βδομάδες οι ΗΠΑ ήραν το διετές εμπάργκο που είχαν επιβάλει στο δικτάτορα Μουσάραφ! Άλλωστε κι ο πρόεδρος Σαντάτ επιδοτούσε με αμερικανικά κονδύλια τους ισλαμιστές που τελικά τον δολοφόνησαν το 1981.

Α.Κ.

ΜΑΘΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ Κ. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ

Η Αριστερή Κίνηση Ελλήνων Λουξεμβούργου καταγγέλλει τον υφυπουργό Εξωτερικών Γιάννη Μαγκριώτη για το απίστευτης ξενοδοουλίας «μήνυμα»

που απηύθυνε επί τη ευκαιρία της επετείου της Επανάστασης του 1821. Στο εξοργιστικό αυτό μήνυμα ο κύριος Μαγκριώτης επιδίδεται σε μια προκλητική (και εντελώς «ξεκάρ-

φωτη») εξύμνηση των ΗΠΑ, τη στιγμή ακριβώς που η κυβέρνηση Μπους μακελεύει τον ιρακινό λαό. Αυτή η εξύμνηση των ΗΠΑ δεν είναι μόνο προκλητική, είναι και ανιστόρητη.

Οι αναφορές του υφυπουργού στη «συμπαράσταση» που μας πρόσφεραν οι ΗΠΑ «σε κρίσιμες ιστορικές στιγμές» αποτελούν τεράστια προσβολή προς τον ελληνικό λαό. Για ποια συμπαράσταση μιλά; Για το μετεμφυλιακό κράτος τρόμου που εγκαθίδρυσαν στην Ελλάδα; Για την καθοδήγηση του φασιστικού πραξικοπήματος του 1967 και την παροχή «τεχνογνωσίας» στη χούντα για το πώς να βασανίζει και να καταδιώκει τους δημοκράτες; Για το πραξικόπημα κατά του Μακάρι-

ου το 1974; Για τη συνεχή κάλυψη της τουρκικής εισβολής και κατοχής στη βόρεια Κύπρο; Για τη συνεχή πίεση προς την Ελλάδα να υποκύψει στις απαιτήσεις ΝΑΤΟ και Τουρκίας για το Αιγαίο και την Κύπρο; Όχι, κύριε υφυπουργέ! Στη συλλογική μνήμη του λαού μας «περιλαμπρή θέση» κατέχουν μόνο αυτοί, Έλληνες και μη, που πρόσφεραν με ανιδιοτέλεια τα πάντα για να υπερασπίσουν την ανεξαρτησία, την τιμή και την αξιοπρέπεια του λαού μας και όλων των λαών. Αντίθετα, αυτοί που ματώνουν τους λαούς, κι όσοι υποστηρίζουν και κολακεύουν την εκάστοτε «Ιερά Συμμαχία», δίκαια θεωρούνται από το λαό μας φονιάδες και χατζηαβάτηδες αντίστοιχα.

ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ;

Τις προάλλες άστραψε και βρόντησε ο πρωθυπουργός, μιλώντας σε σύνοδο του ΠΑΣΟΚ, εναντίον των αφρόνων που θέλουν να διαλύσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και να πλήξουν την νομισματική της ζώνη. Διαβάζοντας τις απόψεις του, είχα την εντύπωση ότι ο κ. Σημίτης «αντέγραφε» την πλειονότητα των άρθρων του περασμένου Αντί, στα οποία αναλύσαμε τους πραγματικούς στόχους αυτού του μετα-πολέμου από πλευράς Αμερικανών.

Γεννάται όμως ένα ερώτημα: Γιατί δεν μίλησε έτσι και στις Βρυξέλλες, δηλαδή στα επίσημα όργανα της ΕΕ; Ο κ. Σημίτης δεν είναι μόνον πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. Είναι και πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτόν τον καιρό. Και μπορεί μεν ν' αντιλαμβανόμαστε τις αντικειμενικές δυσκολίες που κρύβει αυτή η τόσο δυσάρεστη συγκυρία, νομίζουμε όμως ότι και η διγλωσσία επί των τεθειμένων, τεράστιων προβλημάτων είναι ανεπίτρεπτη.

Η Ελλάς είναι μια μικρή χώρα και ως τέτοια δεν πρέπει να μετέχει σε μεγάλες ανομίες. Πόσο μάλλον που το εθνικό της συμφέρον επιτάσσει καθαρότητα προθέσεων και λόγων, σαφήνεια στόχων και διεκδικήσεων. Για παράδειγμα η χρήση της Σούδας θα μπορούσε να συζητηθεί σε ολομέλεια της Βουλής, ώστε ν' αποφασίσει αυτή σχετικά· πράγμα εξάλλου που έπραξαν και οι Τούρκοι. Νομίζω, τέλος, ότι σταδιακά συνειδητοποιούν

οι πάντες τις δραματικές μεταβολές και τα νέα ιστορικά δεδομένα τα οποία επίκεινται οσονούπω.

Η Ευρώπη δεν είναι πλέον η ίδια μετά την εισβολή στο Ιράκ και την ανίερη coalition ΗΠΑ και Βρετανίας. Ίσως όμως το μικρό μέγεθος της Ελλάδας να τη διευκόλυνε για ν' αναλάβει μια δυναμική μεσολαβητική προσπάθεια μεταξύ των μεγάλων κρατών της. Η αμηχανία, η διβουλία και η διγλωσσία δεν ωφελούν κανέναν. Κι ούτε σημαίνουν τίποτε σοβαρό οι έπαινοι που μας επιδαψιλεύουν από υποχρέωση και υστερόβουλη γαλαντομία οι εταίροι μας.

Η ελληνική προεδρία εκ των πραγμάτων κρίνεται από αναιμική έως ανύπαρκτη. Και δεν θα μπορούσε να συμβαίνει αλλιώς. Έστω όμως και τώρα υπάρχουν περιθώρια ανάδρασης, εφόσον οι πάντες συνειδητοποιούν ότι η Ένωση διέρχεται τον έσχατο κίνδυνο και ότι επιβάλλονται στρατηγικές κινήσεις και θεσμικές αλλαγές για να υπερβαθεί η κρίση.

Το ξαναείπαμε: η ελληνική προεδρία είναι η τελευταία ενός συγκεκριμένου τύπου και εφεξής η επομένη προεδρία θα είναι πολύ διαφορετική. Επ' αυτού θα μπορούσαμε να συμβάλουμε καθοριστικά. Αρκεί ο πρωθυπουργός να μην περιορίζεται σε εκρήξεις εσωτερικής κατανάλωσης αλλά να κατευθύνει την οργή του προς τους σωστούς, πολιτικά και ιστορικά, στόχους και χώρους.

Μ.Σ.

«ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ»

«Ακαδημίες» ενδημούν και στη Θεσσαλονίκη. Θεματοφύλακες και κριτές της παράδοσης και του πολιτισμού. Τίποτε δεν διαφεύγει απ' το άγρυπνο και δίκαιο μάτι τους. Πώς λοιπόν ν' αφήσουν απ' έξω τον γνωστό αιολό και νομάρχη πλέον Παναγιώτη Ψωμιάδη; Αποφάσισαν να τον βραβεύσουν για την «προσφορά του στον πολιτισμό» (sic). Σωστά, πρέπει ν' ανταμείβονται ανάλογα δηλώσεις σαν κι αυτή του κ. Ψωμιάδη: «Όποιος θέλει άλλον ένα ΟΚΑΝΑ να πάει να τον φτιάξει στο σπίτι του». Εκπολιτιζόμεθα, αργά αλλά σταθερά... **ΣΩ.ΛΕ**

ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΙ ΚΑΙ TV

Ζήλεψαν τη δόξα των τηλεοπτικών αστέρων οι συνταξιούχοι στρατιωτικοί και αποφάσισαν να «επιστρατευθούν» για το καλό (και τη δόξα) της ενημέρωσης. Σαν έτοιμοι από καιρό δείχνουν μια αποφασιστική άνεση στο φακό, δεν μασάνε τα λόγια τους, και άμα τύχει τα «ρίχνουν» και στην ηγεσία του αμερικανικού στρατού για τις λανθασμένες κινήσεις του στρατεύματος. Μάλιστα τηλεπαρουσιαστής κρατικού καναλιού, γοητευμένος απ' τις αναλύσεις ενός εξ αυτών, του πρότεινε: «Στρατηγέ, σας ευχαριστούμε και εάν δεν έχετε να κάνετε κάτι αύριο το πρωί, εμείς εδώ είμαστε και σας περιμένουμε...». **ΣΩ.ΛΕ**

ΣΥΝ ΚΑΙ ΦΩΦΗ

Δεν μπορώ άλλο μ' αυτή τη συνεχή έλξη-απώθηση του ΣΥΝ και του ΠΑΣΟΚ. Όπως συνέβη με τις πρόσφατες εκλογές της ΚΕΔΚΕ για την τοπική αυτοδιοίκηση όπου ο ΣΥΝ συνέπλευσε πάλι με το ΠΑΣΟΚ εναντίον της Ντόρας και υπέρ της Φώφης. Έτσι όμως, σύντροφοι, δε γίνεται δουλειά. Η γάγγραινα που σιγοτρώνει το κόμμα είναι αυτή η σταθερή ρετινιά της συμπόρευσης, μυστικής ή φανεράς με το αλαζονικά ξεροκέφαλο κυβερνών κόμμα. Ο ΣΥΝ το πλήρωσε πολύ και φαίνεται ότι θα το πληρώνει και στο μέλλον περισσότερο, όσο κάποιοι δεν αντιλαμβάνονται το κακό που κάνουν... φλερτάροντας τη Φώφη.

Κατ' ουσίαν δεν πρόκειται για στρατηγικές κινήσεις σ' επίπεδο μικροπολιτικής στις τοπικές κοινωνίες αλλά για συνειδητή(;) διαβουκόληση του χαρακτήρα και της ιδιαιτερότητας του κόμματος. Εκτός κι αν δεν ισχύει πλέον ούτε ο ένας ούτε η άλλη.

Μ.Σ.

ΠΑΡΕΜΒΟΛΕΣ

Με το παγκόσμιο κλίμα κατά του πολέμου συμπορεύθηκαν και όλα τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης, με πρώτα τα ηλεκτρονικά, τα οποία παρουσιάζουν με συνεχείς εκπομπές τις δραματικές εξελίξεις της σφαγής. Μόνο που μετά την πρώτη εβδομάδα των επιχειρήσεων, το αντιπολεμικό κλίμα άρχισε να θολώνει στα κανάλια, στα οποία καθημερινά εμφανίζονται δημοσιογράφοι και αναλυτές που προσπαθούν να ρίξουν στα μαλακά την εισβολή, αμβλύνοντας τις αντιδράσεις κατά των Αμερικανών. Η αλλαγή μάλιστα σημειώνεται στα περισσότερα κανάλια, περιλαμβανομένης και της ΕΡΤ, πράγμα που επιβεβαιώνει τις πληροφορίες ότι ο αμερικανός πρεσβευτής Τόμας Μίλερ, εξοργισμένος από την ολομέτωπη επίθεση κατά της χώρας του, αξίωσε να σταματήσουν τουλάχιστον οι αντιαμερικανικές φωνές στα μέσα ενημέρωσης. Και όπως φαίνεται εισακούσθηκε, όπως καταγγέλλει ο απεσταλμένος της εφημερίδας *Τα Νέα* Γιάννης Διακογιάννης, ο οποίος μάλιστα προσθέτει ότι η παρέμβαση Μίλερ οδήγησε στην αλλαγή της φρασεολογίας των δημοσιογράφων και ακόμα την έμμεση ανάκληση των απεσταλμένων στη Βαγδάτη.

Τ.Κ.Δ.

ΜΙΑ «ΕΚΘΕΣΗ» ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΚΘΕΤΕΙ

Ποτέ δεν κατάλαβα την αγωνία ορισμένων για την έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο, που κυκλοφορεί κάθε χρόνο τέτοια εποχή, την οποία μάλιστα παίρνουν και πολύ στα σοβαρά.

Είτε μας βρίζει, πράγμα που κάνει πολύ συχνά, οπότε εξοργίζονται και παίρνουν θέση μάχης, είτε –σπανίως– μας δίνει εύσημα, οπότε αισθάνονται υπερήφανοι που η υπερδύναμη αναγνωρίζει τα επιτεύγματα της πολιτικής του εκσυγχρονισμού στη χώρα μας, είτε ακόμα βρίζει άλλους, οι οποίοι για διάφορους λόγους βρίσκονται στο δικό μας στόχαστρο.

Σε κάθε περίπτωση, οι Αμερικανοί κάνουν τη δουλειά τους και όλ' αυτά δεν είναι παρά η έκφραση της πολιτικής που χαράζουν έναντι των χωρών του πλανήτη – ίσως ο μόνος λόγος για να

εξετάζει κανείς αυτή την περίφημη έκθεση.

Όλα τα υπόλοιπα από την πλευρά μας, και ιδιαίτερα η ανταπόκριση στην πρόκληση, η οποία συνιστά πλήρη αναγνώριση στην υπερδύναμη του δικαιώματος να γίνεται τιμητής στα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον πλανήτη, δεν είναι μόνο ένα «βίτσιο» που δείχνει ανάγλυφα την ελαφρότητά μας, είναι και έλλειψη παντελούς ευθύνης απέναντι στους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

Οργανισμούς, την αναγκαιότητα ύπαρξης και το κύρος των οποίων λέμε ότι θέλουμε να υπερασπίσουμε έναντι εκείνων που επιμένουν όχι μόνο να τους αγνοούν, αλλά και να επιδιώκουν για ευνόητους λόγους τη διάλυσή τους.

Τ.Κ.Δ.

ΤΙ ΤΣΟΛΙΑΣ, ΤΙ ΦΕΝΤΑΓΙΝ

Τι να σου λέγω μπίρο μου, τι να σου 'μολήσω... 'ξήντα χρονάκια πέρασαν κι απέ τριάντα μήνες κι η Πίνδος έγιν' έρημος το χιόνι έγιν' άμμος.

Ο Μεταξάς είν' Χουσεΐν και ο τσολιάς μας Φενταγίν. Είν' Μπουσ-ολίνι* ο Ντούτσε τους και... Τόμι Φρανκς ο Τσιάνο, ίδιοι τους στό μακέλεμα, στην ξυπασιά, στο θάνο...

Τσαρούχι εμείς, ζώνη αυτοί, εκρηκτικά γεμάτη, το ίδιο δεν ανέχονται τον νέο τους σατράπη.

ΝΑΠ

του Δημήτρη Πετσετίδη

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΚΟΠΩΣΗ

Πάρτε μαζί σας πολύ νερό, για το μέλλον προβλέπεται ξηρασία, προειδοποιούσε πριν από χρόνια ο ποιητής. Το μέλλον ολοένα και προελαύνει, με τα μέσα της ενημέρωσης να το μεταμορφώνουν σε πιο δυσδιάκριτο και απειλητικό. Και πώς να «ξεδιψάσεις»; Καθηλωμένος στην τηλεοπτική οθόνη, με την αγωνία για την έκβαση του πολέμου, το τελευταίο που σκέφτεσαι είναι η διασταύρωση της αντικειμενικότητας των ειδήσεων.

Η αναμετάδοση του πολέμου αγνοεί τα όρια της βιολογικής αντοχής. Συγκινούμαστε με τη θαρραλέα ευφράδεια των πολεμικών ανταποκριτών. Συνηθίσαμε στη θέα των νεκρών σωμάτων· τίποτα δεν μας φοβίζει. Μόνο οι υποχρεώ-

σεις του καθημερινού ωραρίου είναι ικανές να προκαλέσουν την αποδιοργάνωση και το θυμό. Όσες περισσότερες «εγκυκλοπαιδικές γνώσεις» δεχόμαστε, τόσο περισσότερο μας κάνουν να νιώθουμε ότι και αυτός ο πόλεμος δεν μας αφορά. Ο μαραθώνιος αυτός τελειωμό δεν έχει. Περιγραφή όπλων, προσομοίωση στόχων, η τηλεοπτική κάμερα μια χοάνη που καταβροχθίζει την αδυναμία του υποκειμένου να διακρίνει την αλήθεια απ' το ψέμα.

Όλα αποκτούν μια καλλιτεχνική αρτιότητα. Μπροστά στο δέος η υποχρέωση της κριτικής ξεγλιστρά μηχανικά ακολουθώντας τους δείκτες του ρολογιού.

Σ. Λέτσιος

ΝΤΟΜΙΝΟ

Οι στιγμές που ζούμε είναι κρίσιμες. Ο μονόπλευρος μεταπόλεμος δεν θα είναι σύντομος και παρά την όποια έκβασή του –απομάκρυνση ή όχι του Σαντάμ– θα συνεχίζεται στην ευρύτερη περιοχή με άλλα μέσα. Ιράν, Συρία, Σαουδική Αραβία, Ισραήλ, Κατεχόμενα, Κούρδοι της Τουρκίας, Κούρδοι του Ιράκ περιμένουν τη σειρά τους ανάλογα με τα σχέδια ή τις ιδεοληψίες της υπερδύναμης. Κατ' ουσίαν αυτό που κάνουν τώρα οι Η.Π.Α. είναι το προανάκρουσμα μιας ευρύτερης αναταραχής από την οποία θα επηρεαστεί σαν ντόμινο ολόκληρος ο πλανήτης. Γι' αυτό απαιτείται εγρήγορση και νέα πολιτική που ν' ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες. Τι θα 'πρεπε να κάνει η Αριστερά; Η δημιουργία ενός καινούργιου αμυντικού πόλου εκτός του ΝΑΤΟ θα ήταν μια λύση για όσες ευρωπαϊκές χώρες πιστεύουν ακόμη στο βαρύτατα πληγωμένο ευρωπαϊκό όραμα. Αλλά και η διεύρυνση της Ε.Ε. πρέπει να επανεξετασθεί γιατί είναι ορατός ο κίνδυνος της υπόγειας μετατροπής της γηραιάς ηπείρου σε αμερικανικό πολυπροτεκτοράτο. Κι ίσως αυτό να είναι η διαρκέστερη συνέπεια του διαφαινόμενου πολιτικοστρατιωτικού ντόμινου.

Μ.Σ.

ΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη υποκρισία αλλά και ηλιθιότητα από την πεποίθηση ότι η εξαγωγή του δυτικού μοντέλου –και μάλιστα με όχημα τα αεροπλανοφόρα και τα απάτσι– προς τις «βάρβαρες» χώρες συνιστά πράξη πολιτισμού. Οι Αμερικανοί είναι τόσο σχιζοφρενείς ώστε βομβαρδίζουν για να ανοικοδομήσουν και θανατώνουν για ν' αναγεννήσουν! Και το κυριότερο: Αγνοώντας πλήρως τις τοπικές ιδιαιτερότητες και τα ισχύοντα στους τόπους που επιτίθενται, θεωρούν τη βία τους πράξη πολιτισμού και θεόπνευστη σταυροφορία.

Μ.Σ.

ΠΑΛΙ ΤΑ ΛΕΟΠΑΡΝΤ

Η αρμόδια νομοπαρασκευαστική επιτροπή της Βουλής ενέκρινε με την κυβερνητική πλειοψηφία τη σύμβαση για την προμήθεια των νέων αρμάτων μάχης τύπου Λέοπαρντ από την εταιρεία του Θωμά Λιακουνάκου. Στο προηγούμενο τεύχος, θέταμε μερικά απλά ερωτήματα βασισμένα σε πραγματικά περιστατικά και στοιχεία. Απάντηση δεν λάβαμε, αν και γνωρίζουμε ότι πολλοί οχλήθηκαν. Τους ενημερώνουμε ότι θα επανέλθουμε στο επόμενο τεύχος.

ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΤΑ ΧΕΝΡΙ ΚΙΣΙΝΓΚΕΡ

Ηένοχη ανάμειξη του Χένρι Κίσιγκκερ στις εθνικές τραγωδίες της Ελλάδας και της Κύπρου, όπως και στις τραγωδίες πολλών άλλων λαών, είναι γνωστή. Γνωστό είναι επίσης ότι η ελληνική δικαιοσύνη ποτέ δεν είχε ασχοληθεί με ενδεχόμενη δίωξη του Κίσιγκκερ για τα εγκλήματά του. Ποτέ... μέχρι πρόσφατα.

Στις 17 Μαρτίου 2003 ο γνωστός για την αντιδικτατορική του δράση έλληνας δημοσιογράφος κ. Ηλίας Δημητρακόπουλος κατέθεσε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μηνυτήρια αναφορά κατά του πρώην υπουργού Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών. Η μηνυτήρια αναφορά, η οποία κατατέθηκε δια της πληρεξουσίας δικηγόρου του κ. Δημητρακόπουλου κας Ζωής Κωνσταντοπούλου, ζητεί την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του Κίσιγκκερ για γενοκτονία, εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, που έχουν διαπραχθεί κατά του ελληνικού λαού στην Ελλάδα και στην Κύπρο, καθώς και για το διπλό σχέδιο απαγωγής και δολοφονίας του κ. Δημητρακόπουλου. Στο σχέδιο αυτό υπάρχουν στοιχεία ότι συμμετείχε ο Κίσιγκκερ, σε συνεργασία με τη χούντα των συνταγματαρχών.

Αφορμή για την κατάθεση της μηνυτήριας αναφοράς αποτέλεσε η έκδοση, και στη χώρα μας, του βιβλίου του γνωστού βρετανού δημοσιογράφου και καθηγητή Κρίστοφερ Χίτσενς *Η Δίκη του Χένρι Κίσιγκκερ*. Το βιβλίο φέρνει για πρώ-

τη φορά στο φως ντοκουμέντα που ενοχοποιούν τον Κίσιγκκερ για εγκλήματα σε μια σειρά χωρών, όπως η Χιλή, το Ανατολικό Τιμόρ, το Μπαγκλαντές, η Κύπρος. Ένα κεφάλαιο του βιβλίου είναι αφιερωμένο στην ανάμειξη του Κίσιγκκερ στο σχέδιο απαγωγής και δολοφονίας του Ηλία Δημητρακόπουλου. Το βιβλίο συνοδεύει τη μηνυτήρια αναφορά, ώστε να ληφθεί υπ' όψιν από τα αρμόδια εισαγγελικά όργανα.

Η δικογραφία της υπόθεσης Κίσιγκκερ έχει ήδη διαβιβασθεί από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου στον Εισαγγελέα Εφετών κ. Απόστολο Οικονόμου, για τη διενέργεια περαιτέρω έρευνας. Ο κ. Δημητρακόπουλος εκλήθη και κατέθεσε ενώπιον του κ. Οικονόμου στις 20 Μαρτίου 2003. Με τη μηνυτήρια αναφορά έχει ζητηθεί να κληθεί να καταθέσει και ο συγγραφέας του βιβλίου *Η Δίκη του Χένρι Κίσιγκκερ*, κ. Κρίστοφερ Χίτσενς. Η κατάθεσή του πιστεύεται ότι θα διαφωτίσει πολλές πτυχές μιας ζοφερής υπόθεσης.

Με αυτές τις εξελίξεις, η Ελλάδα προστίθεται σε μια σειρά χωρών, όπως η Χιλή, η Αργεντινή και η Γαλλία, οι αρχές των οποίων έχουν ήδη κινητοποιηθεί για τη διερεύνηση εγκλημάτων στα οποία είχε εμπλακεί ο Κίσιγκκερ. Η φύση των εγκλημάτων δεν αποκλείει και την ενεργοποίηση των αρχών του νεοσύστατου Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, κάτι που επιδιώκεται και με τη μηνυτήρια αναφορά Δημητρακόπουλου.

Χ.Ν.

« ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝΟΥΝ » ΤΟ ΙΡΑΚ, ΥΠΟΔΟΥΛΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ο πόλεμος έφερε την τρομοφοβία στους φίλους Αμερικανούς. «Παρεκάλεσαν» λοιπόν την Τροχαία και έκλεισε άλλον ένα δρόμο εφάπτομενο στην εν Αθήναις πρεσβεία τους. Έτσι λοιπόν αφού προηγουμένως είχε μονοδρομηθεί η οδός Κόκκαλη μεταξύ πρεσβείας και Μεγάρου Μουσικής (προσοχή: είχε μονοδρομηθεί ο δρόμος για όλα τα αυτοκίνητα όχι όμως και για κείνα της αμερικανικής πρεσβείας· κι αυτό δεν είναι πρωταπριλιάτικο αστείο, είναι γεγονός!), από την ημέρα της εισβολής στο Ιράκ (συγγνώμη, του πολέμου για την απελευθέρωση του Ιράκ ήθελα να πω) διεκόπη πάσα προσπάθεια της οδού αυτής για όλα τα αυτοκίνητα εξαιρέσει εκεί-

νων της αμερικανικής πρεσβείας!

Το πράγμα ακούγεται ως αστεϊσμός αλλά δεν είναι. Η ταλαιπωρία που υφίστανται καθημερινά οι ανυποψίαστοι Αθηναίοι οδηγοί που είχαν την αφέλεια να πιστεύουν ότι μπορούν να κυκλοφορούν στην πόλη τους ελεύθερα, και ιδιαίτερα οι κάτοικοι της περιοχής, που για να πάνε οπουδήποτε πρέπει να κάνουν απίστευτους κύκλους μέσα σε απίστευτη κίνηση, είναι αφόρητη.

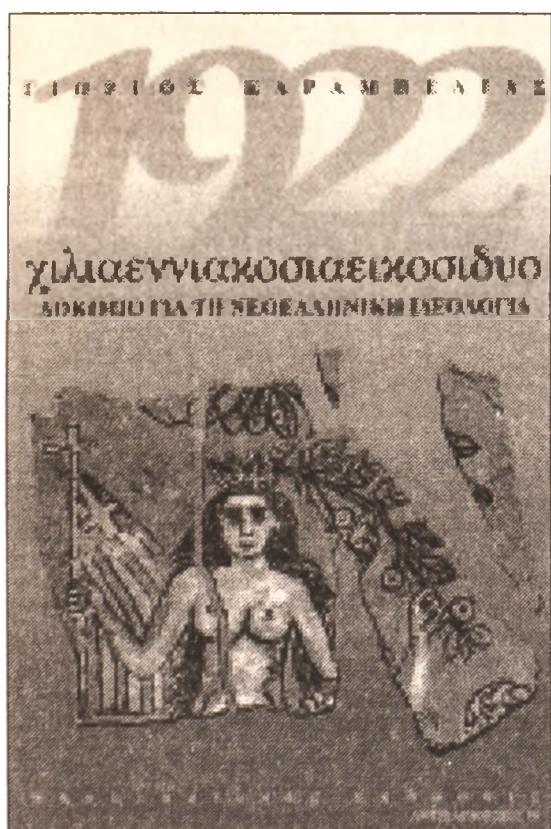
Επιπλέον, τις ημέρες που γίνεται πορεία προς την αμερικανική πρεσβεία, αφόρητη ταλαιπωρία υφίστανται και όσοι περίοικοι θέλουν να κυκλοφορήσουν στη γειτονιά τους *με τα πόδια!* Για να πάει κανείς από την οδό Γέλωνος στο σουπερ-

μάρκετ της Πλατείας Μαβίλη να ψωνίσει, πρέπει να περάσει από δύο τουλάχιστον μπλόκα της Αστυνομίας επί της οδού Δορυλαίου – αν βεβαίως τον αφήσουν και δεν τον στείλουν στη Μαβίλη μέσω... Αμπελοκήπων.

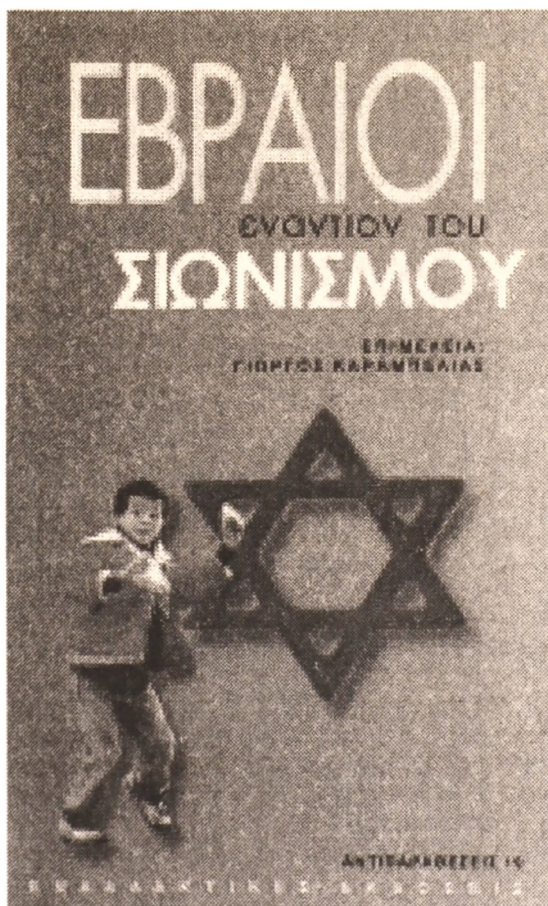
Η παρεμπόδιση της ελεύθερης κίνησης των κατοίκων από και προς τα σπίτια τους είναι σίγουρα αντισυνταγματική – αλλά βέβαια δεν περιμένουμε το παραμικρό από τον Συνήγορο του Πολίτη, που ακόμα να μας απαντήσει για το θέμα της επίσης αντισυνταγματικής κατάργησης των οδών Ευζώνων και Μακεδόνων...

Το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως όμως θα πρέπει άμεσα κάτι να κάνει. Δεν είναι αμερικανικό έδαφος η περιοχή γύρω από

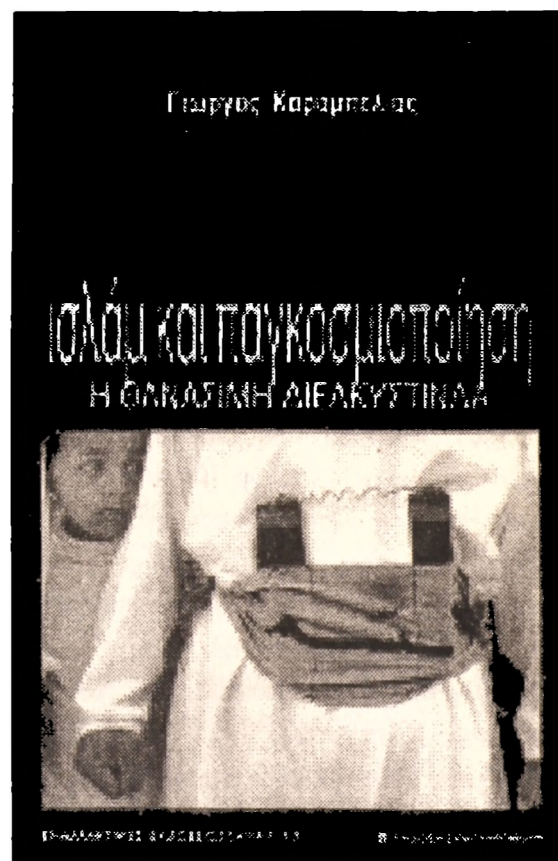
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑΣ
ΧΙΛΙΑΕΝΝΙΑΚΟΣΙΑΕΙΚΟΣΙΔΥΟ
Δοκίμιο
για τη νεοελληνική ιδεολογία

**ΕΒΡΑΙΟΙ ΕΝΑΝΤΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΙΩΝΙΣΜΟΥ**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑΣ
ΙΣΛΑΜ & ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ
Η θανάσιμη διελκυστίνδα

Η ΧΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

την πρεσβεία. Και σε καμία περίπτωση δεν αφορά την αστυνομία αν ένας κάτοικος της περιοχής επιθυμεί να συμμετάσχει στις αντιπολεμικές διαδηλώσεις. Διότι και αυτό μας είπαν στο μπλόκο της Δορυλαίου: Δεν περνάτε διότι έρχεστε από την πορεία!

Κύριε Χρυσόχοϊδη, θα τραβήξει για πολύ το αστείο; Γιατί ο κ. Ράμφελντ, παρά τις συστάσεις του κ. Παπαντωνίου, δεν φαίνεται να επιτυγχάνει «σύντομο τέλος του πολέμου».

Κύριε Χρυσόχοϊδη, ντροπή για όλους μας! Βρείτε άλλο τρόπο να φυλάτε την πρεσβεία. Και παραδώστε επιτέλους στην κυκλοφορία την οδό Κόκκαλη.

Χ.Ν.

Η «ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΩΣ»

Μία φράση με τρεις λέξεις —«διάταγμα χρήσεων γης»— είναι η μόνιμη λύση που μπορεί να υπάρξει στο πρόβλημα με το «Ξενοδοχείο» στο πρώην Στρατιωτικό Νοσοκομείο 401. Εν αναμονή της απόφασης Βενιζέλου για τον χαρακτηρισμό ή όχι των κτηρίων ως διατηρητέα, ρίχτηκε στο τραπέζι από τους φορείς που αντιδρούν στην ανέγερσή του και μια εναλλακτική λύση: λύση που θα έχει μόνιμο χαρακτήρα ανεξάρτητα και από την απόφαση του υπουργού Πολιτισμού.

Έχει ένα ντεζαβαντάζ όμως: Τις... ισορροπίες της Βάσως — όπως ειπώθηκε χαρακτηριστικά σε σχετική συνέντευξη τύπου την προηγούμενη εβδομάδα. Η ΥΠΕΧΩΔΕ έχει τη δυνατότητα να υπογράψει ένα διάταγμα χρήσεων γης, σύμφωνα με το οποίο θα απαγορεύεται η δόμηση. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να της ασκηθούν πιέσεις πολιτικές από τους πολίτες. Το πρόβλημα θα προκύψει όμως όταν θα της ασκηθούν και πολιτικές πιέσεις «από την άλλη πλευρά».

ΟΦΙΣ

ΘΩΜΑΣ ΓΚΟΡΠΑΣ

Έφυγε ο Θωμάς Γκόρπας, πικρός ποιητής και γλυκός φίλος. Εμπλούτισε την ποίηση με στίχους γραμμένους σε γλώσσα σκληρή. Η ζωή του ήταν υπόδειγμα ήθους.

«... κανείς δε σκέφτηκε τι άφηνε και τι έπαιρνε κοντά του/ φύλλα μαχαίρια βλέμματα ή τα τελευταία λόγια/ που θά 'διναν στην παρεξήγηση ένα τέλος».

★ Στο τχ. 780 (24.1.2003) είχαμε δημοσιεύσει συνέντευξη με τον δικηγόρο κ. Κωστή Μενεΐδη, εκδότη της εφημεριδούλας *Τα Θερμιά* η οποία διέκοψε την έκδοσή της μετά από συνεχή κυκλοφορία 50 χρόνων. Τον εκδότη της Κωστή Μενεΐδη τίμησε ο Σύνδεσμος Κυθνίων την Πρωταπριλιά στην αίθουσα της ΕΣΗΕΑ.

★ Υπάρχουν όμως και άλλες μικρές επαρχιακές εφημερίδες που αξίζουν την προσοχή σας. Το *Μήνυμα* εκδίδεται από μια παρέα Χανιωτών και μόλις συμπλήρωσε τον πρώτο χρόνο του. Ας αφιερώσουμε λοιπόν, τέτοιες μέρες, τη στήλη αυτή στο *Μήνυμα*. Το τελευταίο φύλλο έχει και πολλή αντιπολεμική ύλη. Η Σούδα ως γνωστόν είναι το λιμάνι των Χανίων... Αντιγράφουμε:

★ Η εικόνα του κόλπου της Σούδας τα λέει όλα. Δεκάδες πολεμικά πλοία, ένα ατελείωτο πήγαιν' έλα, προετοιμασίες, φουσκωτά με πανοπλους φουσκωτούς που οργώνουν τη θάλασσά «μας». Το βράδυ τα «παιδιά» θέλουν να

ξεδώσουν. Και ξεχύνονται κατά εκατοντάδες στην πόλη. Οι περισσότεροι με τον κυνισμό της υπεροχής να τους κάνει προκλητικούς.

Σε στεριά και θάλασσα πάντως οι ελληνικές αρχές είναι ευγενέστερες. Έφυγαν και τους αφήσαν μόνους τους.

Πού οι «Ράμπο» του Λιμενικού που έδεσαν αλύπητα τους ναυτεργάτες... Πού τα μιλιούνια των αστυνομικών που φυλάνε την αμερικάνικη πρεσβεία στις διαδηλώσεις.

Στα Χανιά δεν κυκλοφορεί τίποτα όταν τα ναυτάκια καταθέτουν τα δολάρια τους στα ντόπια σαΐνια της ιδιωτικής πρωτοβουλίας που πουλάνε γυναίκες, «μπόμπες», σκόνες στο «προσωπικό» της βάσης.

Έρχονται οι Αμερικάνοι και φεύγουμε εμείς. Στη Σούδα και στο Ακρωτήριο έχουμε παραιτηθεί από τα αυτονόητα όρια κυριαρχίας, αφήνοντας τους κουμπουροφόρους πεζοναύτες να κάνουν με το όπλο στο χέρι ελέγχους εκτός των βάσεων από την πόλη μας. Όλοι βεβαιώνουν πως τέτοιο πράγμα δεν έχει ξαναγίνει. Κι αυτό και χειρότε-

ρα θα γίνουν αν τους αφήσουμε έτσι.

★ Στο σχόλιο του Ανώγνη Μπαλωμενάκη διαβάζουμε:

★ Παρ' όλα όσα λέει ο κ. Πάγκαλος, που ισχυρίζεται ότι μόνο του το γεγονός ότι έχουμε συμβατικές δεσμεύσεις δεν μας επιτρέπει να προβάλλουμε άρνηση, η στρατιωτική δραστηριότητα των Αμερικάνων στη Σούδα που προπαρασκευάζει την εισβολή στο Ιράκ δεν είναι νομιμοποιημένη.

[...] Ναι, υπάρχει η συμφωνία για τις βάσεις, που η Ελλάδα έχει επιτρέψει στις ΗΠΑ να χρησιμοποιούν κατά βούληση «αρκεί να μην θίγονται τα δικά της ζωτικά συμφέροντα». Της συμφωνίας αυτής όμως υπερισχύουν οι γενικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου, και ιδιαίτερα ο κανόνας για τη μη χρήση βίας. Χρήση βίας συνιστά και η προπαρασκευή για τη χρήση βίας. Άρα βρισκόμαστε μπροστά σε μια απαγορευμένη από τους ισχύοντες διεθνείς κανόνες δραστηριότητα, που δεν καλύπτεται από την εσωτερική συμφωνία για την παροχή στρατιωτικών διευκολύνσεων.

Σκίτσο του Χρήστου Πετράκη από το *Μήνυμα*: Συζήτηση μεταξύ Χανιωτών και της μαντάμ Αδιαφορίας...

Άνθρωποι και βόμβες

του Αλέξανδρου Καζαμία

Ο πολύτεκνος ιρακινός πατέρας που διέπραξε το περασμένο Σάββατο την πρώτη επίθεση αυτοκτονίας στον πόλεμο του Ιράκ δεν ήταν ένας τρομοκράτης. Ο Άλι Τζάαφαρ αλ-Νοαμάνι σκότωσε τέσσερις αμερικανούς στρατιώτες έξω απ' την πόλη Νάτζαφ του νοτίου Ιράκ, πεθαίνοντας σαν ήρωας. Η ενέργειά του αυτή ήταν μια νόμιμη πράξη αντίστασης, σύμφωνη με όλες τις αρχές και τους κανόνες του διεθνούς δικαίου και παραμένει απολύτως νόμιμο και θεμιτό ν' ακολουθήσουν το παράδειγμά του δεκάδες άλλοι ιρακινοί ή ξένοι εθελοντές της λαϊκής αντίστασης του Ιράκ, έως ότου σταματήσει αυτός ο παράνομος πόλεμος που συνιστά ένα διαρκές έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Η θανάτωση των αμερικανών και βρετανών στρατιωτών που έχουν εισβάλει σήμερα στο Ιράκ δεν είναι απλώς μια πράξη μη καταδικαστέα: είναι ένας στόχος απολύτως θεμιτός κι ενδεδειγμένος ο οποίος πηγάζει από τη διεκδίκηση του νόμιμου δικαιώματος της αυτοάμυνας των Ιρακινών και της νομικής ευθύνης όλης της ανθρωπότητας να στηρίξει μέχρις εσχάτων την άσκηση του δικαιώματος αυτού.

του Τάσου Αναστασίου

Η χρήση του δικαιώματος της αυτοάμυνας έχει καθιερωθεί στη σύγχρονη εποχή από το εθιμοτυπικό δίκαιο το οποίο, σύμφωνα με τις αρχές του «επεισοδίου Καρολάινα» του 1837, προβλέπει το δικαίωμα χρήσης βίας όποτε παρουσιάζεται ένας κίνδυνος «άμεσος, γενικός και αναπότρεπτος με διπλωματικά μέσα». Οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται στο ακέραιο στην περίπτωση της εισβολής κατά του Ιράκ εφόσον οι ΗΠΑ και η Βρετανία κήρυξαν έναν πόλεμο ο οποίος παραβίασε τη διπλωματική διαδικασία αφοπλισμού που διηύθυνε ο ΟΗΕ. Σύμφωνα άλλωστε με το

άρθρο 51 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, δικαίωμα στην αυτοάμυνα δεν έχουν μόνο τα κράτη αλλά και τα ίδια τα άτομα: «Τίποτα στον παρόντα Χάρτη δε δύναται να υπονομεύσει το ενδημικό δικαίωμα ατομικής ή συλλογικής αυτοάμυνας αν εκδηλωθεί ένοπλη επίθεση εις βάρος ενός Μέλους των Ηνωμένων Εθνών μέχρις ότου το Συμβούλιο Ασφαλείας λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφαλείας.»

Δεδομένου ότι οι ΗΠΑ και η Βρετανία αρνούνται πεισματικά να επιτρέψουν στο Συμβούλιο Ασφαλείας να επιληφθεί του ζητήματος μετά την έναρξη των εχθροπραξιών, τόσο η ιρακινή κυβέρνηση όσο και οι πολίτες του Ιράκ τελούν υπό συνθήκες «αυτοάμυνας» με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως το δικαίωμα

της αυτοάμυνας προβλέπεται από το Χάρτη του ΟΗΕ ως απόλυτο δικαίωμα το οποίο δε δύναται να υπονομευτεί από «τίποτα στον παρόντα Χάρτη» όσο διάστημα ισχύουν οι συνθήκες άσκησής του. Πρόκειται ταυτόχρονα για ένα δικαίωμα που σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να διεκδικήσουν νομικά οι αγγλοαμερικανικές δυνάμεις εισβολής, αφού είναι εκείνες που επιτίθενται.

ΟΙ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΞ ΟΡΙΣΜΟΥ

Κατά το γενικό διοικητή των δυνάμεων εισβολής στο Ιράκ, στρατηγό Τόμυ Φρανκς, η επίθεση αυτοκτονίας του αλ-Νοαμάνι ήταν μια πράξη «καθαρής τρομοκρατίας». Αυτός ο ισχυρισμός ωστόσο δεν αποτελεί μια κρίση με την οποία μπορεί να συμφωνεί ή να διαφωνεί κανείς, αλλά μια συγκεκριμένη ενο-

Ο Α. Καζαμίας είναι Επίκουρος Καθηγητής Πολιτικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο του Κόβεντρυ της Βρετανίας.

χοπονητική κατηγορία η οποία μπορεί να είναι είτε αληθής είτε ψευδής. Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για μια εντελώς αυθαίρετη κι αβάσιμη διαστρέβλωση της έννοιας της «τρομοκρατίας» με τρόπο που, εν γνώσει του ίδιου του στρατηγού Φρανκς, είναι αδύνατο να στηριχθεί σε οποιονδήποτε γνωστό ορισμό του εγκλήματος που ο ίδιος προσάπτει στον αλ-Νοαμάνι. Σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 2656 f (d) του Ομοσπονδιακού Ποινικού Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών, η τρομοκρατική πράξη ορίζεται ως μία «εκ προθέσεως, πολιτικά ωθούμενη βία ασκούμενη κατά μη μάχιμων στόχων από υποεθνικές ομάδες ή φορείς της παρανομίας». Την ίδια αναφορά σε «μη μάχιμους στόχους» κάνει ρητά και ο Κώδικας Λειτουργίας του Ναυτικού των ΗΠΑ, ο οποίος περιλαμβάνει επιπλέον στην κατηγορία αυτή και «το ένοπλο στρατιωτικό προσωπικό όταν δεν υφίστανται συνθήκες εχθροπραξιών». Σε κάθε περίπτωση πάντως, τα τέσσερα θύματα του αλ-Νοαμάνι δεν ήταν ούτε άμαχοι ούτε δολοφονήθηκαν σε συνθήκες κατά τις οποίες δεν υφίστανται εχθροπραξίες.

Το πόσο ωμά παραπλανητικός ήταν ο χαρακτηρισμός της επίθεσης του αλ-Νοαμάνι ως «καθαρά τρομοκρατικής» φάνηκε άλλωστε στη συνέντευξη τύπου που έδωσε ο στρατηγός Φρανκς δυο μέρες μετά το γεγονός. Όταν ρωτήθηκε από μία δημοσιογράφο «στη βάση ποιου ορισμού χαρακτηρίζεται η πράξη αυτή ως “τρομοκρατική”... [δεδομένου ότι] στόχευε σε μάχιμους στρατιώτες», ο αμερικανός στρατηγός κατέφυγε σε ένα δεύτερο ψέμα για να συγκαλύψει το πρώτο: «Εκείνο που είπα, απάντησε, είναι πως η πράξη αυτή μοιάζει με τις μεθόδους της τρομοκρατίας». Βεβαίως ο Φρανκς έχει κάθε δικαίωμα να νομίζει ότι κι ο πόλεμος που διευθύνει «μοιάζει» με τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας των ΗΠΑ – σε καμία όμως περίπτωση δεν έλεγε πλέον τα ίδια μ' εκείνα που είχε δηλώσει αμέσως μετά το επεισόδιο.

ΟΙ ΗΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Όλος αυτός ο πόλεμος που, κατά τον Ερυθρό Σταυρό, στοιχίζει κάθε μέρα

τις ζωές 100 και πλέον ανθρώπων –κυρίως αμάχων– όπως κι ο προηγούμενος στο Αφγανιστάν κι ενδεχομένως ο επόμενος στη Συρία ή στο Ιράν, γίνεται εξαιτίας της αδυναμίας του συστήματος της παγκόσμιας κυριαρχίας ν' ανταπεξέλθει στο φαινόμενο της δολοφονικής αυτοκτονίας. Η αδυναμία αυτή δενηγάζει μόνο από τη φτώχεια των αναλύσεων που αποδίδουν το φαινόμενο αυτό σε παραμύθια περί δήθεν υπνωτισμού ή φανατικής θρησκευτικής κατήχησης που υποτίθεται ότι υφίστανται οι αυτουργοί του. Η φτώχεια αυτή προέρχεται από τις ίδιες τις αξίες και τις δομές εξουσίας του αμερικανοκεντρικού κόσμου που είναι από τη ρίζα τους εδραιωμένες πάνω σε μια ολοκληρωτική, φανατικά τυφλή αντίληψη για τον αναπότρεπτο ιστορικό θρίαμβο του δυτικού εκσυγχρονισμού πάνω σε όλες τις άλλες ανθρώπινες αξίες.

Είναι ίσως τραγικό, αλλά εκείνος ο αμερικανός λοχίας που δήλωνε στις κάμερες του BBC έξω από την Ουμ Κάσρ ότι δεν καταλάβαινε «γιατί μας πυροβολούν οι Ιρακινοί αφού ήρθαμε εδώ για να τους απελευθερώσουμε», μάλλον πρέπει να εξέφραζε μια γνήσια απορία. Κι ο Πάτρικ Τάιλερ των *Τάιμς της Νέας Υόρκης* έκανε πράγματι μια σοβαρή προσπάθεια διάκρισης ανάμεσα στην τρομοκρατία και στην ενέργεια του αλ-Νοαμάνι, όταν την απεκάλεσε σε άρθρό του στις 29 Μαρτίου «επίθεση αυτοκτονίας». Όμως κι αυτός κατέληγε στο απίθανο συμπέρασμα ότι «οι άνδρες που βρίσκονται υπό τη διοίκηση του κ. Χουσεΐν είναι ακόμη έτοιμοι να ρισκάρουν τις ζωές τους για την άμυνά του, είτε λόγω νομιμοφροσύνης, είτε λόγω καταπίεσης και φόβου».

Όσοι δολοφονούν αυτοκτονώντας δεν είναι δυνατό να «ρискάρουν» τις ζωές τους όπως φαντάζεται ο Τάιλερ: τις έχουν παραδώσει οριστικά στο θάνατο χωρίς καμία ελπίδα επιβίωσης ήδη προτού αρχίσουν να επιτίθενται. Γι' αυτό και είναι αδύνατο να είναι οι ίδιοι θύματα «νομιμοφροσύνης, καταπίεσης ή φόβου»: όποιος είναι αποφασισμένος να πεθάνει εξ αρχής, δεν έχει απολύτως τίποτα να χάσει για να μπορεί να σκέφτεται ακόμα μ' αυτούς τους ποταπούς όρους μιας τιποτένιας επιβίωσης.

Ως τώρα οι αγγλοαμερικανικές δυνάμεις εισβολής στο Ιράκ έχασαν πάνω από 100 στρατιώτες εκ των οποίων αρκετοί σκοτώθηκαν από μη ένστολους Ιρακινούς. Ο πανικός που ξέσπασε όμως γύρω από την ενέργεια του αλ-Νοαμάνι επιβεβαιώνει για μία ακόμη φορά ότι εκείνο που απειλεί τις Ηνωμένες Πολιτείες δεν είναι τα ρούχα που φορούν όσοι σκοτώνουν τα παιδιά τους στις γραμμές του μετώπου. Εκείνο που όντως τους τρομοκρατεί είναι το γεγονός ότι μπορεί ακόμη να υπάρξουν άνθρωποι στις μέρες μας, όπως ο Τζάαφαρ αλ-Νοαμάνι, οι οποίοι, έστω και για εκείνες τις ελάχιστες στιγμές πριν απ' το θάνατό τους, καταφέρνουν να αποσπάσουν ξαφνικά έναν βαθμό ελευθερίας και ισχύος που υπερβαίνει ακόμη κι εκείνον που θα μπορούσαν ν' αποκτήσουν και οι πιο προνομιούχοι πολίτες των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η ελευθερία του ανθρώπου που έκανε το σώμα του βόμβα ενάντια στην ελευθερία που βομβαρδίζει τους ανθρώπους. Τιμή και πένθος για τον άδικο θάνατό του.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ και ΣΤΙΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

24 ώρες διδασκαλίας από τη διάσημη Ουγγαρέζα Μαέστρο και Καθηγήτρια
του Κονσερβατόριου Béla Bartók και του Πανεπιστημίου ELTE Βουδαπέστης

LENKE IGÓ

για μαέστρους, καθηγητές, φοιτητές και σπουδαστές μουσικής
20, 21 και 22 Απριλίου 2003

ΩΔΕΙΟ KODÁLY

Κύπρου 61, 15233 Χαλάνδρι ΤΗΛ: 210 6824940
e-mail: patseasmich@aia.gr FAX: 210 6811708

Είμαστε όλοι Ιρακινοί!

Εσύ αντιστάσων, αταίριαστος
και τόλμα να κηρύττης:

— Τον κόσμο είμαι πολίτης,
πατρίδα έχω τη γη!

Πάλι αντιστάσων αταίριαστος,
και πες, πατριδολάτρης:

— Αμύνεσθαι υπέρ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
εις άριστος οίωνός

Κωστής Παλαμάς

Είμαστε όλοι Ιρακινοί!

Και δεν σημαίνει ασφαλώς αυτή η ταύτιση ότι μας εμπνέει ο ηγέτης της χώρας, ο Σαντάμ Χουσεΐν, ή ότι συμπαθούμε το τυραννικό καθεστώς που εγκαθίδρυσε, όπως θα σπεύσουν οι κακόπιστοι να αποφανθούν.

Είμαστε όλοι με τους Ιρακινούς γιατί υπερασπίζονται τον τόπο τους από τους εισβολείς, πολεμώντας μόνοι και αβοήθητοι με τους Γολιάθ της εποχής, γιατί είναι γενναίοι, γιατί αγαπούν την πατρίδα τους, γιατί αντιστέκονται «**τους πανταχού νικήσαντες μη φοβηθέντες**».

Και γιατί, ακόμα, χωρίς να το γνωρίζουν, χωρίς να το υποψιάζονται καν το πιο πιθανό, βοηθούν τους ελεύθερους και αξιοπρεπείς πολίτες του κόσμου να ανασυγκροτηθούν και γιατί αποθαρρύνουν τους αυτοκράτορες, τους υποτακτικούς των και τους «κουκουλοφόρους» στυλβωτές των υποδημάτων των.

Και γιατί, τέλος, εμπνέουν δίδοντας το αγωνιστικό παράδειγμα για την προάσπιση των πρωταρχικών αξιών, της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας.

Είμαστε όλοι Ιρακινοί, όπως ήμαστε όλοι Έλληνες, όταν η Ελλάδα, τότε, το 1940, πολεμούσε στα αλβανικά βουνά για τον εδαφικό της χώρο, και δεν μπορούσε κανένας να μας πει ότι σήμαινε αυτό ότι συμβαδίζαμε με το δικτάτορα **Ιωάννη Μεταξά** ή ότι «σεγοντάραμε» το απολυταρχικό καθεστώς που είχε εγκαθιδρύσει.

Είμαστε όλοι Ιρακινοί όπως ήμαστε όλοι Ρώσοι, τότε το 1941 και το 1942 και το 1943 και το 1944, όταν οι Σοβιετικοί πολεμούσαν τον αγώνα του καλού εναν-

του Δημήτρη Πετσέτιου

τίον του πραγματικού άξονα του κακού και είχαν δεκάδες εκατομμύρια θύματα και δεν μπορούσε να πει κανένας, όσο κακόπιστος κι αν ήταν, ότι σήμαινε αυτή η προτίμησή μας ότι συντασσόμασταν με τον **Ιωσήφ Στάλιν** και τις εγκληματικές πρακτικές του.

Αλήθεια, το σκέφτηκε κανένας απ' όσους ανιστόρητα μας λένε σήμερα ότι η εισβολή —η παράνομη, η ανήθικη, η παράλογη, η εγκληματική— θα πρέπει να τελειώσει «όσο γίνεται πιο γρήγορα», τι θα συνέβαινε αν οι 72 ώρες που είχαν προβλεφθεί για το πέρας της επιχείρησης εδικαιώνονταν τελικά;

Περιδεής η Ευρωπαϊκή Ένωση θα δήλωνε υποταγή (και τα υπόλοιπά της, για να είμαστε πιο σαφείς), ο Ο.Η.Ε. θα σήκωνε ακόμα πιο ψηλά τη λευκή του σημαία, οι διάφοροι πρακτορίσκοι της αυτοκρατορίας που έχουν εμφυτευθεί σε κάθε γωνιά του κόσμου, οι τρόφιμοι των άκρως διαβαθμισμένων συσκέψεων που πραγματοποιούνται σε κάθε γωνιά των Η.Π.Α. θα σήκωναν κεφάλι και θα διεκδικούσαν τους ρόλους που τους έχουν υποσχεθεί και για τους οποίους

καταβάλλεται το άθλιο επιμίσθιον.

Και η ανθρωπότητα θα παρεδίδετο στα χέρια των ακροδεξιών συντρόφων του Μπους, στις διαθέσεις των «χριστιανών» των νοτιοδυτικών πολιτειών των Η.Π.Α. που έχουν εισαγάγει μια θρησκεία που είναι οτιδήποτε άλλο εκτός από χριστιανική και που πιστεύουν σ' ένα **Χριστό ρατσιστή και ξενόφοβο και ταξικό**, που μοιάζει περισσότερο με τον Εωσφόρο...

Οι 72 ώρες, όμως, είναι πια ένα παρελθόν, ενώ την ίδια τύχη μοιάζει να έχουν και οι **ολίγες εβδομάδες** και αρχίζουν να μπαίνουν σε εφαρμογή και οι **ολίγοι μήνες**.

Και η νίκη, όταν τελικά θα υπάρξει —γιατί και αυτό κουβεντιάζεται ακόμα—, θα είναι όπως εκείνη η νίκη του βασιλιά της Ηπείρου, του Πύρρου, που ήταν ισοδύναμη με την ήττα, η Πύρρειος, όπως έμεινε στην ιστορία.

Και ο επίδοξος αυτοκράτορας και όσοι κατασκευάζουν την πολιτική του, οι διάφοροι Κίσινγκερ και Χέντιγκτον και Περλ και Τσένι και Γούλφοβιτς και Ράμσφελντ και οι όμοιοί των, θα μαζευ-

Ο «νονός του πλανήτη»

τούν κάπου για να τακτοποιήσουν τα ερείπια της πολιτικής των, ενώ οι ελεύθεροι άνθρωποι όλου του κόσμου θα βρουν το χρόνο για να κάνουν πιο αποτελεσματική την άμυνά των ή και για να επιτεθούν ακόμα, προκειμένου να μην καταστραφούν οι αιώνιες αξίες της ανθρωπότητας, που με τόσους αγώνες και τόσες θυσίες εγκαταστήσαμε.

Αξίζει όμως τον κόπο, «καταστρέφοντας» τον λόγο μου, να θυμηθούμε τι έλεγαν άλλοτε και τι λένουν τώρα οι εισβολείς.

Τότε, το 1941, όταν ο πάνοπλος Χίτλερ εισέβαλε στη Σοβιετική Ένωση, χρησιμοποίησε το επιχείρημα της απελευθέρωσης.

Ερχόμαστε ως απελευθερωτές, έβαλε την προπαγάνδα του να λέει.

Και περίμενε και εκείνος υποδοχές με στρωμένα τα κόκκινα χαλιά και με παντήλια να κυματίζουν στον αέρα.

Καλή ώρα.

Και ο στρατηγός των καμπόσων αστεριών τόνιζε με έμφαση το έγκλημα στο CNN και επανελάμβανε:

Μας πυροβολούν οι πολίτες!

Και υπέσχετο ειδικό δικαστήριο για να δικάσουν όσους, καίτοι άμαχοι, πυροβολούν.

Και μας θύμιζε το τι έλεγαν οι αποφάσεις των χιτλερικών στρατοδικείων, το 1941, στην Κρήτη, μετά τη μάχη ή τι περιελάμβαναν οι διαταγές των στρατιωτικών διοικητών του νησιού, για τις εκτελέσεις στον Αλικιανό, στο Πατελάρι, στην Αγυιά, στο Κυρτομάδω, στις Βρύσες Κυδωνίας, στο Κοντομαρί, στις Στέρνες Ακρωτηρίου, στο Αστέρι, στα Περβόλια, στη Λούτρα, στο Παγκαλοχώρι:

Οι άμαχοι είχαν διαπράξει το έγκλημα να πολεμήσουν για τον τόπο τους, για την τιμή των, για την αξιοπρέπεια των. Και έπρεπε να πληρώσουν με την ζωή των.

Οι αναλογίες προκαλούν φρικίαση.

Και κάνουν την καρδιά μας να είναι περίλυπη μέχρι θανάτου.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΡΕΛΛΗΣ

Πέρα από τις πολιτικές, στρατιωτικές και ανθρωπιστικές παραμέτρους της εισβολής που βρίσκεται σε εξέλιξη στο Ιράκ, αίσθηση στη διεθνή κοινή γνώμη, αλλά και σε κυβερνήσεις πολλών χωρών, προκάλεσε η δημοσιοποίηση των συμβολαίων που είχαν υπογραφεί προκαταβολικά από αμερικανικές εταιρείες για την ανάληψη έργων που αφορούν στην αποκατάσταση των ζημιών που θα προκαλέσει ο «πόλεμος».

Στις αντιδράσεις που υπήρξαν μάλιστα, και που εκφράστηκαν με το αίτημα να αναλάβει την ανασυγκρότηση του Ιράκ ο ΟΗΕ, απάντησε άμεσα ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Κόλιν Πάουελ, ο οποίος, κάνοντας το «συνεταιράκι» Τόνι Μπλερ να τρώει τα νύχια του, ξεκαθάρισε ότι επιτέλους οι ΗΠΑ δεν έκαναν όλη αυτή τη φασαρία για μοιραστούν με άλλους τον έλεγχο του Ιράκ.

Έτσι, πέρα από την ανάγκη των ΗΠΑ να επιβάλουν μια νέα τάξη πραγμάτων στη Μέση Ανατολή, με στόχο να επεκτείνουν και να εδραιώσουν την παγκόσμια κυριαρχία τους, βγαίνουν στην επιφάνεια και τα συμφέροντα ενός κύκλου μεγάλων αμερικανικών οικονομικών παραγόντων, καθιστώντας τον «πόλεμο» αυτό πιο βρόμικο απ' όσο φάνταζε στην αρχή. Πολύ περισσότερο μάλιστα, καθώς στους παράγοντες αυτούς συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, πολλά από τα στελέχη της κυβέρνησης του προέδρου Τζορτζ Μπους, όπως για παράδειγμα ο αντιπρόεδρος Ντικ Τσένι με τη σύζυγό του, η υπ' αριθμόν ένα προεδρική σύμβουλος Κοντολιζα Ράις, ο μέχρι πρότινος σύμβουλος σε θέματα εθνικής ασφάλειας Ρίτσαρντ Περλ, ο υπουργός Άμυνας Ντόναλντ Ράμσφελντ, αλλά και προσωπικά ο ίδιος ο πρόεδρος. Εταιρείες κατασκευαστικές, εταιρείες πετρελαίου, βιομηχανικά συγκροτήματα, εταιρείες ερευνών ή υπηρεσιών, είναι έτοιμες να

πραγματοποιήσουν τη δεύτερη εισβολή στο Ιράκ –μετά τον τερματισμό της πρώτης– και να απομυζήσουν όσο μπορούν περισσότερο από τον φυσικό πλούτο της χώρας αυτής, στο όνομα της αποκατάστασης της ειρήνης και της ασφάλειας ή της ανασυγκρότησης. Η αποθέωση της διαπλοκής; Βεβαίως και είναι. Αλλά είναι και κάτι περισσότερο: Η διαπίστωση ότι δεν ελέγχει πλέον η μαφία την πολιτική εξουσία, όπως συμβαίνει εδώ και δεκαετίες στις ΗΠΑ, αλλά ότι η ίδια η αμερικανική πολιτική εξουσία είναι η μαφία και μάλιστα με παγκόσμια εμβέλεια.

Με την ειδοποιό διαφορά ότι η πρώτη ασκούσε έλεγχο στις γειτονιές της Νέας Υόρκης και του Σικάγου, ενώ η δεύτερη θελει να ελέγχει τις γειτονιές του πλανήτη.

Έτσι ο χαρακτηρισμός «παγκόσμιος χωροφύλακας», που συνηθίζαμε ν' αποδίδουμε μέχρι τώρα στους προέδρους των ΗΠΑ, μετατρέπεται σε «παγκόσμιος νονός». Δείγμα κι αυτό της «νέας τάξης πραγμάτων», της απόλυτης φιλελευθεροποίησης και της παγκοσμιοποίησης.

Τ.Κ.Δ.

Η παραφροσύνη ανεξέλεγκτη σε παγκόσμια δράση

(«Θεέ μου, τι να γίνηκαν του κόσμου οι αντρειωμένοι!»)

του Αλέκου Τζιόλα

Τρομοκρατημένος ο κόσμος όλης της γης, στη συντριπτική του πλειοψηφία, παρακολουθεί την εξέλιξη του πολέμου στο Ιράκ, όχι τόσο επειδή φοβάται για τη δική του τύχη όσο επειδή βλέπει ότι δεν μπορεί να ελέγξει την παγκόσμια δράση της παραφροσύνης. Η Γαλλία και η Γερμανία, που διατύπωσαν σθεναρή αντίθεση στον πόλεμο, αναδιπλώθηκαν από την πεποίθηση, πιστεύω, ότι η πρόκληση επιπλέον ερεθισμών στην παραφροσύνη επιφυλάσσει για την ανθρωπότητα περισσότερα δεινά απ' ό,τι αποσοβεί. Γιατί, όταν ένας παράφρονας, έχει ήδη εκλύσει τις απεριόριστες καταστροφικές του δυνάμεις, για να ελεγχθεί, έχει ανάγκη από παιδαγωγική αντιμετώπιση και όχι από διαφόρων ειδών αντιδράσεις, εκτός εάν οι «παιδαγωγοί» του έχουν απολέσει τη σύνεσή τους και δεν είναι σε θέση πια ν' αναλογιστούν τους κινδύνους που εγκυμονούνται για όλη την ανθρωπότητα.

Ο πόλεμος ωστόσο στο Ιράκ μαίνεται και κανείς δεν μπορεί να προεξοφλήσει ποιο θα είναι το μέγεθος των συνεπειών του σε παγκόσμια κλίμακα. Η αυθόρμητη απάντηση «στη βία ή στην τρομοκρατία αντιτάσσουμε τη βία ή την αντιτρομοκρατία» δεν αποκλείεται ν' αποτελέσει τον κύριο άξονα των από δω και πέρα αντιδράσεων. Παρ' όλ' αυτά η αδυναμία να ελέγξουμε την παραφροσύνη δε μας εμποδίζει, μάλιστα μας υποχρεώνει, να δούμε πώς εκτράφηκε αυτή και πώς έφτασε στο σημείο της ελεύθερης εκδήλωσής της.

Αν υποτεθεί ότι η αλαζονεία, όπως λένε, γέννησε την παραφροσύνη, θα πρέπει να έχουμε ακόμη υπόψη πως η αλαζονεία δεν είναι ποτέ αυτοτροφοδοτούμενη. Στις διάφορες φάσεις της ανάπτυξής της κοιτάζει πάντα τις διαστάσεις που παίρνουν οι αντανάκλασες της στα πρόσωπα προς τα οποία εκδηλώνεται και ανάλογα μεγαλώνει ή μικραίνει. Όταν οι αντανάκλασεις δείχνουν πως γίνεται αποδεκτή, «θεριεύει», όταν προσκρούει, συμμαζεύεται. Οι χώρες τώρα, που περιστοιχίζανε την Αμερική ως συμμαχικές, αλλά και πάμπολλες άλλες, συγκατανεύανε σε κάθε εκδήλωση της αλαζονείας της υπερ-

δύναμης. Η διεύρυνση λ.χ. των αρμοδιοτήτων του ΝΑΤΟ και η ανάδειξη του σε ύπατη παγκόσμια εξουσία –είναι αυτό που ονομάσανε τότε «νέα τάξη πραγμάτων»– με ταυτόχρονη υποβάθμιση του ρόλου του ΟΗΕ, θεωρητική κατ' αρχήν και έμπρακτη κατόπιν, όταν πραγματοποιούνταν νατοϊκές επεμβάσεις χωρίς ανάλογα ψηφίσματα του Διεθνούς Οργανισμού, η ανακήρυξη της τρομοκρατίας σε πρώτο και μοναδικό πρόβλημα της ανθρωπότητας, αλλά και η σύσσωμη συστράτευση όλων των συμμάχων στην πάταξή της, όπως και η αποδοχή γενικά όλων των θελήσεων της Αμερικής σε θέματα παγκόσμιας σημασίας, όλα αυτά που ανέδειξαν την Αμερική σε παγκόσμιο μονοκράτορα εκτρέφοντας σε ανάλογο βαθμό και την αλαζονεία της, αποτέλεσαν συγχρόνως και τα ασφαλή προκρίματα αποδοχής της αλαζονείας της. Οι λαοί φυσικά αυτών των χωρών χορεύαν τότε τον ίδιο χορό των κυβερνήσεών τους κι επειδή αυτός ο χορός συνοδεύεται από ευημερία, ήταν φυσικό να τον χορεύουν με ενθουσιασμό. Ήταν δε τόσο ο ενθουσιασμός τους, ώστε ακόμη και στον πολιτιστικό τομέα να έχουν εγκαταλείψει κάθε δική τους πολιτιστική παράδοση και να επιδίδονται στην

πλήρη απομίμηση της αμερικάνικης κουλτούρας και ζωής. Οι λαοί της γης επομένως ή έστω της Δύσης υποτάχθηκαν πρώτα στο μοντέλο ζωής της Αμερικής και κατόπιν στα όπλα της. Τώρα βέβαια κατεβαίνουν στους δρόμους, αλλά είναι αργά, για να μπορέσουν να θέσουν σε περιοριστικά όρια τη δράση του εκθρέμματός τους.

Δεν ξέρω για τους άλλους λαούς, εμείς πάντως ήμασταν και εθνικά υπερήφανοι. Επανειλημμένα κόμπαζε ο πρωθυπουργός μας ότι ανήκουμε στο «κλαμπ» των είκοσι ισχυρών χωρών του κόσμου. Ο ελληνικός λαός ένιωθε κι αυτός την ίδια υπερηφάνεια και ψήφιζε το κόμμα αυτό όπως και το άλλο της αξιωματικής αντιπολίτευσης, που ήταν ακόμα πιο ένθερμος υποστηρίχτης της ίδιας πολιτικής. Έτσι ούτε από τις αμερικάνικες βάσεις που δεν έφυγαν ενοχλήθηκε, κι ας είχε ψηφίσει ως κυβέρνηση το κόμμα που θα τις έδωχνε, ούτε το κόμμα που τον ενέπαιξε το καταψήφισε. Τώρα που βλέπει ότι πρέπει να διαμαρτυρηθεί, επειδή έχει συναίσθηση των ενοχών του, δεν κατεβαίνει μαζικά στις διαδηλώσεις.

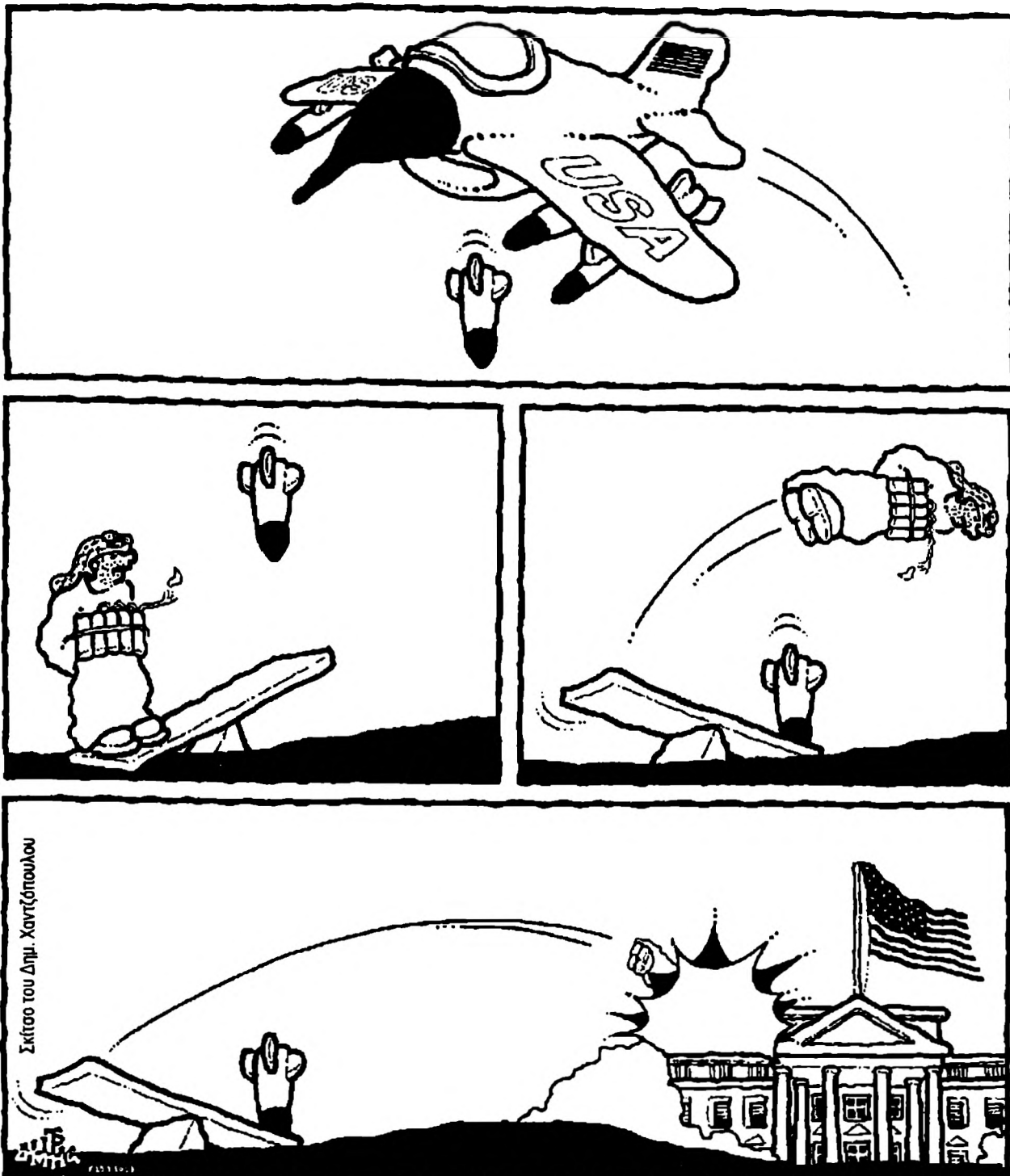
ΜΟΝΟ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Μόνο οι μαθητές, που είναι απαλλαγμένοι από ενοχές και που για πρώτη φορά αντικρίζουν το αιματηρό πρόσωπο του πολέμου, κατεβαίνουν αυθόρμητα και μαζικά, χωρίς να υποψιάζονται βέβαια πως οι γονείς τους ήταν εκείνοι που απεργάστηκαν αυτό τον πόλεμο, γιατί, παρ' όλο που βλέπανε την προετοιμασία του να κλιμακώνεται, αυτοί διατηρούσαν σταθερά ακλιμάκωτη την αδιαφορία τους. Οι μαθητές επίσης δεν μπορούν να διανοηθούν ακόμα ότι το κόμμα που κυβερνά παίζει δεκαετίες τώρα το ρόλο του αλεξικέραυνου μακράς διάρκειας, που απορροφά τις δυνητικές αντιδράσεις του λαού και τις έχει εξουδετερωμένες

προκαταβολικά.

Ακόμα και αυτή τη στιγμή, που ο πόλεμος έχει αρχίσει και δείχνει προς όλους τη φρίκη του, τα άλλοθι των άμεσων ή έμμεσων συνεργών του προβάλλουν άφθονα και συνιστούν μια πολύτροπη προσπάθεια μείωσης της σημασίας αυτού του πολέμου. Δε θ' αναφερθώ στις απόψεις του κ. Μητσοτάκη, που θεωρεί άδικο τον αντιαμερικανισμό και αντιδημοκρατική την κάθοδο των μαθητών στις διαδηλώσεις. Από το μακροχρόνιο πολιτικό του βίο έχουμε πολλά σαφή δείγματα της έμπρακτης «δημοκρατικότητας» αλλά και της σταθερής του «προσήλωσης» στις ανθρώπινες αξίες. Δεν μπορώ όμως να μην αναφερθώ σ' έναν για δεύτερη φορά συνοδοιπόρο του ως προς αυτό το θέμα... «Το δικό μας όχι στον πόλεμο», θα μας πει ο Γραμματέας του ΠΑΣΟΚ, «συνυφαίνεται με το όχι και στο Σαντάμ», για να δηλώσει με αυτό, ενώ έχουν ήδη αρχίσει οι βομβαρδισμοί, ότι πρέπει να τηρούμε ίσες αποστάσεις απέναντι σ' έναν που επιτίθεται και σ' έναν που αμύνεται, γιατί το δίκαιο ή το άδικο του πολέμου κατανέμεται εξίσου στον έναν και στον άλλον. Ο κ. Λαλιώτης φαίνεται να ενδιαφέρεται έντονα να μη διασαλεύσει τις καλές σχέσεις του κόμματός του με την Αμερική, γι' αυτό και το απόλυτο κακό, που είναι πάντα ένας πόλεμος, το μετριάζει σε τόσο επαρκή βαθμό, ώστε να καθίσταται δικαιολογημένη η διάπραξή του. Έτσι περνά με επιτυχία και ο ίδιος και το κόμμα του την έσχατη δοκιμασία του απόλυτου της υποτέλειας, που είναι η σύμπραξη και δικαιολόγηση αυτού του πολέμου. Άλλος σε κρατικό μάλιστα κανάλι μειώνει τη σημασία αυτού του πολέμου με άλλον τρόπο, θυμίζοντας είτε ότι προηγούμενοι πόλεμοι είχαν πολύ περισσότερα θύματα είτε ότι «ενδημεί στην ανθρώπινη φύση». Δεν είναι όμως κρίμα για τη ΝΕΤ, που κάνει τόση προσπάθεια και κατορθώνει να κρατά την ποιότητά της σε υψηλό επίπεδο, να χρεώνεται τη ρηχότητα ενός τηλεπαρουσιαστή της;

Ο πρωθυπουργός μας βέβαια θα υπερκεράσει τους πάντες σε κυνισμό, επειδή είναι και ο πολιτικός τους πατέρας. Με το ένα του χέρι θα συνδράμει τον πόλεμο και με το άλλο θα προσπαθεί ως προεδρεύων να «συρράψει» τη διχασμένη

προσωπικότητα του πολιτικού τραγέλαφου, που, όπως αποδεικνύεται, η υπόστασή του πατάει πάνω σε πτώματα λαών. Επειδή όμως αυτό δε θα το καταφέρει, θα επιδιώξει –και θα το κατορθώσει– να συνθέσει τις απόψεις των χωρών αυτών στο θέμα του «ψαχνού», στο θέμα δηλαδή κατανομής της λείας μετά τον πόλεμο. Ο ένας λοιπόν, σύμφωνα με τις αρχές της συμμαχικής συνεργασίας, θα «βαράει στο ψαχνό» και ο άλλος θα το αναζητάει για τη βρώση του, νομίζοντας ότι ο πρώτος αυτό που κάνει δεν το κάνει για τον εαυτό του.

Ο ΚΥΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στο ίδιο πνεύμα του κυνισμού που ενσαρκώνει θ' αποδίδει πιστά πάντα το νόημα των συνθημάτων των διαδηλωτών. Το «όχι στον πόλεμο» των ευρωπαίων διαδηλωτών θα το ερμηνεύσει ως αίτημα των λαών ν' αποπλιστεί ο Σαντάμ, ενώ μετά την έναρξη των βομβαρδισμών και κατά τη σχετική συζήτη-

ση στη Βουλή το «όχι στον πόλεμο» των μαθητών μας θα το ερμηνεύσει «πρώτα η Ελλάδα». Σε μια δε στιγμή εκνευρισμού του θα ξεσπάσει λέγοντας: «Ε, όχι, δε θα μας διαλύσει και το Ιράκ!». Άραγε σ' αυτό το ξέσπασμα διακηρύσσεται περισσότερο η μονομέρεια ότι δε φταίει η Αμερική αλλά το Ιράκ, ή η ρατσιστική θεώρηση πως δεν αξίζει για τη σφαγή ενός λαού, υποανάπτυκτου κιόλας ή ξένου, να διαλύονται θεσμοί πολιτισμένων; Γι' αυτό εξάλλου το όλο θέμα κρίθηκε από την Ε.Ε. ακόμα και ανάξιο λόγου!

Ο κύριος Σημίτης όμως εκτός από πιστός ερμηνευτής των συνθημάτων των μαζών είναι και ο πιο έγκυρος εκτιμητής της αξίας της Ελλάδας, που σταθερά την εκλαμβάνει ως διατιμήσιμη. Έχει δε προσδιορίσει με ακρίβεια την τιμή της και την τοποθετεί στο ίδιο ύψος που έχει η παραμονή του ίδιου και του κόμματός του στην εξουσία.

Κάθε επίκληση πάντως των τρωτών

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

- Πωλ Βιρλιό, *Καθαρός Πόλεμος*
- Απόστολος Λυκεσός, *Στυμφαλίδες όρνιθες*
- Φούλα Λαμπελέ, *Διακοπή Ταξιδιού*
- Κρίστοφερ Λας, *Η κουλτούρα του ναρκισσισμού*
- Αργύρης Παυλιώτης, *Ο φόνος θέλει τέχνη*
- Άλντους Χάξλεϋ, *Θαυμαστός καινούργιος κόσμος*

Τα έργα του Φρ. Νίτσε σε καινούργιες μεταφράσεις του Ζήση Σαρίκα:

- Γενεαλογία της ηθικής
- Η θέληση για δύναμη
- Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα
- Πέρα από το καλό και το κακό
- Το λυκόφως των ειδώλων -
Ίδε ο άνθρωπος - Αντίχριστος
- Γέννηση της τραγωδίας
- Κείμενα για την Ελλάδα
- Πωλ Βιρλιό, *Η διαδικασία της σιωπής*
Η πληροφορική βόμβα
- Ζαν Μπωντριγιάρ, *Συνθήματα*
Η καταναλωτική κοινωνία
- Ταβιάν Τόντοροφ, *Απέναντι στο ακραίο*
- Άσγκερ Γιορν, *Περί μορφής*
- Νταϊνβιντ Ρήσμαν, *Το μοναχικό πλήθος*
- Καρλ Πολάνυι, *Ο μεγάλος μετασχηματισμός*
- Λιούις Μάμφορντ, *Η ιστορία των ουτοπιών*
- Χρίστος Τσολάκης, *Τη γλώσσα*
μού έδωσαν ελληνική (δύο τόμοι)
- Ν. Μουτσόπουλος, *Συναισθηματική τοπογραφία*
Διαδρομή αυτογνωσίας (δύο τόμοι)
- Γιώργος Χουρμουζιάδης, *Λόγια από χώμα*
- Θωμάς Κοροβίνης, *Ο Μάρκος στο χαρέμι*
- Φούλα Λαμπελέ, *Ίο (διηγήματα)*
- Μαρία Κέντρου-Αγαθοπούλου,
Επιλογές και σύνολα (ποιήματα 1965-95)

- Αργύρης Παυλιώτης, *Ολεθριος δεσμός*
- Στέφανος Μπαλής, *Μαθηματικά και ποίηση*
- Χριστίνα Φλόκα, *Η φαρμακογνωσία του*
Οδυσσέα Ελύτη
- Εντουάρ Ντυζαρντέν, *Έδρεψε δάφνες*
- Ετέλ Αντνάν, *Περί πολέων και γυναικών*
- Άνο Νάβακ, *Οι στυχιές της ψυχής*
- Λώρενς Στερν, *Αισθηματικό ταξίδι*
- Τόμας Μπέρνχαρντ, *Οι φτηνοφαγάδες*
- Γιαν Νέρουντα, *Ιστορίες από την παλιά Πράγα*
- Πιέρ-Πάολο Παζολίνι, *Μυθοπλασία*
- Φ. Ντοστογιέφσκι, *Ο σωσίας*

- Μ. Μπουρλάς, *Έλληνας, Εβραίος και αριστερός*

- Ιβάν Ίλλιτς, *Για τις αναγκες του ανθρώπου*
- Τζέρεμ Μπράουν, *Η άλλη Αμερική*
- Ν. Κον, *Αγώνες για την έλευση της χιλιετούς*
βασιλείας του Θεού
- Π. Μπράντλιτσερ, *Άρτος και θεαματα*
- Μαρία Λουίζα Μπερνέρι,
Περιήγηση στην Ουτοπία

Τα βιβλία του Κώστα Τομανά για τη Θεσσαλονίκη

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

37003 Σκόπελος Τηλ. 24240-23277, 23283
www.nissides.gr 2310-263363

του καθεστώτος του Σαντάμ, είτε αυτή γινόταν πριν από τον πόλεμο είτε προ- πάντων μετά το ξέσπασμά του, έχει ως επιδίωξη την πρόσδοση προσχημάτων σ' έναν πόλεμο που του λείπουν παντε- λώς.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ

Δε θα επιχειρήσω να ανασκευάσω τα από μόνα τους έωλα προσχήματα αυτού του πολέμου. Γιατί και τα μικρά παιδιά έχουν καταλάβει περί τίνος πρόκειται. Θέλω να πω μόνο ότι ο προκείμενος πό- λεμος είναι ο πιο «α-προσχηματικός» πόλεμος, όχι βέβαια με την έννοια πως δεν προβάλλει προσχήματα. Στις μέρες μας ο οποιοσδήποτε πόλεμος πρέπει να έχει προσχήματα. Αλλά με την έννοια ότι αυτά δε βρίσκονται σε καμιά αντι- στοιχία με τα πράγματα. Γι' αυτό και στον πόλεμο τούτο βλέπουμε το ψεύδος και την υποκρισία ν' αντιστρέφουν τε- λείως την πραγματικότητα. Ο εισβολέας ονομάζεται ελευθερωτής, ο πραγματο- ποιός του μεγαλύτερου κακού, που εί- ναι σε θέση να διαπράττει χάρη στην υψηλή τεχνολογία που διαθέτει, ευερ- γέτης, και ο εξολοθρευτής ενός ολόκλη- ρου λαού σωτήρας του. Ως προς αυτό υπερέχει αυτός ο πόλεμος έναντι κάθε άλλου πολέμου στην ιστορία. Ούτε ο Χίτλερ ούτε κανείς άλλος επιδρομέας στην ανθρώπινη ιστορία ισχυρίστηκε ότι εισβάλλει σε χώρα άλλου λαού, γιατί θέλει να τον σώσει. Κι όμως αυτός ο πό- λεμος έχει σε σχέση με τα προσχήματα πολύ μεγάλο αριθμό υποστηριχτών. Υπερέχει επομένως και ως προς αυτό, ως προς την ωμή ανάδειξη των ατομι- κών συμφερόντων, ούτε καν εθνικών, σε απροκάλυπτα αίτια πολέμου.

Υπερέχει όμως και σε κάτι άλλο: Επει- δή είναι γυμνός από άλλοθι η βαρβαρό- τητά του τελείται εν ψυχρώ, όχι εν θερ- μώ: δεν είναι εμφυτευμένη και εμβόλι- μη στην ψυχή του «εκδηλωτή», όπως ήταν των Γερμανών, οπότε η βαρβαρό- τητα έχει πιθανότητες να εκλείψει άμα εκλείψει και η ιδεολογία που την ενστα- λάζει, αλλά σύμφυτη με την ψυχή την ίδια του φορέα της. Αν ανατρέξει κα- νείς στον τρόπο ζωής τους και στο είδος της καθημερινής τους τηλεθέας εξη- γείται γιατί συμβαίνει αυτό, όπως και το συνακόλουθο, πώς τόσο υψηλό ποσοστό της κοινής γνώμης της Αμερικής είναι

υπέρ αυτού του πολέμου. Μας διαφεύ- γει συχνά, όπως μας διέφυγε και τώρα, ότι στην περίπτωση του αμερικανικού λαού έχουμε να κάνουμε με μια άλλη ιδιοσυστασία, που η διάπλάσή της έγινε με βάση τις «αρχές» του νεοπλουτισμού. Απουσιάζει εν τω μεταξύ και το εθνικό ιστορικό βάθος, το οποίο θα μπορούσε ως αντίβαρο να παίζει κάποιο ρόλο ανασχετικό σε τέτοιες ψυχογενείς ρο- πές. Έτσι με βάση την ιστορία τους, το μοντέλο ζωής που βιώνουν και την τε- χνολογική τους ανάπτυξη οι Αμερικα- νοί μοιάζουν με μικρό παιδί που κρατά στα χέρια του το πιο φονικό μαχαίρι και που εικονικά τουλάχιστον έχει εξοικει- ωθεί αρκετά με τη χρησιμοποίησή του. Ανεπιφύλακτα λοιπόν θα μπορούσαμε να πούμε ότι σ' αυτό τον πόλεμο η Αμε- ρική έκανε μια απλή εφαρμογή της κουλτούρας της βγάζοντας συγχρόνως προς τα έξω τα εσώψυχά της.

Κανέναν λοιπόν πόλεμο δεν πέφτει από τον ουρανό. Οι βόμβες του μπορεί, αλλά ο ίδιος ποτέ. Προετοιμάζεται στη γη και από κει εξαπολύεται. Τα αίτια του είναι φυσικά τα κλασικά οικονομι- κά. Το χρηματιστήριο το έδειξε καθα- ρά. Δεν ξέρω αν αυτός ο θεσμός είναι ασφαλής δείκτης της πορείας μιας οι- κονομίας, ξέρω όμως ότι είναι ασφαλέ- στατος δείκτης της φιλοσοφίας της οι- κονομίας, που στην τωρινή περίπτωση φανέρωσε με περισσή ενάργεια ότι το κέρδος των λίγων βρίσκεται στο θάνα- το των πολλών. Γι' αυτό, μόλις ανακοι- νώθηκε η απόφαση του πολέμου, τινά- χτηκαν διεθνώς στα ύψη οι τιμές του. Αυτό είναι το μεγάλο του «δήλωμα».

Όσο όμως οι άνθρωποι του δυτικού κόσμου θα βλέπουν τον πόλεμο όχι ως πόλεμο αλλά ως μέσο πλουτισμού τους και ως απλό θέαμα, οι άνθρωποι του άλ- λου κόσμου, της φτώχειας και της δυστυ- χίας, θα ζώνονται τα εκρηκτικά τους και θα ανατινάζουν μαζί με κάθε εκπρόσω- πο του δυτικού πολιτισμού και το δικό τους σώμα, και θα μας δηλώνουν πως εί- ναι προτιμότερο να χάνουν τη ζωή τους παρά να την προσφέρουν στους πολιτι- σμένους για εκμετάλλευση, θυμίζοντάς μας παράλληλα τη χαμένη μας ηθική. Τη δύναμη που απαιτείται για την πραγμά- τωση της αυτοθυσίας θα την αντλούν από τον ανεξάντλητο ηθικό πολιτισμό της δικής τους παράδοσης.

Ανησυχία και αγωνία στο Κουρδιστάν

του Ευάγγελου Αρεταίου

«Είναι η πρώτη φορά που το Κουρδικό μπορεί να τεθεί στη διεθνή του διάσταση», λέει ένας νεαρός, μορφωμένος Κούρδος που ζει στις ΗΠΑ και ήρθε στη νοτιοανατολική Τουρκία «για να είναι κοντά στις μεγάλες εξελίξεις».

Ο άντρας δίπλα του είναι ο ξάδελφός του και μένει μόνιμα στην Τζίζρε.

«Εσείς μιλάτε για πόλεμο και ήρθατε εδώ με τις κάμερες και τις φωτογραφικές σας μηχανές, αλλά εμείς ζούμε στον πόλεμο εδώ και είκοσι περίπου χρόνια», λέει με τη βαριά κουρδική του προφορά.

«Η οικογένειά μας ήρθε στην Τζίζρε πριν από 12 χρόνια από το χωριό, πάνω στο βουνό. Ο πόλεμος με το ΡΚΚ μας κατέβασε όλους ξαφνικά στην πόλη και στριμωχτήκαμε σ' αυτό το σπίτι τρεις οικογένειες.»

Η Τζίζρε, μια κωμόπολη 60 περίπου χιλιάδων κατοίκων βρίσκεται 30 χλμ. από τα σύνορα με το Ιράκ και μερικές εκατοντάδες μέτρα από τη Συρία, πάνω στις όχθες του Τίγρη. Ο κεντρικός της δρόμος είναι ασφαλοστρωμένος, οι άλλοι δρόμοι είναι χωματόδρομοι που τον χειμώνα γίνονται χείμαρροι λάσπης.

Τρεις άντρες γύρω μας είναι οδηγοί βυτιοφόρων. Ανεργοί για πάνω από μήνα, από τότε που η Τουρκία, λόγω του πολέμου που ερχόταν, έκλεισε τη συνοριακή δίοδο του Χαμπούρ, απ' όπου περνούσαν κάθε μέρα χιλιάδες βυτιοφόρα για να φέρουν πετρέλαιο από τη Μοσούλη, στο Β. Ιράκ.

«Όσο ήταν ανοιχτό το Χαμπούρ, βγάζαμε το ψωμί μας και πολλοί ήταν και πλούσιοι. Τώρα δεν έχουμε λεφτά ούτε για τον καπνό», λέει με αγανάκτηση.

Πάνω από 50.000 βυτία είναι παροπλισμένα και σαπίζουν στις αλάνες έξω από τη Τζίζρε και τη Σιλόπη.

«Δεν ξέρουμε να κάνουμε τίποτε άλλο από το να οδηγούμε φορτηγά. Η μόνη πηγή ζωής για την περιοχή ήταν το πετρέλαιο από το Β. Ιράκ», λέει ένας άντρας και αγανακτεί «όσο πιο πολύ θα κρατάει ο πόλεμος, τόσο πιο πολύ

θα πεινάμε εδώ».

Ο πόλεμος τους φοβίζει: Και για τα «χημικά του Σαντάμ» αλλά και για το μέλλον των Κούρδων, το μέλλον τους.

«Με τους Κούρδους στο Β. Ιράκ είμαστε αδέρφια, ο τουρκικός στρατός δεν πρέπει να πάει εκεί», ψιθυρίζει ένας νεαρός, με μια παραμόρφωση στο πόδι, που όταν σηκώνεται κουτσαίνει.

Παλαιότερα βέβαια τα πράγματα δεν ήταν τόσο απλά. Η κουρδική σύγκρουση έφερε πολλές φορές αντιμέτωπους τους Κούρδους μεταξύ τους.

«Αν τα πράγματα δεν πάνε όπως τα θέλει η Τουρκία, μπορεί να γυρίσουμε πίσω στα παλιά», λέει με ανησυχία ένας ηλικιωμένος στην κεντρική πλατεία της Σιλόπης, της τελευταίας πόλης πριν από τα σύνορα με το Ιράκ.

«Ο πόλεμος μπορεί να τελείωσε όταν πιάσανε τον Οτζαλάν και τα πράγματα να χαλάρωσαν κάπως, αλλά οι συνθήκες ζωής δεν άλλαξαν και πολύ. Τώρα όμως με τον πόλεμο φοβόμαστε και πάλι».

«Πέρσι γιορτάσαμε το Νεβρούζ στη Τζίζρε, φέτος ο νομάρχης δεν το επέτρεψε», λέει ένας ανήσυχος νεαρός και μας δείχνει στήλες καπνού που ανεβαίνουν στον ορίζοντα, από τους πράσινους λόφους που περικυκλώνουν την πόλη.

«Είναι τα παιδιά που καίνε λάστιχα.» Είναι το Νεβρούζ, μια μεγάλη φωτιά και γύρω χορεύουν και πηδούν. «Η αστυνομία πηγαίνει και τις σβήνει και τα παιδιά τις ξανανάβουν», μας λέει και γελά.

Σε άλλες πόλεις το γιόρτασαν επίσημα το Νεβρούζ, αλλά πάντα με μεγάλους αριθμούς αστυνομίας. «Το Νεβρούζ συνδέεται πάντα με τον κουρδικό εθνικισμό και ο τρόπος εορτασμού του είναι ενδεικτικός της πολιτικής της Άγκυρας όσον αφορά στο Κουρδικό», λέει ένας τούρκος φίλος μας.

«Ο πόλεμος κινδυνεύει να βάλει στο ράφι όλες τις προσπάθειες για τον εκδημοκρατισμό και την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε.», μας λέει και συ-

Ο Τζαλάλ Ταλαμπανί, ηγέτης του κουρδικού κόμματος ΡΚΚ του Ιράκ.

νεχίζει: «Τα περισσότερα από αυτά που πρέπει να κάνει η Τουρκία είναι ακόμα στα χαρτιά και τώρα με τον πόλεμο και την ένταση που θα προκαλέσει σε όλη την περιοχή, οι συντηρητικοί θα βρουν και πάλι ευκαιρία να “ξεχάσουν” τις μεταρρυθμίσεις.

Ο πόλεμος με το ΡΚΚ μπορεί να τελείωσε, αλλά άρχισε αυτός του Ιράκ και φοβάμαι μην αρχίσει και κάποιος άλλος στο Β. Ιράκ.

Αν δεν αλλάξουν τα πράγματα εδώ, να φτιαχτεί η οικονομία, η υποδομή, η παιδεία, η Άγκυρα θα ζει πάντα με το φόβο των Κούρδων. Αν όμως γίνουν δημοκρατικές αλλαγές, αν ο κόσμος αρχίσει να κερδίζει χρήματα, να ζει και να κοιμάται κανονικά, η Τουρκία θα μπει σε μια άλλη εποχή.

Οι εξελίξεις στο Ιράκ και στο Β. Ιράκ ίσως αναγκάσουν πολύ σύντομα την Άγκυρα να αναθεωρήσει τις απόψεις της για το Κουρδικό. Οι σημερινή προσέγγιση της τουρκικής γραφειοκρατίας δεν θα επιτρέψει στην Τουρκία να ελέγξει αποτελεσματικά τις συνέπειες που θα έχει σε όλη την περιοχή ο σημερινός πόλεμος στο Ιράκ.»

Έτσι εξωραΐζουν τον τρόπο

Ο «πόλεμος» στο Ιράκ συνεχίζεται και, όπως φαίνεται, θα συνεχίζεται για αρκετό καιρό ακόμα· για όσο καιρό δηλαδή οι Ιρακινοί θα μπορούν ν' αρνούνται στους Αμερικανούς και Βρετανούς να τους «απελευθερώσουν». Γιατί εκείνο που μετρά περισσότερο είναι η επιθυμία του πλανητάρχη, που σημαίνει ότι, θέλουν δε θέλουν, θα «απελευθερωθούν» («είτε ζωντανοί, είτε νεκροί», όπως έγραφε ο Στάθης στην Ελευθεροτυπία).

Ο «πόλεμος» πάντως και πολύ high tech, έτσι; Λίγο από Ζαρατούστρα, λίγο από Όργουελ, λίγο από «σάιενς φικτιον», με σκηνοθέτες και κάμερες, με κατάλληλα σκηνικά και φωτιστικά εφέ, απ' όλα.

Προηγουμένως μας είχαν μάθει τις «έξυπνες» βόμβες. Τώρα βλέπουμε, θαυμάζοντας, τα νέα επιτεύγματα της τεχνολογίας – τους δορυφόρους. Αυτά τα εκπληκτικά μηχανήματα, που κόβουν αδιάκοπα βόλτες γύρω από τον πλανήτη, που βλέπουν και ακούν τα πάντα (στην κυριολεξία) και ρυθμίζουν με «χειρουργική» ακρίβεια τους βομβαρδισμούς.

Μόνο που βομβαρδίζουν αδιάκριτα όχι μόνο το Ιράκ αλλά και ολόκληρο τον πλανήτη: με «χειρουργικά» χτυπήματα από τη μια εναντίον στρατιωτικών και άλλων στόχων και από την άλλη εναντίον εγκεφάλων και συνειδήσεων των πολιτών του κόσμου, οι οποίοι πρέπει με κάθε τρόπο να «πεισθούν» ότι ο πόλεμος αυτός έχει «καλό σκοπό».

Και μετά, τα ΜΜΕ. Κάποτε κατηγορούσαμε τους εγκάθετους που κατασκεύαζαν ειδήσεις. Τώρα απλώς τους τις προσφέρουν «προκάτ».

Πανοραμικές εικόνες της εισβολής, εικόνες από την παράδοση Ιρακινών ή από τη σύλληψη αιχμαλώτων, εφόδους σε εργαστήρια παραγωγής όπλων μαζικής καταστροφής. Σε ορισμένες σκηνές στρατιώτες μοιράζουν σε Ιρακινόπουλα μπουκάλια με νερό και καραμέλες, ή στρατιωτίνες προσφέρουν λουλούδια (λουλούδια μέσα στην έρημο)

σε παιδάκια – όσα γλύτωσαν δηλαδή. Τα υπόλοιπα, αν δεν έχασαν τη ζωή τους στους βομβαρδισμούς μέσα στις πόλεις, μένουν τραυματισμένα ή άρρωστα να δίνουν εντελώς αβοήθητα τη δική τους μάχη με το θάνατο.

Το Χόλιγουντ κάνει πόλεμο με τους Ράμπο στην έρημο της Μεσοποταμίας – έναν πόλεμο οπερέτα: με ξεκαρδιστικές φάρσες και τα απαραίτητα «γκανγκς». Μόνο που οι βόμβες που πέφτουν είναι πραγματικές και χτυπούν πραγματικούς ανθρώπους – ένοπλους, αλλά και άμαχους, άνδρες, γυναίκες και κυρίως παιδιά – χύνοντας αληθινό αίμα. Έναν πόλεμο τραγέλαφο, βασισμένο στα ψέματα, στην κοροϊδία, στην εξαπάτηση και τους εκβιασμούς των λαών του πλανήτη, που μόνο άνθρωποι σαν αυτούς που αποτελούν το στενό επιτελείο του Τζορτζ Μπους θα μπορούσαν να σχεδιάσουν.

«Αυτό που αντιμετωπίζουμε εδώ δεν έχει καμία σχέση με τα πολεμικά παιχνίδια που κάναμε στην εκπαίδευση», παραδέχτηκε ένας αμερικανός αξιωματικός από τις μονάδες που βρίσκονται σε αρκετή απόσταση από τη Βαγδάτη αλλά δεν τολμούν να επιχειρήσουν την κατάληψή της. Λες και μπορούσε η έρημος της Αριζόνας να μοιάζει με την έρημο του Ιράκ, ή οι κούκλες που χρησιμοποιούσαν για στόχους να μοιάζουν με τους Ιρακινούς.

Άλλωστε, η συμμορία που αποφάσισε την εισβολή πίστευε ότι θα ήταν ένας περίπατος, κι ότι οι Ιρακινοί θα τους περίμεναν με αμερικάνικες σημαιούλες και λουλούδια ως ελευθερωτές. Αλλά δεν τους βγήκε.

Έτσι κι αλλιώς όμως οι Αμερικανοί σέβονται μόνο τη δική τους δημοκρατία, μόνο τη δική τους χώρα, μόνο τον δικό τους λαό, τον οποίο κατ' αποκλειστικότητα ευλογεί μονίμως ο Θεός... Σε όλους τους άλλους δεν στερούν μόνο τα στοιχειώδη δικαιώματα, τα οποία παραβιάζουν κατάφωρα, αλλά αρνούνται και την απλή αγάπη στην πατρίδα τους.

Γι' αυτό και δεν περίμεναν ότι οι Ιρακινοί, ο φτωχός και περιδεής αυτός λα-

ός, ταλαιπωρημένος εδώ και 20 χρόνια από πολέμους και διεθνείς κυρώσεις, θα όρθωνε το ανάστημά του και θ' αντιστεκόταν μ' όλα τα μέσα που μπορούσε να διαθέσει. Αντίθετα ενοχλήθηκαν, θύμωσαν και, εντείνοντας τη βρόμικη προπαγάνδα τους, κατηγορούν τώρα τους Ιρακινούς ότι πολεμούν με... ανορθόδοξα μέσα.

Μέχρι που βάφτισαν «απαγωγή» τη σύλληψη 4-5 βρετανών στρατιωτών, για την οποία και διαμαρτυρήθηκαν, ενώ ψάχνουν να βρουν τρόπους για προσαγωγές Ιρακινών στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης: Για τον ανταρτοπόλεμο, για τις ανθρώπινες βόμβες, για τις «απαγωγές»...

Και η υποκρισία: Ζητούν από τους Ιρακινούς να σεβαστούν τους όρους που θέτει η Συνθήκη της Γενεύης για τους αιχμάλωτους, απειλώντας με διώξεις για εγκλήματα πολέμου. Τη στιγμή μάλιστα που διατυπώνονται φόβοι ότι ιρακινοί αιχμάλωτοι θα μεταφερθούν στο Γκουαντανάμο, όπου εξακολουθούν να κρατούνται κάτω από άθλιες κι απάνθρωπες συνθήκες οι αιχμάλωτοι από την εισβολή στο Αφγανιστάν.

Αλήθεια όμως, η Συνθήκη –στην πραγματικότητα 4 συνθήκες– της Γενεύης προβλέπει και άλλα σημαντικά, που δεν περιορίζονται μόνο στους αιχμάλωτους, και τα οποία παραβιάζουν εντελώς οι ΗΠΑ. Κι έπειτα, οι Αμερικανοί απειλούν με προσαγωγές σε ένα δικαστήριο, που οι ίδιοι σνομπάρουν προκλητικά.

Και μη χειρότερα...

Τ.Κ.Δ.

Την Πρωταπριλιά γιόρτασε ο Ρόκκο

του Ρεπόρτερ

Ο κ. Κόκκαλης απέφυγε –και ορθώς– να θριαμβολογήσει για την απαλλακτική πρόταση του 4ου Ειδικού Ανακριτή κ. Πουρνάρα –ως γνωστόν ένας κούκος δεν φέρνει την Άνοιξη–, αλλά αντιθέτως φροντίζει να ενισχύσει το οπλοστάσιό του – εν όψει των δύσκολων ημερών που έρχονται και κυρίως της μεγάλης πλέον πιθανότητας να χάσουν οι κυβερνητικοί σύμμαχοί του τις εκλογές. Και «οπλοστάσιο» στην περίπτωση αυτή σημαίνει προσβάσεις στα ΜΜΕ. Έτσι ανακοινώθηκε ήδη ότι ο πρώην διευθυντής του Flash 9,61, κ. Κολιοπάνος, ετοιμάζει μηνιαίο πολιτικό περιοδικό με το όνομα *Κρόκους*, συγγνώμη *Κράμα*. Βασικά στελέχη του περιοδικού θα είναι οι γνωστοί και μη εξαιρετέοι κ. Γ. Κύρτσος, πρώην διευθυντής του *Ελευθέρου Τύπου*, ο κ. Π. Τσίμας, πρώην διευθυντής του *Οδηγητή* της ΚΝΕ, και ο αστείος Θέμος Αναστασιάδης, πιο γνωστός ως «μαύρη τρύπα». Πολιτικός αρθρογράφος της εφημερίδας θα είναι ο κ. Θ. Πάγκαλος.

Άπαντες έχουν δώσει ήδη δείγματα γραφής στους κ.κ. Κολιοπάνο και Κόκκαλη. Ο κ. Κύρτσος μάλιστα αναδείχθηκε, με πρόσφατη συνέντευξή του, στον μοναδικό πιθανώς έλληνα επαγγελλόμενο τον δημοσιογράφο που ισχυρίζεται ότι τα αρχεία της Στάζι δεν περιέχουν ενοχοποιητικά στοιχεία για τον κ. Κόκκαλη. Ο δε κ. Πάγκαλος προανήγγειλε, μπορεί να πει κανείς, την απαλλακτική πρόταση του κ. Πουρνάρα, με τη γνωστή για το ύφος και το ήθος της ομιλία του στους εργαζόμενους της Ιντρακόμ, πριν από δύο εβδομάδες. Οι κ.κ. Τσίμας και Αναστασιάδης δεν χρειάζονται εύσημα από εμάς.

Ο κ. Τσίμας έφυγε από το ΜΕΓΑ, πήγε στο TV MAGIK του «Κρόκους», και τελικά διεσώθη στην ΕΡΤ, μαζί με όλους τους «απολυμένους» του TV MAGIK. Λεπτομέρεια: ο νυν άρχων των κρατικών ερτζιανών, Τζώνυ Καλημέρης, ήταν προηγουμένως στέλεχος του Flash 9,61.

Δεν έχει επιβεβαιωθεί ακόμα, αλλά με τον Σ. Κόκκαλη πρέπει να σχετίζεται, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, και η νέα ημερήσια εφημερίδα που ετοιμάζει ο κ. Κύρτσος. Θα διανέμεται, λέει, δωρεάν στους σταθμούς του Μετρό και σε άλλα σημεία και τα έσοδά της θα προέρχονται από τις διαφημίσεις. Για να πετύχει όμως

ένα τέτοιο εγχείρημα και να «πιάσει» μια παρόμοια εφημερίδα, απαιτούνται πολλά εκατομμύρια: υπερβαίνουν τα 500 για τον πρώτο χρόνο. Πού να βρήκε λοιπόν ο κ. Κύρτσος αυτά τα λεφτά; Ποιος δημοσιογράφος, όπως λέει ο ίδιος ότι είναι, μπορεί να διαθέσει και κυρίως να διακινδυνεύσει ένα τέτοιο ποσό; Όλοι λοιπόν άρχισαν να το ψάχνουν και η *Ελευθεροτυπία* ανακάλυψε ότι μεταξύ των χρηματοδοτών του είναι «ο Πέτρος Παππάς (εφοπλιστής) και Θεόδωρος Μαργέλος (επιχειρηματίας)». Για τον πρώτο δεν γνωρίζουμε πολλά πράγματα: θα το ψάξουμε. Ο δεύτερος όμως κάτι μας θυμίζει, κάτι μας θυμίζει. Λέτε να είναι ο ίδιος επιχειρηματίας που είχε ασχοληθεί με εκείνο το «σκάνδαλο του καλαμποκιού» την εποχή του Ανδρέα; Γιατί αν είναι αυτός, τότε το εγχείρημα του κ. Κύρτσου ότι «τον χρηματοδοτούν» με δισεκατομμύρια φίλοι του είναι έωλο: Επειδή ο Μαργέλος του καλαμποκιού που γνωρίζουμε εμείς, συνδεόταν με την ΙΤΣΟ του Γιώργου Λούβαρη, πρώην παρακοιμώμενου του Κοσκωτά και νυν του Σ. Κόκκαλη. Κατά τα άλλα, γιατί να μην έχουμε κι εμείς τέτοιους φίλους που να σπαταλούν για πάρτη μας μισό δισ. το χρόνο; Τέλος, η νέα εφημερίδα θα τυπώνεται στου κ. Μπόμπολα, οπότε αναμένονται εξελίξεις στο μέτωπο της διαπλοκής.

Ο κ. ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑΤΙΚΑ ΑΣΤΕΙΑ

Ο κ. Πουρνάρας είναι ανακριτής στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Στις 19.2.02 του ανετέθη να επεξεργασθεί τη γνωστή δικογραφία του τέως πράκτορα της «Στάζι» Σ. Κόκκαλη, κατά του οποίου ο εισαγγελέας κ. Παπαγγελόπουλος είχε ασκήσει ποινική δίωξη για πέντε βαριά κακουργήματα (απάτη, υπεξαίρεσεις, νομιμοποίηση βρόμικου χρήματος, δωροδοκίες και κατασκοπία).

Η δικογραφία έμεινε αρκετό χρόνο στο γραφείο του – πέραν του δέοντος: Ένα χρόνο και δύο μήνες. Με αποτέλεσμα τα σχόλια να γίνονται περισσότερο από δυσμενή και λίαν υπαινικτικά, από πλευράς Τύπου τουλάχιστον. Για παράδειγμα και μεταξύ πολλών άλλων, η *Απογευματινή* έγραψε ότι ο κ. Πουρνάρας είναι και σύμβουλος στην ΕΠΟ του κ. Γκαγκάση, ο οποίος είναι κολλητός του «Κρόκους». Μολονότι υπάρχει σχετική εγκύκλιος, η

οποία απαγορεύει σε εισαγγελικούς λειτουργούς να καταλαμβάνουν παρόμοιες θέσεις.

Τελικά, κατόπιν του θορύβου που προκάλεσε στην Τρίτη Εξουσία (κοινοβούλιο για τους αμαθείς), η Τετάρτη Εξουσία (τα ΜΜΕ για τους ίδιους), στις 20.02.03, ο γνωστός για τις ανακοινώσεις του περί πατάξεως της διαφθοράς εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Ε. Κρουσταλλάκης, έστειλε στον κ. Πουρνάρα παραγγελία με την οποία του ζητούσε να επισπεύσει την ανάκριση και χαρακτήριζε την υπόθεση αυτή ως «*εξαιρετικής σημασίας, η οποία συνταράσσει την κοινή γνώμη*». Χαρακτηρισμός όχι τυχαίος, αφού προέρχεται από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Κατόπιν τούτου, θα υπέθετε κανείς ότι η δραστηριότητα του κ. ανακριτή δεν θα ήταν η συνήθης και δεν θα άφηνε σημείο της υπόθεσης ανεξερευνήτο.

Και όμως! Την 31.3.03, μια ημέρα πριν ξημερώσει η Πρωταπριλιά και δημιουργηθούν θέματα για την αλήθεια της είδησης, ο κ. ανακριτής περάτωσε την ανάκριση, χωρίς να καλέσει βασικούς μάρτυρες κατηγορίας, ούτε καν τον βασικό κατηγορούμενο και εν συνεχεία την διαβίβασε στον Εισαγγελέα Εφετών, με αναφορά ότι δεν προκύπτουν ενδείξεις ενοχής κατά του Σ. Κόκκαλη. Πότε πρόλαβε να το διαπιστώσει αυτό ο κ. ανακριτής είναι παντελώς άγνωστο. Προφανώς διαθέτει πολλές ικανότητες. Έτσι επεράτωσε το έργο του και ησύχασε. Ησύχασε και ο κατηγορούμενος κι εκεί που όλα τα 'σκίαζε η φοβέρα, είδε ένα φως στο τούνελ. Απέφυγε όμως τις θριαμβολογίες και έπραξε καλά. Δεν είναι ακόμη καιρός για τέτοια. Επειδή είναι πολύ καλύτερος γνώστης της υπόθεσης από τον κ. Πουρνάρα και γνωρίζει, όπως κι εμείς και αρκετοί άλλοι, ότι στην απουσία ενδείξεων ενοχής του ελληνα ανακριτή, γερμανοί ομόλογοί του και η ίδια η γερμανική Βουλή αντιπαρατάσσουν σελίδες επι σελίδων με αποδεικτικά στοιχεία ενοχής. Η υπόθεση δεν τελίωσε ακόμα κι αν αναλογισθούμε τις αντιδράσεις που παρατηρούνται αυτές τις ημέρες στους δικαστικούς και εισαγγελικούς κύκλους, δεν θα τελειώσει τόσο εύκολα όσο επιθυμούν μερικοί και δεν θα έχει την τύχη κάποιων παλαιότερων διαβλητών βουλευμάτων για τα οποία καλύτερα να μην μιλάμε.

Εφημερολόγιο

ΠΕΜΠΤΗ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Το προαναγγελθέν θανατικό στο Ιράκ άρχισε. Ήμερώματα οι ανοιξιάτικοι ήχοι της φύσης με τα πουλιά που τιτίβιζαν στη Βαγδάτη αναμεταδίδονταν ζωντανά μέσω της ανταπόκρισης της NET. Όσοι ήμασταν ξύπνιοι εκείνη την ώρα αισθανθήκαμε ότι ο επικείμενος πόλεμος είναι ένα κακό όνειρο. «Ξυπνήσαμε» ελάχιστα λεπτά μετά, όταν οι ήχοι της ζωής σκεπάστηκαν από τις πρώτες σειρήνες.
- Καλό το διάγγελμα κατά του πολέμου του γραμματέα του κόμματος – ξέρετε ποιου γραμματέα και ποιου κόμματος. Δεν ξέρει η δεξιά σου – δηλαδή ο πρωθυπουργός σου – τι ποιεί η αριστερά σου, δηλαδή ο γραμματέας σου. Αλλά η Σούδα είναι τόσο μακριά από την Αθήνα...
- Σήμερα το πρωί νιώθω δικαιωμένη που δεν τρώω ποτέ κορνφλέικς. Που με τον καφέ μου –ο οποίος δεν είναι αμερικάνικος– δεν κάπνιζω ποτέ αμερικάνικα τσιγάρα (προτιμώ τα ελληνικά). Που δεν πίνω αναψυκτικά και ειδικά κόκα-κόλα ή φάντα (στη χώρα της φαιδράς πορτοκαλέας, τα πορτοκάλια είναι στην εποχή τους). Και το βασικότερο: που αντιπαθώ βαθύτατα το βρετανικό five o' clock tea (τα βότανα της ελληνικής φύσης είναι πολύ καλύτερα).
- Το καλύτερο όμως το έχω για το βράδι. (Βρετανικό) ουίσκι και (αμερικάνικη) κόκα-κόλα: Το απόλυτα απαγορευμένο «κακό» (κοκτέιλ)...
- Αν το ψάξω, θα κόψω σιγά-σιγά και τα υπόλοιπα. Για την περίπτωση που κάποτε έρθει και η σειρά της Ευρώπης...

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Οι άνθρωποι παντού στον κόσμο, διαδηλώνουν κατά του πολέμου.
- Λίγοι ασχολούνται, αλλά σήμερα είναι η πρώτη μέρα της άνοιξης. Συμπίπτει με την πρώτη μέρα ενός «χειμώνα»...

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Είμαι ρεαλίστρια: Θέλω να πιστεύω σ' ένα κόσμο όπου όντως ένας 70χρονος μπορεί

να καταρρίψει μ' ένα καλάσνικοφ τα «απάτσι» του εισβολέα...

- Έχοντας εμπεδώσει πλήρως το νέο δόγμα των προληπτικών επιθέσεων που εφαρμόζουν οι Αμερικανοί, τούρκοι κομάντος –προληπτικά– μπήκαν στο Ιράκ προκειμένου ν' αποτρέψουν «μια πιθανή εισροή προσφύγων», όπως δήλωσε και ο κύριος Ερντογάν μετά τις σχετικές αποκαλύψεις από τα μέσα ενημέρωσης.
- Αν θέλει κανείς ν' αντιληφθεί τα αισθήματα ενός λαού χτυπημένου για δέκα χρόνια από ένα σκληρό εμπάργκο, δεν έχει παρά να δει σήμερα τις εικόνες στις καλαμιές στις όχθες του Τίγρη. «Δώστε τους σε μας». Τους αμερικανούς πιλότους εννοείται. Οι φωτιές στις καλαμιές και οι πυροβολισμοί στα τυφλά από το πλήθος που είχε συρρεύσει, έδειχναν όλη την απόγνωση και τη δικαιολογημένη λύσσα κατά του εχθρού που του στέρησε ακόμα και τα φάρμακα και που του επιφυλάσσει τις... χειρότερες βόμβες του για τις επόμενες μέρες...
- Οι ουρανοί δεν είναι μόνο δικοί μας. NOTAM Υπηρεσίας Ελληνικής Πολιτικής Αεροπορίας: «...Η έγκαιρη και ακριβής δήλωση ταυτότητας κάθε πολιτικού αεροσκάφους στις συμμαχικές δυνάμεις πάνω από την ανατολική Μεσόγειο, θεωρείται κρίσιμης σημασίας. Οι συμμαχικές δυνάμεις είναι έτοιμες να ασκήσουν μέτρα αυτοάμυνας στην περίπτωση που τις πλησιάσουν άγνωστα αεροσκάφη.» Και σε λίγο αρχίζει και η τουριστική σεζόν...

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Εικονικός ο πρόεδρος – ο Μπους. Εικονικές οι εκλογές – αυτές που τον ανέδειξαν «πλανητάρχη». Εικονικοί οι λόγοι για τον πόλεμο που κήρυξε. Ωραία –και προς τιμήν του– τα είπε ο σκηνοθέτης ακτιβιστής ντοκιμαντερίστας του «Ακήρυκτου πολέμου» Μάικλ Μουρ. Όσοι άλλοι όμως πήγαν στην 75η απονομή των Όσκαρ ήταν πολύ αληθινοί και καθόλου εικονικοί.

- Πολύ αληθινοί ήταν και οι αμερικανοί αιχμάλωτοι που έδειξε η ιρακινή τηλεόραση, χτυπώντας μ' αυτό τον τρόπο τον εχθρό εκεί που πονάει πιο πολύ, στην αλαζονεία του...

ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Η «αρχική ανάγνωση» (δικός μας όρος) της Συνθήκης της Γενεύης οδήγησε τον Μπους να την επικαλεσθεί σήμερα για τους αμερικανούς αιχμαλώτους στο Ιράκ. Η άλλη, η «σύγχρονη ανάγνωση» (όρος των αμερικανικών αρχών) εφαρμόζεται για τους αιχμαλώτους στο Γκουαντανάμο.
- Υπήρξαν και ορισμένοι που χάρηκαν με το ξεκίνημα αυτού του «γρήγορου» (όπως τους υποσχόταν ο Ράμσφελντ) πολέμου: Οι «δυνάμεις του καλού», δηλαδή οι διεθνείς αγορές χρήματος και πρώτων υλών. Σήμερα, που τα βρίσκουν σκούρα με την άνοδο των τιμών λόγω της παράτασης του πολέμου, μπορούμε να σαρκάσουμε κι εμείς λιγάκι. Μόνο και μόνο επειδή θεωρούμε ότι η ανθρώπινη ζωή είναι υψηλότερη από τη χρηματιστηριακή «αξία».

ΤΡΙΤΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Μια εκπρόσωπος του αμερικανικού Πενταγώνου –της «σχολής» Ολμπράιτ σίγουρα– ζητά σήμερα από τηλεοράσεως τα... ρέστα από τους Ιρακινούς, επειδή αντιστέκονται στην επέλαση των αμερικανοβρετανικών στρατευμάτων. Παραβιάζουν, είπε, το δίκαιο του πολέμου!!! Προφανώς πρόκειται για τη «σύγχρονη ανάγνωση» του δικαίου του πολέμου.
- Τα συγχαρητήριά μου στην ιδιωτική πρωτοβουλία για τις απαντήσεις που δίνει. Κατασκευάστριες εταιρείες ηλεκτρονικών παρασίτων έδωσαν την πρόπευσα απάντηση στους Αμερικανούς που κατηγορήσαν τους Ρώσους ότι σπάνε το εμπάργκο του ΟΗΕ κατά της Βαγδάτης και εξοπλίζουν με αυτά τους Ιρακινούς: «Τα συστήματά μας δεν συναρμολογούνται σε ρωσικό έδαφος, άρα δεν εμπίπτουν

στη ρωσική νομοθεσία»! Από τις κατασκευάστριες εταιρείες των διοπτρών νυχτός όμως δόθηκε η ακόμα καλύτερη: «Οι διόπτρες νυχτός πωλούνται πάμφθυνα σε όλα τα καλά παζάρια»!!!

- Λόγω της ημέρας θυμήθηκα ότι και ο Ρήγας είχε χαρακτηριστεί «τρομοκράτης». Και ο Κολοκοτρώνης επίσης. Οι αυτοκρατορίες τελικά δεν αλλάζουν...

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Βομβαρδισμός στην αγορά της Βαγδάτης. «Αυτή τη στιγμή βλέπω, όπως ολόκληρη η Υφήλιος, τη βιβλική καταστροφή της Βαγδάτης. Μέσα στις φλόγες που τυλίγουν τη μαρτυρική πόλη βλέπω να εκμηδενίζεται μέσα μου η εικόνα των ΗΠΑ ως χώρας πολιτισμένης». Σχόλιο του Μίκη Θεοδωράκη για την πρώτη ομαδική σφαγή με πυράνλους Κρουζ.

ΠΕΜΠΤΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Παρακολουθώ ότι ορισμένοι αποκαλούν τα αμερικανοβρετανικά στρατεύματα που χτυπάνε το Ιράκ «συμμαχικά». Ο όρος «σύμμαχοι» έχει μια συγκεκριμένη χροιά από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η οποία διασώζεται ακόμη στη συνείδηση των λαών που πολέμησαν και νίκησαν τον φασισμό και τον ναζισμό που τότε με μια λέξη ονομαζόταν «Άξονας». Αυτοί που αναβιώνουν τις «αξίες» του Χίτλερ και τα στρατεύματά τους, έστω και για λόγους σημειολογικούς, δεν μπορούν να ονομάζονται «σύμμαχοι».
- Μιλώντας για «αξίες», μου έρχεται στο μυαλό αυτό το... μείγμα αγγλοσάξονα «θεοσεβούμενου», προέδρου ενός ιδρύματος «για τη διάσωση των αμερικανικών αξιών», που παρακολουθούμε τελευταία στα ντοκιμαντέρ των καναλιών. Αυτός ο τύπος λοιπόν θεωρητικοποιεί τους προληπτικούς πολέμους και εκφράζει την αμερικανική ακροδεξιά. Έχει νόημα να στεκόμαστε σ' αυτά που λέει, καθώς εκφράζουν τους επόμενους στόχους των «αμερικανικών αξιών»...

... Μόνο και μόνο επειδή μπήκε στον κόπο να γυρίσει ένα video-clip όπου, εν μέσω σκηνών πολέμου, μια χειροβομβίδα πέφτει προς την κατεύθυνση του σώσισα του Μπους. Έστω κι αν μετά το απέσυρε...

- Έχω μπροστά μου το επείγον δελτίο της Διεθνούς Αμνηστίας – διεθνούς μεν, άλλου πλανήτη δε, απ' ό,τι φαίνεται. «Η οργάνωση επανέλαβε την έκκλησή της προς τις αρχές των ΗΠΑ, της Βρετανίας ΚΑΙ [σ.σ.!!] του Ιράκ να σταματήσουν αμέσως τη χρήση όπλων τα οποία από τη φύση τους δεν κάνουν διάκριση μεταξύ μαχητών και αμάχων». Και αναρωτιέμαι ποιους αμάχους απειλούν αυτή τη στιγμή οι Ιρακινοί, ώστε να απευθύνει την έκκλησή της και προς αυτούς η Διεθνής Αμνηστία...

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Κάνοντας ρεπορτάζ στο λόφο του Φιλοπάππου σήμερα, πληροφορήθηκα ότι οι κουκουβάγιες –ένα από τα σύμβολα της Αθήνας– ξαναγύρισαν στην Ακρόπολη και στους γύρω λόφους. Είχαν εξαφανισθεί λόγω της ηχορύπανσης από την κυκλοφορία. Μετά την πεζοδρόμηση της Διονυσίου Αρεοπαγίτου και της Αποστό-

λου Παύλου, οι γλαύκες ξαναγύρισαν για να μας πουν ότι ακόμα υπάρχει χρόνος για να διορθωθούν πολλά...

- Στους μεγάλους «χαμένους» του πολέμου, από επικοινωνιακή άποψη, συγκαταλέγονται και όσοι δικάζονται ως μέλη της 17N. Ωστόσο σήμερα αξίζει να σημειωθεί ότι αρχίζει να χάνει την παροιμιώδη ψυχραιμία του ο Πρόεδρος κ. Μαργαρίτης – από τις παρεμβάσεις των κατηγορουμένων κατά τη διάρκεια της εξέτασης του παρ' ολίγον θύματος της 17N αντιεισαγγελέα Παναγιώτη Ταρασουλέα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Το δόγμα της «κυλιόμενης αρχής» –που σημαίνει ότι ξεκινώ έναν πόλεμο χωρίς να έχω όλες τις δυνάμεις μου στο μέτωπο, αλλά τις μεταφέρω σιγά-σιγά και ανάλογα με τις εξελίξεις– που εφήρμοσαν οι Αμερικανοί, οδήγησε στην «αναστολή για έξι ημέρες» των χερσαίων επιχειρήσεων. Η «α-

πελευθέρωση» του Ιράκ μέσω των βομβαρδισμών συνεχίζεται κανονικά.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Της Σταυροπροσκυνήσεως σήμερα και συνειρμικά παρακολουθώ με ιδιαίτερο ενδιαφέρον πώς η υπερδύναμη, αφού δεν κατάφερε να ιδεολογικοποιήσει αυτόν τον πόλεμο, προσπαθεί να του δώσει θρησκευτικό χαρακτήρα. Οι «καλοί» χριστιανοί εναντίον των «κακών» μουσουλμάνων... Από τα ρεπορτάζ –των εφημερίδων κυρίως– μαθαίνουμε ότι ο κύριος Ράμσφελντ έχει μοιράσει και ειδικές(!) προσευχές στα στρατεύματά του – προφανώς για να βρίσκουν καλύτερα οι βόμβες το στόχο τους... Διαφορετική άποψη έχει όμως ο Πάπας (την πολιτική επιρροή του οποίου όλοι γνωρίζουν), που σχεδόν αγόρισε τον Μπους γι' αυτόν τον πόλεμο. Ο Πάπας –στην Ιστορία– μπορεί να φέρει την ευθύνη για τις Σταυροφορίες, αλλά αυτές έγιναν μια φορά κι έναν καιρό, πριν από πολλούς, πολλούς αιώνες... Εν τω μεταξύ η ανθρώπινη ιστορία έχει προχωρήσει και είναι αδιανόητο στην εποχή μας να γίνονται θρησκευτικοί πόλεμοι. Εξάλλου το μουσουλμανικό στοιχείο στην περιοχή συμβιώνει ειρηνικά με το χριστιανικό, χωρίς απολύτως κανένα πρόβλημα.

ΔΕΥΤΕΡΑ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ

- Έκπληξη προκαλεί στους Βρετανούς που πολιορκούν τη Βασόρα ότι οι Σιίτες της αντέχουν ακόμα. Ήταν αυτοί που θα επαναστατούσαν κατά του Σαντάμ μετά την απελευθερωτικού χαρακτήρα επέμβαση των αμερικανικών και βρετανικών δυνάμεων. Μόνο που δεν τους το είπαν ακόμα φαίνεται...

ΤΡΙΤΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

- Αρχικά πίστεψα ότι επρόκειτο για πρωταπριλιάτικο ψέμα. Σε έντονο ύφος [κατ' αρχήν], ο πρωθυπουργός έκανε οργισμένη [κατά δεύτερον] δήλωση και ανοιχτή επίθεση [αυτό κι αν είναι σοκ] στους Αμερικανούς «που αποφάσισαν τον

πόλεμο» και σε Ευρωπαίους «που συντάσσονται». Ακόμα κι ο Ράμσφελντ φάνηκε προβληματισμένος όταν συνομιλούσε με το Γιάννο. Η δε Κοντολίζα υπέστη συντριβή. Ο Μπλερ τέλος ξέσπασε σε λυγμούς, όταν συνειδητοποίησε ότι στόχος είναι η ενωμένη Ευρώπη όπως ανέφερε ο προεδρεύων της Ε.Ε.

- Λίγες ώρες αργότερα, ελικόπτερα «απάτσι» άνοιξαν πυρ κατά αμάχων στην αλ-Χίλα. Ανάμεσα στους νεκρούς και οκτώ παιδιά.

Η διαφορά με τους Κρουζ είναι ότι αυτός που τους εκτοξεύει μπορεί να ισχυρισθεί ότι δεν ήξερε πως στόχευσε αμάχους. Ενώ από τα «απάτσι» υπάρχει οπτική επαφή με το στόχο...

- Ακόμα και οι Βρετανοί φαίνονται θορυβημένοι από «την υπερβάλλουσα χρήση ισχύος» των Αμερικανών σε ορισμένα περιστατικά...

- «Απολύθηκε από την Αμερική γιατί είπε την αλήθεια... προσελήφθη από τη *Mirror* για να συνεχίσει να τη λέει». Η Ντέλι *Mirror* έσωσε το μεροκάματο του Πήτερ Αρνέτ, μετά την απόλυσή του από το NBC.

- Πολιτικό μνημόσυνο στον Παύλο Μπακογιάννη –φορτισμένο συγκινησιακά– έκαναν η Ντόρα Μπακογιάννη και τα παιδιά της σήμερα στον Κορυδαλλό, καταθέτοντας στη δίκη για την 17N.

ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

- Κρίμα που σήμερα είναι δύο Απριλίου. Θα είχα μια κάποια ελπίδα ότι οι βάρβαροι είναι ένα πρωταπριλιάτικο ψέμα...

- Εν όψει της αυριανής συγκέντρωσης και πορείας κατά του πολέμου, σκέφτομαι τους πιθανούς τρόπους καταστολής σε περιπτώσεις που η κυβερνητική άποψη είναι αντίθετη με αυτή των διαδηλωτών... Το να είσαι Αμερικανός και να διαδηλώνεις στην Αμερική κατά του πολέμου έχει μεγαλύτερη αξία. Γι' αυτό και οι αριθμοί των συγκεντρώσεων πέρα από τον Ατλαντικό θα πρέπει να μετράνε αλλιώς...

Εφημερη

Οι μαθητές στους δρόμους για την Ειρήνη

Εμείς θα σταματήσουμε τον πόλεμο αυτό;

Λυπάμαι που σας το χαλάω, αλλά τα παιδιά δεν έχουν τέτοιες ψευδαισθήσεις. Γνωρίζουν πολύ καλά τι θα πει εξουσία και συμφέρον και ταυτόχρονα συνειδητοποιούν τη θέση τους στον κόσμο. Ξέρουν για ποιους λόγους γίνεται ο πόλεμος – για τα πετρέλαια, την ισχυροποίηση της θέσης της Αμερικής, την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στο εσωτερικό της, την προσπάθεια ελέγχου της Ευρώπης. Ξέρουν πως όσο και να φωνάξουν, τίποτα δεν αλλάζει, αφού οι πολιτικοί και οι ισχυροί αυτού του πλανήτη τούς έχουν «γραμμένους». Ματαιότης λοιπόν; Τότε γιατί κατεβαίνουν στις πορείες; Γιατί τόσο μαζικά κι αυθόρμητα δηλώνουν την αντίθεσή τους απέναντι σε κάτι που θεωρούν άδικο, ιδιαίτερα όταν χρησιμοποιούνται γελοίες προφάσεις, όπως αυτή της απελευθέρωσης των Ιρακινών; Για να δώσουν κι αυτά το

«παρόν», όσο κι αν υποσιάζονται πως δεν υπάρχει ελπίδα ανατροπής. Συζητώντας με τους μαθητές, είχα την αίσθηση πως δεν καταλάβαιναν τι είχαν κάνει. Τα παιδιά μου φαίνονταν αδιάφορα απέναντι στην ίδια τους την αντίδραση, σα να μη συνειδητοποιούσαν τι είχαν καταφέρει στα μάτια των άλλων με τον ξεσηκωμό τους! Σιγά-σιγά όμως άρχισα να καταλαβαίνω πως εξίσου σημαντική είναι και η δική μας αντίδραση απέναντι στη δική τους. Τα παιδιά, ιδιαίτερα σε καιρούς δύσκολους, ούτε τόσο αθώα, ούτε εκτός πραγματικότητας είναι. Παίρνοντας πληροφορίες από μια τηλεόραση που είναι συνεχώς αναμμένη, από το σχολείο, τους γονείς και το ευρύτερο περιβάλλον τους, κάθε άλλο παρά απολιτικά είναι. Και στην τελική τι σημαίνει πολιτική στα 15; Έχουν γνώμη σχεδόν για τα πάντα, μια γνώμη που, όπως όλων μας, καθορίζεται από τα μηνύματα που δέχονται. Απέναντι στην πραγματικότη-

τα του πολέμου, που όλοι συμφωνούμε πως είναι κακός και άδικος, βρίσκονται σύμφωνα με την κοινή γνώμη και κινητοποιούνται. Δεν ξύπνησαν όμως τώρα, ούτε απέκτησαν συνείδηση μέσα σ' έναν μήνα, απλώς εμείς τους δίνουμε την ευκαιρία ν' ακουστούν εξαιτίας ενός γεγονότος που μας βρίσκει όλους εντελώς αντίθετους. Πολύ αμφιβάλλω αν θα επιδοκιμάζονταν και θα προβάλλονταν τόσο, αν αντιδρούσαν σε κάτι λιγότερο «συναινετικό» κι ενωτικό όπως ο πόλεμος ή σε κάτι πιο καθημερινό που τα ταλαιπωρεί. Δεν μου το είπαν καθαρά, αλλά νομίζω πως θα ήθελαν: «Εμείς υπάρχουμε, είμαστε εδώ, τώρα μας είδατε;»

Για τις σελίδες που ακολουθούν συνεργάστηκαν οι: **Εύα-Σοφία Βλαχοπούλου-Τουρλή, Μυρτώ Καββαδία, Μελίτη Κοντογιώργη, Γιούλα Ντούσκου, Ελευθερία Παπουτσάκη, Ειρήνη Σαββάκη, Πόπη Τζέρπου και Ιόλη και Μαριώ Χαϊδοπούλου-Βρυχεία.**

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2003.

Συνειδητοποιούμε, πιστεύουμε, ελπίζουμε...

Ο «πόλεμος»... σαν επιδημία εξαπλώθηκε μια άγνωστη μέρα και για άγνωστο λόγο, σ' όλο τον πλανήτη· ένα μεγάλο βάρος στις ψυχές μας και για πόσο πολύ ακόμα;

Όλα ήταν ένα καλό σενάριο! Έτσι έχω αρχίσει να πιστεύω. Ο Bin Laden εμφανίζεται ακριβώς τη στιγμή που όλα ηρεμούν και ο Bush δεν έχει ούτε μια αφορμή για να θεωρηθεί ο πλανητάρχης! Σίγουρα το συμβάν της 11ης Σεπτεμβρίου ήταν κάτι φρικτό, αλλά και πάλι αναρωτιέμαι γιατί εμείς, ο λαός δηλαδή, πληρώνουμε τα πάθη των κυριάρχων!

Τόσοι άνθρωποι σκοτώθηκαν τότε και για ποιο λόγο; Κατά λάθος ή κατά βάθος; Κατά βάθος, χρησιμοποιήθηκαν. Κι αυτό δεν μπορώ να ανεχτώ! Γιατί όλοι να λεγόμαστε άνθρωποι, να έχουμε χέρια, να έχουμε μάτια, να έχουμε λαιμό, καρδιά, μήτρες και γεννητικά όργανα, αλλά προπαντός γιατί να υπάρχει μέσα μας κάτι απεριόριστο που το λέμε ψυχή;! Γιατί λοιπόν, ο ένας να φοβάται τον άλλο, να σκοτώνει τον άλλο, να τον σιχαίνεται, να τον κάνει ό,τι θέλει, επειδή του κάπνισε να φάει περισσότερο;

Όλοι έχουμε βγει στους δρόμους και φωνάζουμε για την ειρήνη και δυο-τρεις χοντράνθρωποι, άψυχοι, εκφυλισμένοι, μας λένε ότι θα ελευθερώσουν το Ιράκ απ' αυτόν τον δικτάτορα που είναι εξί-

σου αδίστακτος μ' αυτούς. Νομίζω ότι θα τους ελευθερώσουν αφού τους σκοτώσουν όλους πρώτα, λέγοντας στο τέλος: «Αχ συγγνώμη! Κατά λάθος ήταν!» Δεν είναι τυχαίο... Ξανασυνέβη και παλιότερα! Το ότι ο πλανήτης βγαίνει στους δρόμους και τους κατακρίνει, με κάνει να πιστεύω πως οι άνθρωποι δεν έχουν χάσει το ήθος τους, κάτι το τόσο ανθρωπινό, που τους κάνει να ξεχνάνε τα λεφτά τους και τις κοινωνικές τους θέσεις, τους περιορισμούς της ιδεολογίας τους και τις υποχρεώσεις τους· έτσι να γίνονται ένα! Γιατί, η ειρήνη δεν περιορίζεται... απλώνεται ασυναίσθητα στις ψυχές όλων μας! Ακόμα κι αυτοί που κοιτάνε από τον καναπέ τους βασανίζονται μέσα τους με την ιδέα του πολέμου! Από τη μία λες, τι φταίνει τα παιδιά, τι φταίνει οι άνθρωποι εκεί, που καταδικάστηκαν να πολεμάνε και να πεθαίνουν άδικα, αλλά τι φταίνει επίσης και οι αμερικανοί στρατιώτες, που ξεκινάνε πηγαίνοντας στο άγνωστο και πολεμάνε για ψεύτικα ιδανικά, που στην ουσία πίσω από αυτά κρύβονται τα συμφέροντα κάποιων!

Δεν ξέρουμε πώς θα εξελιχθεί ο πόλεμος, τι άλλο υπάρχει στη συνέχεια ή, καλύτερα, τι άλλο σχεδιάζουν να υπάρχει. Σίγουρα όμως, όσο περισσότερο διαρκεί, τόσο το άδικο θα θυσιάζει αθώους και οι συνέπειες θα είναι βλαβερές για

Η επίθεση στο Ιράκ είναι ανθρωπιστική· η γη είναι επίπεδη, δεν είναι στρογγυλή.

Όταν βομβαρδίσουμε τα πάντα επι γης, τότε επιτέλους, θα νιώσουμε ασφαλείς.

Οι βόμβες στο Ιράκ πέφτουν για το καλό μου· έτσι μου είπε το αφεντικό μου.

Οι βόμβες στο Ιράκ βοηθάνε την ειρήνη· ο Μπλερ είναι γλυκύτατος, ο Μπους είναι σαΐνι.

όλον τον πλανήτη!

Κάθε μέρα όμως, χιλιάδες μαθητές βγαίνουν στους δρόμους και φωνάζουμε «θα σταματήσουμε τον πόλεμο»! Γιατί συνειδητοποιούμε, πιστεύουμε, ελπίζουμε και έτσι μπορούν όλοι να ελπίζουν για έναν κόσμο όπως τον ονειρεύτηκε ο John Lennon...!

Εύα-Σοφία Βλαχοπούλου-Τουρλή

ΑΥΤΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΝΙΑΔΕΣ ΕΜΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΛΑΟ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ & ΤΟΝ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟ!

Το 15μελές του σχολείου χαιρετίζει τους δεκάδες συμμοθητές μας που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συμμετείχαν στις αντιπολεμικές κινητοποιήσεις των τελευταίων ημερών.

Τα συνθήματά μας ενάντια στον πόλεμο και ενάντια στην ~~αποικιοκρατία~~ ^{αποικιοκρατία} σε απέναντί τους ήταν η ίδια. Όλοι μας είμαστε σίγουροι ότι τάραξαν τα αυτιά της κυβέρνησης αλλά και όσων στηρίζουν ή σιωπούν μπροστά σε αυτό το έγκλημα.

Δεν πρόκειται να κουραστούμε ούτε να απογοητευτούμε. Δηλώνουμε ότι θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε ενάντια στον πόλεμο, για την ειρήνη και την φίλη των λαών. Άλλωστε αν θέλουμε να λεγόμαστε άνθρωποι δεν έχουμε άλλον δρόμο.

Συνδέουμε αυτόν τον αγώνα με τον αγώνα μας για τα δικαιώματά μας στη μόρφωση, στη δουλειά και στη ζωή καθώς οι συνέπειές του πολέμου και της ελληνικής εμπλοκής φαίνεται ότι θα εντείνουν την επίθεση που έτσι κι αλλιώς δέχονται τα δικαιώματά μας.

Κατεβήκαμε συνειδητά εναντίον του πολέμου...

ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΤΟΥ Α' ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

• Στις 15 Φλεβάρη το σχολείο σας κατέβηκε με δικό του πανό στην πορεία;
— Όχι ως σχολείο. Πήγαμε κάποιοι μεμονωμένα.

• Πότε κατέβηκε το σχολείο σας πρώτη φορά με δικό του πανό;

— Την Πέμπτη, την πρώτη μέρα της έναρξής του πολέμου.

• Έκλεισε το σχολείο για να πάτε στην πορεία; Τι ακριβώς έγινε;

— Στο μυαλό μας είχαμε την αποχή, επειδή είχε ξεκινήσει ο πόλεμος.

— Οι καθηγητές δεν πήρανε απουσίες, ήταν μαζί μας.

• Στην πορεία κατεβήκανε και οι καθηγητές μαζί σας;

— Οι περισσότεροι κατέβηκαν. Τρεις-τέσσερις ήρθαν μαζί μας και οι υπόλοιποι με τις παρέες τους.

• Ήταν δική σας πρωτοβουλία να κατεβείτε στην πορεία;

— Είχαν έρθει δυο καθηγητές και μας το είχαν ανακοινώσει. Εμείς το ξέραμε γιατί είχε ανακοινωθεί από διάφορες οργανώσεις: με το που θα γίνει ο πόλεμος, σε όλο τον κόσμο, στις 11 π.μ., θα κατέβουν όλοι στα κέντρα των πόλεων για να διαμαρτυρηθούν.

— Μας το είχαν ανακοινώσει και οι καθηγητές, γενικά εκείνη τη μέρα γίνονταν συζητήσεις στις τάξεις για τον πόλεμο με κάποιους καθηγητές. Σαν σχολείο γενικά δεν είμαστε και τόσο συντηρητικοί.

— Δηλαδή όλοι είχαν την ίδια άποψη: ήταν κατά του πολέμου.

• Ήρθαν πολλά παιδιά στην πορεία;

— Την Πέμπτη ήμασταν λιγότεροι. Την Παρασκευή ήμασταν πάρα πολλοί: και το Λύκειο και το Γυμνάσιο.

• Κατά τη γνώμη σας κατέβηκαν συνειδητά όλα τα παιδιά ή κάποιοι το είδαν σαν ευκαιρία για να χάσουν μάθημα;

— Καλά, παντού υπάρχουν αυτά, αλλά οι περισσότεροι κατεβήκαν συνειδητά για

Πέμπτη 20 Μαρτίου 2003

να διαδηλώσουν κατά του πολέμου.

• Άλλοι φίλοι σας από άλλα σχολεία αντιμετώπισαν προβλήματα στο να πάνε στην πορεία;

— Σε πολλά σχολεία, απ' όσο ξέρω, δεν τους άφησαν οι καθηγητές να πάνε στην πορεία.

— Υπάρχουν κάποια σχολεία, στα Τρίκαλα π.χ., αλλά και εδώ έχουν γίνει κάποια τέτοια σκηνικά, που τους κλείδωσαν μέσα και δεν τους αφήνανε να βγούνε. Κάνανε κατάληψη και κατεβήκανε την επόμενη μέρα στην πορεία.

— Και μερικοί ήρθαν παίρνοντας απουσίες.

— Μερικές φορές υπάρχουν και αντιδράσεις από γονείς, αλλά σε πολύ λίγες περιπτώσεις.

• Ποια είναι τα αγαπημένα σας συνθήματα;

— Μπους, μαλάκα, τον πόλεμο σταμάτα.

— Στείλτε τους μπάτσους στον Περσικό, να φάνε και οι Άραβες λίγο χοιρινό.

— That's the way, fuck USA.

— That's solution, revolution.

— Anticapitalista.

— Μαλάκα Μπους, πήδα τη γυναίκα σου και άσε τους λαούς.

— Μπους, Μπους, θα σε κυνηγούν τα παιδιά που σκότωσες και άλλοι που πεινούν.

— Μέχρι το 2003

Γένοβα θα κάνουμε όλα τα σχολεία.

— Νίκη στην Ιντιφάντα.

— Λευτεριά στην Παλαιστίνη.

• Με τα δακρυγόνα υπήρχαν παιδιά που έφυγαν επειδή φοβήθηκαν;

— Η τρομοκρατία από τα ΜΜΕ είναι

απίστευτη.

• Τι σχέση έχει αυτό με τα δακρυγόνα;

— Τα ΜΜΕ παίζουν ρόλο: με το που πλησιάσαμε στην πορεία πολλά παιδιά είπαν: Α, τώρα θα μας συλλάβουνε. Τώρα θα γίνει μπάχαλο. Είχαν πραγματικά τρομοκρατηθεί.

— Πες όμως ότι ήμασταν πρωτεργάτες.

— Το Σάββατο στις 15 Φλεβάρη ήταν αδικαιολόγητη η συμπεριφορά των μπάτσων. Ναι μεν πέσανε ξύλα και πέτρες, αλλά μετά αυτοί ρίξαν χημικά και ασφυξιογόνα απίστευτα πολλά.

— Το θέμα όμως είναι ότι ρίχνανε εκεί πέρα που ήταν κόσμος, ο οποίος δεν είχε εμπλακεί στα επεισόδια.

**Υποκριτή Σημίτη,
τα όπλα είναι στην Κρήτη.**

**Δε συμμετέχει στον πόλεμο η Ελλάδα
ο γαίδαρος πετάει,
πετάει κι η αγελάδα.**

**Σημίτη, Λαλιώτη, τέρμα η υποκρισία
κλείστε τις βάσεις
γυρίστε και τα πλοία.**

Μπους χασάπη, Σημίτη συνεργάτη.

**Στη Σούδα είν' οι βάσεις
των βομβαρδιστικών,
είναι και οι Έλληνες
φονιάδες των λαών.**

**Λιμάνι του θανάτου
κάνετε την Κρήτη,
είστε δολοφόνοι,
Γιωργάκη και Σημίτη.**

**Θα γίνει χαμός, θα γίνει πανικός,
εδώ δεν θα περάσει ο πόλεμος αυτός.**

Εμείς είμαστε η δύναμη τώρα...

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ
Α' ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

• *Θέλει να μας μιλήσει κάποιος απ' αυτούς που δεν πήγαν στην πορεία;*

— Όχι.

— Ε... η αλήθεια είναι ότι θα ήθελα να πάω στην πορεία και οι γονείς μου βεβαίως είναι υπέρ αυτών των ενεργειών, αλλά το θέμα είναι ότι φοβούνται, επειδή γίνονται κάποιες φάσεις.

Το κακό με την Ελλάδα είναι ότι όταν κάνουμε κάτι για καλό, πάντα χαλάει στο τέλος. Αυτό συνέβη και στην πορεία παρ' όλο που οι μαθητές είχαν πάει για έναν ιερό σκοπό. Μετά εγώ συγκινήθηκα που είδα τόσα παιδιά στην τηλεόραση, δεν το περίμενα και κατάλαβα πόσο πολύ έχουμε ανάγκη από ειρήνη και πόσο θέλουμε να προχωρήσει ο πολιτισμός. Γιατί άμα συνεχίσει ο πόλεμος, όλη η γη θα καταστραφεί. Δεν θα καταστραφεί μόνο το Ιράκ επειδή βομβαρδίζεται, αλλά τα αέρια που μπορεί να ρίξουνε θα προκαλέσουνε μακροχρόνια προβλήματα.

Τα παιδιά του Ιράκ δεν έχουν δικαίωμα στη ζωή, ζούνε τώρα και πεθαίνουνε μετά από λίγες μέρες από τους βομβαρδισμούς. Τέλος πάντων εγώ πιστεύω πως γίνεται για το πετρέλαιο. Να συμπληρώσω και κάτι άλλο: ότι η ανθρώπινη ζωή έχει γίνει μηδαμινή. Δηλαδή για μερικούς, τους δυνατούς της γης, δεν έχει σημασία μια ζωή για κάποια βαρέλια πετρέλαιο.

— Εμένα μου άρεσε αυτό το κλίμα που επικρατούσε εκείνη τη μέρα της πορείας, γιατί όλοι γίναμε μια γροθιά, συσπειρωθήκαμε, αυτό ήταν το σημαντικότερο. Κατεβήκαν όλα τα σχολεία, ιδιωτικά, δημόσια, δεν έχει σημασία τι ήταν το καθένα. Οι περισσότεροι κατεβήκανε για να εκφράσουν τις ιδεολογικές τους απόψεις ενάντια στον πόλεμο. Υπήρχαν και μερικοί, εντάξει, που πήγαν να τα σπάσουν, αλλά το σημαντικότερο είναι ότι είμαστε ένα ρεύμα, δηλαδή εμείς, η νέα γενιά, δεν πρέπει να μας θεωρούν..., να μας βάζουνε στην άκρη... Εμείς, εμείς είμαστε η δύναμη τώρα. Το πιστεύουμε αυτό!

ΦΩΤΟ: Σεμίρα Μανωλάκη.

Το happening της Σχολής Καλών Τεχνών, το Σάββατο 29.3.2003.

— Σ' αυτή την πορεία ήρθαν και οικογένειες, δηλαδή δεν είναι τόσο επικίνδυνα, δεν είναι σωστό να τα αναγάγουμε όλα στα άσχημα. Εγώ δεν είδα κανένα επεισόδιο και ήμουν εκεί μέχρι το τέλος.

• *Κανένα;*

— Έγιναν στο τέλος κάποια, ε... εντάξει, ήταν αναμενόμενο αυτό. Ήταν άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, εμένα μου άρεσε πάρα πολύ το κλίμα.

— Δεν ξέρετε τι είναι να κατεβαίνουν 200.000 άνθρωποι και να φωνάζουν όλοι.

• *Εσείς κατεβήκατε ως Α' Γυμνάσιο;*

— Ως supporter του Λυκείου. Αλλά δεν πειράζει, εντάξει. Και ήταν όλα τα παιδιά.

• *Γίνονται συζητήσεις αυτές τις μέρες στην τάξη για τον πόλεμο;*

— Εμάς μια καθηγήτρια-φιλόλογος μας έβαλε και γράψαμε ένα κείμενο σαν να είμαστε δημοσιογράφοι ή πολεμικοί ανταποκριτές και μετά το διαβάσαμε στην τάξη και το συζητήσαμε το θέμα κι είπαμε τις ιδέες και λοιπά. Είχαμε και κάποιες τέτοιες εργασίες για το σπίτι.

— Κι η καθηγήτρια των καλλιτεχνικών μας έβαλε να ζωγραφίσουμε μια αντιπολεμική κραυγή.

— Εγώ, χθες συγκεκριμένα, πήγα στην παρέλαση στην Καισαριανή και μετέτρεψαν το κλίμα της εθνικής εορτής σε αντιπολεμική διαδήλωση. Γιατί ενώ μιλούσαν για τους πολεμιστές του '21, μετά το συνέδεσαν και μιλούσαν για τον Μπους κι όχι στον πόλεμο. Επίσης, μερικά σχολεία κρατούσαν το χαρτί που έλεγε το

σχολείο τους, αλλά φορούσαν αντιπολεμικές κονκάρδες και κρατούσαν πανό μαζί με την παρέλαση. Και μου έκανε τρομερή εντύπωση. Η εθνική επέτειος έχει χάσει... εγώ, δηλαδή, τις άλλες χρονιές αισθανόμουν πιο πολύ πατριώτισσα: τώρα, λέω, τι να γιορτάσω; Φέτος δεν έχω λόγο να γιορτάσω αφού στη Βαγδάτη τόσα παιδιά και νέοι άνθρωποι πεθαίνουν. Τώρα γιορτάζουμε εμείς οι Έλληνες; Δηλαδή, γιατί υπερηφανευόμαστε αφού αυτή τη στιγμή γίνονται πόλεμοι;

— Τώρα τελευταία θέλω να παρατηρήσω ότι οι εθνικές εορτές έχουν χάσει το νόημά τους. Οι παρελάσεις γίνονται τυπικά. Ακόμα και κάποιες αφίσες ηρώων του '21 ή του '40 έχουν φύγει απ' τα σχολεία.

Σε όλο τον πλανήτη θα κάνουμε πορεία, μπάτσοι θα πεθάνετε απ' την ορθοστασία.

Τώρα τέτοιες ώρες θα κάνουμε πορεία, μπάτσοι θα πεθάνετε από την αϋπνία.

Εσείς με τους πολέμους και την τρομοκρατία, κι εμείς με τα κινήματα για μι' άλλη κοινωνία.

Κανένας φαντάρος στην Ασία, εμείς δεν πολεμάμε για ΗΠΑ και Αγγλία.

Οι φαντάροι είναι των λαών παιδιά, έξω από τα σύνορα δεν έχουνε δουλειά.

Δεν συμμετέχει στον πόλεμο η Ελλάδα, ο γάιδαρος πετάει, πετάει κι η αγελάδα.

Μποϊκοτάζ...

ΤΗΜ... ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥΣ!

Ο νέος πόλεμος που διεξάγουν οι ΗΠΑ στα πλαίσια της
παγκοσμιοποίησης
της ΝΕΑΣ ΤΑΣΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ θα μας βρει αντιβέτους
Την ώρα που τα όπλα τους σηματοδοτούν το ΙΡΑΚ
εμείς σηματοδοτούμε την οικονομία τους

ΜΠΟΪΚΟΤΑΖ

ΣΤΑ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

FORD • GOODYEAR • CITIBANK • AMERICAN EXPRESS
MOBIL • BP • TEXACO • SHELL • HEWLETT PACKARD • XEROX
BLACK & DECKER • GENERAL ELECTRIC • PIONEER • KODAK
MOTOROLA • PHILIP MORRIS • MARLBORO • CAMEL • WINSTON
STUYVESANT • COCA-COLA • PEPSICO • MAC DONALDS • PIZZA HUT • NIKE
REEBOK • LEVIS • COLGATE • JOHNSON & JOHNSON • PROCTER GAMBLE
GILLETTE • UNION GARBITTE (UCAR) • UPS

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΦΟΡΟΥΜ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΥΜΗΤΟΥ

**Άλλο δε θα φάμε απ' αυτή τη φόλα,
έξω τα μακντόναλτς
και η κόκα κόλα!**

**Είναι η αντίσταση που πάει με όλα,
και όχι τα μακντόναλτς
και η κόκα κόλα!**

**Τα ψόφια τα κοτόπουλα
από το Ιράκ,
ζεστά θα τα σεργίρουνε
σε κfc και mac!**

**Τα θύματα πολέμου
θα γίνουν μετοχές,
στο διάολο τα κέρδη
κι οι πολυεθνικές...**

**Το άγαλμα γκρεμίστε
της ελευθερίας,
και στήστε το μνημείο
της τρομοκρατίας!**

**Αν ξεμείνετε ξανα από εχθρούς,
μπορείτε να στραφείτε
και στους αρειανούς!**

Ο θυμός και η αγανάκτηση για τη βάρβαρη εισβολή των Αμερικανών και Βρετανών στο Ιράκ δεν μπορούσαν να εκτονωθούν μόνον με τις καθημερινές διαδηλώσεις και τα συλλαλητήρια σε όλο τον κόσμο.

Χρειαζόταν λοιπόν κάτι άλλο, δραστικότερο. Κάτι που θα άγγιζε, θα «πονούσε» τους εισβολείς. Έτσι προέκυψε αρχικά η ιδέα από το Κοινωνικό Φόρουμ και αμέσως αγκαλιάστηκε, κυρίως από τη νεολαία: Ήταν μια έκκληση για έμπρακτη αντίσταση, με κήρυξη μποϊκοτάζ στα αμερικανικά προϊόντα.

Αμέσως άρχισαν από διάφορες πλευρές να καταρτίζονται κατάλογοι με ονόματα εταιρειών και προϊόντων, τα οποία οι πολίτες καλούνται να αποκλείσουν από τις αγορές τους, σε πολλές περιπτώσεις αλλάζοντας τις συνήθειές τους και γενικά την καθημερινότητά τους.

Σ' αυτές περιλαμβάνονταν μεγάλες εταιρείες, όπως οι Ford, Goodyear, Citibank, American Express, Mobil, BP, Texaco, Shell, Hewlett Packard, Xerox, Black & Decker, General Electric, Pioneer, Kodak, Motorola, Philip Morris, Marlboro, Camel, Winston, Stuyvesant, Coca Cola, Pepsi Cola, Mac Donalds, Pizza Hut, Nike, Reebok, Levis, Colgate, Johnson & Johnson, Procter & Gamble, Gillette, Union Garbite, UPS κ.ά.

Τελευταία ήλθε η ιστοσελίδα των Indymedia, η οποία προσφέρει έναν πληρέστερο κατάλογο, περισσότερων από 100 εταιρειών με συνολικά 182

προϊόντα, ανάμεσα στις οποίες ξεχωρίζουν επίσης οι Chiquita, Del Monte, Dole, Heinz, Kellogg, Mars, Revlon, Aqua Velva, Wrigley, Abbott, Merck, Berkshire, Sara Lee, Robert Haas, Samsonite, Timberland, Walt Disney, Woolrich, Harley Davidson, General Motors, Chevron, Exxon, Apple Computer, IBM, Macromedia, Microsoft, AT&T, Electronic Arts, Hasbro, Mattel, Bank of America, DHL, Western Union κ.ά.

Όπως διευκρινίζεται μάλιστα, η έκκληση για το μποϊκοτάζ των αμερικανικών προϊόντων γίνεται σε παγκόσμια κλίμακα.

Τι περιλαμβάνει ο κατάλογος; Εταιρείες που παράγουν είδη τροφίμων και οικιακών προϊόντων, τσιγάρα, φάρμακα και καλλυντικά, είδη ρουχισμού, ηλεκτρικές συσκευές, κομπιούτερ και είδη software, είδη γραφικής ύλης, βίντεο και βιντεοπαιχνίδια, επίσης αυτοκίνητα, μηχανές, βενζίνες, πετρέλαια, λάστιχα αυτοκινήτων, αλλά και τράπεζες, πιστωτικές κάρτες, ταχυδρομικές υπηρεσίες κ.ά.

Ακόμα περιλαμβάνει μποϊκοτάζ σε περιοδικά, τηλεοπτικούς σταθμούς, κινηματογραφικές ταινίες και βεβαίως τα αμερικάνικα fast-food και... όποιος αντέξει.

Η έκκληση των Indymedia πάντως τονίζει ότι «υπάρχουν πολλά άλλα προϊόντα για να αντικαταστήσουν αυτά που μποϊκοτάρουμε. Αρνηθείτε να χρηματοδοτήσετε τον πόλεμο του Μπους».

Τ.Κ.Δ.

...Μποϊκοτάζ

Αριστερά McDonalds στο Σύνταγμα και δεξιά στο Παρίσι...

ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

• Σκέφτεστε ν' αλλάξετε την καθημερινότητά σας, για να δείξετε την αντίθεσή σας σ' αυτόν τον πόλεμο;
— Όπως κάνουν οι Αμερικάνοι μποϊκοτάζ στα ευρωπαϊκά προϊόντα, έτσι κάνουμε κι εμείς μποϊκοτάζ στα αμερικανικά προϊόντα.
— Έχουμε κόψει τις κοκακόλες και τα McDonalds και όσοι καπνίζουν, κανείς δεν παίρνει αμερικάνικα τσιγάρα.
— Μάλλον παίρνει ένας ελληνικά και παίρνουμε όλοι απ' αυτόν.
— Πάμε μόνο στα Goody's.
— Γιατί; Και οι πατάτες των Goody's τι είναι; McCain είναι, αμερικάνικες!

Εφαρμόζετε το μποϊκοτάζ;

— Έχουμε σταματήσει τις κοκακόλες, δεν πηγαίνουμε στα McDonalds.

— McDonalds No - Goody's Yes. Γενικά αμερικάνικα, Americanino, Nike, δεν θ' αγοράζουμε.

• Θεωρείτε ότι αυτό είναι το κλίμα των ημερών, ή θα κρατήσει;

— Δεν είναι τόσο εύκολο. Τα περισσότερα προϊόντα είναι αμερικάνικα. Ακόμα και τα τσιγάρα... Οι περισσότερες εταιρίες τσιγάρων είναι αμερικάνικες. Γι' αυτό παίρνουμε ελληνικά.
— Κι οι περισσότερες ταινίες είναι αμερικάνικες, πάλι θα συνεισφέρεις στον πόλεμο...

— Πάντα ο δυνατός επιβάλλεται.

— Θα το κρατήσει κανείς μια βδομάδα, ένα μήνα, μετά;

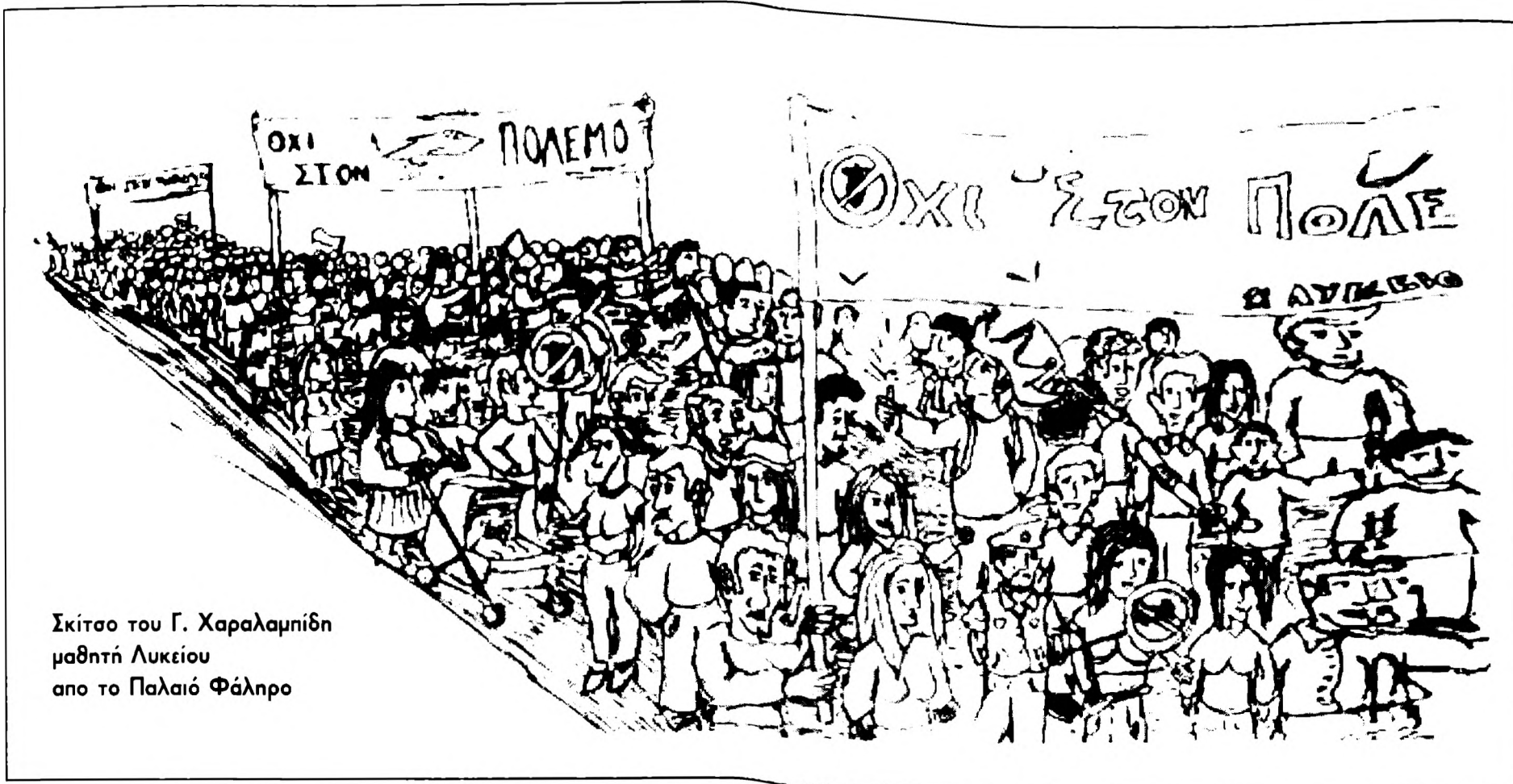
— Όχι, εγώ δεν συμφωνώ. Αυτοί κό-

ψανε τα γαλλικά προϊόντα, εμείς τι...; Δεν μπορούμε να κόψουμε τα δικά τους; Μα είμαστε ενάντια στο Capital.
— Κάποιοι καθηγητές απέφευγαν να μιλήσουν στην τάξη γι' αυτό το θέμα και νομίζω ότι είναι η πιο σωστή στάση αυτή. Ο καθένας έχει την προσωπική του άποψη, γιατί δεν είμαστε άτομα χωρίς κρίση. Μπορεί κάποιοι να έχουν λανθασμένη άποψη και να επηρεάσουν και τους άλλους.

— Όχι, εγώ διαφωνώ, γιατί μπορούσαμε ν' ακούσουμε και να καταλάβουμε τι αισθάνεται κανείς και να μας βάλουν στο κλίμα.

— Εγώ δεν πιστεύω ότι δεν πρέπει εμείς να καταλάβουμε ότι δεν πρέπει να γίνει ο πόλεμος, αλλά να πείσουμε τον αμερικάνικο λαό ώστε εκείνοι να εναντιωθούν στους δικούς τους.

Γιά ν' αντισταθούμε χρειαζόμαστε στόχους

Σκίτσο του Γ. Χαραλαμπίδη
μαθητή Λυκείου
απο το Παλιό Φάληρο

Είμαστε εδώ για να πούμε όχι στον πόλεμο, είμαστε εδώ για να δηλώσουμε ότι σκεφτόμαστε.

Πολλά και αμέτρητα τα δεινά του πολέμου και δεν θα αναλώσω τον πολύτιμο χρόνο μου να τα κατονομάσω ένα-ένα.

Η χειρότερη, κατά τη γνώμη μου, συνέπεια του πολέμου είναι η απώλεια της ανθρώπινης ζωής.

Αν διαλυθεί ένα σπίτι, θα το ξαναχτίσεις, έναν άνθρωπο όμως δεν τον ξαναφτιάχνεις και ο πόνος που φέρνει ο θάνατος στοιχειώνει μόνιμα στις καρδιές των ανθρώπων.

Εμείς όμως πρέπει να κάνουμε κάτι. Το ότι απλά κατανοούμε το πρόβλημα δεν αρκεί. Πρέπει να ορίσουμε έναν στόχο. Ένα στόχο για να αντισταθούμε. Με κάθε μας προσπάθεια πρέπει ν' ακολουθούμε το στόχο και εμείς οι ίδιοι να αντιστεκόμαστε σ' αυτά που δεν μας αρέσουν. Εσύ να πας στη διαδήλωση και ας μην πάει ο άλλος, γιατί εσύ ακολουθείς το στόχο σου, εσύ ακολουθείς αυτό που σε εκφράζει.

Μπορούμε ν' αλλάξουμε τον κόσμο, το πιστεύω αυτό που λέω. Αν τα πλήθη ξεσηκωθούν ενάντια στον ένα, θα υπερίσχύσουν. Εάν ο καθένας συμβάλλει με τον τρόπο του, ο κόσμος όντως θ' αλλάξει.

Αυτά πολύ πιθανόν ν' ακούγονται πολύ θεωρητικά. Καθήστε όμως να τα σκεφτείτε και να αναρωτηθείτε βαθιά μέσα σας: ακολουθώ τον στόχο μου, θα θυσιάσω τα πάντα γι' αυτόν; Αν όντως ισχύει αυτό, τότε είστε ώριμοι άνθρωποι, που θα γίνουν κυρίαρχοι του εαυτού τους και νικητές αυτού του κόσμου. Αν όχι, τότε θα μείνετε με την άμορφη μάζα. Δεν πειράζει όμως, δεν γεννιούνται όλοι μάρτυρες. Συλλογιστείτε ωστόσο: γιατί άραγε ζείτε;

Ανδρέας Καρκαβίτσας

Εεε, ωωω, εμείς διαδηλώνουμε και μέσα στο μετρό·

**όχι στο μετρό νοσοκομείο
λευκό και παγωμένο σαν ψυγείο·**

**βάψτε τους τοίχους, τις κάμερες βουλώστε,
μέσα στο μετρό διαδηλώστε.**

**Διώξτε τους φονιάδες από το προξενείο,
κλείστε το μπουρδέλο και κάντε το σχολείο.**

**Κλείστε τις βάσεις των Αμερικανών,
αυτές είναι οι γιάφκες των τρομοκρατών.**

**Όλα τα όπλα είναι φονικά
και τ' αμερικάνικα και τα ελληνικά.**

**Να ποια είναι η αστυνομία,
σ' αυτούς τους δολοφόνους παρέχει προστασία.**

**Εεε, ωωω,
πάρτε την πρεσβεία σας και φύγετε από δω.**

**Ελλάδα, Κύπρος, Παλαιστίνη
Αμερικάνος δεν θα μείνει.**

**Δεν είναι τα κράνη, δεν είναι η στολή,
είναι που τους κάνουνε λοβοτομή·
κι αν δεν καταλάβετε
ποια είναι η δουλειά σας,
σκυλιά φυλάτε τ' αφεντικά σας.**

Μπους αρκούδα, έξω από τη Σούδα!
Μπους κοπρίτη, έξω από την Κρήτη!
Μπους αλήτη, έξω απ' τον πλανήτη!
Μπους κοπρίτη, κάτω απ' τον Ψηλορείτη!
Μπους φονιά, έξω απ' τα Χανιά!
Μπους ευήθη, έξω απ' το Λασιθί!

**Εδώ ο κόσμος χάνεται,
κι ο Μπους χτενίζεται.**

**Ο Μίλερ δεν είναι διπλωμάτης,
εμπορος όπλων είναι και τρομοκράτης.**

**Τόμας Μίλερ κάν' ένα καλό:
ανέβα στην ταρατσα και πέσε στο κενό.**

ΦΩΤΟ: Στέμφο Μανωλάκη

Από την αντιπολεμική διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003.

Σε εκολεϊά του Υμηττού

ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

Υπόθεσε ότι απευθύνεσαι στους
μεγάλους της γης για την αποφυγή
πολέμου και γράψε ένα σχετικό
κείμενο.

Ένας πόλεμος φέρνει πάντα πολλά
αναπόφευκτα αποτελέσματα, τα οποία
έχουν επιπτώσεις και στους ανθρώ-
πους αλλά και στο φυσικό περιβάλλον.

Αν λοιπόν κάποιοι μεγάλοι της γης
αποφασίσουν πως είναι αναγκαίο να
γίνει ένας τόσο σοβαρός πόλεμος, αν
μπορούσα, θ' απευθυνόμουν προς αυ-
τούς και θα τους έλεγα: «Είναι σοβα-
ρότερο η ζωή των ανθρώπων ή τα χρή-
ματα;» Γιατί περί χρημάτων πρόκειται!
Θα πρέπει αυτοί οι μεγάλοι να κατα-
νοήσουν ότι η ζωή όλων των ανθρώπων
είναι ό,τι πολυτιμότερο υπάρχει! Αυτός
ο πόλεμος σημαίνει την αφάνιση της
ζωής τόσων ανθρώπων άδικα. Ουσια-
στικά για το τίποτα!

Ακόμη θα τους ταρακουνούσα, αν
μπορούσα, λέγοντάς τους πως αν ήθε-
λαν να λέγονται άνθρωποι, θα 'πρεπε
να σκεφθούν τις επιπτώσεις του πολέ-
μου και να μην κοιτάνε μόνο τον εαυτό
τους και πώς θα περνάνε καλά με χρή-
ματα που μπορεί να τους φέρει αυτός ο
πόλεμος.

Διότι δεν φαντάζονται πόσες αθώες
ψυχές χάνονται χωρίς να έχουν το πα-

ραμικρό φταίξιμο! «Ξέρεις τι είναι,
μωρέ κύριε μέγале της γης, να κάθεσαι
αμέριμνος στο σχολείο και ν' ακούς τα
πράγματα και τη μάθηση που σου προ-
σφέρει η δασκάλα και ξαφνικά να σου
έρχεται απ' το πουθενά μια βόμβα και
να πεθαίνεις;»

Όλοι αυτοί οι άνθρωποι που μένουν
πίσω χάνοντας τις οικογένειές τους θα
έχουν πάντα ένα αναπάντητο «Γιατί;
γιατί χάθηκαν τόσο άδικα;»

Αν τους έλεγα όλα αυτά, άραγε θα
μπορούσα να τους ταρακουνήσω λίγο;
Αλλά αυτοί, δυστυχώς, μπροστά στα
χρήματα δεν λογαριάζουν τίποτα ούτε
καν τους θανάτους που θα προκληθούν
απ' αυτό τον πόλεμο. Δυστυχώς το χρή-
μα σκληραίνει την ψυχή των ανθρώπων
και τους κάνει να μην λογαριάζουν τί-
ποτα.

Μαρουσώ Κωνσταντοπούλου
Μαθήτρια Β' Γυμνασίου

*Την Παρασκευή 21/3 μετά το τέλος
των μαθημάτων, το Γυμνάσιο της
Μαρουσώς Κωνσταντοπούλου (2ο
Γυμνάσιο Αργυρούπολης)
κατέβηκε στην αντιπολεμική
πορεία μαζί με τους καθηγητές και
τον σύλλογο γονέων-κηδεμόνων.*

ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ:

• Ένα πανό έξω απ' το Α'
Δημοτικό Σχολείο του Υμηττού
γράφει:

«Άθλιε Μπους, τα αθώα παιδιά δεν
είναι χημικά όπλα»

• Η Χριστίνα Γουδρούπη, μαθήτρια
της Τετάρτης στο Α' Δημοτικό του
Υμηττού, μας είπε:

«Όταν βλέπω όλα αυτά στην τηλεόρα-
ση αισθάνομαι δύο διαφορετικά πράγ-
ματα. Απ' τη μία αδιαφορία για τα με-
γάλα συμφέροντα: “τι με νοιάζει εμένα
τι θα κάνει ο Μπους με τον Σαντάμ; Ας
τα βρουν μεταξύ τους”. Απ' την άλλη λυ-
πάμαι πολύ για τους αθώους. Αυτοί τι
φταίνε; Δεν έχουν συμφέροντα;»

• Η Σοφία Ρεντίρη, μαθήτρια της
Έκτης τάξης στο Α' Δημοτικό του
Υμηττού, μας είπε:

«Νιώθω πως αυτό που γίνεται είναι
απάνθρωπο. Το μωρό στην Τ.Β. φωνά-
ζει κλαίγοντας “μαμά” κι εκείνη έχει
πεθάνει και δεν το ακούει. Είναι κρί-
μα. Ο Μπους μού φαίνεται ανίκητος.
Νιώθω πολύ μικρή κι αδύναμη μπρο-
στά στην Αμερική. Πρέπει να μαζεу-
τούμε πολλοί και να έχουμε πολλά κό-
τσια για να κάνουμε κάτι. Φοβάμαι πο-
λύ για το μέλλον.»

Σε μια επίσκεψη στο 2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών στο Μενίδι, την Παρασκευή 28.3.2002, συναντήσαμε τους μαθητές και μας έδωσαν σχέδια και κείμενά τους. Μερικά απ' αυτά φιλοξενούμε εδώ.

Ο πόλεμος εγώ νομίζω ότι είναι κάτι πάρα πολύ παράλογο πράγμα, γιατί δεν γίνεται να πεθαίνουν τόσα παιδιά και ο Μπους να χτενίζεται. Όταν γίνεται ένας τέτοιος μπομποχαλασμός και είναι πολύ παράλογο.
Αγγελική Αηδοנוπούλου, Α1.

«Κατάληψη όχι πόλεμο» έγραψαν με σπρέι οι μαθητές έξω από το 2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών στο Μενίδι.

Από το 2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών

Ανατολή Γεωργιάδου,
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο
Παρασκευή 28 Μαρτίου 2003

Ανατολή Γεωργιάδου, Α1,
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο.

Νίκος Καλοΐδης 28/3/03
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Αχαρνών

Ο πόλεμος φέρνει την δυστυχία και τον θάνατο. Στελεάζει την ζωή των ανθρώπων που είναι αθώοι. Με τον πόλεμο χάνονται πολλές ζωές μικρών παιδιών που πάνε στον πόλεμο για να υπερασπιστούν την πατρίδα τους. Ο άνθρωπος πρέπει να πολεμάει για τα δικά τους αγαθά και δικαιώματα αυτά που ο εχθρός προσπαθεί να πάρει. Δεν θα μου άρεσε να ζήσω σε μια τέτοια περίπτωση και να βλέπω τους συγγενείς μου να πεθαίνουν από το ίδιο κέλευσμα τα παιδιά που είναι στον πόλεμο ή χειρότερα.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΩ
Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΝΩ

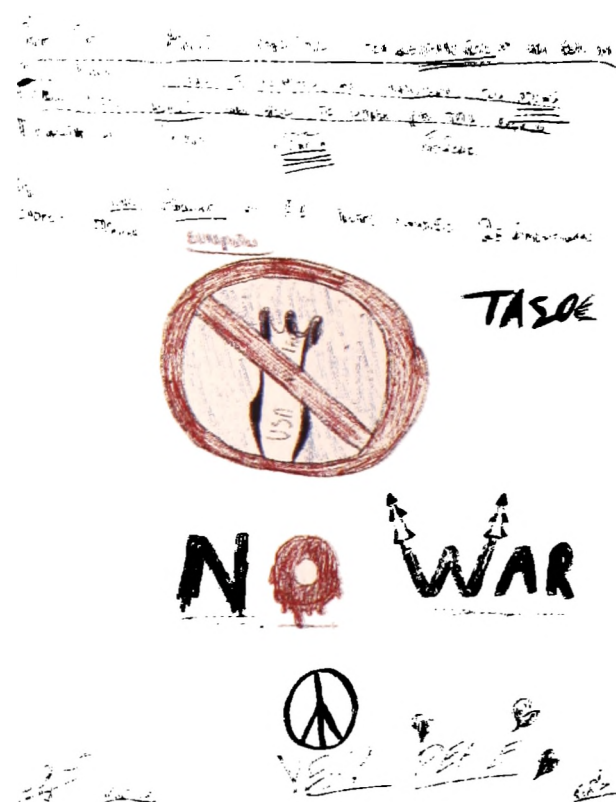
Ο πόλεμος φέρνει την δυστυχία και τον θάνατο. Στοιχίζει την ζωή των ανθρώπων που είναι αθώοι.

Με τον πόλεμο χάνονται πολλές ζωές μικρών παιδιών που πάνε στον πόλεμο για να υπερασπιστούν την πατρίδα τους. Οι άνθρωποι πρέπει να πολεμούν για τα δικά τους αγαθά και δικαιώματα, αυτά που ο εχθρός προσπαθεί να πάρει.

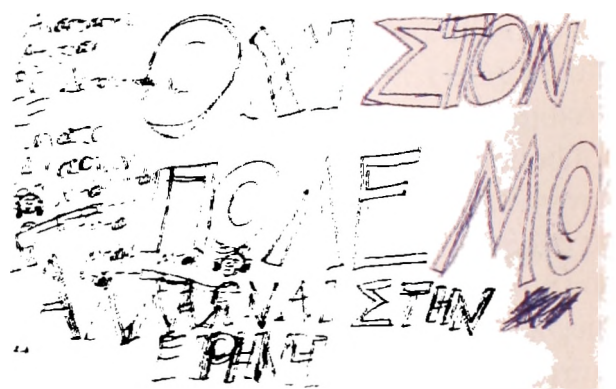
Δεν θα μου άρεσε να ζήσω σε μια τέτοια περίπτωση και να βλέπω τους συγγενείς μου να πεθαίνουν, άρα το ίδιο νιώθουν τα παιδιά που είναι στον πόλεμο ή χειρότερα;

Ο πόλεμος κάτω
Η ελευθερία πάνω

Νίκος Καλοΐδης 28/3/03

Τάσος Αδαμίδης, Α1,
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο.

Αναστάσης Αζιζιάν, Α1,
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο.

Όνομα: Δημήτρης Βασιλείου
Τμήμα: 2ο Διαπολιτισμικό σχολείο αργυρίου

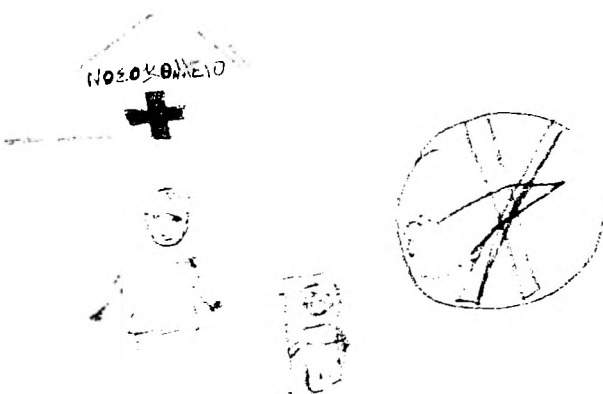
Ο πόλεμος φέρνει δυστυχία στα παιδιά στους γονείς και στους γέροντες. Τα παιδιά φοβούνται και είναι κρυμμένα μέσα σε τρύπες, μέσα σε σπίτια κάτω από το έδαφος. Οι πατεράδες των παιδιών πολεμούν μερικά αναισθητοποιούνται και μερικά καθονται με τα παιδιά τους και τα προστατεύουν. Ακόμα και να σώσουν την πατρίδα πολεμούν και παιδιά και μητέρες και παππούδες. Οι Αμερικανοί για να πάρουν τα πετρέλαια του Σαντάμ Χουσεϊν έχουν σκοτώσει εκατό άτομα: μητέρες, πατέρες και ακόμα παιδιά. Η Βαγδάτη έχει γεμίσει όλο καπνούς και δεν έχει μείνει ούτε ένα σπίτι. Η γνώμη μου είναι να σταματήσει ο πόλεμος για να μείνει η Βαγδάτη ήσυχη αλλά και τα παιδιά και οι γονείς τους και οι παππούδες και οι γιαγιάδες. Τα ασθενοφόρα έρχονται πέντε πέντε και τα πυροσβεστικά δεν έχουν σταματήσει.

Ο πόλεμος φέρνει δυστυχία στα παιδιά, στους γονείς και στους γέροντες. Τα παιδιά φοβούνται και είναι κρυμμένα μέσα σε τρύπες, μέσα σε σπίτια κάτω από το έδαφος. Οι πατεράδες των παιδιών πολεμούν, μερικοί είναι σε θάνατο και μερικοί κάθονται με τα παιδιά τους και τα προστατεύουν. Ακόμα και να σώσουν την πατρίδα πολεμούν και παιδιά και μητέρες και γιαγιάδες και παππούδες. Οι Αμερικανοί για να πάρουν τα πετρέλαια του Σαντάμ Χουσεϊν έχουν σκοτώσει εκατό άτομα: μητέρες, πατέρες και ακόμα παιδιά. Η Βαγδάτη έχει γεμίσει όλο καπνούς και δεν έχει μείνει ούτε ένα σπίτι. Η γνώμη μου είναι να σταματήσει ο πόλεμος για να μείνει η Βαγδάτη ήσυχη αλλά και τα παιδιά και οι γονείς τους και οι παππούδες και οι γιαγιάδες. Τα ασθενοφόρα έρχονται πέντε πέντε και τα πυροσβεστικά δεν έχουν σταματήσει.

Δημήτρης Βασιλείου

Όνομα: Δημήτρης Βασιλείου
Τμήμα: 2ο Διαπολιτισμικό σχολείο αργυρίου

Ο πόλεμος φέρνει δυστυχία στα παιδιά στους γονείς και στους γέροντες. Τα παιδιά φοβούνται και είναι κρυμμένα μέσα σε τρύπες, μέσα σε σπίτια κάτω από το έδαφος. Οι πατεράδες των παιδιών πολεμούν μερικά αναισθητοποιούνται και μερικά καθονται με τα παιδιά τους και τα προστατεύουν. Ακόμα και να σώσουν την πατρίδα πολεμούν και παιδιά και μητέρες και παππούδες. Οι Αμερικανοί για να πάρουν τα πετρέλαια του Σαντάμ Χουσεϊν έχουν σκοτώσει εκατό άτομα: μητέρες, πατέρες και ακόμα παιδιά. Η Βαγδάτη έχει γεμίσει όλο καπνούς και δεν έχει μείνει ούτε ένα σπίτι. Η γνώμη μου είναι να σταματήσει ο πόλεμος για να μείνει η Βαγδάτη ήσυχη αλλά και τα παιδιά και οι γονείς τους και οι παππούδες και οι γιαγιάδες. Τα ασθενοφόρα έρχονται πέντε πέντε και τα πυροσβεστικά δεν έχουν σταματήσει.

Μερόπη Γερμάνοβα, Α1,
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο.

Εγώ βιάζομαι.
Γιατί ο Μπας κώνει
τον πόλεμο χωρίς
να βιάζει τα παιδιά
και τους γονείς
και ενοχλούνται τόσο
από τις θόμβες τα Αμερικανοί
και δίσκος εκεί
δεν μπορούμε να πάρουμε
έτσι Ιρακ, αλλά μπορούμε
να τους βιάσουμε
φάρμακα, νερό, φαγητό,
διότι τους δίνουμε ότι
ενδιαφερόμαστε για τους
και δίνουμε για τα μικρά
παιδιά.

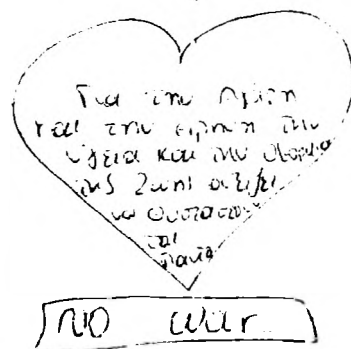
Όνομα: Αλίνα
Επώνυμο: Αμανατίδου
Τμήμα: Α1
Σχολείο: 9ο Διαπολιτισμικό σχολείο

Αλίνα Αμανατίδου, Α1,
2ο Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο.

Όνομα: Μαρία Καρακοζίδου
Τμήμα: Α1

Σχετικά με τον πόλεμο έχω να πω δυο πράγματα. Νιώθω πολύ άσχημα για αυτό που συμβαίνει σκέφτομαι πως αυτός που σκέφτηκε τον πόλεμο σκέφτηκε μόνο το συμφέρον του. Δεν σκέφτηκε πόσα παιδιά θα χάσουν πόσα μικρά παιδιά υποφέρουν. Αλλά ο πόλεμος μπορεί να σταματήσει με την βοήθειά μας. Με την αγάπη μας και το μέλλον εξαρτάται από εμάς τους ίδιους, γιατί αν εμείς μπορούσαμε να κρατήσουμε την ειρήνη και την φιλία τότε και οι μεγάλοι παίρνουν ένα παράδειγμα. Εγώ νιώθω πολύ άσχημα και το μόνο συμπέρασμα που μπορώ να βγάλω μέσα από αυτά είναι πως αυτός που δημιουργεί τον πόλεμο μετά όλος ο κόσμος θα τον μισήσει. Το μόνο ερώτημά μου είναι το εξής: Γιατί να χυθεί αίμα για τα πετρέλαια. Γιατί τόση έχθρα; Γιατί να μην υπάρχει από όλες τις χώρες ειρήνη, αγάπη, φιλία και χαρά;!!! Γιατί; Γιατί;

Σχετικά με τον πόλεμο έχω να πω δυο πράγματα. Νιώθω πολύ άσχημα γι' αυτό που συμβαίνει, σκέφτομαι όμως πως αυτός που τον δημιούργησε τον πόλεμο σκέφτηκε μόνο το συμφέρον του, δεν σκέφτηκε πόσες ζωές θα χαθούν, πόσα μικρά παιδιά υποφέρουν. Αυτός ο πόλεμος μπορεί να σταματήσει με την βοήθειά μας, με την αγάπη μας, και το μέλλον εξαρτάται από εμάς τους ίδιους, γιατί αν εμείς μπορούσαμε να κρατήσουμε την ειρήνη και την φιλία τότε και οι μεγάλοι παίρνουν ένα παράδειγμα. Εγώ νιώθω πολύ άσχημα και το μόνο συμπέρασμα που μπορώ να βγάλω μέσα από αυτά είναι πως αυτός που δημιουργεί τον πόλεμο μετά όλος ο κόσμος θα τον μισήσει. Το μόνο ερώτημά μου είναι το εξής: Γιατί να χυθεί αίμα για τα πετρέλαια. Γιατί τόση έχθρα; Γιατί να μην υπάρχει από όλες τις χώρες ειρήνη, αγάπη, φιλία και χαρά;!!! Γιατί; Γιατί;

Μαρία
Καρακοζίδου,
Α1, 2ο
Διαπολιτισμικό
Γυμνάσιο.

Από το «Κέντρο Συμπαράστασης Οικογένειας και Παιδιών» ο Εμρά, ο Φώτης, ο Ράτζο και ο Μπάμπης διεκδικούν το δικαίωμα στην ειρήνη και την ελευθερία, αγωνιώντας για τους «Μπους» του πλανήτη και της καθημερινότητας και τα συμφέροντά τους που τόσο κυνικά θέλουν να επιβάλουν, πλήττοντας ποιους άλλους; τους αδύους...

Ανταπόκριση από το Σαν Φρανσίσκο

Bombing for peace is like fucking for virginity...

Είναι πράγματι φανερό ότι οι νέοι άνθρωποι εφευρίσκουν νέα οργανωτικά σχήματα για τον 21ο αιώνα. Αυτό φαίνεται στα κινήματα «κατά της παγκοσμιοποίησης / υπέρ της παγκόσμιας δικαιοσύνης», της «αναδυόμενης ειρήνης», του περιβαλλοντισμού στις αρχές της δεκαετίας του 1990, στα κινήματα «κατά της αστυνομικής βαρβαρότητας», «των σχολείων κι όχι φυλακών» και «των βιβλίων κι όχι βομβών». Όλα έχουν ηγεσίες αποτελούμενες από νέα κυρίως άτομα, πράγμα που προκαλεί ιδιαίτερο ενθουσιασμό. Αν και η «οργάνωση συγγενικών ομάδων» του κινήματος υπέρ της παγκόσμιας δικαιοσύνης ξεκίνησε πολύ παλιότερα, τώρα έχει ανασυγκροτηθεί και ενισχυθεί με ένα δίκτυο κυβερνο-οργάνωσης με εξαιρετική σημασία ως καταλύτη για το σχηματισμό του πρόσφατου παγκοσμίου κινήματος κατά του πολέμου / υπέρ της ειρήνης.

Στις ΗΠΑ είναι προπάντων οι νέοι άνθρωποι που πραγματικά δίνουν το έναυσμα για μια πιο ριζοσπαστική ανάλυση των πολιτικών της κυβέρνησης Μπους, επισημαίνοντας τις διασυνδέσεις ανάμεσα στην Ομοσπονδιακή Διοίκηση, τις μεγάλες εταιρείες, την Αυτοκρατορία και τον πόλεμο ως ένα πλέγμα καταπίεσης των πολιτικών ελευθεριών και συρρίκνωσης της δημοκρατίας. Πολλοί νέοι εδώ νιώθουν πως οι παλαιότερες γενιές, αν δεν τους έχουν προδώσει, τουλάχιστον έχουν καταντήσει συνένοχες στο πισωγύρισμα των δικαιωμάτων που είχαν παλαιότερα κατακτηθεί. Έχουν εκτίμηση προς τους μεγαλύτερους τους και προς τη σωφροσύνη τους απ' την οποία μπορούν να διδαχθούν, αλλά είναι ταιντόχρονα έτοιμοι να στραφούν μακριά από εκείνους τους οποίους βλέ-

Εικόνες από τις διαδηλώσεις στη Νέα Υόρκη.

πουν να στομώνουν μόνον τις αιχμές όντας δήθεν μεταρρυθμιστές. Οι νέοι προσπαθούν να προχωρήσουν βαθύτερα. Είναι κυριολεκτικά ριζοσπαστικοί: Κοιτούν τις ρίζες κι έχουν μια πιο διεισδυτική ματιά.

Εδώ στις ΗΠΑ συνέχεια ακούς πως στα πανεπιστήμια είναι οι αριστεροί καθηγητές εκείνοι που διαφθείρουν τα μυαλά των νέων, αλλά στην πραγματικότητα είναι οι νέοι αυτοί που ασκούν τη μεγαλύτερη κριτική, καθώς είναι περισσότερο σκεπτικιστές. Έχουν μεγαλώσει με τα ορθόδοξα ΜΜΕ και με το χαριτωμένο μάρκετινγκ της κατανάλωσης κι έχουν μάθει να επιλέγουν τα καλά μες απ' τα σκάρτα και να μπορούν να βλέπουν πίσω απ' το περιτύλιγμα. Προκαλούν τις πιο καθιερωμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να γίνουν ριζοσπαστικότερες και ν' απευθύνονται στη νεολαία με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις κριτικές της και τις φιλοδοξίες της – όταν η νεολαία δεν είναι εκείνη που ηγείται.

Στην Ουάσιγκτον, στη διάρκεια της κινητοποίησης κατά της Διεθνούς Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, υπήρχε κάποια διανοητική ηγεσία μεγαλύτερης ηλικίας, ενάντια στην παγκοσμιοποίηση, αλλά πολλοί απ' τους συγκεντρωμένους ήταν νεότεροι και πιο ριζοσπαστικοί. Θυμάμαι που μιλούσα σε 16άρηδες και 17άρηδες στους δρόμους, παιδιά που πήγαιναν σε διπλανά λύκεια, ή ακόμα στο Μιντ-Ουέστ, και τα οποία έκαναν μια πολύ ευφραδή κριτική της μακρο-οικονομίας, του εμπορίου και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μου προκαλούσαν κάποια αμηχανία, αλλά και πραγματική έμπνευση και θαυμασμό. Το να

συναντάς νεότερους, εφήβους, που να ξέρουν όλα όσα ξέρεις κι εσύ όντας όμως και δέκα χρόνια νεότεροι, το ν' ακούς μια τόσο καλά αρθρωμένη κριτική του καπιταλισμού, πραγματικά σε συγκινεί και σ' ενθουσιάζει. Δεν ήταν μόνο προσηλωμένοι, ήταν και πληροφορημένοι κι ενδυναμωμένοι.

Οι νέοι είναι έξυπνοι κι αμφισβητούν. Είδαν τις εκλογές του 2000· εκατομμύρια απ' αυτούς έκαναν πορείες αλλά δεν μπόρεσαν να σταματήσουν τον πόλεμο. Δικαιολογημένα θα μπορούσαν τώρα να νιώθουν αποδυναμωμένοι, αλλά επειδή είναι έξυπνοι κι αμφισβητούν, μ' αυτή τη συλλογική εμπειρία έχουν ακόμη περισσότερο ριζοσπαστικοποιηθεί. Το να βγαίνεις έξω στους δρόμους, να συμμετέχεις ενεργά στη δράση και να δένεσαι με τους ανθρώπους γύρω, δημιουργεί σωρευτικά μια εμπειρία: Η εμπειρία της ριζοσπαστικοποίησης αφορά στη μεταβολή απ' το να είσαι απλώς έξυπνος στο ν' αποκτάς συνείδηση κι έπειτα ισχυρή πίστη στο ότι αξίζει να δράσεις προκειμένου να γίνεις μέρος κάποιας λύσης. Οι νέοι στη χώρα μας σήμερα ριζοσπαστικοποιούνται. Το Σιάτλ το έκανε αυτό σ' εμάς, στη γενιά μου, και τώρα το αντιπολεμικό κίνημα κάνει το ίδιο στους νεότερους.

Το αντιπολεμικό κίνημα ξέσκισε το μανδύα των ιδεών της αμερικανικής

ΦΩΤΟ: Στέμπα Μανωλάκη.

Από την αντιπολεμική διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003.

αγαθότητας και δημοκρατίας. Η άνοδος του Μπους στο Λευκό Οίκο έχει γίνει μπούμερανγκ. Παντού το αντιπολεμικό κίνημα ειρήνης, ο παραλογισμός αυτού του πολέμου και ο αντιδραστικός μας πρόεδρος με την ωμότητα της ύπουλης στρατηγικής του διευρύνουν τους ορίζοντες ανάλυσης όλων των ανθρώπων. Παρακολουθούν τα ΜΜΕ και δεν βλέπουν τις απόψεις τους να αντικατοπτρίζονται σ' αυτά. Κανείς ποτέ δεν πίστεψε πως η κυβέρνηση Μπους επεδίωκε πραγματικά τη διπλωματική λύση.

Το κίνημα ειρήνης αυτό είναι μεγαλύτερο απ' όσα προηγήθηκαν. Για πολλούς ανθρώπους που βγήκαν να διαδηλώσουν στους δρόμους ενάντια σ' αυτόν τον πόλεμο, ήταν η πρώτη φορά σ' όλη τους τη ζωή που αναμειγνύονταν σε κάποια μορφή πολιτικού ακτιβισμού κι αυτό τους δίδαξε πολλά για το πώς λειτουργεί ο κόσμος. Παρακολουθώντας πόσο μικρή επίδραση είχαν οι πορείες τους στη βιαστική απόφαση του προέδρου Μπους για τον πόλεμο, αντιλαμβάνονται τι είδους φάρσα είναι η δημοκρατία μας. Αυτό, όπως και η παρακολούθηση της βίας του κράτους κατά των διαδηλωτών και της λογοκρισίας των μεταδόσεών της, έχει μια ριζοσπαστικοποιητική επίδραση που ωθεί τους ανθρώπους σε μια ευρύτερη και βαθύτερη

ανάλυση των καταστάσεων. Δεν συμμετέχουν απλώς περισσότερο στο αντιπολεμικό ειρηνευτικό έργο, αλλά και παιδαγωγούνται μ' έναν τρόπο συγκλονιστικό. Αμφισβητούν περισσότερο και καταλαβαίνουν την εξουσία καλύτερα.

Το αντιπολεμικό κίνημα υπερβαίνει αυτόν τον πόλεμο. Καθώς συνεχίζουμε, θα γίνεται όλο και περισσότερο αναγκαίο για μας ν' αποκτήσουμε μια πιο στρατηγική αντίληψη της επικοινωνίας, ιδιαίτερα δε απέναντι στα ορθόδοξα ΜΜΕ κι απέναντι στο γεγονός ότι οι διαδηλώσεις μας αφορούν κάτι περισσότερο απ' αυτόν εδώ τον πόλεμο. Καθώς αγωνιζόμαστε για να τον σταματήσουμε, χρειάζεται ν' αρχίσουμε να εξηγούμε γιατί οργανωνόμαστε, γιατί υπάρχει μια νέα γενιά ακτιβιστών η οποία, μαζί με τους παλιούς, αντιλαμβάνεται ότι όλα αυτά τα ζητήματα –η απληστία, η αυτοκρατορία, ο περαιτέρω πλουτισμός των πλουσίων και η παγκόσμια επικυριαρχία των λευκών– είναι ζητήματα αλληλένδετα.

Ο πόλεμος στο Ιράκ είναι ένα χτυπητό παράδειγμα της σύνδεσης όλων αυτών και κινητοποιεί μια ολόκληρη νέα γενιά καθώς και όλο και πιο πολλές μερίδες του πληθυσμού μας προς τη δράση. Το πρώτο καθήκον είναι να σταματήσουμε αυτόν τον βάρβαρο πόλεμο, αλλά γνωρίζουμε

επίσης πως δεν πρέπει να σταματήσουμε εδώ, διότι μέχρις ότου πετύχουμε μια πραγματική αλλαγή, θα υπάρχει πάντα ένας επόμενος πόλεμος, και μετά άλλος ένας, κι άλλος ένας κ.ο.κ. Η οργανωτική μας δουλειά κατά του πολέμου αυτού θα αποτελέσει το πλαίσιο για την αναζωογόνηση του κινήματος για την παγκόσμια δικαιοσύνη που έχει αναλάβει να σταματήσει τη βίαιη ηγεμονία των ΗΠΑ στον κόσμο.

S.W.C και H.S.

**Όπου υπάρχει ουρανός,
θάλασσα και γη,
ο Μπους θα συναντήσει
τη λαϊκή οργή.**

**Βόμβες στο Ιράκ, αέρια στη Ρωσία,
αυτή είναι η διεθνής τρο-μο-κρα-τία.**

**Μπους, φασίστα,
φτιάξε τη χωρίστρα.**

**Από πίσω κλείνουν
σε Μπους και Μπλαιρ το μάτι
κι από μπροστά
το παίζουνε ειρηνιστές βαρβάτοι.**

**Οι Αμερικάνοι πάνε
ανάποδα στο χάρτη,
μάλλον με την όπισθεν
θα μπουένη στη Βαγδάτη.**

Από την αντιπολεμική διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003. ΦΩΤΟ: Σεμίρα Μανωλάκη.

Ανταπόκριση από τη Νέα Υόρκη

Η σύσκεψη κορυφής της Διεθνούς Οργάνωσης Εμπορίου στο Σιάτλ το Δεκέμβριο του 1999 ήταν η πρώτη μαζική κινητοποίηση στην οποία μετείχα. Ένα ασυνήθιστο φάσμα νέων και ενηλίκων από πολλές περιοχές και κινήματα είχαν συγκεντρωθεί εκεί. Σε πείσμα των εμποδίων, καταλάβαμε τους δρόμους κι αποκλείσαμε τις υπουργικές συσκέψεις. Παρά τη βαρβαρότητα της αστυνομίας, τηρήσαμε μια ισχυρή και κυρίως μη βίαιη αντίσταση. Επωμιστήκαμε μέρες διαδηλώσεων και φύγαμε νιώθοντας νικητές, ενωμένοι και δυναμωμένοι. Νιώσαμε πως μαζί θα μπορούσαμε πραγματικά να βοηθήσουμε στο ν' αλλάξει ο κόσμος.

Έκτοτε πέρασαν μερικά δύσκολα χρόνια, ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό στη Νέα Υόρκη. Είναι πολύ ενθαρρυντικό να βλέπει τώρα κανείς τόσους πολλούς ανθρώπους αυτής της χώρας να συρρέουν στις αντιπολεμικές, φιλειρηνικές διαδηλώσεις που άρχισαν μετά το φθινόπωρο, βλέποντας ένα ακόμη μεγαλύτερο φάσμα ανθρώπων στους δρόμους – από νέα παιδιά μέχρι και βετεράνους του β' παγκοσμίου πολέμου. Αυτός εδώ ο πόλεμος είναι τόσο εμφανώς εσφαλμένος, βαρβαρικός, ανειλικρινής και καταστροφικός, ώστε πολλοί άνθρωποι που συνήθως δεν δρουν πολιτικά υποχρεώθηκαν να βγουν στους δρόμους, συχνά για πρώτη φορά στη ζωή τους. Το γεγονός ότι αυτό το ξεχείλισμα ανθρώπων δεν είχε την παραμικρή επίδραση πάνω στην πολεμική ορμή του Μπους

ήταν, νομίζω, ένα πραγματικό σοκ για πολλούς από μας, σχετικά με το πόσο εκτός ελέγχου βρίσκεται η κυβέρνησή μας, κι αυτό ενίσχυσε τη βούλησή μας να κάνουμε κάτι γι' αυτό.

Σε εκδηλώσεις όπως οι πορείες των μαθητών βλέπουμε τον ιδεαλισμό και την αποφασιστικότητα να φέγγουν, κυριολεκτικά να φέγγουν, μέσα στα μάτια των παιδιών όλης της χώρας. Μια ισχυρή δύναμη μας οδηγεί όλους σ' αυτόν τον αγώνα για να κάνουμε τον κόσμο καλύτερο.

S.W.C. και H.S.

Από τις διαδηλώσεις στη Νέα Υόρκη.

Αυτά τα ελικόπτερα είναι κοροϊδία,
δύο βεδουίνοι τα ρίχνουν με τη μία.

Αναστήστε τώρα το Γέρο του Μωριά,
να ρίξει δέκα απάτσι με μία τουφεκιά.

Όλα τα όπλα είναι φονικά,
τώρα στη Βαγδάτη σκοτώνουνε παιδιά.

Μπους, Μπλερ και Χοσέ Μαρία –
αυτή είναι η διεθνής τρομοκρατία.

Τέρμα πια στις αυταπάτες,
οι βάσεις να γίνουν φυτώρια
για τομάτες/πατάτες.

Είναι επικίνδυνος είναι και τρελός –
όχι, δεν είναι Άραβας, είναι Αμερικανός.

Από τη σημαία τα αστέρια σβήστε
και ζωγραφίστε σβάστικες,
να ξέρετε ποιοι είστε.

ΦΩΤΟ: Στέμπα Μανωλάκη.

Από την αντιπολεμική διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003.

Ξεσηκώθηκε και ο μαθητόκοσμος της Αγγλίας

ΜΙΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Κατάπληκτος ο κόσμος της Αγγλίας παρακολουθεί το δυναμικό μαθητικό αντιπολεμικό κίνημα, αντίστοιχο του οποίου δεν έχει παρουσιαστεί από τη δεκαετία του '60. Στο Μπέρμιγχαμ, παραπάνω από 4.000 μαθητές ξεχύθηκαν στους δρόμους διακόπτοντας την κυκλοφορία, γεγονός για το οποίο χαρακτηρίστηκαν χούλιγκανς. Αντίστοιχες περιπτώσεις παρουσιάστηκαν στο Μάντσεστερ, Leeds, Λίβερπουλ, Μπρίστολ και φυσικά στο Λονδίνο. Πολλοί είναι ασφαλώς εκείνοι που προσπαθούν να αποδυναμώσουν τον τρομερό αυτό παλμό και να τον χαρακτηρίσουν αποτέλεσμα προπαγάνδας και καθοδήγησης της «αθώας» κρίσης των νέων από τους γνωστούς σε όλους μας «μαθητοπατέρες». Την ίδια στιγμή οι ψυχραιμότεροι αναλυτές προσπαθούν να δώσουν τη δική τους εκτίμηση στην απορία όλων μας: γιατί τώρα τέτοια μαζική ανταπόκριση;

Το ενδιαφέρον για τα γεγονότα του κόσμου ξεκινάει από την 11η Σεπτέμβρη και τον πόλεμο του Αφγανιστάν. «Μας έκανε να σκεφτόμαστε διαφορετικά. Έως τότε είμασταν κλεισμένοι στο καβούκι μας», λέει ένας μαθητής

από το νότιο Λονδίνο και προσθέτει ότι πλέον στα σχολεία τους έχουν συμμαθητές παιδιά πολιτικών προσφύγων του πολέμου, τα οποία έχουν ζήσει από πρώτο χέρι τις τραγικές συνέπειές του. Κάτι τέτοιο, λέει, δεν θα μπορούσε να αφήσει και τους ίδιους αδιάφορους.

Αξιοσημείωτο είναι τέλος το γεγονός ότι η εικόνα των Ηνωμένων Εθνών ως φορέα ισορροπίας και ειρήνης στον κόσμο, που επιμελώς έγινε προσπάθεια να χτιστεί στο νεοσύστατο, αντίστοιχο με το δικό μας μάθημα «Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος», καταρρίφθηκε με τον τραγικότερο τρόπο: με μια αγγλική και αμερικάνικη κυβέρνηση που δε δίνουν δεκάρα για το τι πραγματικά θέλει αυτός ο κόσμος.

Στα ίδια τα σχολεία οι επιπτώσεις των κινητοποιήσεων ποικίλλουν, καθώς τα συνδικαλιστικά σώματα των καθηγητών είναι περισσότερα από ένα και εκφράζουν διαφορετικές θέσεις. Έτσι σε μια περίπτωση (The Secondary Heads Association), οι καθηγητές είναι κάθετοι στην απόφαση σκληρής επίπληξης ή και αποβολής οποιουδήποτε μαθητή εγκαταλείπει την τάξη του. Σε άλλη πά-

λι περίπτωση (The National Union of Teacher), θεωρούν ότι καταρχήν μπορεί να βρεθεί και άλλη λύση εκτός της αποβολής και κρίνουν ότι είναι σημαντικό να ενθαρρυνθούν στα σχολεία συζητήσεις με τους νεολαίους, γεγονός που κατά τη γνώμη τους θα τους κρατήσει στα θρανία.

Στη νεολαιοπλημμύρα στους δρόμους του Λονδίνου, η αστυνομία, μη εκπαιδευμένη σε αντίστοιχες περιπτώσεις, απαντάει με σαφή τρόπο: αυστηρή παρακολούθηση των πιτσιρικάδων με τη δικαιολογία μάλιστα ότι καθήκον τους είναι να προστατεύσουν τα παιδιά από τον «κίνδυνο».

Αποτέλεσμα; Οι μόνες επιλοκές στις διαδηλώσεις με τα όργανα της αστυνομίας θα παρουσιαστούν στα μπλοκ των αναפוκοκκινισμένων μαθητών.

Κλείνω με μια φράση του μαθητή Μάικλ Ράιαν: (το μαθητικό, αντιπολεμικό κίνημα) «ίσως είναι για κάποιους μόδα και ίσως πολλά παιδιά κατεβαίνουν στους δρόμους απλώς για βόλτα, όμως για τους περισσότερους είναι αποτέλεσμα μιας αυθεντικής οργής!».

Άννα Ελεφάντη

Μας είχαν βάλει χειροπέδες

ΜΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΘΗΤΗ

— Είμαι στις 15 Φλεβάρη σε ένα πανό, Θεσσαλονίκη 2003. Πίσω ήταν η Κόντρα, που είναι κάτι αντιεξουσιαστές, νομίζω, και οι αναρχικοί από πίσω, ανάμεσα στους οποίους είναι και κάποιοι μπάχαλοι και αρχίζουν κάποια άτομα να ρίχνουν πέτρες, ξύλα, κ.λπ., αλλά όχι μπουκάλια. Αρχίζουν οι μπάτσοι και ρίχνουν παντού χημικά. Αυτό έγινε μπροστά στο Μέγαρο Μουσικής. Σπάει το μπλοκ της Πρωτοβουλίας και εκεί εγώ μένω ψύχραιμος —ο βλάκας— και δεν τρέχω, προχωρώ και βρίσκομαι στη μέση των επεισοδίων και να είμαι στο έτσι, χαμένος. Ήταν μπροστά μου και πίσω μου δύο κονσέρβες, βόμβες των μπάτσων με μέσα ένα παράξενο χημικό πράγμα. Ε, και τότε πήρα την απόφαση ν' αρχίσω να τρέχω. Κάλυπτα το πρόσωπό μου, γιατί δεν άντεχα κιόλας από τα χημικά. Και άρχισα να τρέχω χωρίς να βλέπω πουθενά. Δεξιά υπήρχαν κάποιοι μπάτσοι που χτυπούσαν με γκλοπς, πόδια και τέτοια. Αριστερά υπήρχαν μπάτσοι που μένανε ήσυχοι, δηλαδή πετούσαν μόνο χημικά. Στην αρχή τρέχω ευθεία, βλέπω τους μπάτσους που βαράνε, το παίρνω λίγο αριστερά. Και εκεί με πιάσανε, με έπιασε ένας, ελευθερώθηκα απ' αυτόν κι εκεί με συλλάβανε. Και ήταν και οι ΜΑΤατζήδες, που είναι η χειρότερη σύλληψη. Μη σας τύχει παιδιά.

Μας βάζουνε χειροπέδες, μας βάζουνε σ' ένα ασφαλίτικο, μας πάνε στη Γ.Α.Δ.Α. Στην αρχή μας είχανε στον 6ο όροφο μπροστά σ' έναν άσπρο τοίχο για 3 ώρες, χωρίς να κουνιόμαστε, να μιλάμε. Την πρώτη ώρα είμασταν με χειροπέδες, μετά μας τις βγάλανε, αλλά η μόνη κίνηση που μπορούσες να κάνεις, ήτανε να ξυστείς μερικές φορές. Τώρα πάλι άμα σε βλέπανε να κάνεις καμιά μεγάλη κίνηση ή να μιλάς ή να γυρνάς ή να κάνεις οτιδήποτε, σε βαράγανε... ή κατευθείαν ή σε πηγαίνανε ρινέ σ' ένα δωματάκι.

• Σας βαράγανε με γκλοπς;

— Όχι, κυρίως με τα χέρια, αλλά κάνανε το άλλο, παίρνανε το γκλοπ και το βάζανε στον κώλο για να κάνουν κωλοσκόπηση, όπως το λέγαν αυτοί. Λέγανε: «Αρχίδια, θέλατε να πηγαίνετε σε πορείες, τώρα θα φά-

ΦΩΤΟ: Στέφανο Μανωλάκη

Από την αντιπολεμική διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003.

τε 12 μήνες και...», για ψυχολογικούς λόγους το λέγαν αυτό, «να δούμε ποιος από σας θα μιλήσει», ή η άλλη ατάκα: «Βρε βλάκες, γιατί δεν πηγαίνατε Σάββατο, μέρα ωραία, χαρά Θεού με τις γκόμενές σας να πιείτε ένα καφέ κι ήρθατε εδώ στην πορεία; Βλάκες, να διαδηλώσετε ε;» Μαζί μου υπήρχε άλλο ένα παιδί που ήταν 17, μετά πήγαιναν από 19 έως 24-25 και υπήρχε κι ένας μεγάλος 34 χρονών. Ένα άλλο παιδί ήτανε με τους φίλους του στο Μετρό στο δρόμο της επιστροφής και τον πιάσανε ασφαλίτες, καμιά τριανταριά πρέπει να 'τανε και ούτε αυτός είχε κάνει τίποτα. Αυτόν μάλιστα επειδή τον είχανε πιάσει και στο Πολυτεχνείο (το '95;), έγινε η δίκη το 2001 και βγήκε αθώος με τρίχρονη αναστολή, τον πιάσανε το 2003, τώρα, και του ρίξαν κατηγορία με 4-5 πλημμελήματα και ήταν μέχρι πριν 2 βδομάδες στον Κορυδαλλό.

• Εσύ ποιες κατηγορίες είχες;

— Εγώ; Διατάραξη κοινής ειρήνης και βιαιοπραγία κατά οργάνου της τάξης, ότι του έριξα πέτρα δηλαδή και τον τραυμάτισα. Σε μένα μόνο αυτά, πάλι καλά! Αυτό δεν ισχύει βέβαια, όχι. Έχω και μάρτυρες.

• Πόσο έμεινες στην ασφάλεια;

— Έμεινα στην Ασφάλεια 2 εικοσιτετράωρα γεμάτα: από Σάββατο μεσημέρι ως Δευτέρα μεσημέρι. Το Σάββατο από το μεσημέρι ως το βράδυ ήταν βασανιστικό, δηλαδή εντάξει — είχαμε λιώσει. Μπροστά από τον τοίχο ειδικά ήτανε το χειρότερο πράγμα, να τρέμουμε, να μην μπορούμε να κάνουμε τίποτα —ούτε να κάσουμε κάτω μπορούσαμε, ούτε τίποτα— και να μας βα-

ράνε κιόλας. Εμένα εκεί μου ρίξαν την κατηγορία, δηλαδή φορούσα αυτό εδώ πέτρα, ένα καφέ τζάκετ κι ένα γκρι παντελόνι και έρχεται μέσα ο μπάτσος που με είχε συλλάβει που ήταν και τραυματισμένος. Λέει: «Α, εσύ», με τραβάει απ' τα μαλλιά, είδε τα ρούχα μου και πήγε και τα έγραψε, ότι «είδα ένα άτομο με καφέ ζακέτα και γκρι παντελόνι να πλησιάζει στο ένα μέτρο να στοχεύει τον αριστερό μου καρπό, να ρίχνει την πέτρα και να με πετυχαίνει».

• Δικηγόρο είχες;

— Ναι, ήρθε το Σάββατο το βράδυ μία δικηγόρος φίλη των γονιών μου. Τώρα εμφανίζομαι κάθε πρώτη και δεκαέξι του μήνα και δίνω παρόν στο αστυνομικό τμήμα μέχρι τη δίκη· είμαι εγκληματίας, γι' αυτό.

Είπανε ότι πλάκωσα εγώ 4 μπάτσους, ένα άλλο παιδί με κομμένο χέρι ότι έκαψε μια κλούβα μόνος του.

• Δηλαδή έχεις κι αυτή την κατηγορία;

— Όχι, εντάξει. Αυτό το είπαν την Κυριακή. Μετά, τη Δευτέρα, το άλλαξαν, ότι πλάκωσα μόνον έναν...

• Η ποινικοποίηση των κινητοποιήσεων σας έχει φοβίσει;

— Όχι. Θα το καταφέρουνε, σε μερικά άτομα θα το καταφέρουνε, λογικό είναι, αλλά άμα είναι μέσα στην ιδεολογία τους...

Πολλά παιδιά δεν κατεβαίνουν στην πορεία ενώ είναι κατά του πολέμου, δεν κατεβαίνουν γιατί φοβούνται. Έχουν τρομοκρατήσει τον κόσμο.

Όποιος θέλει να πάει θα πάει. Τι θα πει τώρα ότι τον τρομοκρατούνε;...

Εκδήλωση ανεπαρκής

Η εκδήλωση αυτή θα ήταν άστοχη ή τουλάχιστον ανεπαρκής, αν έμενε σ' ένα επίπεδο αντι-αμερικάνικο, αντι-Bush-ικό. Αν ο πλανητάρχης είναι βλαξ, τότε η ευθύνη δε βαρύνει το βλάκα αλλά τον πλανήτη.

Η μιλιταριστική μηχανή που εδώ και μια εβδομάδα καυχιέται για το ότι εξαπολύει την πιο δριμύεια επίθεση που έχει εξαπολυθεί ποτέ στον πλανήτη ή με άλλα λόγια σκοτώνει αμάχους για να τους απελευθερώσει –ως τι, αλήθεια; ως νεκρούς;– δεν είναι δημιούργημα του Μπους και του Μπλερ ούτε και του αμερικάνικου ή βρετανικού λαού μόνο. Αυτή η μηχανή καταστροφής, που με αλαζονεία προελαύνει «until it prevails», είναι η κορυφή ενός παγόβουνου που όλοι οι κάτοικοι αυτού του πλανήτη, ή οι περισσότεροι από δαύτους, με επιλογές ή παραλείψεις τους έχουν κρατήσει συμπαγές και παγωμένο!

Δεν μπορεί το κανάλι του Αντένα να μεταδίδει δακρύβρεχτα τις πολεμικές ανταποκρίσεις και στο βραδυνό του πρόγραμμα να προβάλλει την ταινία *Commando* με τον Άρνολντ Σβαντσενέγκερ, ο οποίος για να απελευθερώσει την απαχθείσα κορούλα του σκοτώνει περί τους τριακόσιους πενήντα «αλλοεθνείς» τρομοκράτες. Δεν μπορεί το ίδιο το κρατικό κανάλι, μια μέρα μετά την έναρξη του πολέμου να διακόπτει την αντικειμενική –ομολογώ– παρουσίαση των γεγονότων για να παρουσιάσει ένα glamour show σχετικά με την απονομή των χολιγουντιανών όσκαρ, βασικού, εδώ και δεκαετίες, οργάνου προπαγάνδας της «αμερικάνικης» ανωτερότητας στο χώρο του «πολιτισμού». Δεν μπορεί τα παιδιά με εκδηλώσεις, συλλαλητήρια και ό,τι άλλο να θρηνούν για τον πόλεμο και το σαββατοκύριακο να γεμίζουν τα village centres, πολυεθνικές επιχειρήσεις θεάματος που ποτέ δεν προβάλλουν έργα που θα έδειχναν σεβασμό στην παγκόσμια κουλτούρα και διαφορετικότητα, αλλά αντίθετα μέσα σε αίθουσες κλουβιά με εκκωφαντικούς surround ήχους και χωρίς διάλειμμα, «διασπείρουν» ταινίες που, άλλες εξόφθαλμα και άλλες πιο πλάγια, αναπαράγουν τη νοοτροπία που κινεί και κάνει τόσο απάνθρωπη τη μιλιταριστική μηχανή. Δεν μπορώ να θεωρούμαι αμέτοχος του πολέμου αν είδα το *Independance day*, το *Air Force One*, το *Collateral damages*, τις ταινίες του James Bond που «υποθάλπουν» το πρότυπο του ανιδιοτελούς παντοδύναμου προστάτη της ειρήνης του πλανήτη, του υπεράνω αξιών και ευαισθησιών τιμωρού του κακού· ένα ρόλο που προσπαθεί να υποδυθεί ο χειρίστης υποκριτικής πλανητάρχης.

Η ιμπεριαλιστική, αποικιοκρατική μηχανή των «συμμάχων» –φαντάσου: ο ένας δολοφόνος αποκαλεί τον άλλο «σύμμαχο»!– αντλεί την αναληγσία και την αλαζονεία της από επιλογές δικές μας ή των κυβερνήσεων που εκλέγουμε. Από τα ρούχα με την αμερικάνικη σημαία που φοράμε, από τα McDonalds και τα KFC που χλαπακιάζουμε, από τις αμερικάνικες σειρές που ως θεατές καταναλώνουμε, από τη μουσική που ακούμε, από το θαυμασμό που ο μέσος άνθρωπος αντιμετωπίζει ό,τι εκπορεύεται από την Αμερική! Φαντάσου: την πρωταθλήτρια ομάδα μπάσκετ του πρωταθλήματός τους την αποκαλούν παγκόσμια πρωταθλήτρια κι εμείς ως χαύνοι χαζεύουμε τα έγχρωμα ρομποτάκια που μπουκωμένα με άφθονα δολάρια προπαγανδίζουν την αμερικάνικη υπεροχή στον αθλητισμό!

Κάποια βόμβα που έσκασε ή θα σκάσει στο Ιράκ ή όπου αλλού, ίσως έχει πάνω της άθελά μας την υπογραφή μας... Δε μπορώ να λέω πως «εμείς θα σταματήσουμε τον πόλεμο αυτό» και να διαβάζω κατά κόρον περιοδικά του συρμού που αναμασούν σαν άβουλες καμήλες ένα αμερικάνικο καπιταλιστικό, αφελή και συβαρίτικο τρόπο ζωής: είτε *Nitro* λέγεται αυτό είτε *Max* είτε *Playboy* είτε *Penthouse* είτε *Diva* είτε *Money and Life* είτε *Glamour* είτε... είτε... Δεν δικαιούμαι να βαδίζω με σφιγμένες γροθιές στα συλλαλητήρια, όταν με τα ίδια δάχτυλα ψάχνω στο τηλεχειριστήριό μου εκπομπές life-style ή χυδαίου κοσμικού κουτσομπολιού: «Κάτσε καλά», «Paparazzi news», «Φωτο φίνις», «Φύλλο και φτερό», «Super star»,

ΦΩΤΟ: Στέφανο Μανωλάκη

Από τη διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003.

«Pop stars». Απλοί τίτλοι, λίγες λέξεις, απλό μήνυμα: σα να λέμε «σοκ και δέος»...

Δεν μπορώ να οικτρώ για τον πόλεμο, να βρίζω, να αγανακτώ, και να μη χάνω επεισόδιο του «ποιος θέλει να γίνει εκατομμυριούχος», του «The Wall», του «Pop stars», τηλεπαιχνίδια που μας θέλουν ηδονοβλεψίες, λιμάρηδες, αφελείς πολίτες, τέτοιους δηλαδή που δεν αποτελούν και ιδιαίτερο κίνδυνο για όποιον θέλει να επιβληθεί φασιστικά...

Δεν είναι οι Αμερικάνοι φονιάδες των λαών... κι αν είναι, τους οπλίζουν το χέρι όσοι τους θαυμάζουν, τους δοξάζουν και τους γλείφουν.

Γιάννης Κοσμάς

**Οι έξυπνες οι βόμβες κι ο ηλίθιος ο Μπους
εμπόδιο στο δρόμο τους θα βρούνε τους λαούς.**

**Δεν είναι οι ΗΠΑ χώρα της ελευθερίας
είναι του πολέμου και της τρομοκρατίας.**

**Στη Σούδα είναι οι τρομοκράτες,
τα ντόπια αφεντικά τούς κάνουνε τις πλάτες.**

**Ο θεός ευλόγησε την Αμερική,
αφήστε τον πλανήτη να καταστραφεί.**

**Αν ο θεός ευλόγησε την Αμερική,
κάποιο λάθος έκανε και πρέπει να το δει.**

**Ο θεός ευλόγησε την Αμερική,
Κι ύστερα πήρε valium, για να κοιμηθεί.**

Απάθεια: ίσον συμμετοχή στον πόλεμο

Ένας πόλεμος χωρίς καμία συναίνεση μόλις ξεκίνησε. Χιλιάδες άμαχοι περιμένουν να αντικαταστήσουν το πετρέλαιο της γης με το αίμα του κορμιού τους. Τα πλοία είναι αγκυροβολημένα στον Κόλπο, οι πύραυλοι στημένοι στο Κουβέιτ και οι σειρήνες στο Ιράκ ουρλιάζουν «Πόλεμος».

Πόλεμος που γίνεται με μονομερείς επιθέσεις από την πλευρά των Η.Π.Α., μονάχα για να εξυπηρετηθούν τα συμφέροντα των εταιρειών που υποστήριξαν τον πρόεδρο Μπους προεκλογικά. Από εκεί και πέρα κανένα Συμβούλιο Ασφαλείας και κανένας διεθνής οργανισμός δεν μπορούν να σταθούν εμπόδιο στην επίδειξη δύναμης που δεν εμποδίζεται από την εναντίωση της κοινής γνώμης για να μην πληγεί το γόητρο της υπερδύναμης.

Η πρόφαση πάταξης της διεθνούς τρομοκρατίας και διατήρησης της παγκόσμιας ειρήνης δεν μπορεί να πείσει κανένα. Ιστορικά και μόνο οι προφάσεις της Αμερικής χωλαίνουν. Είναι γνωστό άλλωστε πως στη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, η Μέση Ανατολή, συμπεριλαμβανομένου και του Ιράκ, αποτέλεσε χωνευτήρι δικτατόρων, όπως ο Σαντάμ Χουσεϊν, φιλικά προσκείμενων στις Η.Π.Α., οι οποίες και χρηματοδότησαν προγράμματα ερευνών και ανάπτυξης βιολογικών όπλων. Απ' αυτούς τους ίδιους δικτάτορες ζητούν τώρα να καταστρέψουν αυτά ακριβώς τα όπλα. Η έντονη επιθετική διάθεση ενισχύεται και από το διαρκώς αυξανόμενο αντιισλαμικό αίσθημα που κυριαρχεί στο δυτικό κόσμο, ειδικά μετά την επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, και που έχει ήδη εκδηλωθεί στο Αφγανιστάν και εκδηλώνεται καθημερινά στην Παλαιστίνη και στο Γκουαντανάμο.

Από την άλλη μεριά, με ανακούφιση βλέπουμε δύο από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να αντιτίθενται σθεναρά σ' αυτόν τον πόλεμο. Αυτό όμως γίνεται από πραγματικό αλτρουισμό; Όχι, αν σκεφτεί κανείς ότι αυτές οι χώρες θα χάσουν την πλεονεκτική θέση

ΦΩΤΟ: Σιμίρα Μανωλάκη.

Από την αντιπολεμική διαδήλωση στην Αθήνα, το Σάββατο 29.3.2003.

που κατέχουν στο διακρατικό εμπόριο πετρελαίου. Μια θέση την οποία θέλουν να καταλάβουν οι Ηνωμένες Πολιτείες, η μόνιμη σύμμαχός τους Αγγλία και η διατεθειμένη να κάνει τα πάντα για λίγη εύνοια Ισπανία.

Η τελευταία αποτελεί μάλιστα μεγάλη έκπληξη, καθώς είναι η χώρα της Καταλονίας του 1936 και των σημερινών μαζικότερων λαϊκών κινητοποιήσεων κατά του πολέμου, όπως οι πρόσφατες μαθητικές διαδηλώσεις στις οποίες οι ισπανοί μαθητές δήλωναν ότι δε θα επιστρέψουν στα θρανία, αν δε σταματήσει η υποστήριξη σ' αυτόν τον πόλεμο. Κινητοποιήσεις που γίνονται σ' όλο τον κόσμο και στις οποίες συμμετέχουν εκατομμύρια διαδηλωτές για να δηλώσουν την απέχθειά τους για την αμείλικτη επίθεση της Αμερικής. Κινητοποιήσεις στις οποίες φαίνεται η ανυποληψία των κυβερνήσεων στην κοινή γνώμη, καθώς η ουδετερότητα, που επιβάλλεται από την ηθική των διεθνών δημοσίων σχέσεων, είναι προτιμότερη γι' αυτές από την αντίδραση την οποία διαλαλεί η φωνή των λαών.

Οι διαδηλώσεις αυτές δεν είναι, ποτέ δεν ήταν και ποτέ δε θα είναι μάταιες, όπως κάποιοι προσπαθούν απεγνωσμένα να μας πείσουν. Οι λαοί εναντιώνονται σ' αυτόν τον πόλεμο και τον καταδικάζουν, καθώς όπως έχει δείξει η ιστορία πρόκειται για κάτι που μπορεί να συμβεί σε όλους μας. Γι' αυτό το λόγο η απάθεια ισοδυναμεί με συμμετοχή.

Βασιλειάδης Ιωάννης

Μπους, χασάπη,
έξω απ' τη Βαγδάτη.

Μπους, Σαρόν, φονιάδες των λαών.

Αμερικάνοι εργάτες,
μαύροι και φτωχοί
είμαστε αδέρφια,
παλεύουμε μαζί.

Η μόνη γιάφκα των τρομοκρατών
είναι η πρεσβεία των Αμερικανών.

Δεν είναι τρομοκράτες οι λαοί,
τρομοκράτες είναι οι Αμερικανοί.

Το αίμα του Ιράκ
στα χέρια σου Σημίτη,
που έδωσες τις βάσεις
στους μπάτσους του πλανήτη.

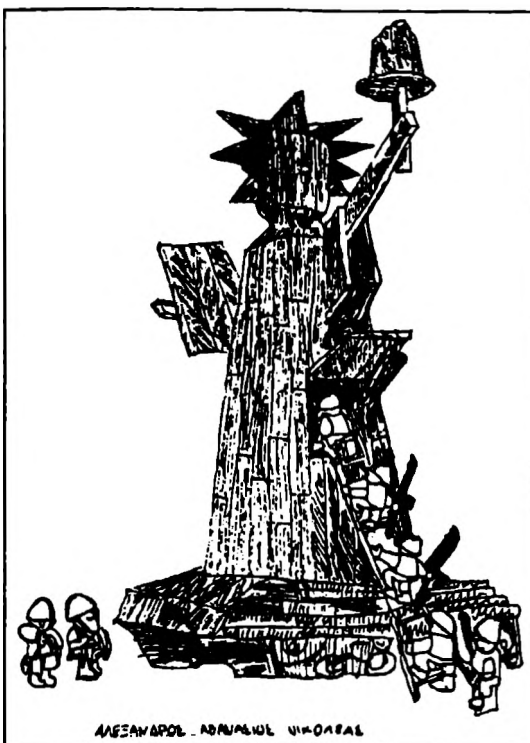
Έγινε σφαγή – όχι ανοχή.

Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή
παρά σαράντα χρόνια
θητεία και στολή.

Μπάτσε που είσαι τριτοετής
ακόμη προλαβαίνεις
να παραιτηθείς!

Εδώ και τώρα να λήξει η θητεία
όλοι οι φαντάροι
να πάρουν ροζαλία.

Φαντάρε που είσαι σε υπηρεσία,
ρίξε το τανκς
απάνω στην πρεσβεία.

ΑΠΟ ΤΟ 15ΜΕΛΕΣ ΤΟΥ 1ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ

Αγαπητοί καθηγητές και καθηγήτριες, ως μέλη του 15μελούς Συμβουλίου του 1ου Γυμνασίου Π. Φαλήρου αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε καθιστική διαμαρτυρία στο προαύλιο του σχολείου μας για να συμπαρασταθούμε στους λαούς του Ιράκ και στην ειρήνη.

Αντιστεκόμαστε στη βίαιη και βάρβαρη επίθεση των Η.Π.Α.

και των συμμάχων τους εναντίον οποιουδήποτε άοπλου και ένοπλου πολίτη.

Ελπίζουμε η πράξη μας αυτή να υποστηριχθεί από τους καθηγητές μας.

Η πράξη μας αυτή υπαγορεύεται από τις αρχές, τις αξίες και όλα όσα εσείς και οι συνάδελφοί σας μας μαθαίνετε τόσα χρόνια: ειρήνη, δικαιοσύνη και συμπάρασταση σε εκείνους που αγωνίζονται για το καλό της ανθρωπότητας.

Οι φωνές μικρές, αλλά δυνατές...

ΣΤΟ ΚΟΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ένας μαθητής 8 χρόνων στο Κολέγιο Αθηνών σηκώνει το χέρι του και ρωτάει το δάσκαλό του αν μπορεί να πει κάτι για τον πόλεμο. Ο δάσκαλός του απαντάει ναι και το παιδί λέει:

«Κύριε θέλω να σας πω για τον Μπους ότι είναι ηλίθιος γιατί δεν γίνεται να σκοτώνουν παιδιά σαν και μένα για το πετρέλαιο.»

Ο δάσκαλός του του λέει να μην χρησιμοποιεί τέτοιες εκφράσεις. Γίνεται συζήτηση για τον πόλεμο στην τάξη. Από τους 21 μαθητές οι 19 συμφώνησαν με τον συμμαθητή τους.

Στη συνέχεια το ίδιο παιδί ξαναπήρε το λόγο, είχε κοκκινίσει και χτύπαγε το χέρι του στο θρανίο. Σημείωσε ότι οι Αμερικάνοι το έχουν ξανακάνει αυτό και ζήτησε συγγνώμη από το δάσκαλό του γιατί δεν άντεξε και ξαναείπε τον Μπους ηλίθιο.

Στη συνέχεια ο δάσκαλός τους ζωγράφισε στον πίνακα το σήμα της ειρήνης. Οι 15 μαθητές ξέρανε τι συμβολίζει. Ένας το έκανε στο τετράδιό του, το έκοψε γύρω-γύρω και ρώτησε:

«Κύριε, το έκανα καλά;»

Ο δάσκαλός του είπε ναι και το κρέμασε στον πίνακα ανακοινώσεων. Μετά όμως κάνανε και τα άλλα παιδιά το ίδιο. Ο πίνακας ανακοινώσεων της τάξης δεν έφτανε, οπότε τα κρεμάσανε σε όλο το διάδρομο...

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ;

Πολλοί τρόποι υπάρχουν είτε για να αποδυναμώσουμε τη στρατιά των Αμερικανών είτε για να βοηθήσουμε τους ανθρώπους που αναγκάστηκαν να φύγουν από τη χώρα τους για να μην πεθάνουν με βόμβες ή άλλους κακούς τρόπους που χρησιμοποιούν οι Αμερικανοί.

Για να αποδυναμώσουμε τους Αμερικανούς υπάρχουν πολλοί τρόποι, όπως να μην παίρνουμε προϊόντα που παράγουν εκείνοι. Γιατί αν τα αγοράζουμε, θα πάρουν νέα όπλα δυνατότερα από αυτά που έχουν και θα μπορέσουν να νικήσουν σ' αυτόν τον άνισο πόλεμο πολύ πιο γρήγορα απ' ό,τι φαντάζονται τώρα.

Οπότε εμείς αυτό που έχουμε να κάνουμε είναι να μην παίρνουμε αμερικάνικα προϊόντα κι εμείς τα παιδιά αν βλέπουμε ζαχαρωτά και λιχουδιές, να βλέπουμε πρώτα από που παράγονται, κι αν είναι αμερικάνικα να μην μπαίνουμε στον πειρασμό της λιχουδιάς. Να λέμε από μέσα μας αυτά είναι αμερικάνικα δεν πρέπει να τους βοηθάμε, γιατί αυτοί αυτό περιμένουν, πρέπει να λέμε όχι και να φεύγουμε.

Και να βοηθήσουμε τους άμαχους ανθρώπους: Να τους δώσουμε νερά, πράγματα για να μπορούν τα μικρά παιδιά να διασκεδάσουν έστω και λίγο σ' αυτή τη δύσκολη στιγμή, ρούχα για να μην κρυώνουν στο τσουχτερό κρύο αυτής της εποχής και ιατρική βοήθεια και μην ξεχνάμε: λίγο έστω φαγάκι ζητάνε.

Δάφνη Χαϊδοπούλου-Χαραλάμπους
ΣΤ' Δημοτικού - Ιόνιος Σχολή

Ποιοι «διορθώνουν» τον Πικιώνη;

της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Τη δεκαετία του '50 η Ελλάδα περνούσε τη φάση της «θεοποίησης του τσιμέντου» και της αστυφιλίας. Βασικός «στόχος», αλλά και προορισμός, ήταν η Αθήνα – με τα υπόλοιπα «αστικά κέντρα» να μην εξαιρούνται κι αυτά από τον κανόνα. Εκείνη ακριβώς τη δεκαετία που ελάχιστες φωνές υψώνονταν –αν υψώνονταν– κατά του τσιμέντου και της ομοιομορφίας, ο Δημήτρης Πικιώνης, αντίθετα στο πνεύμα της εποχής, έφτιαχνε τα έργα γύρω από την Ακρόπολη με μια εντελώς άλλη φιλοσοφία.

Στη φιλοσοφία του τσιμεντώματος αντέτεινε την άποψη που ανταποκρίνεται «στην ελληνική συναισθηματικότητα»: Το έργο του Πικιώνη στο λόφο του Φιλοπάππου είναι βέβαια διεθνώς γνωστό. Όταν ανηφορίζει κανείς προς τα εκεί, αλλάζει κόσμος. Ο λόφος του Φιλοπάππου δεν είναι σαν τους άλλους ελεύθερους χώρους. Δεν φιλοξενεί έργα τέχνης, είναι ο ίδιος έργο τέχνης. Εκεί και ο κάθε θάμνος είναι τοποθετημένος προσεκτικά. Ο περιπατητής μπορεί άνετα να βιώσει –κι όχι απλώς να φαντασθεί– τη ζωή ομορφότερη και τον χρόνο διαφορετικά.

Αντίθετα με όσα συνέβαιναν στη δεκαετία του '50, στις μέρες μας ένας σύγχρονος Πικιώνης δεν θα έδινε τόσο την εντύπωση ότι αντιστρατεύεται την κοινή λογική. Κι όμως, παρά τις έντονες αμφισβητήσεις του τσιμέντου, ακόμα κι ένα έργο όπως αυτό της διαμόρφωσης του τοπίου γύρω από την Ακρόπολη κινδυνεύει με σοβαρότατες αλλοιώσεις στο όνομα της ιδιωτικοποίησης και της εκμετάλλευσης.

Νοέμβριος 2002. Στο λόφο η κατάσταση είχε διαμορφωθεί ως εξής:

Η Ανώνυμη Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων –εταιρεία με μέτοχο το Δημόσιο– μέσω εργοληπτικής εταιρείας περνά στην περίφραξη με κάγκελα του λόφου του Φιλοπάππου και προσπαθεί να κλείσει 16 κύριες εισόδους με κάγκελα. Στον «Διώνυσο» η περίφραξη μετατοπίστηκε στο εσωτερικό του λόφου μέσα στο δάσος. Εκεί κόπηκαν τα δέντρα που ήταν στην ευθεία του φράκτη. Οι αρχαιότητες που αποκαλύπτονταν σε μικρό βάθος

δεν εμπόδισαν το στήσιμο των καγκέλων, αν και οι αρχαιολόγοι της Α' Εφορίας προσπαθούσαν υπηρεσιακά να σταματήσουν τις εργασίες.

Μετά από λαϊκή συνέλευση στις 12/01/03, τα κάγκελα τα έριξαν οι 500 κάτοικοι που είχαν συγκεντρωθεί.

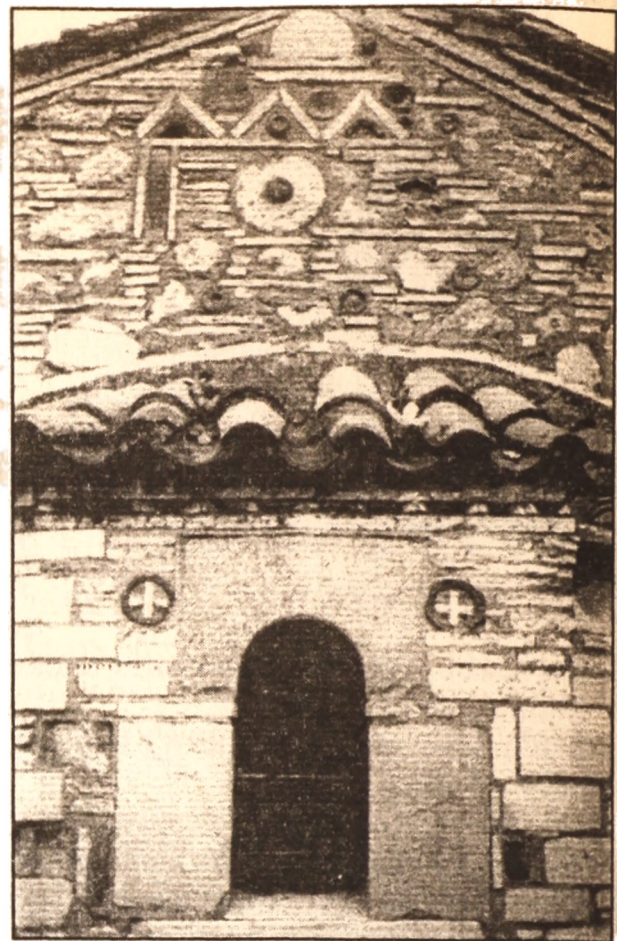
Επιπλέον καταγγέλουν την «υποβάθμιση και οικονομική εκμετάλλευση των λόφων Φιλοπάππου, το κυκλοφοριακό πρόβλημα μετά την πεζοδρόμηση των λεωφόρων Διονυσίου Αρεοπαγίτου και Αποστόλου Παύλου, όπου η κίνηση διοχετεύτηκε στους στενούς δρόμους των περιοχών Μακρυγιάννη, Κουκακίου και Πετραλώνων και την μετατροπή του περιφερειακού του Φιλοπάππου σε πάρκινγκ για τα πούλμαν των τουριστών».

Παράλληλα το Υπουργείο Πολιτισμού: Ανοίγει και επιστρώνει δρόμους και μονοπάτια στο λόφο. Κατασκευάζει πωλητήριο (μαγαζί) για ολυμπιακά και τουριστικά είδη δίπλα στο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων του εστιατορίου «Διώνυσος» και στη β' φάση των έργων προγραμματίζει να κατασκευάσει ένα θέατρο (τύπου Λυκαβηττού) στο δεύτερο λατομείο.

Οι κάτοικοι ξεκαθαρίζουν τι φοβούνται: «μια πόλη-φυλακή στην οποία όλα θα πωλούνται και θα αγοράζονται».

Ο ΕΟΤ ήδη πωλεί την περιουσία του σε ιδιώτες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο «Διώνυσος», ο Λουμπαρδιάρης και το θέατρο της Δώρας Στράτου ανήκουν στη δικαιοδοσία του.

Ήδη το πλακώστρωτο στον «Διώνυσο» –έργο του Πικιώνη– ξηλώθηκε «προσωρινά» και στην θέση του τοποθετήθηκε άσφαλτος!

«Πετρώματα που δείκεις δυνάμεις τα έπλασαν, βράχοι, συντρίμια βράχων και πέτρες... σκύβω και πιάνω ένα λιθάρι. Το χαϊδέω με το βλέμμα, με το χέρι... μελετάω την αρμονία του διαγράμματός του. Χαίρομαι τα ισοζυγίσματα τούτα των εξοχών και των εσοχών. Τα ισορροπήματα του φωτός και της σκιάς. Χαίρομαι απάνω του την πλήρωση των οικουμενικών εκείνων νόμων που, όπως έλεγε ο Γκαίτε, θα μας έμεναν άγνωστοι αν δεν τους ξεσκέπαζε στον ποιητή και τον καλλιτέχνη η αίσθηση του ωραίου.». Δημήτρης Πικιώνης, Συναισθηματική τοπογραφία, 1935.

Τα κάγκελα ήταν η σταγόνα που ξεχείλιζε το ποτήρι. Η πιθανότητα του εισιτηρίου θεωρήθηκε από τους κατοίκους της περιοχής βεβαιότητα, αν τα κάγκελα παρέμεναν στην θέση τους. Σε περιοχή με περίμετρο πάνω από 4 χιλιόμετρα σχεδιαζόταν περιμετρική περίφραξη και η δημιουργία μόνο 7 εισόδων. 12 ευρώ είναι το ενιαίο εισιτήριο εισόδου.

Το Ολυμπείο, ο λόφος του Φιλοπάππου, ο Κεραμεικός, η Αρχαία Αγορά, η Ρωμαϊκή Αγορά, η βόρεια και νότια πλαγιά της Ακρόπολης είναι οι έξι αρ-

χαιολογικοί χώροι για τους οποίους ισχύει το ίδιο πράγμα: περιφράσσονται, δημιουργούνται εγκαταστάσεις υγιεινής, πωλητήρια και φυλάκια έκδοσης εισιτηρίων...

Ο φόβος της μελλοντικής ιδιωτικοποίησης των αρχαιολογικών χώρων που ήδη έγινε στην Ιταλία –από τον Μπερλουσκόνι– είναι ορατός.

Ό,τι έχει προηγηθεί στο Πεδίο του Άρεως, στο Στρέφη, στο Λυκαβηττό, αποθαρρύνει τις αισιόδοξες σκέψεις: Χρόνια εγκατάλειψη με συνέπεια τη συσσώρευση προβλημάτων, δημιουργία αρνητικών εντυπώσεων στο ανυποψίαστο κοινό από τους υπαίτιους των προβλημάτων, κράτος και δήμο, και τέλος περίφραξη και εισβολή των ιδιωτικών συμφερόντων. Αναβάθμιση πρακτικά σημαίνει αποκλεισμό των κατοίκων και εμπορευματοποίηση των χώρων εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων.

Όλα τα παραπάνω δεν συμφωνούν ούτε με την άποψη των διαμορφώσεων από τον Πικιώνη, αλλά ούτε και με το γεγονός ότι ο χαρακτήρας του λόφου είναι πολυσχιδής. Είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, αλλά πάντα ένας ελεύθερος χώρος, με σημαντικό οικοσύστημα (έχουν καταγραφεί 128 είδη ενδημικών και αποδημητικών πουλιών), ένας χώρος περιπάτου και αναψυχής. Και ως τέτοιος έχει κηρυχθεί διατηρητέος.

Ο ίδιος ο Πικιώνης προσδιορίζει το 1955 τον χαρακτήρα του έργου του – σε επιστολή προς τον τότε υπουργό Δημοσίων Έργων Κ. Καραμανλή: «το έργον τούτο είναι λίαν ευρύ και, ως εκ της φύσεώς του, πολυσχιδές. Περιλαμβάνει στοιχεία πολεοδομικά, ως είναι οι οδοί, η διαμόρφωσις κόμβων συγκοινωνίας και πλατειών σταθμεύσεως. Περιλαμβάνει επίσης κατασκευήν λιθοστρώτων και πλακοστρώτων οδών αναλημματικών τοίχων ή τοίχων περιφράξεως, φυλακίων και αναπαυτηρίων, διαμορφώσεις χώρου, θαμνοφυτεύσεις και δενδροφυτεύσεις κ.τ.λ.». Όλα αυτά βεβαίως με την προϋπόθεση ότι «το προκείμενον έργον δεν είναι μηχανικόν, αλλ' ότι είναι ουσιαστικώς καλλιτεχνικόν, εμπεριέχον πολλήν χειρωναξίαν».

Προέβλεψε από τότε και τους πιθανούς κινδύνους: «Η ενδεχομένη κακο-

τεχνία των επί μέρους στοιχείων θα δημιουργήση αισθητικώς αντινομίας ικανάς να καταβιάσουν την στάθμην της επιτεύξεως του συνόλου.

Όσον αφορά το πρόσωπον του αρχιτέκτονος ο οποίος θα παρείχε τας εγγυήσεις της επιτελέσεως του έργου τούτου, ούτος δέον να είναι ικανός να αρθή υπεράνω των κατά συνθήκην και εφημέρων συλλήψεων αίτινες χαρακτηρίζουν την εποχήν μας».

Η συντονιστική επιτροπή των κατοίκων –25-30 άτομα εκλεγμένα από 4 λαϊκές συνελεύσεις– προσπαθεί:

- Να διατηρήσει ο λόφος τον χαρακτήρα του παραμένοντας ένας ελεύθερος χώρος περιπάτου και αναψυχής μέσα σε ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο, διάσπαρτο με αρχαιολογικά ευρήματα και μνημεία.

- Να κρατηθεί μακριά από οποιουδήποτε είδους οικονομική εκμετάλλευση

- Να διαφυλαχθεί το υπάρχον οικοσύστημα και η υψηλή αισθητική που προσφέρει ο χώρος με το αρχιτεκτονικό έργο διαμόρφωσης τοπίου το οποίο έγινε τη δεκαετία του '50 από τον Δημήτρη Πικιώνη και περιλαμβάνει τα λιθόστρωτα από τα Προπύλαια έως του Φιλοπάππου, τους χώρους στάσης και θέασης, το εκκλησάκι και το εντευκτήριο του Λουμπαρδιάρη.

... Τα έργα που πρέπει να γίνουν:

- Ολοκλήρωση του συστήματος πυρασφάλειας με κρουνοί και αντλιοστάσιο. Εδώ η Ανώνυμη Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας έχει δείξει εντυπωσιακή ολιγωρία, σε αντιδιαστολή με την περίφραξη. Δεν προβλέπονται πυροσβεστικοί κρουνοί και το απαραίτητο για τη λειτουργία

«Η Γη τούτη κείται
τώρα ως το πριν
όμορφο σώμα ενός
δεικού πλάσματος
όπου κατατρώγει τις
σάρκες του η
αρρώστια. Κι αν είχε
μιλιά –κι έχει αλλά δεν
την ακούμε– θα 'λεγε:
Δείλαιοι και αμαθείς
και βάρβαροι, τι
κάνετε; Τι αφανίζετε;»
Δημήτρης Πικιώνης,
Αιξωνή, 1964.

του συστήματος αντλιοστάσιο. Επίσης το υπάρχον δίκτυο άρδευσης ούτε επισκευάζεται ούτε αξιοποιείται για τους καλοκαιρινούς μήνες και τις περιόδους ξηρασίας.

Μπορούμε να φανταστούμε τι έχει να γίνει σε περίπτωση πυρκαγιάς στην περιοχή...

- Αποκατάσταση του ήδη υπάρχοντος αρδευτικού συστήματος.

- Στήριξη των βράχων στη νότια πλευρά όπου έγιναν κατολισθήσεις. Τον Μάρτη του 1998 αποκολλήθηκαν βράχια πολλών τόνων και κατέπεσαν, χωρίς θύματα, στην οδό Παναιτωλίου η οποία έμεινε κλειστή για πολλές μέρες. Εκεί που έπεσαν οι βράχοι έστησαν μια απλή ξύλινη σκαλωσιά και συρμάτινα πλαίσια, τα οποία δεν έχουν σταθεί ικανά να σταματήσουν τη ρωγμή των 20 εκατοστών αρχικά, πριν 20 χρόνια, η οποία διαρκώς διευρύνεται.

- Πρόσληψη υπαλλήλων φύλαξης για τις αρχαιότητες.

- Αποκατάσταση του τοπίου με την αφαίρεση των τσιμέντων από το δρόμο στο λόφο των Νυμφών και την υπαίθρια έκθεση γλυπτικής στο νταμάρι.

- Αποκατάσταση του λιθόστρωτου χώρου στάθμευσης στον «Διόνυσο».

- Αποκλεισμός των τροχοφόρων.

- Λύση στο πρόβλημα των πούλμαν.

- Ματαίωση των σχεδίων για θέατρο στο μικρό νταμάρι (αντιπρόταση για παιδότοπο με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον, στη θέση του τσιμέντου και του σιδήρου της υπαίθριας έκθεσης).

- Αντιπρόταση για πέτρινα τοιχεία συγκράτησης του εδάφους –αναλημματικοί τοίχοι– όπου χρειάζεται αντί για σιδερένια περίφραξη.

Η ισραηλινή κατοχή και οι νομικές ευθύνες της Ελλάδας

του Carl Dundas από τη Ραμάλα

Μια απ' τις πιο δραματικές πτυχές της διαμάχης των Ισραηλινών με τους Παλαιστίνιους αφορά στην έμφαση που δίνεται στο ισραηλινό αίσθημα ανασφάλειας σε βάρος των δικαιωμάτων των Παλαιστινίων. Με το ξέσπασμα της Ιντιφάντα το Σεπτέμβριο του 2000 και μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, η τάση αυτή έχει ενισχυθεί δημιουργώντας ένα κλίμα που η κυβέρνηση Σαρόν εκμεταλλεύεται επιδέξια. Σπανίως διερευνάται η βάση αυτού του ισραηλινού αισθήματος ανασφάλειας, ο ακριβής προσδιορισμός του ή οι αιτίες που μπορεί να το έχουν δημιουργήσει. Παράλληλα το γεγονός ότι τα δυτικά κράτη μοιράζονται νομικά την ευθύνη για όσα συμβαίνουν σήμερα στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, ελάχιστα συζητείται έξω από τους στενούς κύκλους κάποιων ειδικών του διεθνούς δικαίου.

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΛΕΜΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Η Δυτική Όχθη και η Λωρίδα της Γάζας υπάγονται στο νόμο της εμπολέμης κατοχής, ο οποίος ορίζεται από δύο νομικά όργανα, το Επιπρόσθετο Πρωτόκολλο της Τέταρτης Συνθήκης της Γενεύης για τους Νόμους και τα Έθιμα του Πολέμου Εδάφους, γνωστό ως «οι Κανονισμοί της Χάγης», και την Τέταρτη Συνθήκη της Γενεύης σχετική με την Προστασία Πολιτών εν καιρώ πολέμου. Και τα δύο αυτά όργανα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του διεθνούς δικαίου για τις ένοπλες συρράξεις και συχνά αποκαλούνται «νόμοι του πολέμου» ή «διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο». Η Τέταρτη Συνθήκη της Γενεύης (στο εξής Συνθήκη της Γενεύης) είναι το ευρύτερο από τα δύο και συνεπώς το ση-

μαντικότερο. Η Συνθήκη συνιστά το έγκυρο κριτήριο διακανονισμού της σχέσης του Ισραήλ με τον παλαιστινιακό πληθυσμό και τα Κατεχόμενα Εδάφη. Ο παλαιστινιακός πληθυσμός προστατεύεται επομένως από τη Συνθήκη της Γενεύης.

Η Συνθήκη αυτή περιέχει άρθρα που προστατεύουν έναν κατεχόμενο πληθυσμό από παράνομες πράξεις βίας ή εκφοβισμού και εδραιώνει την ανθρωπιστική αντιμετώπιση των προστατευομένων προσώπων ως κεντρικό της θέμα. Περιέχει άρθρα που απαγορεύουν την απέλαση των προστατευομένων προσώπων εκτός της κατεχόμενης περιοχής, τη δολοφονία τους, κάθε τύπο συλλογικών αντιποίνων, το βασανισμό, τη λεηλασία και κάθε είδους αντιποίνων κατά των προστατευομένων προσώ-

πων. Προβλέπει επίσης την απαγόρευση εποίκισμού πολιτών από την κατοχική δύναμη στο κατεχόμενο έδαφος. Παραβιάσεις του νόμου ως προς τα ελάχιστα ανθρωπιστικά κριτήρια χαρακτηρίζονται ως «οξείες παραβιάσεις» και συνεπάγονται εγκληματική ευθύνη.

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

Όσα περιγράφηκαν παραπάνω αφορούν στις υποχρεώσεις της κατοχικής δύναμης απέναντι στον κατεχόμενο. Η Συνθήκη ωστόσο ορίζει και μια διακρατική ευθύνη όλων των Συμβαλλομένων Μερών για την εξασφάλιση του σεβασμού της σε όλες τις περιπτώσεις. Αυτό διατυπώνεται ρητά στο άρθρο 1 όπου «Τα Συμβαλλόμενα Μέρη ανα-

λαμβάνουν το σεβασμό και την εξασφάλιση του σεβασμού της παρούσας Συνθήκης σε όλες τις περιπτώσεις». Το άρθρο αυτό κατά συνέπεια δίνει εντολή σε καθένα από τα συμβαλλόμενα κράτη της να λαμβάνει οποιαδήποτε δράση κριθεί απαραίτητη, μέσα στα πλαίσια της έννομης συμπεριφοράς των κρατών, προκειμένου να εξασφαλίσει σεβασμό της Συνθήκης από κάποιο άλλο κράτος το οποίο παραβιάζει τα άρθρα της. Τέτοιου είδους δράση μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση πολιτικών και οικονομικών μέτρων όπως είναι οι κυρώσεις, με στόχο την επαναφορά του απείθαρχου κράτους σε συμμόρφωση προς το νόμο. Τα τρίτα κράτη έχουν επίσης την υποχρέωση να διώκουν και να δικάζουν άτομα τα οποία έχουν διαπράξει «οξείες παραβιάσεις» της Συνθήκης σύμφωνα με την αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΕΔΑΦΗ

Η ισραηλινή πρακτική κατά τα τελευταία 35 χρόνια, στα οποία εδραίωσε νομικά και πολιτικά τετελεσμένα όπως οι εποικισμοί, η προσάρτηση της Ανατολικής Ιερουσαλήμ και η εκτεταμένη εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων των κατεχομένων εδαφών, έχει δημιουργήσει μια συστηματική και θεσμοθετημένη μορφή παράβασης του νομικού καθεστώτος της εμπόλεμης κατοχής. Μαζί με τις πολιτικές αυτές, η στρατιωτική διοίκηση έχει κατά σύστημα απελάσει, βασανίσει και σκοτώσει χιλιάδες Παλαιστινίων που επιχείρησαν ν' αντισταθούν στο ισραηλινό σχέδιο προσάρτησης.

Η στρατιωτική διοίκηση έχει επιπλέον επιχειρήσει να ενισχύσει τα μέτρα ασφαλείας σε βάρος του παλαιστινιακού πληθυσμού με διάφορες μορφές συλλογικών αντιποίνων, όπως η κατεδάφιση των οικογενειακών κατοικιών των ακτιβιστών της εξέγερσης, οι παρατεταμένοι περιορισμοί κατ' οίκον και το κλείσιμο πόλεων και χωριών. Εμπειριστατωμένες έρευνες διαπιστώνουν τη χρήση μέτρων όπως οι βασανισμοί, οι εκτελέσεις χωρίς δίκη καθώς και μια σαφή πολιτική πυροβολισμού διαδηλωτών με σκοπό τη δολοφονία τους. Όλα αυτά αποτελούν είτε «οξείες παραβιάσεις» είτε εγκλήματα πολέμου.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

Τα τελευταία χρόνια πρωτοβουλίες από συμβαλλόμενα κράτη οδήγησαν στην έκδοση αριθμού αποφάσεων από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ που επικύρωναν κατ' επανάληψη την ισχύ της Σύμβασης της Γενεύης στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη και χαρακτηρίζαν την προσάρτηση της Ανατολικής Ιερουσαλήμ από το Ισραήλ καθώς και τους εποικισμούς ως παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου. Σημαντικότερη εξ αυτών είναι η απόφαση 681/1990 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ που, μαζί με την έκκληση για σεβασμό της ισχύος της Σύμβασης της Γενεύης από το Ισραήλ, κάλεσε και τα Συμβαλλόμενα Μέρη να εξασφαλίσουν το σεβασμό της.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επίσης επανειλημμένως τονίσει την ανάγκη τερματισμού των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το Ισραήλ καθώς και της συμμόρφωσής του προς τις διεθνείς νομικές του υποχρεώσεις, με στόχο τη δημιουργία κλίματος που θα επέτρεπε μια ευρύτερη διευθέτηση του παλαιστινιακού ζητήματος. Τον Ιούνιο του 1990 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε τη Διακήρυξη του Δουβλίνου που περιείχε μια καινοτόμο αναφορά σχετικά με τις ευθύνες των Συμβαλλομένων Μερών για την εξασφάλιση του σεβασμού της Σύμβασης της Γενεύης στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη. Παραμονές της απόφασης 681/1990 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εξέφρασε ενδιαφέρον για τη λήψη μέτρων προστασίας του άμαχου πληθυσμού και ενέκρινε τη διευρεύνηση σύστασης Συμβουλευτικής Επιτροπής για την εξεύρεση τρόπου εξασφάλισης του σεβασμού της Συνθήκης της Γενεύης στα Παλαιστινιακά Εδάφη. Παράλληλα όμως με τις επιφυλάξεις της Βρετανίας και της Σουηδίας απέναντι στη διερεύνηση μέτρων προστασίας των Παλαιστινίων, οι προσπάθειες αυτές υπήρξαν μια σαφής ένδειξη ότι η πλειοψηφία των ευρωπαϊκών κρατών διαθέτουν τη βούληση να εξασφαλίσουν την ισραηλινή συμμόρφωση προς τη Συνθήκη της Γενεύης.

Με την αμερικανική ειρηνευτική πρωτοβουλία της Μαδρίτης το 1991, οι προ-

σπάθειες για την επιβολή μέτρων εφαρμογής του δικαίου αφέθηκαν εκτός της ειρηνευτικής διαδικασίας και οι ευρωπαϊκές διαβουλεύσεις αναστάλησαν. Μόνο το 1999, καθώς η διαδικασία του Όσλο προσέκρουε στο ζενίθ της πρωθυπουργίας Νετανιάχου, άρχισαν πάλι να εξετάζονται μέτρα εφαρμογής του δικαίου, με πρώτη τη διάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών στις 15 Ιουλίου στη Γενεύη. Το Ισραήλ και οι ΗΠΑ μπούκόταραν τη διάσκεψη, η οποία διήρκησε τελικά μόλις 10 λεπτά, μιας και οι ΗΠΑ άσκησαν μεγάλη πίεση στις μετέχουσες αντιπροσωπείες. Στις 5 Δεκεμβρίου 2001 τα Συμβαλλόμενα Μέρη επανήρθαν σε διάσκεψη κατόπιν της νέας εξέγερσης στα Κατεχόμενα Εδάφη, αν και το Ισραήλ, οι ΗΠΑ και η Αυστραλία –μεταξύ άλλων– απέφυγαν να παραβρεθούν. Παρότι η διάσκεψη αυτή ήταν μακρύτερη από την προηγούμενη, οι μετέχοντες αρκέστηκαν σε μία Διακήρυξη επικύρωσης των νομικών τους υποχρεώσεων.

ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΛΑΒΕΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

Η εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης και η ανάπτυξη κλίματος ευνοϊκού για τη διευθέτηση της διένεξης Ισραηλινών-Παλαιστινίων είναι αλληλένδετα ζητήματα. Στην παρούσα συγκυρία όπου η διεθνής κοινότητα αρνείται να επιβάλει κυρώσεις στην πολιτική, οικονομική και στρατιωτική ελίτ του Ισραήλ, καμία άλλη σοβαρή εναλλακτική λύση δεν έχει εξεταστεί. Αυτό φαίνεται από τη συνεχιζόμενη εφαρμογή μέτρων εκ μέρους της ελίτ αυτής που κυμαίνονται από μια μορφή καθεστώτος Απαρτχάιντ μέχρι και πολιτικές εθνοκάθαρσης. Η παρούσα Ιντιφάντα, με τις τραγικές απώλειες σε ζωές κι απ' τις δύο πλευρές, και με τη σταδιακή διάβρωση του παλαιστινιακού ελέγχου πάνω στα εδάφη του, θέτει ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα απέναντι των νομικών ευθυνών της, που αφορούν και την Ελλάδα.

Ένα ευρύ φάσμα επιλογών τίθεται εδώ ενώπιον της Ελλάδας, αρχίζοντας από μέσα εξωτερικής πολιτικής μέχρι και μέτρα νομικών διευθετήσεων. Ως προεδρεύουσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το τρέχον εξάμηνο, η Ελλάδα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τη θέ-

ση της για να διευκολύνει τις διαβουλεύσεις μέσα στην Ένωση, προκειμένου να ληφθούν διπλωματικά μέτρα εξασφάλισης του σεβασμού της Συνθήκης της Γενεύης από το Ισραήλ. Θα μπορούσε π.χ. να προωθήσει την ιδέα της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη διερεύνηση μεθόδων εξασφάλισης του σεβασμού της Συνθήκης στα Κατεχόμενα Εδάφη. Θα μπορούσε επίσης να αναστείλει τις συναλλαγές με το Ισραήλ που σχετίζονται με την προώθηση των ισραηλινών πολιτικών στόχων στα Κατεχόμενα Εδάφη· για παράδειγμα θα μπορούσε να αρνηθεί τη συμμετοχή ισραηλινών ασφαλιστικών εταιρειών στην αστυνόμευση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Η Ελλάδα θα μπορούσε επίσης να κάνει χρήση των Προξενικών Αρχών της στην Ιερουσαλήμ προκειμένου: α) Να εξετάσει λεπτομερώς τις περιπτώσεις παραβίασης της Σύμβασης της Γενεύης από το Ισραήλ. β) Να ασκήσει το δικαί-

ωμά της για πρόσβαση σε όλες τις περιοχές των Κατεχομένων Εδαφών για τη διεξαγωγή ερευνών παραβίασης της Σύμβασης. γ) Να καταγγείλει άμεσα όσους αναμειγνύονται στη διάπραξη παραβιάσεων. δ) Να συντάξει κείμενα ερευνών και να τα κοινοποιήσει σε όλα τα Συμβαλλόμενα Μέρη καθώς και στο Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ.

Επίσης τα ελληνικά δικαστήρια μπορούν να ασκήσουν διεθνείς διώξεις για τις περιπτώσεις «οξείας παραβίασης» της Σύμβασης της Γενεύης καθώς και για τη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου σύμφωνα με το εθνικό της δίκαιο από το 1950 καθώς και σύμφωνα με το αναθεωρημένο Σύνταγμά της. Άλλωστε το άρθρο 28 (1) του Συντάγματος της Ελλάδας προβλέπει ρητά ότι:

«Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν

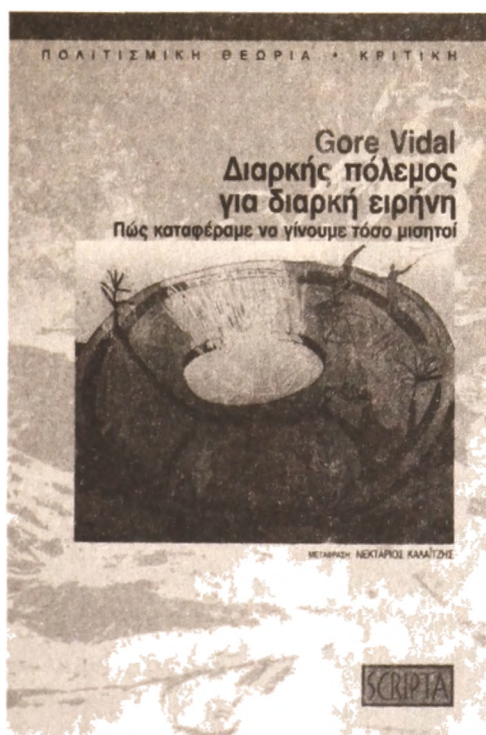
αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου.»

Τα κράτη κατά κανόνα δρουν στη διεθνή σκηνή με βάση τα συμφέροντά τους παρά με βάση τις ηθικές τους αρχές. Ως σύμμαχος των Ηνωμένων Πολιτειών, η Ελλάδα μπορεί να διατηρεί επιφυλάξεις απέναντι στην προοπτική ανάμειξης σε μία σύρραξη που περιφρουρείται από την αμερικανική διπλωματία. Ωστόσο εκείνο που παραμένει σαφές είναι ότι η Ελλάδα μοιράζεται μια συλλογική ευθύνη παρέμβασης που ορίζεται με βάση τις διεθνείς της νομικές υποχρεώσεις. Ακόμη περισσότερο, η συνεχιζόμενη άρνησή της να παρέμβει αποτελεί μια συστηματική παραβίαση του ίδιου του εθνικού της δικαίου, της παραγράφου (κ) του άρθρου 8 του Ποινικού της Κώδικα, καθώς και των ιδίων των διατάξεων του αναθεωρημένου Συντάγματός της.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ SCRIPTA

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ • ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ • ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ-ΚΡΙΤΙΚΗ

GORE VIDAL

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΓΙΑ ΔΙΑΡΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

Οι ΗΠΑ έχουν αποδυθεί σε ό,τι ο μεγάλος ιστορικός Charles A. Beard ονόμασε «διαρκή πόλεμο για διαρκή ειρήνη». Η Ομοσπονδία Αμερικανών Επιστημόνων έχει καταγράψει διακόσιες περίπου στρατιωτικές εισβολές από το 1945 και μετά, στις οποίες οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν ο αρχόμενος χειρών αδίκων. Σε μια σειρά διεισδυτικών και αφυπνιστικών δοκιμών, στην οποία κεντρική θέση καταλαμβάνει ένα σχόλιο για τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, ο Gore Vidal αμφισβητεί την παραμυθητική συναίνεση που επακολούθησε τόσο της 11ης Σεπτεμβρίου, όσο και της βομβιστικής ενέργειας του Μακ Βέι στο ομοσπονδιακό κτίριο της πόλης της Οκλαχόμα ότι αυτές ήταν απλώς πράξεις «κακοποιών στοιχείων».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

SCRIPTA

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 10 • ΑΘΗΝΑ 10680 • ΤΗΛ.: 210 3616 528 • FAX: 210 3616 529

email: scripta@hellasnet.gr • www.scripta.gr

ΦΤΗΝΟΣ

Σε πλήρη σύγχυση το «εκσυγχρονιστικό» στρατόπεδο. Ο Σημίτης φεύγει, ο γιωργάκης δεν έρχεται. Οπότε πάνε και τα λεφτά, πάνε οι θέσεις στην ΕΡΤ πάνε και οι δεξιώσεις. Παίρνουν σειρά οι επόμενοι. Περιμένω με λαχτάρα τον αντικαταστάτη του κ. Σταύρου Θεοδωράκη. Αλλά με τόσα που τους κοστίζει μπορεί να φέρουν και τον Λάρι Κινγκ.

ΓΙΕΣ

Ο οποίος κ. Θεοδωράκης ξέρετε ποιον είχε καλεσμένο στην επέτειο της 25ης Μαρτίου; Την κ. Άννα Φραγκουδάκη, που μας εξήγησε γιατί το σύνθημα «φονιάδες των λαών Αμερικάνοι» είναι ρατσιστικό! Καταλάβαμε, καταλάβαμε.

ΠΡΟΣ 7

Άκουγα προχθές έναν ταλαίπωρο δημοσιογράφο στον Φλας να λέει στο μεσημεριάτικο δελτίο πως μίκρυνε η ψαλίδα ΝΔ και ΠΑΣΟΚ. Από 9 έγινε 8 μονάδες! Και καπάκι να μιλάει με τον Πρωτόπαπα, ο οποίος

μας εξήγησε αυτή την άνοδο του ΠΑΣΟΚ. Φυσικά δεν είχε άλλο καλεσμένο ο ταλαίπωρος. Ούτε δεξιό, ούτε αριστερό. Ως φαίνεται τρέμουν κι αυτώνών τα πόδια.

ΑΡΤΕΜΗΣ ΜΑΤΣΑΣ

Είδατε Πολυζωγόπουλο στην Ιντρακόμ; Τους άλλους τους οσφυοκάμπτες τους είδατε; Ο ορισμός της κακομοιριάς και του εξευτελισμού. Μετά κοροϊδεύουμε την ιρακινή

τηλεόραση με τα βιντεοκλίπ υπέρ Σαντάμ. Οι δικοί μας είναι χειρότεροι. Άνετα θα μπορούσαν να κάνουν χορωδία στο προαύλιο της Ιντρακόμ με τον ύμνο: «Τα μάτια μας είναι δικά σου Σωκράτη! Σωκράτη! Σωκράτη!» Και να χορεύουν και τσιφτετέλι.

ΞΕΡΙΖΩΜΕΝΗ ΓΕΝΙΑ

Ανυπομονώ να δω το νέο μεγαλούργημα του κ. Θόδωρου Αγγελόπου-

λου. Ακούω πως τα πλάνα θα είναι βροχερά και η ταινία πολύ μεγάλης διάρκειας. Άντε!

ΑΥΤΑΠΑΤΗ

Κυκλοφορεί στα σαλόνια η άποψη πως μπορεί ο Σημίτης να απέτυχε στο εσωτερικό, πέτυχε όμως στο εξωτερικό. Δεν το αντιλαμβάνομαι αυτό. Σε όλα απέτυχε. Προσπάθησε να συνδέσει το Κυπριακό με την ένταξη της Τουρκίας και ευτυχώς αντέδρασαν οι Γάλλοι. Προσπάθησε να δέσει τους Κύπριους με τον Ανάν, αλλά τζίφος. Προσπάθησε να παίξει με τον Τζεμ, αλλά του βγήκε ο Ερντογάν. Προσπάθησε να μας εμφανίσει τον Ερντογάν ως Παπανδρέου, αλλά μας βγήκε κανονικός κεμαλιστής. Προσπάθησε να στείλει το ΝΑΤΟ στην Τουρκία ενόψει του πολέμου στο Ιράκ, αλλά αντέδρασαν ευτυχώς πάλι οι Γάλλοι. Το Αιγαίο είναι όλο μια γκρίζα ζώνη. Και απ' ό,τι μαθαίνω μέχρι και οι Αμερικανοί απορούν με τη δουλικότητά μας. Περιμένω λοιπόν να μου πείτε τι ακριβώς πέτυχε από το '96 και δώθε, εκτός φυσικά από την ΟΝΕ. Διότι αυτή την πέτυχα εγώ. Με την αδεκαρία μου.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΧΗ ΜΟΥ

Όλα αυτά σε συνεργασία με τον γιωργάκη. Ο οποίος, εάν βγει αρχηγός του ΠΑΣΟΚ, το κόμμα αυτό είναι βέβαιον πως θα κινδυνεύσει με σοβαρή διάσπαση. Με το καλό...

Σ ΠΑΛΙ ΓΙΑ ΤΟ '21

Ήμουνα προχθές σε ένα αθηναϊκό σαλόνι. Ένας πανεπιστημιακός ιστορικός, γνωστός -δεν λέμε ονόματα-, με κεραυνοβόλησε: «Δεν λέμε τουρκοκρατία. Είναι λάθος. Πρέπει να λέμε οθωμανική περίοδος.» Δεν απάντησα. Πήρα το ουίσκυ μου και πήγα παραπέρα. Αυτά ακούνε τα αθώα αυτιά μου και ταραζόνται. Αν τον πίεζα, δεν αποκλείεται να μου έλεγε πως το «τουρκοκρατία» είναι ρατσιστικό - καλή ώρα δηλαδή. Σε κάποιους κύκλους είναι απαραίτητο ένα ιδεολογικό επίχρισμα για μια τακτική κατάκτησης θέσεων. Έτσι, μια νέα επιθετική ιδεολογία θέλει να σαρώσει το εθνικό παρελθόν και να προλειάνει το έδαφος για την αποδοχή του παρόντος και του μέλλοντος,

που σχεδιάζει η πολιτιστική και πολιτική κυριαρχία του αγγλοσαξωνικού προτεσταντικού φονταμενταλισμού. Για όποιον γνωρίζει τις έρευνες που χρηματοδοτούνται με χρήματα διεθνών οργανισμών, όλα είναι ξεκάθαρα: αποδυνάμωση της εθνικής και θρησκευτικής ιδιαιτερότητας και μετατροπή τους σε τοπικό φολκλόρ, κατάλληλο να συνομιλήσει με την παρούσα παγκόσμια οικονομική ομογενοποίηση. Πώς λοιπόν να μιλήσεις για τουρκοκρατία;

Αυτά τα φοβερά σκέφτηκα. Και θυμήθηκα μια εικόνα: Τον Σπυρίδωνα Λάμπρο να αφηγείται πως διαβάζει για το Μεσολόγγι, μπροστά σε μια λάμπα και να τον παίρνει το ξημέρωμα. Σελίδες εκ της ιστορίας... Περασμένα; Ίσως. Όμως λέω κι εγώ την αμαρτία μου: Μ' αρέσουν πολύ τα περασμένα.

«Ντροπή σας, κύριε Μπους!»

Την τιμή της αμερικανικής κινηματογραφίας ανέλαβε να σώσει, είχε δηλαδή το σθένος, τούτο τον αδιέξοδο καιρό, μόνος του ο γνωστός και σπουδαίος ντοκιμαντρίστας Μάικλ Μουρ, ασυμβίβαστος ακτιβιστής και «αγκάθι» στο πλευρό του πανίσχυρου και αντιδραστικού κατεστημένου των ΗΠΑ. Φέτος στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ της Θεσσαλονίκης είχαμε την ευκαιρία να δούμε ένα πλούσιο δείγμα ριζοσπαστικών ταινιών του.

Οταν στη διάρκεια της 75ης τελετής απονομής των Όσκαρ ανέβηκε στη σκηνή του Kodak Theatre να παραλάβει το αγαλματίδιο για το γνωστό ντοκιμαντέρ *Ακήρυκτος πόλεμος*, αμέσως μετά το τυπικό ευχαριστώ ξέσπασε –το είδαμε όλοι– σ' ένα καταγιστικό κατηγορώ κατά του Μπους: «Ζούμε σε μια εποχή με πλαστά εκλογικά αποτελέσματα που εκλέγουν έναν πλαστό πρόεδρο. Ζούμε σε μια εποχή μ' έναν άνθρωπο που μας στέλνει στον πόλεμο για φανταστικούς λόγους.» Το μη αναμενόμενο ήταν ότι μόνο ένα μικρό μέρος της τεράστιας αίθουσας επιδοκίμασε χειροκροτώντας. Η μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων της μεγαλύτερης κινηματογραφίας του κόσμου τον αποδοκίμασε με γιουχαίσματα, ενώ η ορχήστρα προσπάθησε μάταια να σκεπάσει τα λόγια του. Απτόητος ο Μουρ πρόλαβε να φωνάξει: «Είμαστε κατά αυτού του πολέμου, ντροπή σας, κύριε Μπους!» Έξω από το θέατρο χιλιάδες άτομα εκραύγαζαν αντιπολεμικά συνθήματα, πιστεύοντας ότι αυτά θα εναρμονίζονταν με τις κατά καιρούς –αλλά και πρόσφατες– ειρηνιστικές θέσεις των ειδώλων τους της μεγάλης οθόνης. Απογοητευτική η διάψευση. Σ' αυτή τη χλιαρή γιορτή με τα χλιαρά δήθεν πολιτικά υπονοούμενα, προτιμήθηκε μια δειλή, συντεχνιακή συσπείρωση των επαγγελματιών συμφερόντων με προκάλυμμα το πατριωτικό φρόνημα, τη συμμετοχή στην εθνική προσπάθεια του στρατού. Κατά τ' άλλα, άκρα του τάφου σιωπή για το δίκαιο ή άδικο αυτής της «προσπάθειας».

Η αμερικανική κινηματογραφική βιομηχανία είναι αυτό ακριβώς που λέει η φράση· είναι πριν απ' όλα (αυτό σημαίνει το επίθετο «αμερικανική») βιομηχανία παραγωγής καλλιτεχνικού θεάματος. Είναι βιομηχανία (όπως και ολόκληρη η αμερικανική οπτικοακουστική παραγωγή) οικονομικού ενδιαφέροντος πρώτου μεγέ-

θους. Η υπερκερδοφόρα κατανάλωσή του έχει διεισδύσει με τρόπο κυρίαρχο στην παγκόσμια αγορά. Από την άλλη μεριά, για να παραχθεί αυτό το πανάκριβο «βιομηχανικό» αποτέλεσμα απαιτείται η παρουσία υψηλού βαθμού πνευματικά ταλαντούχων ανθρώπων (σεναριογράφοι, φωτογράφοι, σκηνοθέτες, ερμηνευτές, καλλιτεχνικοί διευθυντές παραγωγής κ.ά.) – όλοι ξεδιαλεγμένοι και όχι μόνο από την Αμερική.

Το Χόλιγουντ όμως, η Μέκκα του κινηματογράφου, στάθηκε στις δεκαετίες του '30 και του '40 κάστρο (ακριβώς λόγω αυτού του ανθρώπινου περιεχομένου) φιλελευθερισμού με σαφείς αριστερές τάσεις. Στην περίοδο του Μακαρθισμού διχάστηκαν οι άνθρωποι και ο τιμωρός πέλεκυς των διώξεων και της ανεργίας έπεσε κυρίως σε σεναριογράφους και σκηνοθέτες (π.χ. Άμπραχαμ Πολόνσκι, Κλίφορντ Όντετς, Ζυλ Ντασέν, Ντάλτον Τράμπο και άλλοι λιγότερο γνωστοί).

«Κόκκινο πανί» τότε για τους «καθαρούς Αμερικάνους» (βλέπε *Συμμορίες της Νέας Υόρκης* του για πολλοστή φορά χωρίς βραβείο Μάρτιν Σκορσέζε) ήταν οι «κομμουνιστές» και οι Εβραίοι. Σήμερα είναι οι Άραβες και ο Ισλαμισμός. Οι ΗΠΑ, αυτή η μεγάλη, όχι μόνο στρατιωτικά και οικονομικά, δημοκρατική χώρα, με ρίζες ανθρωπιστικού φιλελευθερισμού, είναι ταυτόχρονα δέσμια και θύμα της (ιδίας της) δύναμής της. Και δεν είναι η δύναμή της που την οδηγεί στην υπεροψία και στον πλανηταρχικό αυταρχισμό αλλά το σύνδρομο του φόβου της απώλειάς της. Ο γιγαντισμός για να συντηρηθεί χρειάζεται τεράστιες ποσότητες –κάθε είδους– «τροφής» και εξασφάλιση «αποθεμάτων». Η Αμερική είναι δημιούργημα της βίας και αλληλεξόντωσης για την επικράτηση του ισχυρότερου. Είναι το αποτέλεσμα της βίας και όχι των δημοκρατικών ιδεωδών. Γενέθλιο λίκνο της είναι η Άγρια Δύση, είναι η εξόντωση των Ινδιάνων, είναι οι πανίσχυ-

Ο Μάικλ Μουρ τη βραδιά της απονομής.

ρες –φυλετικές– συμμορίες του Σικάγου και της Νέας Υόρκης (ούτε καλά-καλά δυο αιώνες πριν), είναι η Μαφία που συνεχίζει πάντοτε να διεκδικεί μερίδιο στη νομή της εξουσίας, είναι το αφρικανικό δουλεμπόριο, είναι οι Κου-Κλουξ-Κλαν, είναι τα αδίσταχτα οικονομικά λόμπι που είναι και τα κυρίως υπεύθυνα για τις φονικές εισβολές σε ξένες χώρες.

Παρ' όλ' αυτά μες από τον κατεστημένο λεμφατισμό ξεπετάγονται κοινωνικές, πολιτιστικές, επιστημονικές και πνευματικές δυνάμεις που πρωτοπορεύονται παγκοσμίως. Αλλά ο λεμφατισμός παραμένει. Προφανώς είναι συστατικό στοιχείο του «αμερικανικού ονείρου» και του «αμερικανικού τρόπου ζωής», αυτού που δεν δέχεται να διαπραγματευτεί ο κύριος Μπους.

Πόσο, άραγε, μερίδιο από την εξουσία που συνταγματικά του ανήκει, εκχωρεί σε θρησκευτικά, φυλετικά και οικονομικά λόμπι, για να μπορεί να αποκαλείται πρόεδρος; Όσα συνέβησαν στην τελετή απονομής των Όσκαρ είναι πιστή μικρογραφία μιας (όσο αντιφατική κι αν ακούγεται) πανίσχυρης αλλά ταυτόχρονα και πανικόβλητης Αμερικής, η οποία σκορπίζει το θάνατο σε αθώους στον πλανήτη αλλά με τίμημα και το αίμα των δικών της παιδιών. Πρόκειται τελικά για μια αποτρόπαιη, παγκοσμίων διαστάσεων σαιξπηρική τραγωδία, επί του παρόντος αδιέξοδη, με μόνη επιφύλαξη τη ρήση του Θουκυδίδη, ότι «το απροσδόκητο γράφει την ιστορία».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

δια λογος αναγνωστών

Το τελευταίο ταγκό... στη Βαγδάτη

• Από το Νίκο Μουρίκη:

Η εποχή μας μπορεί να οριστεί ως εποχή των «αντι-εννοιών», όπου οι λέξεις έχουν εννοιες αντίθετες από αυτές που δηλώνουν. Μικρά παραδείγματα καθημερινής τρέλας:

Δηλώσεις Μπους: «Θα επιτεθούμε στο Ιράκ για να αποπλίσουμε το Σαντάμ Χουσεϊν για την παγκόσμια ειρήνη.» Δήλωση Μπους και της παρέας του: «Θα επιτεθούμε ακόμα και χωρίς την ψήφο του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε.»... και μια σειρά από «αντι-εννοιες», που καταργούν τη λογική, που αδιαφορούν για τον άνθρωπο, που καταλύουν κάθε αξία της ζωής και κάνουν την ιστορία εφιάλτη.

Το εύλογο ερώτημα για έναν ευρωπαϊό πολίτη είναι: «Γι' αυτό η κομμούνια;» Ερώτημα που με βασανίζει και με κάνει να νιώθω τεράστιες ενοχές. Τι είναι τάχα αυτό που οδηγεί τον άνθρωπο της τρίτης χιλιετηρίδας στην καταστροφή; Είναι το σύμπλεγμα της επανάστασης που δεν έγινε; Είναι η βαρβαρότητα στην οποία ο δυτικός άνθρωπος έφτασε ξεχνώντας την πείνα του; Είναι που μόλις έπαψε να είναι δούλος, έγινε αφέντης; Είναι οι ενοχές για τις ανθρώπινες ζωές που χάθηκαν από πείνα στα 2/3 του πλανήτη, για να διασφαλίσουμε την έρευνα όχι για την ποιότητα της ζωής αλλά για την ποιότητα του θανάτου μας;

Πόσο νεκρόφιλοι πρέπει να είναι οι σύμβουλοι των αναχρονιστικών και ξεπερασμένων από την ίδια την

ιστορία δικτατόρων, που μιλούν για έξυπνες βόμβες ή βόμβες με νοημοσύνη, λέτε και οι βόμβες είναι φιλόσοφοι.

Αυτό που κάνει τον άνθρωπο άνθρωπο, δεν είναι η ευφυΐα του ή η νοημοσύνη του. Είναι το ιστορικό του κριτήριο, η ευαισθησία του, η ικανότητά του να γραφεί ποιήματα, να γράφει μουσική, να ξερει ότι κι όταν ο ήλιος δύσει, την άλλη μέρα θα σηκωθεί πάλι και τα παιδιά μας θα μεγαλώσουν και θα ονειρευτούν και θα γράψουν ποιήματα, θα μελετήσουν τον Όμηρο.

Πόσο ηλίθιος και ανιστόρητος θα πρέπει να είναι ο κ. Μπους και οι συν αυτό εργολάβοι του θανάτου, για να πιστεύουν ότι η ιστορία θα τους δοξάσει γιατί πολέμησαν με έξυπνες βόμβες όχι έναν άλλο στρατό αλλά φτωχογειτονιές και γειτονιές με παιδιά που θα πεθάνουν χωρίς να μάθουν ποτέ το γιατί! Αν ο Σαντάμ Χουσεϊν είναι δικτάτορας, θα πέσει όπως όλες οι δικτατορίες – «από μέσα».

Αν εκεί ήταν ο παράδεισος, ανάμεσα στον Τίγρη και στον Ευφράτη, αύριο θα είναι η κόλαση. Δεν με ενοχλεί ο πόλεμος. Ο πόλεμος συνόδεψε τον άνθρωπο στην ιστορία του, ο πόλεμος έχει όρους. Με ενοχλεί το πλιάτσικο, με ενοχλεί ότι ένας γιγαντας μετράει τη δύναμή του σε ένα νάνο. Με ενοχλεί ότι αυτός ο πόλεμος δεν έχει ερωτηματικά ως προς τον νικητή. Με ενοχλεί γιατί δεν είναι πόλεμος που γεννάει ήρωες, και στο ένα στρατόπεδο και στο άλλο – είναι τόσο δεδομένος που μοιάζει με άσκηση.

Και όταν σ' ένα πόλεμο δεν υπάρχουν ήρωες, είναι προ-

φανες πως δεν υπάρχουν ιδανικά, είναι προφανές ότι πρόκειται περί εγκλήματος.

Αλλά επειδή οι εγκληματίες θα είναι νικητές, δεν υπάρχει δικαστήριο της Χάγης για να τους δικάσει. Ο Μιλόσεβιτς δικάζεται γιατί έχασε τη μάχη. Αν ήταν νικητής, κανείς δεν θα τον δικάζε.

Αυτό που με ενοχλεί λοιπόν είναι ότι όπως το ταγκό είναι η πρόκληση, η μέθη, το φλέρτ με τον έρωτα, εδώ το ταγκό είναι όλα αυτά με το θάνατο. Φλερτάροντας το λόμπι των πετρελαίων με αυτό των όπλων, ξεπεσμένες αυτοκρατορίες και ουραγοί του ευρωπαϊκού ιδεαλισμού που ποτέ δεν έφτασε πέρα από τον ωκεανό, με τις Η.Π.Α. προσπαθώντας να μοιραστούν το πλιάτσικο της ντροπής, είναι τόσο ηλίθιοι που δεν αντιλαμβάνονται ότι χορεύοντας αυτό το τρελό ταγκό οβήνουν με το βηματισμό τους τις γραμμές μιας παλιάς αρχιτεκτονικής του κόσμου για να ορίσουν μια νέα. Σβήνουν τα πολιτισμικά σύνορα στη Μεσοποταμία για να ορίσουν τα νέα σύνορα του δολαρίου.

Όμως αυτό το ταγκό τούς κάνει να μοιάζουν με πόρνες, ντάμες ενός μοναδικού καβαλιέρου που είναι ο θάνατος.

Θα πρότεινα, αντί να συμφωνούν στις Αζόρες τους όρους του πλιάτσικου, να αυτοεξοριστούν σε μια καινούργια Έλβα, όπου να τελειώσουν τη ζωή τους στοχαζόμενοι αυτό που θα μπορούσαν να έχουν κάνει στην ανθρωπότητα δια της απουσίας τους, αν δεν υπήρχαν. Αλλά η τρίτη χιλιετηρίδα δεν γεννάει Βοναπάρτη, όπως δεν θυμάται την κομμούνια.

Το Ναι στον πόλεμο είναι συνενοχή, το Όχι στον πόλεμο είναι αυταπάτη.

Ένα είναι το συμπέρασμα: ότι η ιστορία και στην καλύτερη εκδοχή της μπορεί να γίνει τραγωδία και το ταγκό από χορός του έρωτα και της κατάνυξης να γίνει στροβιλισμός θανάτου.

Έτσι χορεύουν ταγκό με τον θάνατο οι ανυποψίαστοι πολίτες

ταγκό με την δοξα οι ισχυροί

ταγκό με τη μοναξιά οι σκεπτόμενοι άνθρωποι

ταγκό με τη λήθη το λυπηρό σήμερα,

και το αύριο, ακρωτηριασμένο ίσως να μην μπορέσει ποτέ πια να χορέψει, να ερωτευθεί...

Νίκος Κ. Μουρίκης

Για το Συνασπισμό

• Από τον

Γ. Παπαστυρόπουλο:

Οι επισημάνσεις του Κώστα Πανά στο Αντί τχ. 781 με υποχρεώνουν να επανέλθω στο μέρος των απόψεών μου που αφορούν την Αυγή. Και λέω «με υποχρεώνουν», γιατί το θέμα αυτό είναι κάτι που όλοι θα θέλαμε να αποφύγουμε. Μήπως όμως έφθασε η ώρα ν' ανοίξει η συζήτηση και γι' αυτό το σημαντικό ζήτημα και να σταματήσουμε να κάνουμε ότι δεν το βλέπουμε;

Το πώς πράγματι η ιστορική αυτή εφημερίδα έφτασε στη σημερινή πολιτική και κυκλοφοριακή περιθωριοποίηση, είναι μια μεγάλη συζήτηση. Το θέμα είναι τι κάνουμε.

Και για να ξεκινήσω σωστά, απαντώντας στις αιτιάσεις του φίλου Κ.Π., κι ο Ριζοσπάστης είναι ιστορική

εφημερίδα κι οπωσδήποτε δεν θέλουμε να κλείσει «και να γίνει φτωχότερη η δημοκρατία» – δεν τον αγοράζουμε όμως γιατί δεν μας εκφράζει. Έτσι και με την *Αυγή*. Αν συνεχίσει να κυκλοφορεί, όπως κυκλοφορεί, ας σηκώσει η ίδια το βάρος της επιλογής της, αφού επίσης δεν μας εκφράζει (κι εννοώ εδώ τα μέλη του ΣΥΝ). Κι όταν λέμε «δεν μας εκφράζει», δεν εννοούμε μόνο ότι διαφωνούμε με την κεντρική πολιτική της κατεύθυνση – αυτή της νεφελώδους κεντροαριστεράς και της βελούδινης κριτικής στο νεοφιλελεύθερο ΠΑΣΟΚ – αλλά κυρίως επειδή δεν είναι μια ανοιχτή εφημερίδα στο διάλογο, την «οποιαδήποτε

άποψη» όπως λέει ο φίλος, πόσο μάλλον σε απόψεις οι οποίες δεν την βολεύουν πολιτικά ή της ασκούν και κριτική. Γύρω από το θέμα αυτό συντηρείται ένας μύθος που έχει να κάνει με την ιστορία της εφημερίδας και τη συνεργασία μ' αυτήν πολλών ανθρώπων καλών προθέσεων, αλλά δυστυχώς δεν αντανακλά τη σημερινή πραγματικότητα.

Οι άνθρωποι της *Αυγής* σήμερα δεν ρισκάρουν, δεν εκτίθενται στο καινούργιο, στο κινηματικό, έχουν μια συντηρητική συμπεριφορά κι αυτό τους οδηγεί στην ασφάλεια και την αγκάλη της «προοδευτικής παράταξης» και τη γοητεία των «εκσυγχρονιστών». Και απωθώντας οτιδήποτε μπορεί να τους βγάλει από τη μακαριότητά τους, μετέρχονται προοδευτικά όλες τις γνωστές μεθόδους και κόλπα ως εξουσιαστές του μικρόκοσμου της αριστερής πληροφόρησης.

Στοιχεία; Δεν υπάρχει καπνός χωρίς φωτιά.

Το κείμενό μου το έστειλα στην *Αυγή*, φίλε Κ.Π., από τις 15 Δεκεμβρίου και μάλιστα ηλεκτρονικά και με συνοδευτικό επεξηγηματικό σημείωμα (υπάρχουν αν είσαι καχύποπτος) όπου εξηγούσα την κομματική του διαδρομή και τη στόχευσή του σε άνοιγμα διαλόγου κι όσο το είδες να δημοσιεύεται άλλο τόσο το είδα κι εγώ. Αντίθετα δημοσιεύτηκε στην *Εποχή* και το *Αντί*. Έχουν επίσης προηγηθεί, για να δεις ότι δεν είναι κάτι τυχαίο, άλλα πέντε μακροσκελή γράμματα τα δύο τελευταία χρόνια, στα οποία ανάμεσα σε πλειάδα θετικών προτάσεων για την εμφάνιση και το περιεχόμενο της εφημερίδας, ζητούσα να δημοσιεύονται γράμματα και

άρθρα διαλόγου των αναγνωστών κι όχι μόνο κάποιων επιλεγμένων στελεχών, συστηματικά και σε μόνιμη θέση, ώστε η *Αυγή* να ανοιχτεί και υπηρετήσει τον κόσμο στον οποίο υποτίθεται ότι απευθύνεται δίνοντάς του το βήμα έκφρασης που δικαιούται, άσχετα αν δεν μπορεί να τον εκφράζει πάντα πολιτικά. Αυτό δεν είναι το ζητούμενο από τον Τύπο μιας δημοκρατικής και ανανεωτικής αριστεράς;

Καμιά απάντηση – καμιά δημοσίευση (με τιμητική εξαίρεση την άμεση ανταπόκριση του διευθυντή της Δ. Χατζησωκράτη στο πρώτο γράμμα μου πριν δυόμισι χρόνια λίγο πριν αντικατασταθεί, κάτι που μου έδωσε την όρεξη να συνεχίσω – και μετά σιωπή). Κι αν φύγουμε από την προσωπική μου εμπειρία (που σημειωτέον βρίσκομαι σταθερά ανάμεσα στους χίλιους τετρακόσιους που την αγοράζουν καθημερινά – και πληγώνονται καθημερινά από την ανεπάρκειά της – την τελευταία δεκαετία) και πάμε σε άλλους συντρόφους, οι αρνητικές εμπειρίες γίνονται ποταμός.

Δεν είναι αυτό λογοκρισία, φίλε Κ.Π.; Και μάλιστα ύπουλη, μη δηλωμένη φανερά, εξ απαλών ονύχων αλλά πάντως λογοκρισία; Γιατί τουλάχιστον ο *Ριζοσπάστης* δεν δημοσιεύει, από άποψη, γράμματα που δεν συμφωνούν με την επίσημη γραμμή. Η *Αυγή* όμως;

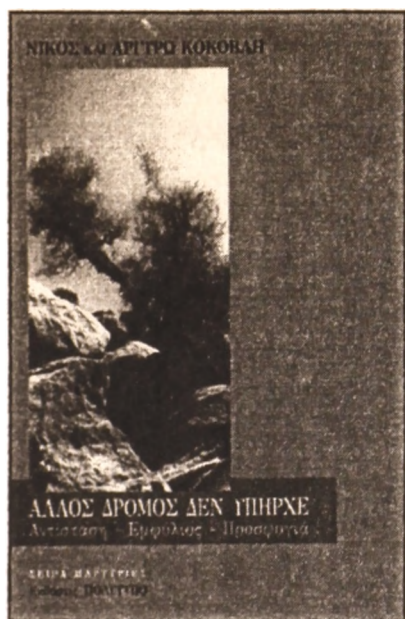
Ο σύντροφος Α. Ελεφάντης που ολοφύρεται στα Ενθέματα της *Αυγής* στις 9/2 (με άλλη αφορμή) ότι «η *Αυγή* δεν είναι λογοκριτικός μηχανισμός» και ο Νίκος Φίλης, στους οποίους κατά κανόνα θέτω υπ' όψιν τα κείμενα που στέλνω στην *Αυγή*, αναρωτιέμαι, τα 'χουν δει ποτέ; Αν όχι, αντί να διαμαρ-

τύρονται, ας ερευνήσουν τα του οίκου τους. Αν ναι, λυπάμαι πολύ, αν και δεν μπορώ να πιστέψω κάτι τέτοιο, γιατί τους εκτιμώ αφάνταστα. Αλλού πιστεύω ότι κρύβεται το πρόβλημα. Σε κάθε περίπτωση όμως, λόγω της υπεύθυνης θέσης τους στην εφημερίδα, φέρουν αμέριση την πολιτική ευθύνη. Ο κόσμος του Συνασπισμού βοά για τη βάσανο και το πολιτικό μέσον που χρειάζεται κανείς για να περάσει μέσα από τις συμπληγάδες της *Αυγής* και να φτάσει στο ακροατήριο. Δεν τους προβληματίζει ότι δυό χρόνια μετά την μετοχοποίηση της *Αυγής* και παρά τις κάποιες βελτιώσεις στην ύλη της, δεν έχει κερδηθεί ούτε ένας νέος αναγνώστης πανελλαδικά;

Δεν προχωρώ παραπέρα. Θεωρώ το θέμα λήξαν από τη στιγμή που τα ίδια τα μέλη του ΣΥΝ δεν τη θεωρούν εφημερίδα τους, απλά φιλική προς τον ΣΥΝ αλλά με τον τρόπο της (της εμμονής στην κεντροαριστερά με το νεοφιλελεύθερο ΠΑΣΟΚ και την ως εκ τούτου επιθετική και κυρίως –και προς θεού– μη κινηματική κριτική στην κυβέρνηση του) και απλώς δεν την αγοράζουν. Την πληρώνουν όμως, μέσω της συμμετοχής του ΣΥΝ και ατομικά των μελών στο μετοχικό κεφάλαιο και στις ζημιές της! Δεν είναι παράλογο; Και θα κάνουν και καμπάνια για την ενίσχυσή της, όταν μας κλείνουν την πόρτα κατάμουτρα;

Όταν λοιπόν μιλώ για άλλο έντυπο (πράγμα απόλυτα εφικτό), το κάνω για να ξεπεραστεί το σημερινό αδιέξοδο όπου εφημερίδα έχουμε κι εφημερίδα δεν έχουμε. Μ' αυτά τα ίδια χρήματα που επιβαρύνουν ένα ούτως ή άλλως μικρό κόμμα, θα μπορούσε να βγει ένα νέο κυρια-

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Νίκος και Αργυρώ Κοκοβλή:

ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ

Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

τηλ: 210-7232819,
φαξ: 210-7226107

κάτικο φύλλο, όχι «λαμπρό» κατ' ανάγκη, φίλε Κ.Π., αλλά αριστερό, ανοιχτό και σύμφωνο με τις σημερινές ανάγκες της Αριστεράς. Είτε ακόμα να συμβάλλουμε με άλλους σε πιθανό κοινό μέσο ενημέρωσης του κόσμου του Κοινωνικού Φόρουμ ή του Χώρου Διαλόγου ή απλούστερα να στηρίξουμε την *Εποχή* και να την κάνουμε μια μεγάλη εφημερίδα.

Η *Αυγή* σήμερα μας κρατά σε μιαν ιδιότυπη ομηρία – μακάρι να μεταστρεφόταν, τ' αποτελέσματα θα ήταν καταλυτικά. Κανείς όμως απ' όσους ενδιαφερόμενους μίλησα δεν πιστεύει κάτι τέτοιο – κι έχουν σοβαρούς λόγους. Και στο μεταξύ η Αριστερά χρειάζεται Τύπο, Ραδιόφωνο, Τηλεόραση – ας ξεκινήσουμε από κάπου!

Δεν ζητώ να κλείσει η *Αυγή*. Ζητώ η οικονομική συνεισφορά του ΣΥΝ να κατευθυνθεί σε μέσο που να μας εκφράζει – μακάρι να 'ταν αυτό η *Αυγή*. Όμως δεν είναι. Η πλειοψηφία των αριστερών έχει επιλέξει την

παθητική στάση – δεν την αγοράζει και δεν ασχολείται. Ο συναισθηματισμός βλέπετε. Προτείνω να πάρουμε την κατάσταση στα χέρια μας όπου μας αφορά. Αλλιώς να συμμετέχουμε για συναισθηματικούς λόγους και στα έξοδα του *Ριζοσπάστη*! Γιατί π.χ. εφημερίδες σαν την *Εποχή* να μην ενισχύονται, όταν τιμούν το λόγο έκδοσής τους και να συντηρούμε τη κρυφή νομενκλατούρα της *Αυγής* με το φιλοπασοκικό της αυτιστικό σύνδρομο; Και να αναζητούμε τις πιο σοβαρές παρεμβάσεις των αριστερών σε άλλα έντυπα, π.χ. ομιλία Λαφαζάνη για τον προυπολογισμό στη Βουλή (!) στην *Εποχή*; Πόσο καιρό ακόμα θα κλαίμε για την *Αυγή* και θα πληρώνουμε; Το θέμα θα τεθεί από συντρόφους στο Προγραμματικό Συνέδριο.

Κι ένα πολιτικό σχόλιο: Η παράλυση της κριτικής με τη μέθοδο της διολίσθησης, της αποφυγής απάντησης, της χρονικής μετάθεσης, της αγνόησης είναι ο «δημοκρα-

τικός» τρόπος λογοκρισίας που έχει ανακαλύψει και χρησιμοποιεί η νέα γραφειοκρατία της Αριστεράς (που οπωσδήποτε περιλαμβάνει τους βολεμένους από το ΠΑΣΟΚ στον κρατικό μηχανισμό), για να περνάει το δικό της και να πνίγει σιωπηλά τις ενοχλητικές φωνές που απειλούν τη μακαριότητα και την αναπαραγωγή της. Εκτός της *Αυγής*, είναι διαδεδομένη και ανάμεσα σε κάποιους μηχανισμούς μέσα στον ΣΥΝ, που έτσι αόρατα και προπάντων με δημοκρατική επίφαση, περνούν το δικό τους. Ποιος κατάλαβε, για παράδειγμα, τι απέγινε εκείνο το περιβόητο Προγραμματικό Συνέδριο που σέρνεται από αναβολή σε αναβολή εδώ και δύο χρόνια και πώς δεν άρχισε ποτέ ο εσωκομματικός διάλογος που φυσιολογικά προέκυπτε από τα τόσα Προσυνέδρια που έγιναν πριν από ενάμιση χρόνο; Ποιος κατάλαβε πώς, πίσω από τη δημοκρατική διαδικασία ανάδειξης υποψηφίων στις δημοτικές εκλο-

γές και τη λαμπρή επιλογή Γλέζου και Χώρου Διαλόγου στην Αθήνα, διολίσθησε η πλήρης συνεργασία και στήριξη του νεοφιλελεύθερου ΠΑΣΟΚ στις Νομαρχίες όλης της χώρας και μετά συμψηφιστικά πανηγυρίστηκε σαν επιτυχία; Ποια; Η σωτηρία του ΠΑΣΟΚ από τη συντριβή; Πώς η κατοχύρωση της λειτουργίας των τάσεων εκφυλίστηκε σε συμφωνίες κορυφής ανάμεσα στα στελέχη τους και παράλυση κάθε έννοιας εσωκομματικής ζωής και διαλόγου στη βάση; Κι έγινε το κόμμα προεκλογικός μηχανισμός; Αλλά αυτό είναι μια άλλη μεγάλη κουβέντα: για την εξυφαρπαγής κυριαρχία των «εκσυγχρονιστών» μέσα στον ΣΥΝ με μόνο 15% στο προηγούμενο συνέδριο και τη βασανιστική και μέχρι στιγμής ατελέσφορη προσπάθειά μας να απεκδυθούμε την όχι πάντα αβάσιμη ρετσινιά «τσόντα του ΠΑΣΟΚ».

Γιώργος Παπασπυρόπουλος

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

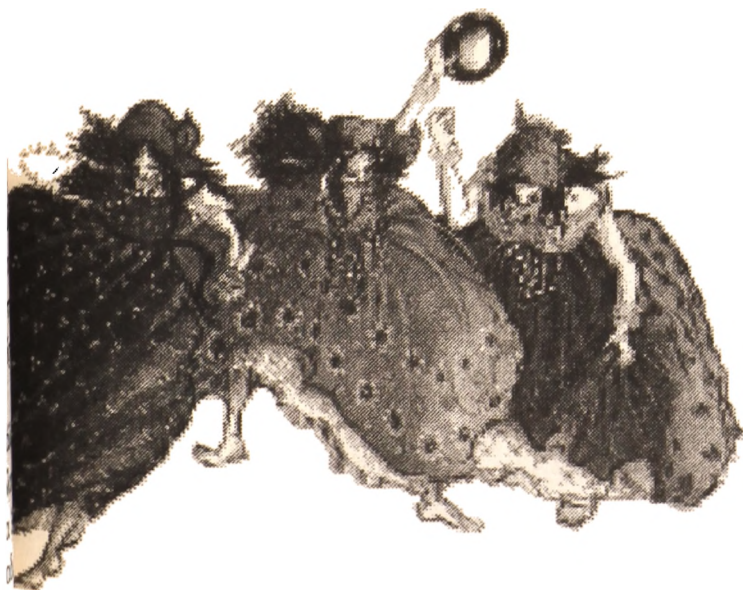
Το Άρδην θέλοντας να γιορτάσει τη συμπλήρωση 40 τευχών και 7 χρόνων έκδοσής του σας προσκαλεί

τον **Χορό** που διοργανώνει την Παρασκευή **18** Απριλίου στις 9.30μμ στο κέντρο **Κορτσόπον**, Πειραιώς 68, στο Μοσχάτο.

Στη συνεστίαση θα συμμετέχει η **Δόμνα Σαμίου**, το συγκρότημά της και άλλοι καλλιτέχνες

Τιμή: 25 ευρώ

ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΦΑΓΗΤΟ ΚΑΙ ΠΟΤΟ

ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ

Οι μετανάστες πάλι

Το θέμα που συνδέει το *Δρόμο προς τη Δύση* με τα τρία προηγούμενα έργα, το *Τέμπλο*, την *Προσωπογραφία* και την *Ιερά Οδό*, είναι ο «ξένος». Μια εμμονή που δεν μπορώ να εξηγήσω. Μπορώ μόνο να δουλεύω με αυτήν. Ίσως ο «ξένος» γίνεται καθρέφτης μας. Είναι μέσα από τη διαφορετικότητα που αποκτούμε εικόνα της ζωής μας, της αισθητικής μας, ακόμα και του τι σημαίνει η τέχνη για μας σήμερα. Ίσως ο «ξένος» είναι και μέρος του εαυτού μας. Όχι μόνο μέρος της πόλης μας.

Δεν το διάλεξαν οι μετανάστες να συμπυκνωθεί πάνω τους η σκοτεινή πλευρά της ανθρώπινης εμπειρίας στο τέλος του αιώνα: βίαιη αλλαγή συνόρων, εθνικισμός, ρατσισμός, άνοιγμα της ψαλίδας ανάμεσα σε πλούτο και φτώχεια, ανεργία... τους συνέβη όμως. Και αυτή η οδυνηρή εμπειρία σίγουρα τους διαλύει. Ταυτόχρονα όμως τους κινητοποιεί. Με τη δική μας ευμάρεια τι συμβαίνει; Με τη δική μας διάλυση, με τη δική μας κινητοποίηση; Γιατί η ανάπτυξη να συμβαδίζει με τη μετάλλαξη, το τσιμέντο, τους εξοντωτικούς μηχανισμούς εξουσίας και την εξαφάνιση της μνήμης και της συλλογικότητας;

Αυτά τα απλοϊκά ερωτήματα προέκυψαν από την αρχή της δουλειάς και συνέχισαν να υπάρχουν μέχρι το τέλος. Τα μοτίβα που αναπτύχθηκαν στο *Δρόμο προς τη Δύση* και οι φόρμες που επιλέχθηκαν, δεν καλύπτουν βεβαίως το φάσμα των αναγκών του θέματος. Είναι ψηφίδες, αποσπάσματα, στοιχεία της προσπάθειας να μετουσιωθεί μια πραγματικότητα που ούτως ή άλλως μας ξεπερνάει. Το μόνο που μπορεί να ελπίσει κανείς είναι οι επιλογές να υπήρξαν καίριες.

Τα ορμητικά ποτάμια των ανθρώπων που εγκαταλείπουν τον τόπο τους θα συνεχίσουν να κυλάνε. Χώρες θα συνεχίσουν να διαλύονται εν ονόματι της συσσώρευσης πλούτου. Ο «ξένος» θα συνεχίσει να αντιμετωπίζεται ως πηγή εκμετάλλευσης και ενόχλησης. Και θα συνεχίσει να γίνεται ο καθρέφτης μας.

Ταυτόχρονα όμως τα ανθρώπινα πρόσωπα είναι η γεωγραφία, η αρχαιολογία, τα μαθηματικά, οι εφευρέσεις, η ιστορία κυρίως. Η μαγεία του κόσμου είναι το άπειρο των προσώπων. Κάθε προσπάθεια να αγγίξεις αυτό το άπειρο γίνεται μάταιη. Σαν να προσπαθείς να συγκρατήσεις το νερό με τα χέρια σου. Όμως τα πρόσωπα ζούνε· δεν είναι εκεί για να τα κοιτάζουμε. Με ή χωρίς χαρτιά, το δικαίωμα της ελεύθερης διαμονής είναι ταυτόσημο με την ιδιότητα του πολίτη. Η αξιοπρέπεια που αναδύεται από τα πρόσωπα όσων συναντήσαμε στο χρονικό διάστημα που δουλεύαμε το έργο, υπάρχει μέσα στην ιδιότητα του πολίτη. Και αν κάτι είναι αιτούμενο, αυτό είναι εμείς να δούμε έτσι ακριβώς αυτά τα πρόσωπα. Η εικόνα του φόβου στο πρόσωπό τους, κυρίως των μεταναστών χωρίς χαρτιά, είναι κατασκεύασμα της δικής μας πραγματικότητας.

Η λύση του προβλήματος δεν είναι θέμα μόνο νομοθετικών ρυθμίσεων. Δεν είναι θέμα μόνο επιλογών της κάθε ανεπτυγμένης χώρας χωριστά. Είναι θέμα παγκόσμιο, όπως το περιβάλλον. Είναι θέμα βασικής επιλογής τι κοινωνία θέλουμε να έχουμε. Κοινωνία του φόβου και του αποκλεισμού ή κοινωνία πολιτών που συστρατεύονται για να αγγίξουν το άπειρο.

Το έργο είναι μια προσπάθεια να δούμε «αυτούς τους πολύ μοναδικούς "ξένους" οι οποίοι όντας από "αλλού" είναι και εντελώς "από εδώ"». Οι σύγχρονοι προλετάριοι, οι μετανάστες», όπως γράφει ο Μπαλιμπάρ. Όλοι περιμένουν από το συγγραφέα, το ζωγράφο, το φιλόσοφο, το μουσικό, να δούνε την εικόνα της αγάπης σαν έναν εξορκισμό του κακού που τελείται συνεχώς. Εάν υπάρχει περίπτωση στο *Δρόμο προς τη Δύση* να τελεστεί αυτός ο εξορκισμός, το μόνο στήριγμα θα είναι η αξιοπρέπεια των προσώπων. Γιατί το κακό αναγκαστικά είναι έντονο, η πραγματικότητα είναι απίστευτα άγρια.

Αφιερώνουμε τη δουλειά μας σε όλους αυτούς που αναγκάστηκαν και αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους.

Κυριάκος Κατζουράκης

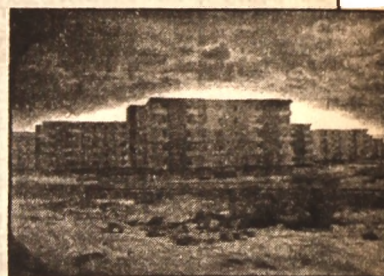
Το κείμενο αυτό αναδημοσιεύεται από τον κατάλογο της πρόσφατης έκθεσης του Κ. Κατζουράκη· είναι ιδιαίτερα επίκαιρο.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

- «Ο ταύρος στον μεσογειακό κόσμο» είναι ο τίτλος της νέας ενδιαφέρουσας έκθεσης του Μουσείου Μπενάκη, που αφορά στους σχετικούς με τον ταύρο μύθους και λατρείες των λαών της Μεσογείου. Περιλαμβάνει πρωτότυπα έργα από διάφορα μουσεία της χώρας μας αλλά και του εξωτερικού. Θα διαρκέσει μέχρι τις 7/7.

- Το *Ινστιτούτο Goethe* της Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Μ.Ι.Ε.Τ., παρουσιάζει μέχρι 11/5 στη Θεσσαλονίκη, στο κτήριο του Μ.Ι.Ε.Τ. (Βασ. Όλγας 108), τις εκθέσεις ζωγραφικής των **Emil Schuhmacher** και **Fred Thiele**.

- Δείτε την ωραία έκθεση φωτογραφίας του **Λεωνίδα Δημακόπουλου**, που παρουσιάζεται από 3/4 μέχρι 3/5 στη γκαλερί «Νέες Μορφές» (Βαλαωρίτου 9, κέντρο Αθήνας).

- Από 1ης έως 15 Απριλίου στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων (Αίθουσα «Τσίλλερ») γίνεται η έκθεση «50 Χρόνια Μικρός Ήρωας», με ντοκουμέντα και φωτογραφικό υλικό. Για τις 4, 8, 11 και 15 Απριλίου (ώρα 19.00) έχουν επίσης προγραμματισθεί σχετικές με το Μικρό Ήρωα συζητήσεις στην Αίθουσα «Α. Τρίτσης»: Πληροφορίες στο τηλ. 210-6823150.

- Αν βρεθείτε στο Κολωνάκι τις μέρες αυτές, μπορείτε να δείτε τις εκθέσεις: στη «Γκαλερί 3» (Φωκυλίδου 3) την έκθεση γλυπτικής-εγκατάσταση της **Νεφέλης Κονταρίνη** με τίτλο «12 Θεοί και 1 Ουτοπία» (έως 19/4)· στην Αίθουσα Τέχνης Αθηνών (Γλύκωνος 4, Δεξαμενή) την έκθεση με σχέδια και ζωγραφική του **Γιάννη Διαμαντή** (μέχρι 30/4)· και στη γκαλερί Μέδουσα (Ξενοκράτους 7) την έκθεση γλυπτικής της **Βάλβης Νομίδου** με τίτλο «Πρόσωπο με πρόσωπο» (έως 3/5).

- **Δημοπρασία** έργων τέχνης για τη στήριξη των **αδέσποτων ζώων** διοργανώνει αυτό το Σάββατο-κυριακό ο χώρος τέχνης Περιπλάνηση (Δούσμανη 5, Γλυφάδα): 35 καλλιτέχνες διαθέτουν τα έργα τους για το σκοπό αυτό. Τα έσοδα θα διατεθούν για το Πανελλήνιο Σωματείο «Φίλοι της Γάτας» και για τη «Δημοτική Ζωοφιλική Επιτροπή Φιλοθέης» (5/4: ώρα 20.00· 6/4: ώρα 12.00 το μεσημέρι).

- Με **αφορμή** τη νέα έκδοση του μυθιστορήματος *Το δέκα* του **Μ. Καραγάτση**, το Σάββατο 12/4, ώρα 13.00, διοργανώνεται εκδήλωση-παρουσίαση στο Βιβλιοπωλείο της Εστίας (Σόλωνος 60). Θα μιλήσουν ο επιμελητής της έκδοσης Β. Αθανασόπουλος και ο κριτικός Α. Μπερλής. Αποσπάσματα από το έργο θα διαβάσει ο ηθοποιός Δ. Ήμελλος.

Η «Άνοιξη» του Χορού: Β' Φεστιβάλ Χορού

Ομάδες χορού απ' τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας αλλά και από την Κύπρο δίνουν ραντεβού στην Αθήνα για τους -συνολικά τρεις- «μήνες Χορού». Πρόκειται για το δεύτερο φεστιβάλ χορού που διοργανώνει το Σωματείο Ελλήνων Χορογράφων με τη στήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η πρώτη από τις 67 βραδιές χορού, ξεκίνησε πριν μια βδομάδα, στις 28/3, στο θέατρο «Κάτια Δανδουλάκη», τη μια από τις δύο στέγες του φεστιβάλ -η άλλη είναι το θέατρο «Ροές», στις 9.30 μ.μ.

Όπως και πέρσι, οι «μήνες Χορού» συγκεντρώνουν στο πρόγραμμά τους ομάδες χορού οι χορογράφοι των οποίων είναι μέλη του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων, αλλά και ανεξάρτητες παρουσίες, καθώς επίσης και χορογράφους χωρίς ομάδες.

Στη σχετική συνέντευξη τύπου που προηγήθηκε της έναρξης του Φεστιβάλ και δόθηκε την Τετάρτη 27 Μαρτίου, ο Πρόεδρος Π. Γάλλιας και το Δ.Σ του Σωματείου παρουσίασαν το πρόγραμ-

μα, την αφίσα αλλά και τις ομάδες που θα χορέψουν για τους «μήνες Χορού». Μάλιστα οι επικεφαλής χορογράφοι είχαν την ευκαιρία να δώσουν σε λίγα λεπτά την εικόνα της παράστασής τους.

Η δημιουργία της μόνιμης στέγης χορού εξακολουθεί να είναι το μεγάλο ζητούμενο για τον Χορό στην Ελλάδα, γεγονός που τονίστηκε και πάλι στη συνέντευξη τύπου.

Όπως ειπώθηκε χαρακτηριστικά για το Φεστιβάλ Χορού, «ο ελληνικός χορός είναι εδώ» για τρεις μήνες, και όπως φάνηκε και από πέρσι, ο ελληνι-

κός χορός «δεν είναι πια μόνο οι χορευτές, οι χορογράφοι και οι γονείς τους», αλλά κάτι σαφώς μεγαλύτερο.

Στις 28 και 29 Μαρτίου στο θέατρο «Κάτια Δανδουλάκη» παρουσιάστηκε η συμπαραγωγή του Κρατικού Θεάτρου Β. Ελλάδος, της ομάδας χορού «Λάθος Κίνηση» και του Κώστα Ρήγου, με τίτλο «Την μέρα των γενεθλίων μου πήρα το τραίνο για την Θεσσαλονίκη». Η χορογραφία ήταν του Κωνσταντίνου Μίχου.

Ακολούθησε η ομάδα χορού «Έλδωρ», με την δεύτερη παραγωγή της με τίτλο «Τραγούδι» σε χορογραφία της Λίλας Ζαφειροπούλου, στις 1 και 2 Απριλίου.

Στις 4, 5 και 6 Απριλίου η «Ομάδα Σύγχρονου Χορού Πρόσκαιρη Σύνθεση», με χορογράφο τη Νορίνα Καλεθριανού, παρουσιάζει την παράσταση «Ρυθμών Χορείας Ύπαγε!».

Ο μήνας Απρίλιος κλείνει με τη «Βραδιά Νέων Χορογράφων» από το «Σωματείο Χορού και Ρυθμικής» στις 12 Απριλίου.

Όλγα Ι. Φωτακοπούλου

Β Ο Μ Β Ι Δ Ι Α πολιτιστικής Α Φ Α Σ Ι Α Σ

- Ευρωπαϊπαίει, ευρωπαϊκή και πλανηταρχ... που θα 'λεγε και ο Τάσος Αναστασίου.
- Απ' την άλλη Hulliburton - Χάλι Μαύρο, Lockheed - Lockheads - Lockχέτς τους.
- Διαφήμιση στο Ιντερνέτ: Ανοικοδομείται χώρα προσφάτως ισοπεδωθείσα. Περάστε κόσμε!
- Όλοι -λέμε τώρα- θα πάρετε. Μην σπρώχνετε!
- Περάστε, κύριε Σημίτη μου, η δουλειά δεν είναι ντροπή.
- Εξάλλου, αν δεν πάρετε την ανάθεση εσείς οι ειρηνόφιλοι, ποιοι θα την

- πάρουν; Οι ιεράκες;
- Μόλις τελειώσουν τα έργα του 2004, στέλνετε τους Άκτορες, τα Αρχιρόδα και τις Τεχνοαρχιδομές στη Μέση Ανατολή, για να εκσυγχρονίσουν τους μελαμψούληδες που θα 'χουν απομείνει.
- Είπαμε: Η business δεν είναι ντροπή. Ούτε εξάλλου οι παράπλευρες απώλειες.
- (Άσε που υπάρχουν περιπτώσεις όπου η «ντροπή» μπορεί να γίνει και business. Ιδιαίτερα άμα είσαι λίγο δίγλωσσος και πολύ βραδύγλωσσος.)
- Do you follow me? (Να

- που είναι τελικά απαραίτητα τ' αγγλικά της κ. Διαμαντοπούλου!)
- Όσο για την άλλη κυρία του ΠΑΣΟΚ, την ευρωβουλευτίνα κ. Καραμάνου, δεσπόζει πλέον στις κρατικές τηλεσυχρότητες προς ενημέρωσίν μας ομού μετά του κ. Κουλούρη.
- (Ε ρε πού κατάντησε ο Παύλος Τσίμας μετά την «επιτυχή» συνεργασία του με τον Κόκκαλη.)
- Κοκκακωλόπαιδα.
- Η κ. Καραμάνου λοιπόν ως γνωστόν ηγείται εδώ και καιρό της εκστρατείας εναντίον του αβάτου του Αγίου Όρους.
- Τέτοια βαθιά γνώση της ιστορίας, της παράδοσης και της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας είχαμε να δούμε από την εποχή των

- «Αιγών»:
- Κορίτσια, μετά βαϊών και μύρων να καταλάβουμε τη μονή Ιβήρων και μεθυσμένες από του έαρος το μύρον να συνεννευθώμεν μετά των καλογήρων και μες στα θυμιατήρια και τα ευχέλαια εμείς θα τους αλλάξουμε εφάπαξ τα πετρέλαια. Απ' τις Βρυξέλλες θα εκστρατεύσουμε στον Άθω σαν τους μουνσκετέρ Πόρθο, Αραμι και Άθω και θα καταλύσουμε αυτό το άντρο της ανδροκρατίας, που είναι και προπύργιο της Νέας Δημοκρατίας!
- Άσχετο: Το ανωτέρω ποίημα αφιερώνεται στον κ. Χρήστο Λαμπράκη.
- Κατά τ' άλλα είδες η Standar Oil του φιλότεχνου

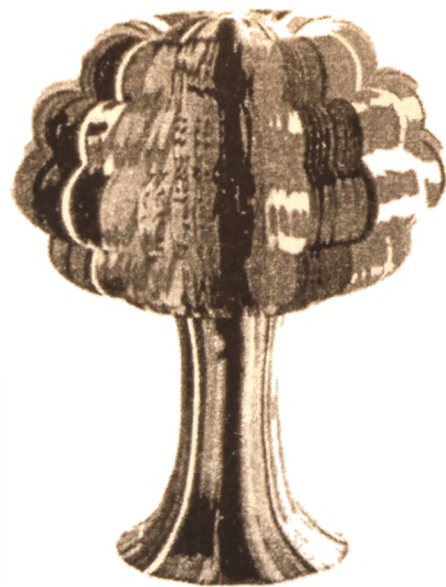
Άλλος δρόμος δεν υπήρχε

Την ερχόμενη Πέμπτη 10 Απριλίου 2003 στις 7.30 μ.μ. οι εκδόσεις Πολύτυπο σας προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου των **Νίκου και Αργυρώς Κοκοβλή**
Άλλος δρόμος δεν υπήρχε.

Η παρουσίαση θα γίνει στη Στοά του Βιβλίου (Πεσμαζόγλου 5 & Σταδίου) από την **Ιωάννα Παπαθανασίου**, ιστορικό ΕΚΚΕ, ΑΣΚΙ, τον συγγραφέα **Τάκη Μπενά**, τον πολιτικό επιστήμονα **Άλκη Ρήγο** και τους συγγραφείς. Θα ακολουθήσει δεξίωση.

«Θεατρικότητες»

Μια ενδιαφέρουσα έκθεση με τίτλο «**Θεατρικότητες – Ζωγραφική, Γλυπτική, Ζωγραφική: Άγνωστες δημιουργίες της μεταπολεμικής μας τέχνης**» γίνεται τις μέρες αυτές και έως 9/5 στη γκαλερί «**Το Μήλο**» (Αμύντα 11, Πλ. Προσκόπων, Παγκράτι). Περιλαμβάνει 51 έργα κορυφαίων ελλήνων δημιουργών, που «... η «**θεατρικότητα**», ως άποψη του εικονίζεин και ως ατμόσφαιρα, τους ενώνει». Τα έργα που επιλέχθηκαν «... έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό: αφηγούνται με ρητορικό αίσθημα μιαν «**ιστορία**», αναπαράγουν θεατρικά τον κό-

σμο, υπερασπίζονται με εικαστικά μέσα τη «**θεατρικότητα**» των προσώπων και των πραγμάτων».

Ροκφέλερ που έγινε Εχχον για να γίνει Mobil και για να συνενωθούν εις (πετρελαϊκή) σάρκα μίαν και να χρηματοδοτήσουν την προεκλογική εκστρατεία του προέδρου Θάμνου με 1,2 δισ. δολάρια;

- Ενώ ο Τσένι ως πρόεδρος της Hulliburton συνεργαζόταν με την Εχχον, συνεργάτη της Lockheed στην οποία δούλευε η κυρία Τσένι, πριν αφυπηρετήσει ο κ. Ν. Μινέτα, νυν υπουργός Μεταφορών των ΗΠΑ;
- Αλλά είδες και η Esso; Που έγινε Cherton μετά τον Πάπα και παντρεύτηκε την Texaco για να γεννήσουν την Κοντολίτσα η οποία και προικοδοτήθηκε με 250.000 μακρομετοχές;
- Ενώ απ' την άλλη ο όμιλος Northrop που κατασκευάζει αεροπλάνα παντρεύτηκε την Lockheed (που έχει αναδεξιμό τον Λιακουνάκο, αθάνατο ελληνικό δαιμόνιο!) και γέννησαν τους Τζ. Ροτς και Γκ. Ίνγκλαντ, υπουργούς αντιστοίχως Αεροπορίας και Ναυτικού!
- Μια οικογένεια-πετρελαιοκηλίδα όλοι τους οι Μπους-τηδες, ρε γαμώτο!
- Και μετά τους

πετρελαιάδες στο Ιράκ θα καταφθάσουν οι δαιμόνιοι εργολάβοι και οι φιλάνθρωπα δαιμόνιες πολυεθνικές τροφίμων με τα ληγμένα ή μεταλλαγμένα τους τρόφιμα και με τη μαύρη αγορά τους βεβαίως-βεβαίως.

- Έτσι είναι: μετά την αυτοκρατορία του κακού και του σκότους ακολουθεί η δημοκρατία των δαιμόνων.
- Ανέκδοτο: ο Μπους στο οβάλ γραφείο έχει απλώσει τα παιχνιδάκια του και παίζει... Δεν μου βγαίνει το puzzle, διαμαρτύρεται στον Τσένι.
- ...Πρόεδρε βάλε πάλι τα κορν-φλέηκς στο κουτί τους!
- Και για να μην ξεχνιόμαστε: στο φεστιβάλ βιβλίου της Λειψίας τιμάται η Ελλάς με προσκεκλημένο συγγραφέα τον κ. Νίκο Παπανδρέου της γνωστής -λογοτεχνικής- δυναστείας.
- Η τέχνη στην εποχή του ΠΑΣΟΚ: η τέχνη στην εποχή της μελαγχολίας.
- Η illusion της τηλεόρασης: Βλέπουμε και λέμε: Αυτός με την τραγιάσκα (στην

πραγματικότητα είναι αυτός με τη φαλάκρα).

- Ή, βλέπουμε την Παναγιωταρέα με σακάκι και χρυσό παράσημο και νομίζουμε ότι είναι ναύαρχος ή κάτι παρεμφερές.
- Ενώ είναι απλώς καθηγήτρια Πανεπιστημίου.
- Πανεπιστημίου και Αμερικής γωνία. Ένα σημείο που παλαιότερα ήταν κοντά στην Χ. Τρικούπη ενώ τώρα προσεγγίζει τη Ρηγίλλης.
- Άστατη, βλέπετε, η γεωγραφία των ΜΜΕ.
- Εμείς πάντως χαιρόμαστε που ο ΗΣΑΠ επέλεξε έναν βούλγαρο καλλιτέχνη, τον ταλαντούχο και φιλέρενο Βέντσι Ιότοφ για τον ανακαινισμένο σταθμό της Ομόνοιας.
- Σύμφωνα με τον ίδιο τον δημιουργό οι «Αέναες Διασταυρώσεις» του αποτελούνται από γραφές απ' όλο τον κόσμο και περικλείονται ανάμεσα σε τέσσερις κίονες-σύμβολα της λευκής, της μαύρης, της κίτρινης και της κόκκινης φυλής.
- Για την ύπαρξη της τελευταίας έχω κάποιες αμφιβολίες, αλλά, δεν μπορεί, ο κ. Βερελής θα

ξέρει κάτι περισσότερο.

- Επίσης στο έργο εγκιβωτίζεται μια εναέρια φωτογραφική λήψη της Αθήνας δουλεμένη σε υπολογιστή. Μπράβο Βέντσι!
- Να το δείτε!
- Καταπληκτική επίσης είναι η νέα πλατεία Ομονοίας πάνω από τον σταθμό. Λίγο χειρότερη από την πλατεία Σκεντέρμπεη των Τιράνων.
- Αν πεις για τα γλυπτά με τους 5 κύκλους... Πολύ πρωτότυπα! Μπράβο κ. Κаланτίδη μου!
- Ιδού ένα πρόσφατο απάνθισμα από τους τοίχους της Αθήνας, αφιέρωμα στον Βλάση Κανιάρη:
- Πόλεμος στον πόλεμο των καπιταλιστών.
- Τίποτε περισσότερο από τα πάντα.
- Η ύπαρξη της κυριαρχίας από μόνη της επιβάλλει μια διαρκή συνθήκη πολέμου.
- Όποιος δεν οπλίζεται με τις επιθυμίες του, αργοπεθαίνει μέσα στις συμβάσεις.
- Κι όπως λέει κι ο Άγγελος Σκούρτης: «Τα παιδιά... τα Σκατά... και τα Σύννεφα δεν πιάνονται.»

Μανωλάκης ο Βομβιστής

9ο Επιστημονικό Συνέδριο Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα «Η κοινωνική αλλαγή στη σύγχρονη Ελλάδα, 1980-2001»

Από 9 έως 12/4/2003 διεξάγεται στο αμφιθέατρο Σάκη Καράγιωργα του Παντείου Πανεπιστημίου το 9ο Επιστημονικό Συνέδριο του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα με θέμα: «Η κοινωνική αλλαγή στη σύγχρονη Ελλάδα, 1980-2001».

Σκοπός του συνεδρίου είναι να μελετήσει τις σημαντικές μεταβολές που σημειώθηκαν στη χώρα μας την τελευταία εικοσαετία. Πρόκειται για ένα σύνολο «μεταβάσεων» από την αρχική ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ το 1980 μέχρι την πλήρη ενσωμάτωσή της στην ευρωζώνη, από την παγίωση του κοινοβουλευτισμού μέχρι τη θεσμοθέτηση των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, από την εμφάνιση ενός γενναιοδωρου κοινωνικού κράτους μέχρι τη σημερινή του αναμόρφωση, από το ρεύμα του «λαϊκισμού» μέχρι την πολιτική του εκσυγχρονισμού, από τις περίφημες «προβληματικές επιχειρήσεις» μέχρι τις επιχειρήσεις της «νέας οικονομίας», από την πολιτική συγκράτησης της ανεργίας μέχρι την πολιτική διαχείρισης των νέων μορφών ανεργίας, από την πολιτικοποίηση μέχρι τα νέα κοινωνικά πρότυπα της ιδιώτευσης και του life-style, μεταβάσεων που σηματοδοτούν αλλαγές και μετασχηματισμούς κάθε άλλο παρά πρόσκαιρους και προσωρινούς.

Έτσι, σε σχέση με το πολιτικό σύστημα, η συνολική κοινωνική αλλαγή έχει πλέον αποκρυσταλλωθεί αφενός σε θεσμικά χαρακτηριστικά του, όπως είναι για παράδειγμα το κομματικό σύστημα και η δομή εκπροσώπησης των

κοινωνικών συμφερόντων, και αφετέρου σε περισσότερο λειτουργικές όψεις του, όπως είναι για παράδειγμα οι τρόποι άσκησης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Στα πεδία της οικονομίας και της ταξικής διάρθρωσης της κοινωνίας, οι μεταβολές καθίστανται ορατές όχι μόνο με την εμφάνιση νέου τύπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αλλά και με νέες μορφές συμβίωσης, όπου σύγχρονες επιχειρηματικές μονάδες με υψηλό βαθμό συγκεντροποίησης συμβιώνουν με «παραδοσιακές» μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις. Αυτός ο δυϊσμός της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας αντανακλάται τόσο στη νέα διάρθρωση των ταξικών συσχετισμών όσο και στην παγίωση νέου τύπου οικονομικών, κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων. Τέλος, στο πεδίο του πολιτισμού και της δημοσιότητας, οι μεταβολές είναι περισσότερο εμφανείς και εντοπίζονται όχι μόνο στις επιμέρους διαπλοκές μεταξύ της επιχειρηματικής και της πολιτικής λειτουργίας των ΜΜΕ αλλά και στη διαχείριση και αναπαραγωγή νέων κοινωνικών προτύπων, όπως είναι αυτά της ιδιώτευσης και του καταναλωτισμού, τα οποία ωστόσο συμβιώνουν πεισματικά με παραδοσιακά κοινωνικά πρότυπα, όπως είναι αυτά της ελληνικότητας και της υπό κηδεμονία θρησκευτικότητας.

Και ενώ όλες αυτές οι μεταβολές είναι αναγνωρίσιμες με σχετική ευχέρεια, οι παράγοντες και οι μηχανισμοί που τις προκαλούν δεν έχουν αναδειχθεί με ευκρίνεια. Το 9ο Επιστημονικό Συνέ-

δριο του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα διοργανώνεται με σκοπό να ενθαρρύνει το δημόσιο επιστημονικό διάλογο γύρω από αυτά τα ζητήματα. Η κατανόηση της κοινωνικής αλλαγής αλλά κυρίως των κινητήριων δυνάμεών της είναι αναγκαία συνθήκη αλλά και αναπόσπαστο στοιχείο της κριτικά θεμελιωμένης επιστημονικής σκέψης. Μιας σκέψης, που θέλει να παραμένει προσηλωμένη όχι μόνο στην αξία του δημόσιου επιστημονικού διαλόγου αλλά και στην αξία της κοινωνικής χειραφέτησης.

Οι εργασίες του συνεδρίου είναι ανοιχτές για το κοινό.

Επιστημονική Επιτροπή:

Ν. Πετραλιάς, Παν/μιο Αθηνών, πρόεδρος και μέλη οι:

Ε. Αγγελίδης, Πάντειο Παν/μιο

Δ. Γράβαρης, Παν/μιο Κρήτης

Θ. Καλαφάτης, Παν/μιο Πειραιά

Α. Μοσχονάς, Παν/μιο Κρήτης

Θ. Πάκος, Πάντειο Παν/μιο

Θ. Παπαχρίστου, Παν/μιο Αθηνών

Α. Ρήγος, Πάντειο Παν/μιο

Σ. Ρομπόλης, Πάντειο Παν/μιο

Μ. Σπυρδαλάκης, Παν/μιο Αθηνών

Γ. Χάλαρης, Παν/μιο Κρήτης

Γ. Ψυχάρης, Παν/μιο Θεσσαλίας

Η έναρξη των εργασιών του συνεδρίου θα γίνει την Τετάρτη 9/4 και ώρα 18.00. Λεπτομερές πρόγραμμα και τεύχος με περιλήψεις των εισηγήσεων θα είναι στη διάθεση του κοινού κατά την έναρκτήρια συνεδρίαση. Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 210-9560807.

Αφιέρωμα στον Παντελή Βούλγαρη

Αφιέρωμα στο έργο του μεγάλου μας σκηνοθέτη Παντελή Βούλγαρη θα παρουσιάσει από 11 έως 17 Απριλίου ο «Πολυχώρος Αθηναίς» (Καστοριάς 34-36, στο Βοτανικό). Στο αφιέρωμα θα προβληθούν όλες οι ταινίες του σκηνοθέτη: Τρεις ταινίες μικρού μήκους («Ο κλέφτης», «Ο Τζίμης ο Τίγρης», «Ο χορός των τράγων») και εννέα μεγάλου μήκους («Το προξενείο της Άννας», «Happy Day», «Ο Μεγάλος Ερωτικός», «Ελευθέριος Βενιζέλος», «Πέτρινα Χρόνια», «Ήσυχες Μέρες του Αυγούστου», «Η φανέλα με το νούμερο 9», «Όλα είναι δρόμος» και «Ακροπόλ»). Για το πρόγραμμα των προβολών απευθυνθείτε στο τηλ. 210-3480006.

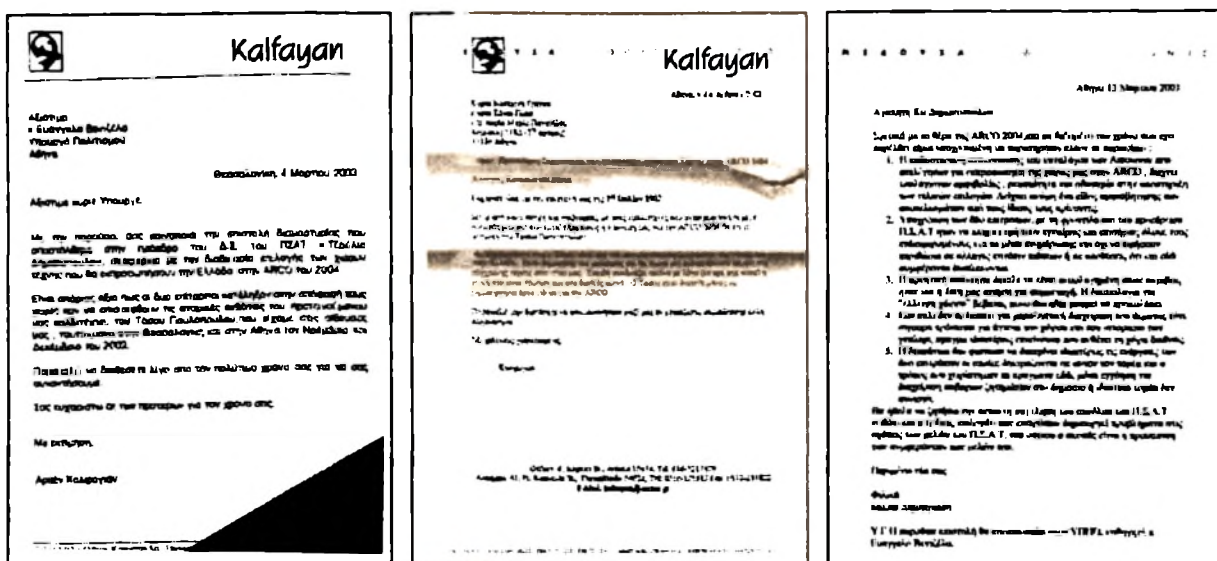

Θέμις Μπαζάκα και Αλέκα Παϊζη στην ταινία του Π. Βούλγαρη *Ήσυχες Μέρες του Αυγούστου*.

Ε
Λ
Λ
Η
Ν
ΙΚ
Η
Σ
Τ
Ε
Χ
Ν
Η

Ίντριγκες, αποκλεισμοί, αυδαιρεσίες
και παρασκήνιο ενόψει της ARCO 2004,
που εξελίσσεται σε νARCOπέδιο
για τον Π.Σ.Α.Τ.

Υποτιμώντας την ελληνική τέχνη

Από τη σχετική αλληλογραφία μεταξύ γκαλερί, υπουργείου και επιτροπής.

Λίγες μόλις μέρες μετά τα εγκαίνια της δέκατης Art Athina στις 28 Μαρτίου, ένα τεράστιο πρόβλημα έχει αναφύει στους κόλπους του ΠΣΑΤ, του Πανελληνίου, δηλαδή, Συλλόγου Αιθουσών Τέχνης, διχάζοντας τους γκαλερίστες και επιτρέποντας στους μεν να κατηγορούν τους δε και να υπαινίσσονται την ύπαρξη ενός σοβούντος σκανδάλου. Ενός σκανδάλου που επιβάλλει σε ιστορικές γκαλερί όπως η «Μέδουσα», η «3» ή ο «Γιαγιάννος» να απειλούν με αποχώρηση από τον Σύλλογο και να προγραμματίζουν αλλά να μην πραγματοποιούν «λευκά περίπτερα» διαμαρτυρίας στην πρόσφατη foire στην HELEXPO ή ν' απέχουν μ' εύγλωττο τρόπο.

Τι τελικά συνέβη; Πού σημειώθηκε «κατάχρηση» εξουσίας; Ποιος παρέβη και γιατί τη δεοντολογία στην αγορά τέχνης; Ποιος διόρισε ποιον και με ποια εχέγγυα γνώσης και αντικειμενικότητας;

Πιστεύω ακράδαντα πως οι ελληνικές γκαλερί επί δεκαετίες ολόκληρες διεκ-

περαιώνουν έναν σοβαρότατο ρόλο στη διαμόρφωση και προβολή της σύγχρονης μας τέχνης, δεδομένης μάλιστα της ενοχλητικής έλλειψης θεσμών, σύγχρονων μουσείων ή συνεπούς και μακρόχρονης πολιτιστικής πολιτικής. Από τον «Ρόμβο» των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων ως τον «Ζυγό» του '50 και από την «Μέρλιν» του '60 ως τον «Δεσμό», την «Αίθουσα Τέχνης Αθηνών», τις «Νέες Μορφές» ή τη «Ζουμπουλάκη» του '70. Οι αίθουσες τέχνης ρίσκαραν, πειραματίστηκαν, έδειξαν εντός σημαντικά πράγματα που συνέβαιναν έξω· όπως λ.χ. το κίνημα του σουρεαλισμού, τον Πικάσο, τον ρωσικό κυβοφουτουρισμό, την ποπ, τους «Νέους Άγριους» κ.λπ.· όπως επίσης και τους εγχώριους μύθους που έκαναν διεθνή καριέρα, δηλαδή τον Τάκι, τον Σαμαρά, τη Χρύσα, τον Κουνέλλη, τον Στάμο, τον Χριστοφόρου, τον Κανιάρη, τον Τσόκλη, τον Σκλάβο ή τους νεότερους. Άρα μια κρίση σήμερα στους κόλπους αυτού του χώρου αποτελεί ένα πολύ δυσάρεστο θέμα.

Τι όμως απετέλεσε τη θρυαλλίδα; Οι επιλογές του ΠΣΑΤ μέσω δύο διορισμένων(;) επιτρόπων που αφορούν στην επίσημη συμμετοχή της Ελλάδας στην ARCO 2004, τη μεγάλη δηλαδή έκθεση της Μαδρίτης στην οποία θα τιμηθεί η πατρίδα μας. Οι επιτροποί είναι ικανές, το δίχως άλλο, και φίλες, η κρίση τους όμως είναι φυσικό να τίθεται υπό κρίση. Οι φήμες σχετικά οργιάζουν, καθώς ιστορικές γκαλερί αποκλείονται λαμβάνοντας προσβλητικά γράμματα, άλλες όπως το ARTIO με την πολύ σημαντική προσφορά –θυμίζουμε ότι πρωτοέδειξε Césair, Παύλο, Ακριθάκη, Σπηλιόπουλο, Χαρβαλιά, Χαραλαμπίδη, Χαραλάμπους, Τρανό, Παυλόπουλο κ.ά.– δεν προσκαλούνται καν(!), ενώ κάποιες απαξιωτικά υποτιμώνται παρά τις εξαιρετικές, κατά την άποψή μου, προτάσεις (π.χ. η «3» που πρότεινε τον Χάρη Κοντοσφύρη και την Πελαγία Κυριαζή μ' ένα projet επιπέδου Biennale). Και το κυριότερο, χωρίς να δημοσιοποιείται το σκεπτικό που ίσχυσε. Όλα αυτά αποδεικνύουν την ανιστορική όσο και επιπόλαιη προσέγγιση των δύο επιτρόπων οι οποίες, φοβούμε, όταν δεν αγνοούν, τότε παρανοούν την σύγχρονη δημιουργία υπερτιμώντας απ' την άλλη το main stream της διεθνούς μόδας.

Έτσι, από 32 γκαλερί απορρίπτονται τις 20(!), ενώ προκρίνουν χώρους που λειτουργούν μόλις λίγους μήνες όπως το Apartment παρουσιάζοντας αποκλειστικά ξένους καλλιτέχνες. Και ενώ αυτό δεν είναι μεμπτό, υπενθυμίζουμε ότι στην ARCO τιμάται η ελληνική τέχνη, η οποία δεν έχει δα τόσες πολλές ευκαιρίες προβολής. Επίσης διακρίνω στην φρασεολογία των απορρίψεων και στις επιλογές μια «ταξική» νοοτροπία. Τα κριτήρια δεν είναι ιστορικά –δηλαδή δεν στηρίζονται σε ντοκουμέντα και στη δράση ή την προϊστορία των γκαλερί– αλλά μάλλον σε μια αντίληψη *in* και *out*. Αλλά και σε μια προνομακή μεταχείριση των γκαλερί που βρίσκονται στο Δ.Σ. του ΠΣΑΤ. Διερωτώμαι αλήθεια, οι «Νέες Μορφές» πάλι Τέση θα δείξουν και στη Μαδρίτη; Ο Γιαγιάννος π.χ. θεωρείται *out*, κι ως έδειξε τον Κανιάρη με τα έργα του 1958, τον ποιητή Νίκο Καρούζο και τη σχέση του με τους σύγχρονους ζωγράφους, τον Γ. Δέρπαπα και πρόσφατα

τον Μπάμπη Κατσαοσίδη, τον Κωστή Γεωργίου και τον Γιώργο Κουτσογιάννη. Επίσης και ο κομματικός δάκτυλος ή μια ρουσφετολογική αντίληψη είναι ορατές.

Η Θεσσαλονίκη λ.χ. έχει την τιμητική της. Βλέπετε, η μία των επιτρόπων, κ. Σ. Παπά, είναι Σαλονικιά και βέβαια δεν είναι αυτός ο μόνος λόγος όπου επελέγησαν οι γκαλερί Artforum, «Αθανασιάδου» και Vilka.

Οι επικεφαλής του ΠΣΑΤ απ' την άλλη έχουν άμεση σχέση με το κυβερνών κόμμα: Η κ. Τζ. Δημακοπούλου ήταν υποψήφια στο ψηφοδέλτιο επικρατείας του ΠΑΣΟΚ, ενώ η κ. Ιλ. Τούντα είναι αδελφή του κ. Γιάννη Τούντα, κυβερνητικού στελέχους. *Σοσιαλιστικός υπερ-ρεαλισμός της αγοράς μ' άλλα λόγια!*

Αλλά τα περίεργα δεν σταματούν εδώ: Οι υπεύθυνοι της «Πολιτιστικής Ολυμπιάδας» λέγεται μετ' εμφάσεως ότι έχουν γίνει έξαλλοι γιατί ο ΠΣΑΤ χρησιμοποίησε τον λογότυπό τους για την ιταμή αλληλογραφία των απορρίψεων, χωρίς να το δικαιούνται, πράγμα που χοντραίνει το παιχνίδι. Ο ίδιος μάλιστα ο υπουργός, φημολογείται ότι δεν εγκαινίασε την Art Athina χολωμένος. Αν μάλιστα συνυπολογήσετε ότι ήδη

καταγγέλλεται ένα είδος λογοκρισίας σχετικά με το τι θα έπρεπε να δείξουν οι συμμετέχουσες γκαλερί στη φετινή foire –η συμμετοχή ανέρχεται στο 1.000.000 δρχ.–, αντιλαμβάνεστε πόσο βράζει το καζάνι. Από την μια λοιπόν ανιστορικές γνωματεύσεις κι από την άλλη απ' υψηλού υποδείξεις.

Οι γκαλερίστες όμως δεν είναι ιστορικοί τέχνης – έστω κι αν ένιοι δηλώνουν τέτοιοι. Είναι έμποροι και ως τέτοιοι λειτουργούν σε μιαν ελεύθερη αγορά που διαμορφώνεται ελεύθερα από την προσφορά και τη ζήτηση. Άρα οι εν κρυπτώ μεθοδεύσεις μιας παρέας, που αποκλείει κάθε αντίλογο και που ελαύνεται από νεοπλουτιστική νοοτροπία, ασφαλώς βλάπτουν και τον χώρο ειδικά και το καλλιτεχνικό τοπίο γενικότερα. Κι είναι κρίμα γιατί και οι συγκεκριμένοι χώροι και τα πρόσωπα που τους διοικούν έχουν και προσφορά και ιστορία στη σύγχρονη εικαστική μας δημιουργία.

ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

ΥΓ. Η δέκατη Art Athina ήταν όντως πολύ ενδιαφέρουσα όχι τόσο για τον πλούτο ή την έκτασή της όσο γιατί παρουσίαζε ανάγλυφα την παρούσα κατάσταση μιας τέχνης της περιφέρειας,

της τέχνης μας, η οποία προσπαθεί να καταστήσει ορατή την παρουσία της εντός και εκτός. Υπό την έννοια αυτή η κάθε foire είναι ένα πολύτιμο μάθημα του τι μπορούν αντικειμενικά να πράξουν οι εγχώριες γκαλερί, πόσο ελάχιστα ενδιαφέρονται για την Art Athina οι ξένες και πόσο μεγάλος είναι κάθε φορά ο αγώνας ώστε να εξασφαλίστούν έστω και με... εκπώσεις, κάποια ονόματα. Κατά τ' άλλα τα περίπτερα ήσαν αναμενόμενα έως βαρετά, καθώς οι ελληνικές γκαλερί ανακύκλωναν τα γνωστά προϊόντα τους και τους καλλιτέχνες που παρουσίασαν ατομικές εκθέσεις μόλις χτες, ενώ οι ξένες δεν έφεραν τα δυνατά χαρτιά τους. Ακόμη και ένας Bernd Lohaus ήταν μικρός κι ασήμαντος. Προσωπικά θα θυμάμαι την Abramovic στον Καπλάτο, την Σαραντοπούλου στην «Έκφραση» και την Πάστρα στη «Χάριτος», ενώ ενδιαφέρουσα καινούργια ζωγραφική έδειξε και ο Τσάτσος απ' την Θεσσαλονίκη. Καλοστημένο τέλος το βελγικό αφιέρωμα μόνο που, παιδιά, ambiguity σημαίνει αμφισημία κι όχι ασάφεια. Η λέξη έχει ελληνική ρίζα. Μεταξύ μας, αδέλφια: Δεν υπάρχουν ασαφείς εικόνες. Μόνον ασαφείς προθέσεις...

Από την περασμένη Πέμπτη στο Gazon Rouge

Για την έκθεση του Χ.Γ. στο Gazon Rouge (Κολοκοτρώνη 57)

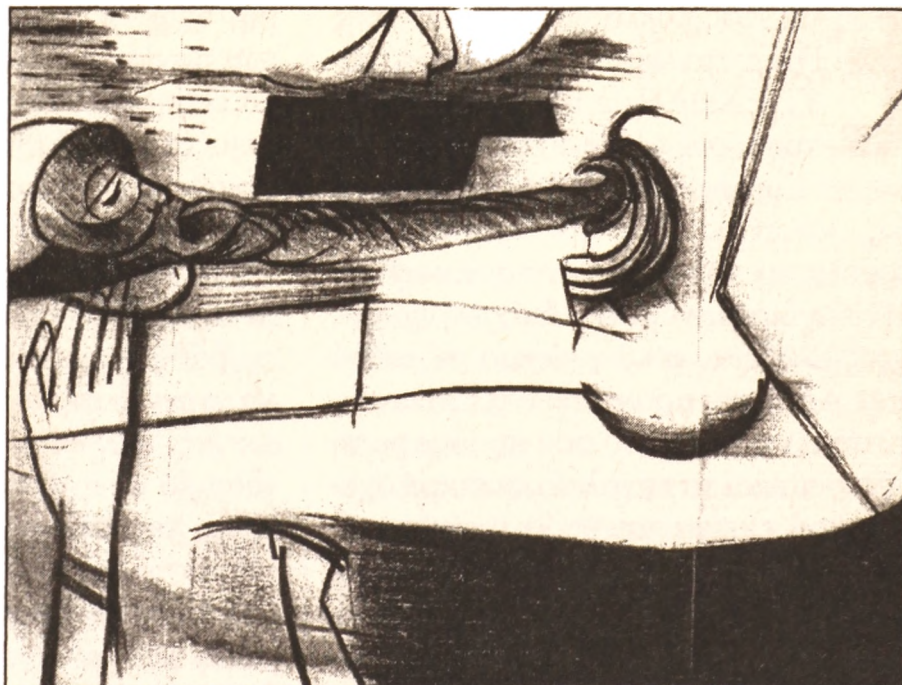
Θυμάμαι τον Χάρη Γαβρήλο σαν έναν ρόκερ της τέχνης: σαν κάποιον δηλαδή που υπολόγιζε περισσότερο στην ένταση της ζωγραφικής και λιγότερο στο θέαμά της: σαν κάποιον, τέλος, που ενστικτωδώς αξιοποιούσε την ερωτικότητα της εικόνας χωρίς να μπερδεύει το μυστήριο με την εικονογράφηση, την αποκάλυψη με το πυροτέχνημα.

Ο Χάρης Γαβρήλος δούλευε σκληρούς, μεταλλικούς χώρους και πάνω τους άπλωνε ιστούς και αφηγηματικά δίχτυα σαν μαύρα αραβουργήματα που συγκρατούσαν στα διάκενά τους την οπτική πληροφορία.

Είναι πάντως εντυπωσιακό, αλλά και παρήγορο, πόσο ζωντανό παραμένει το έργο του μέχρι σήμερα. Σε μια εποχή κρίσης της ζωγραφικής, μια ζωγραφική που αυτοαμφισβητείται και αυτοσαρκάζεται είναι ό,τι το πιο αληθινό.

Τις τελευταίες του συνθέσεις, ενώ διατηρείται η επική διάθεση και το μεγάλο μέγεθος, εντούτοις η παρουσία του κάρβουνου τις καθιστά πιο ευάλωτες, σαν αποσπασματικές περιγραφές, σαν κείμενα διαθλασμένων ιστοριών. Σαν μετέωρα της σεξουαλικής επιθυμίας.

Ένα είναι βέβαιο: Το έργο του Χάρη Γαβρήλου δεν ολοκληρώθηκε. Παραμένει ως σήμερα συμπαγές, κλειστό όσο και αναλοκλήρωτο, θραυσματικό.

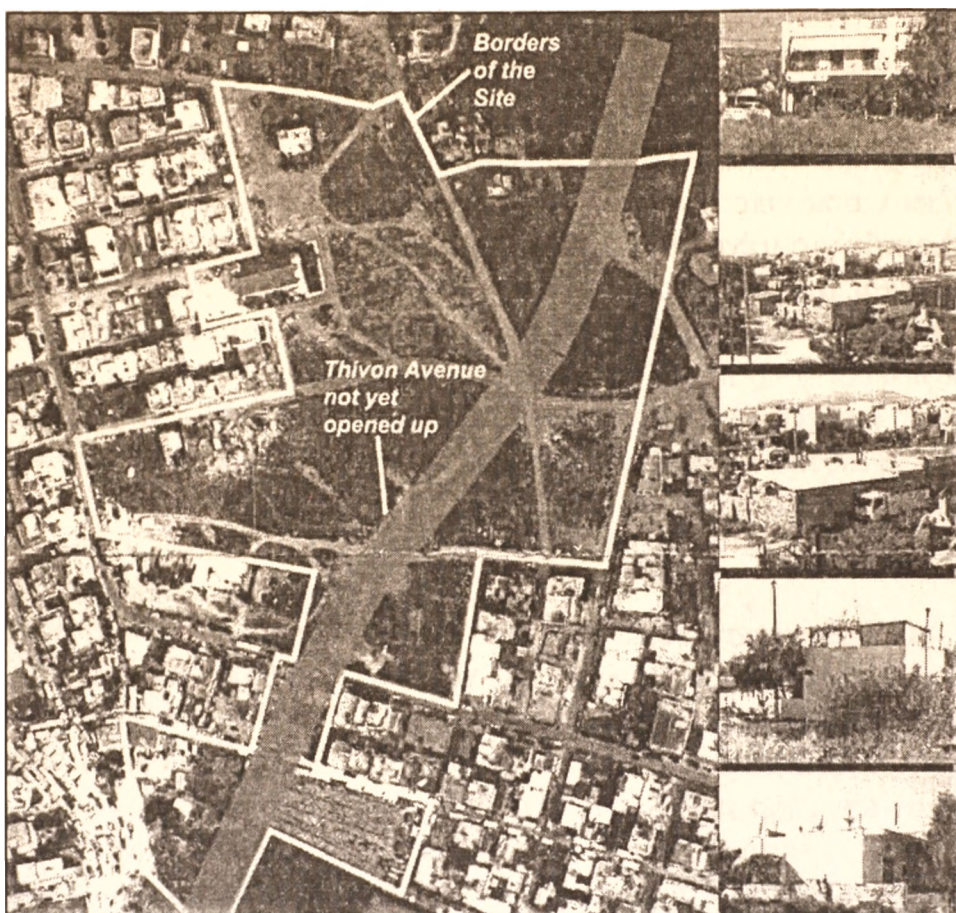

— Μήπως όμως εκεί, στα όποια θραύσματα, κατοικεί η αληθινή έκφραση κι όχι στην οίηση του ολοκληρωμένου και του τελεσίδικου;

— Μήπως το ανολοκλήρωτο είναι εντέλει το μεταφυσικά ολοκληρωμένο;

Το τι συμβαίνει στις σκοτεινές παρυφές της σημερινής πόλης είναι ξεκράδαρο. Αναμφίβολα αυτές οι περιοχές μας υπενθυμίζουν μια προφανή πραγματικότητα που δεν έχουμε ποτέ ξεχάσει – αλλά, συνάμα, δεν δέλουμε και πολύ να ανακατεύουμε στις συζητήσεις μας για αρχιτεκτονική μεγάλης κλίμακας στη σύγχρονη πόλη και για πρωτοπορία.

Για τη διάχυτη πόλη

Εκείνο που τόσο κομπά προβάλλει το φυλλάδιο της Εθνικής Γραμματείας Ευρωπαϊκού ΥΠΕΧΩΔΕ με την ευκαιρία της προκήρυξης του διεθνούς διαγωνισμού Ευροpan 7 για νέους αρχιτέκτονες, μιλώντας για την «πρασινιάση» που έρχεται να αντιπαρατεθεί στη διαφαινόμενη «διάχυτη πόλη», ηχεί, αλήθεια, πολύ γνώριμο στ' αυτιά μας. Δεν ήταν άραγε εκείνο το επαναστατημένο '60 με '70 που πρόσφερε τη ρητορεία και τα εργαλεία φυσικού σχεδιασμού, εκείνα που υπόσχονταν το τέλος κάθε κοινωνικής αδικίας στις εφιαλτικές περιοχές της σύγχρονης πόλης; Είναι αλήθεια πως τότε τα συνθήματα ήταν (ή ακούγονταν) πιο απλά, πιο συναισθηματικά πειστικά, ή –γιατί να το κρύψουμε;– ήμασταν πιο νέοι και τέλος πάντων είχε νόημα το να συμμετέχεις στις μέρες των λουλουδιών.

Από τότε πέρασαν κάποιες δεκαε-

τίες. Πολλά άλλαξαν στην αρχιτεκτονική, όμως η βασική εκείνη παραδοχή του μοντέρνου κινήματος δεν μοιάζει να έσβησε. Εξακολουθούμε να πιστεύουμε στην καθαρτήρια δύναμη του φυσικού σχεδιασμού. Με άλλα λόγια, στην καθαρότητα του αρχιτεκτονικού βλέμματος που διεισδύει στο αντικείμενο επεξεργασίας, και στο απαραίτητο βάθος, ώστε να μπορούμε κατόπιν να γνωμοδοτήσουμε και να επιλέξουμε εκείνη την «πρόταση» που ταιριάζει ιδανικά στα ιδιαίτερα ζητούμενα της κάθε περίπτωσης. Όπως θα γίνει και τώρα στο διαγωνισμό.

Η σύγχρονη λοιπόν «διάχυτη πόλη» στέκεται απέναντί μας και μας προκαλεί να επέμβουμε, και να επινοήσουμε καινούργιους τρόπους να ζούμε την πόλη. Αυτό τουλάχιστον λέει το σχετικό φυλλάδιο και δεν έχω καταρχήν λόγο να το αμφισβητήσω. Συμφωνώ πέρα για πέρα ότι η πόλη είναι πάντα μια συ-

νεχής πρόκληση – χθες, σήμερα, αύριο. Αλλά ως εκεί. Το παρακάτω με βάζει σε σκέψεις: ο αντίπαλός μας, εκείνο που πρέπει σήμερα να κατατροπώσουμε ή έστω να αναμορφώσουμε (ό,τι κι αν σημαίνει αυτό), είναι άραγε η «διάχυτη πόλη»; Η «διάχυτη πόλη» όμως συνυπάρχει με μια σειρά άλλα πράγματα, που θεωρούνται καταρχήν θετικά, ή τουλάχιστον προσφέρουν δυνατότητες σχεδόν αδιανόητες σ' εκείνη την (έστω δήθεν) ειδυλλιακή περίοδο του '60.

Η διαπιστωμένη ρευστότητα της πόλης, η απροσδιοριστία της, οι αχανείς της διαστάσεις, διαμορφώνουν ένα άλλο χτισμένο περιβάλλον. Το τι θα κάνουμε μ' αυτό, μας φέρνει μάλλον σε αμηχανία: οι πιο φρέσκες ιδέες για την αρχιτεκτονική έχουν από καιρό προσανατολιστεί προς τέτοιες αξίες. Οπότε, τι κάνουμε; Επιστρέφουμε στην πόλη και προσπαθούμε να επιβάλουμε με το ζόρι κάποιο αντίδοτο στη διάχυσή της; Ή, γιατί όχι, ερχόμαστε να της επιβάλουμε μια σχεδιασμένη διάχυση στη θέση εκείνης της ασχεδίαστης, της τόσο απωθητικής, για την οποία δεν πολυμιλάμε, όπως για κάποιον συγγενή που ντροπιάζει την οικογένεια;

Τα ερωτήματα αυτά δεν παύουν ποτέ να μου προκαλούν δέος. Παρ' όλα αυτά, δεν διστάζω –μάλλον δεν διστάζουμε όλοι μαζί, συλλογικά– να αρπάζουμε την πόλη και να την «αναμορφώνουμε» όπως λέει το φυλλάδιο, μεταμορφώνοντάς την σε κάτι διαφορετικό. Ουσιαστικά, ελέγχοντάς την. Υπάρχει μια άφατη ηδονή σ' αυτή τη διαδικασία, το παραδέχομαι. Ίσως σχετίζεται με τη χαμένη αθωότητα που περιέγραψα παραπάνω. Ίσως να είναι κάποιας μορφής εκδίκηση για όλα εκείνα που διαφεύγουν, που πεισματικά αρνούνται να υποστούν αυτή την περίφημη «αναμόρφωση».

Για μένα τουλάχιστον, η συζήτηση για μια νέα «κοινωνική ζωή» περνάει υποχρεωτικά μέσα από αυτή τη στοιχειώδη αναγνώριση των ανύπαρκτων ορίων μιας διάχυσης που έχει πια καταστεί εσωτερική συνείδηση, δηλαδή που βρίσκεται πια ριζωμένη μέσα μας.

(Σε συγγενική μορφή, το παραπάνω κείμενο διαβάστηκε σε στρογγυλή τράπεζα σε εκδήλωση για το Ευροpan 7 στη Θεσσαλονίκη στις 31.3.).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Όραμα και δημιουργία

Η Εταιρεία Θεάτρου ΤΕΛΕΙΑ δημιουργήθηκε από το μεράκι και την ανάγκη νέων ηθοποιών να εκφράσουν τον εαυτό τους, να δώσουν ζωή στα όνειρά τους. Στην προσπάθειά τους αυτή βρήκαν βοηθούς ανθρώπους έμπειρους, με μεγάλη και αξιόλογη πορεία στο χώρο του θεάτρου. Η πρώτη τους δουλειά «Έρωτας. Ένα ποτήρι νερό», που

παρουσιάζεται στο Δώμα του Θεάτρου του Νέου Κόσμου, αντικατοπτρίζει ακριβώς αυτόν τον ενθουσιασμό κι αυτήν την αγάπη για το θέατρο. Ο Μανώλης Ιωνάς, ηθοποιός και ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας ΤΕΛΕΙΑ, μας μιλάει για την παράσταση, τους στόχους τους αλλά και για τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει κάθε νέα ομάδα.

Τη συνέντευξη πήρε η Ειρήνη Μουντράκη

• *Γιατί μια ακόμα θεατρική ομάδα;*

— Πιστεύω στις ομαδικές δουλειές. Στη συνέρευνση ανθρώπων διαφορετικών, που έχουν τη διάθεση να δώσει ο καθένας το καλύτερο κομμάτι του εαυτού του. Πιστεύω σε μία «ανοιχτή ομάδα». Η ομάδα όπως έχει καθιερωθεί στη συνείδηση του κόσμου έχει κάτι που σε εγκλωβίζει. Περιορίζει το προσωπικό στίγμα και την ελευθερία που είναι η ουσιαστικότερη προϋπόθεση για να κάνεις θέατρο.

• *Αυτό το καλύτερο κομμάτι του εαυτού του όμως ο ηθοποιός δεν οφείλει να το δίνει σε κάθε παράσταση που συμμετέχει;*

— Φυσικά ο ηθοποιός δίνει όχι μόνο το καλύτερο κομμάτι του εαυτού του αλλά και όλο του το είναι σε κάθε δουλειά που συμμετέχει. Στο θέατρο είναι αυτονόητο ότι υπάρχει και όραμα και ιδεολογία. Ωστόσο, όταν δουλεύεις σε κάποιον θίασο, ανταποκρίνεσαι συνήθως στο όραμα κάποιου άλλου, που άλλες φορές προσεγγίζει το δικό σου όραμα κι άλλες φορές όχι. Μετά από δέκα χρόνια δουλειάς στο θέατρο θεωρώ ότι και εγώ και τα άλλα μέλη της ομάδας είχαμε το δικαίωμα να εκφράσουμε το δικό μας όραμα.

• *Τι είναι το όραμα για σας και πώς εκφράζεται από την εταιρεία σας;*

— Το όραμα είναι η αλήθεια και η πράξη. Κατά τη γνώμη μου δεν είναι κάτι τόσο αφηρημένο όσο πιστεύεται. Δεν κάθεσαι στον καναπέ σου και λες έχω όραμα. Το θέατρο είναι πολύ κοντά με τη ζωή. Ζεις κάτι, έχεις μια σκέψη, μια ιδέα στο μυαλό σου και βλέπεις ότι τα ίδια τα γεγονότα στο ανατρέπουν. Η προσκόλληση σε κάτι που σε εμποδίζει

να ζεις την πραγματική ζωή σε εμποδίζει να κάνεις και θέατρο. Το όραμα λοιπόν για μένα είναι συνώνυμο με την πράξη, με την προσπάθεια.

• *Από ποιούς ιδρύθηκε η εταιρεία;*

— Η εταιρεία ιδρύθηκε πριν από 5 χρόνια από εμένα, τη Μαρία τη Μάλταμπέ και τον Γιάννη τον Ζαβραδινό. Δεν λειτούργησε μέχρι σήμερα, γιατί θέλαμε να υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες. Έπρεπε να βρεθεί ο κατάλληλος χώρος και οι σωστοί συνεργάτες. Φέτος η εταιρεία πήρε επιχορήγηση από το Υπουργείο Πολιτισμού και ο Βαγγέλης ο Θεοδωρόπουλος πίστεψε σε μας και έτσι το «Έρωτας. Ένα ποτήρι νερό» έγινε συμπαραγωγή με το θέατρο του Νέου Κόσμου και παρουσιάζεται στο Δώμα. Επίσης ήταν μεγάλη μας χαρά που αποδέχθηκε την πρότασή μας η Χριστίνα Κουτσουδάκη, στηρίζοντας με την εμπειρία και το αναμφισβήτητο ταλέντο της το όλο εγχείρημα.

• *Πώς προέκυψε το ΤΕΛΕΙΑ ως ονομασία της εταιρείας;*

— Η ονομασία της ομάδας προέκυψε από τη σκέψη ότι στην εποχή μας τα πάντα σχεδόν έχουν συμβεί. Πρέπει να μπει μία τελεία και να προχωρήσουμε χρησιμοποιώντας το υλικό του παρελθόντος. Για μας, από την άλλη, το ΤΕΛΕΙΑ έχει την έννοια του ολοκληρωμένου, κατά την αριστοτελική χροιά της λέξης, χωρίς αυτό ωστόσο να σημαίνει ότι θεωρούμε ότι οι δουλειές μας είναι ή θα είναι άψογες. Και η δική μας προσπάθεια ένα «πείραμα» είναι, που ελπίζουμε να λειτουργήσει.

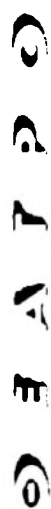
• *Τι είναι αυτό που ευελπιστείτε να γίνει το σημείο αναφοράς της εταιρείας ΤΕΛΕΙΑ;*

— Το στίγμα της εταιρείας είναι ότι δεν έχουμε κάποια συγκεκριμένη εμμονή ρεπερτορίου και ύφους. Αυτό σημαίνει ότι η επόμενη παραγωγή μας μπορεί να είναι κάτι τελείως διαφορετικό από αυτό που παρουσιάζουμε σήμερα. Γιατί αυτό που ουσιαστικά μας ενδιαφέρει είναι η αλήθεια και η αμεσότητα καθώς ο βασικός αποδέκτης μας είναι ο θεατής και αυτόν σκεφτόμαστε κυρίως. Σημαντική παράσταση κατά τη γνώμη μας είναι αυτή που ενδιαφέρει τον κόσμο.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο της διαφορετικότητας που μας ενδιαφέρει εντάσσεται και το γεγονός πως η ομάδα δεν στηρίζεται στην ύπαρξη ενός σκηνοθέτη ως κεντρικού προσώπου. Ο Νίκος Σκαλίδης με την ευαισθησία του και τη γνώση του ήταν κατά τη γνώμη μας το κατάλληλο πρόσωπο για να σκηνοθετήσει τα συγκεκριμένα μονόπρακτα της Λιουντμίλα Πετροσέφσκαγια που παρουσιάζουμε.

• *Γιατί επιλέξατε τα συγκεκριμένα κείμενα για την εναρκτήρια παράσταση σας;*

— Πιστέψαμε ότι τα κείμενα αυτά είναι σύγχρονα και μας αφορούν. Στον «Έρωτα», που μετέφρασε ο Κωστής Σκαλιόρας, θίγεται η έλλειψη επικοινωνίας σε ένα ζευγάρι, το αδιέξοδο της σχέσης τους αλλά και της ίδιας τους της ύπαρξης. Στο «Ένα ποτήρι νερό», σε μετάφραση της Ιούς Μαρμαρινού, η μοναξιά που οδηγεί στον ακροβατισμό ανάμεσα στην αλήθεια της πραγματικότητας και στην αλήθεια της τρέλας. Είναι δύο πολύ άμεσα και αληθινά κείμενα, πολύ κοντά σ' αυτό που πιστεύουμε, πολύ κοντά στον καθένα από μας. Αποτελούν ένα κομμάτι της ζωής μας.

Μπορεί να θεωρηθεί η Κασέτα της Αναγνωστάκη σχεδόν «κλασικό» ελληνικό έργο; Το ερώτημα θα μπορούσε να διατυπωθεί και διαφορετικά: Είκοσι σχεδόν χρόνια μετά την πρώτη παρουσίασή της στο θέατρό μας παραμένει σήμερα η Κασέτα ένα «σύγχρονο» έργο;

Επαναστάτης χωρίς αιτία (και χωρίς επανάσταση)

Είμαι της γνώμης πως αν δούμε την Κασέτα από μια συγκεκριμένη οπτική, η απάντηση θα είναι αναγκαστικά αρνητική. Χρησιμοποιώντας το τυπικό για τον ελληνικό νατουραλισμό σκηνικό της «αυλής» (μονοκατοικίας, έστω, όπου συμβιώνουν διαφορετικές οικογένειες), επιμένοντας σε μια ηθογραφική περιγραφή του εξίσου γνώριμου ασφυκτικού μικροαστικού περιβάλλοντος, ενισχύοντας τις κοινωνικο-πολιτικές αναφορές που φτάνουν μέχρι τον Εμφύλιο... Ναι, όλα αυτά είναι στην Κασέτα δοσμένα με εξαιρετικό τρόπο, αλλά από το ελληνικό θέατρο δεν έλειψαν ευτυχώς ποτέ οι εξαιρετικοί τρόποι απόδοσης ενός ασφυκτικού, όσο και σχεδόν πεπαλαιωμένου, περιβάλλοντος.

Κι όμως η αλήθεια είναι πως η Κασέτα της Λούλας Αναγνωστάκη που καθήλωνε το '80, μπορεί να καθηλώσει και σήμερα. Και αυτό όχι μόνο γιατί αποτελεί ένα ακόμη επεισόδιο της «αυλής» κάποιων μικροελλήνων-μικροαστών ες αεί καθηλωμένων σε όνειρα, αλλά γιατί αποτελούσε τότε μια προαναγγελία –και σήμερα αποτελεί μια δυσάρεστη επιβεβαίωση– των νεανικών ψυχικών αποκλεισμών, των σκοτεινών περιοχών εκτόνωσης μέσα στο σώμα της κοινωνίας, εκεί όπου οι νέοι ερήμην της διαμορφώνουν τη δική τους

περιθωριακή αντίληψη. Κατά τη γνώμη μου, χρόνια πριν από τον Μатиέ Κασοβίτς η Λούλα Αναγνωστάκη είχε ήδη δώσει στο ελληνικό θέατρο το δικό της Μίσος. Είναι η πρώτη που συναισθάνθηκε και περιέγραψε αυτό το «Μίσος» εν τη γενέσει του με τους όρους μιας υπαρξιακής κατάστασης. Μιας κατάστασης μάλιστα που εκδηλώνεται σαν κοινωνικό φαινόμενο και που γίνεται τόσο περισσότερο επικίνδυνη για την κοινωνία μας όσο αργότερα και όσο δυσκολότερα μπορούμε να την κατανοήσουμε.

Η Αναγνωστάκη είναι η πρώτη που συνέλαβε αυτό το «Μίσος» σαν καθήλωση του σύγχρονου νέου σ' ένα τυφλό και άλαλο «όχι» απέναντι σ' οτιδήποτε νιώθει να τον περιορίζει, χωρίς να έχει ταυτόχρονα τη διάθεση να αγωνισθεί εναντίον του. Οργή και μελαγχολία. Σαν «στάση» που έχει και αυτή τις διαβαθμίσεις της και τις ποικίλες εκδηλώσεις της. Η πορεία στην Κασέτα από τον μεγάλο (ήσυχο...) αδελφό μέχρι τον μικρό μοιάζει μη αναστρέψιμη: προτού βγεις στο δρόμο για να καταστρέψεις ό,τι βρεις μπροστά σου με μόνη σου πίστη τον Ολυμπιακό Πειραιώς, μπορείς για παράδειγμα να κλειστείς στο δωμάτιο σου και να ηχογραφείς εξομολογητικές κασέτες προς έναν τούρκο δολοφόνο.

Το «Μίσος» αυτό γίνεται επικίνδυνο όταν απουσιάζουν από τους φορείς του (και στην Κασέτα απουσιάζουν) οι δίοδοι εξόδου και προβληματισμού, όταν λείπει η μετατροπή της αντίδρασής τους σε αγώνα με όραμα αλλά και συγκεκριμένη δράση. Η διάθεση πολέμου κατά του κατεστημένου γρήγορα θ' αντικατασταθεί από ανούσια υποκατάστατα. Τα όνειρα εξάλλου και οι αγώνες της προηγούμενης γενιάς στην Κασέτα εκτός από μακρινά, είναι πλέον και εντελώς παρηκμασμένα.

Ο Γιώργος Αρμένης στο θεάτρό του μάλλον «απέδωσε» παρά «σκηνοθέτησε» το έργο. Μάλλον αναμενόμενα: Η Κασέτα της Αναγνωστάκη δεν χρειάζεται σκηνοθετικά ευρήματα. Δεν συντίθεται από ιδέες, αλλά από ανθρώπινες φύσεις. Έχω όμως κάποιες αμφιβολίες για το αν ο σκηνοθέτης Αρμένης κατανόησε σε βάθος την περίπλοκη στάση του κεντρικού προσώπου του έργου. Αυτό το απροσάρμοστο, αλλιώτικο πλάσμα του 1980 μεταφερόμενο στην εποχή μας φωτίζεται πλέον διαφορετικά. Είναι ο φορέας αυτής της στάσης που περιγράψαμε παραπάνω και η οποία είκοσι χρόνια μετά την πρώτη σύλληψή του από την Αναγνωστάκη «νιώθεται» πλέον περισσότερο από τους νέους των Εξαρχείων όπου κατά σύμπτωση το θέατρο εδρεύει.

Η διανομή της Κασέτας αποδεικνύεται μάλλον ανισοβαρής. Από τη μια ώριμοι ηθοποιοί όπως οι Γιώργος Αρμένης, Ιάκωβος Ψαρράς, Μαρίκα Τζιραλίδου και Σοφία Ολυμπίου, που λογικό είναι σε μια νατουραλιστική παράσταση να διαπρέπουν, αφού παίζουν αυτό το είδος θεάτρου στα δάκτυλά τους. Από την άλλη νεότεροι ηθοποιοί, που λογικό είναι να ζητούν ακριβέστερη καθοδήγηση στο ρεαλισμό τους, μένουν κάποιες στιγμές μόνοι τους να παλεύουν με τα κλισέ των δραματικών σχολών. Ο πολύ καλός και σεμνός ηθοποιός Κώστας Καζανάς οφείλει να αποδεχθεί το γεγονός ότι είναι, τέλος πάντων, το κεντρικό πρόσωπο του έργου που ανεβάζει το θέατρο του Γιώργου Αρμένη και να ξεδιπλώσει με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση το χαρακτήρα του. Σπουδαία από την άλλη είναι η Ιωάννα Ζιανή, που αποδίδει με έναν καθόλου λαϊκότροπο τρόπο το ρόλο μιας λαϊκής κοπέλας. Η πιο έξυπνη όμως στιγμή της διανομής είναι ο «φρέσκο» Μάνος Καρατζογιάννης στο ρόλο του μικρού αδελφού. Όσοι βρίσκουν τον 15άρη που υποδύεται άγαρμπο, άχαρο και φωνακλά, ξεχνούν φαίνεται πως είναι οι 15άρηδες.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ο Παύλος Μάτεσις αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου, τόσο για την πλούσια μεταφραστική του δραστηριότητα, που στο σύνολό της είναι ικανή να αποτελέσει έναν έγκυρο πλοηγό στην παγκόσμια δραματουργία, όσο και, κυρίως, για το συγγραφικό του έργο που ήρθε τη δεκαετία του '60 να ανανεώσει το δραματουργικό τοπίο, να προσπεράσει και να υπονομεύσει την επικρατούσα ηθογραφία και να οδηγήσει τη θεατρική γραφή σε λύσεις που υπέρκειντο της επικρατούσας τεχνικής.

Τέχνης Φύλακας Άγγελος

Ένας συγγραφέας που από το πρώτο του κιόλας έργο, το μονόπρακτο *Η Τελετή* του 1967, είναι ώριμος, δεν μπορεί με το πέρασμα του χρόνου παρά να προσφέρει στο θέατρο «μεγάλα» έργα. Το *Ενοικιάζεται Φύλακας Άγγελος* είναι μια μπαλάντα της φθοράς, μια κατακραυγή για την εκποίηση της ζωής και της ανθρώπινης ύπαρξης, μια λεπτομερής και προσεκτικά σχεδιασμένη κατάρριψη των αξιών, των θρησκευτικών δοξασιών, των κοινωνικών συμβάσεων. Η καταλυτική, ισοπεδωτική σάτιρα και το πικρόχολο χιούμορ είχαν άλλωστε πάντοτε τη θέση τους στο έργο του Παύλου Μάτεσι. Ωστόσο, ξεσκεπάζοντας τις προσβολές της κοινωνίας απέναντι στα «ιερά», ο συγγραφέας γίνεται ευσεβής υπέρμαχος τους.

Ένα ζευγάρι, ο Άντρας και η Γυναίκα, αποφασίζει να κάνει κάτι σημαντικό, κάτι ξεχωριστό. Κάτι που θα ταραξεί την κοινωνική τους ηρεμία, θα κάνει τους φίλους τους να ζηλέψουν και θα οδηγήσει τους ίδιους στην αιώνια δόξα. Να αγιοποιηθεί. Να πορευθεί μέσω του πόνου προς την κατάκτηση του φωτοστεφάνου. Να διεκδικήσει το απολυτήριό του για την παρατεταμένη του θητεία στη ζωή, η οποία ανάγεται σε μια αγγαρεία.

Η ματαιότητα των επιδιώξεων του ανθρώπου, μοτίβο ήδη από την *Τελετή*,

επανέρχεται. Η ουσία των πραγμάτων περνάει στη λήθη. Η ίδια η πράξη επικρατεί των αιτίων που την προκαλούν. Ο άνθρωπος απαρνείται θεσμούς, αξίες, ιδεολογίες, στόχους και όνειρα. Απαρνείται σταδιακά ακόμα και το ίδιο του το σώμα. Το σώμα του δεν λειτουργεί φυσιολογικά, υφίσταται ανώδυνους ακρωτηριασμούς, η μνήμη του υποχωρεί. Οι δεσμοί με τους ανθρώπους χάνονται, η μητέρα, το παιδί δεν γίνονται παρά άγνωστοι. Οι ταυτότητες χάνονται. Δεν είναι πια αναγνωρίσιμες. Η αποδέσμευση από τη μάσκα έρχεται μόνο με το θάνατο, όταν η αληθινή ύπαρξη βρίσκεται κλεισμένη σε μια σακούλα νάιλον.

Το ζευγάρι του *Ενοικιάζεται Φύλακας Άγγελος* συγγενεύει με το ζευγάρι του *Περιποιητή Φυτών*. Άνθρωποι που προσδοκούν την πολυπόθητη αλλαγή του πεπρωμένου τους, άνθρωποι που παλεύουν να επιτύχουν αυτό για το οποίο δεν ήσαν προορισμένοι. Άνθρωποι που έμαθαν να περιμένουν αυτό που φοβούνται ν' αντιμετωπίσουν και που δεν ξέρουν αν θα έρθει που η ύπαρξή τους καθορίζεται από το υγρό στοιχείο, που περιθάλλουν όστρακα στο κορμί τους και τα αφήνουν να τρέφονται από αυτό, που γι' αυτούς το χρήμα δεν είναι τίποτα άλλο παρά κομμένο χρυσόχαρτο. Άγγελοι που κινούνται στη σκηνή, που πέφτουν σηματοδεδεμένοι από ένα όπλο, ψυχές

που φεύγουν συνοδευόμενες από τον ψυχοπομπό-οδοκαθαριστή Ερμή.

Η σκηνική διαμόρφωση του χώρου από τον Γιώργο Πάτσα, με κύριο μέσο το αγαπημένο του υλικό, την κουρτίνα γάζας, υπογραμμίζει την επιθυμητή απουσία συγκεκριμενοποίησης του χώρου δράσης. Οι ενδυματολογικές επιλογές της Τότας Πρίτσα, λευκές, λινές, συμπράττουν. Ο ρεαλισμός του χώρου τινάζεται στον αέρα.

Σε μια ατμόσφαιρα μεταφυσικού τρόμου, ενός μαγικού ρεαλισμού, ενός ετεροκλήτου συνδυασμού υπαρξιακού και υπερρεαλιστικού θεάτρου, ο Παύλος Μάτεσις τοποθετεί τη δράση – μια εσωτερική δράση που προέρχεται από τον λόγο. Στο στοιχείο αυτό στηρίχθηκε ο Νίκος Διαμαντής, σκηνοθέτης ικανός, που δουλεύει με προσοχή πάνω σε δύσκολα έργα, για να βρει το κλειδί για την αποκωδικοποίηση του κειμένου. Και ως ένα βαθμό το πέτυχε. Η ολοκληρωτικά δοσμένη Ιωάννα Μακρή και ο συχνά ατυχώς συγκρατημένος Κώστας Κε.στανάς προσπαθούν να ισορροπήσουν και να συντονιστούν ερμηνευτικά, χάνοντας ωστόσο κάποιες στιγμές την ουσία και μένοντας στην επιφάνεια. Η Μητέρα, της Γεωργίας Θεοδωρακοπούλου, αναζητά και αρνείται τη δική της αλήθεια, ο Αινιγματικός Νέος Κύριος με τους τύπους των ήλων, Κώστας Κάππας, σβήνει τα σημάδια από τα χέρια του, οι γείτονες, Αυγουστίνος Ρεμούνδος και Κωνσταντίνος Κυριακού, υπάρχουν για να αδιαφορούν και να ελεούν, ενώ ο οδοκαθαριστής Κώστας Βελέντζας μαζεύει αδιακρίτως σκουπίδια και ψυχές στο καλάθι του. Με μια επιφανειακή ηρεμία, όλοι βιώνουν τον τρόπο μπροστά στο άγνωστο, απαρνούνται σταδιακά αλλά ολοκληρωτικά την ύπαρξή τους. Όμως δεν είναι εύκολο για τους ηθοποιούς να συλλάβουν όλες τις πτυχές των ηρώων που καλούνται να ερμηνεύσουν. Γιατί οι ήρωες του Παύλου Μάτεσι έχουν ένα μεγάλο μειονέκτημα: Είναι μπροστά από την εποχή της δημιουργίας τους.

ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Τους τα λέει ο Θεός (εκδ. Μεταίχμιο, 2002): το μυθιστόρημα του Σωτήρη Δημητρίου μας οδηγεί στα χώματα της Βορείου Ηπείρου, μα πάνω απ' όλα στους ανθρώπους της. Με τη γνώριμη ικανότητά του, ο Σωτήρης Δημητρίου κατορθώνει να μας μεταφέρει στο ουσιώδες της ανθρώπινης περιπέτειας: εκεί που η ζωή και ο θάνατος, η καθημερινότητα αλλά και η υπέρβασή της δημιουργούν τους όρους για τη μεταβολή της αφήγησης σε δραματική ιστορία.

Υπό την σκιά του πολέμου το βιβλίο του μαρξιστή διανοητή **Istvan Meszaros** *Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα*. Από τον «Αιώνα της Αμερικής» στο Σταυροδρόμι (πρόλογος: **Ευτύχης Μπιτσάκης**, μετάφραση: **Μυρτώ Καραγεώργη-Γυφτοδήμου**, εκδ. Προσκήνιο, 2004) αποκτά ιδιαίτερη επικαιρότητα. Όταν η Ρόζα Λούξεμπουργκ διατύπωνε το δραματικό δίλημμα σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα δεν θα μπορούσε να είχε προβλέψει την κυριαρχία της βαρβαρότητας των ημερών μας, αλλά και την πορεία από τη βαρβαρότητα προς το χάος. Ο Μέσαρος αναλύει τις αντιφάσεις του Κεφαλαίου καθώς και τη φάση που ζούμε, που θεωρεί ότι χαρακτηρίζεται ως η δυνάμει καταστροφικότερη φάση του ιμπεριαλισμού.

Φαίνεται όλο και πιο συχνά γύρω μας η «αναπαράσταση» της παράδοσής μας που η

ΚΡΙΤΙΚΗ Βιβλίου

Μυθοπλασία με ιστορικά πρόσωπα

Φίλιππος Φιλίππου,
Οι τελευταίες ημέρες
του Κωνσταντίνου Καβάφη,
εκδόσεις «Πατάκη», Αθήνα 2003.

Ο Φίλιππος Φιλίππου επαξίως φέρει τον τίτλο του «συγγραφέα», εφόσον έχει πολυποίκιλη συνεισφορά στο χώρο της γραφής: Εκκινεί με δοκιμιακό λόγο (*Οι Κνίτες, τέκνα της ανάγκης ή ώριμα τέκνα της οργής*;, 1983), καλλιεργεί το μυθιστόρημα στην αστυνομική πτυχή του (κορυφώσεις: *Το μαύρο γεράκι*, 1996 και το *Αντίο Θεσσαλονίκη*, 1999), επιδίδεται στη μελέτη με αξιόλογα αποτελέσματα (*Ο πολιτικός Νίκος Καββαδίας*, 1996), καθώς επίσης και στη μαρτυρία, εμπλουτισμένη με δοκιμιακά στοιχεία (*Ομόνοια 2000 - Ταξίδι στον ομφαλό της Αθήνας*, 2000). Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια δημοσιεύει ανελλιπώς κριτικές βιβλιοπαρουσιάσεις στο κυριακάτικο *Βήμα*, που αφορούν –κατά κανόνα– έργα αστυνομικής λογοτεχνίας.

Οι τελευταίες ημέρες του Κωνσταντίνου Καβάφη συγκροτούν τον πλέον πρόσφατο σταθμό της συγγραφικής πορείας του Φιλίππου. Πρόκειται για το έκτο μυθιστόρημα του συγγραφέα, το οποίο διακόπτει τη σειρά των αστυνομικών μυθιστορημάτων του. Το πεζογράφημα εμποτίζεται με στοιχεία και μορφές κυρίως της λογοτεχνικής ιστορίας, αλλά ο βασικός μυθοπλαστικός τόνος δίνεται από το ότι τα υπαρκτά ιστορικά πρόσωπα εμπλέκονται σε φανταστικές πράξεις, των οποίων το σκηνικό και το υπόστρωμα διαθέτουν επαρκή ιστορική τεκμηρίωση. Ο συγγραφέας έχει ερευνήσει σε αρκετά μεγάλο βαθμό τις διάφορες πηγές ως προς το βίο και το έργο του Κωνσταντίνου Καβάφη και ως προς τις τελευταίες μέρες της ζωής του ειδικότερα. Τα θεμέλια και οι κολόνες του μυθιστορηματικού οικοδομήματος είναι φτιαγμένα από ιστορικά εξ ακριβώς υλικό. Οι τοίχοι, τα πατώματα και οι υπόλοι-

ποι άξονες της πεζογραφικής οικοδομής συγκροτούν αληθοφανή εικόνα, κατασκευασμένη όμως από ύλη μυθοπλαστική – εικόνα ελκυστική και ενδιαφέρουσα, που φανερώνει τόσο τον κόπο, όσο και τη δεξιοτεχνία του συγγραφέα.

Το βασικό χρονολογικό στάδιο της πλοκής καλύπτεται από τον Απρίλιο του 1933. Το ρόλο του αφηγητή των δρωμένων επιτελεί ο γεννημένος στην Αλεξάνδρεια Ιταλός θεμελιωτής του φουτουρισμού Φιλίππο Τομμάζο Μαρινέτι. Ο Μαρινέτι είχε όντως επισκεφτεί τον Καβάφη στο σπίτι του το 1929, αλλά –βέβαια– δεν αναπτύχθηκε μεταξύ τους η φιλική σχέση η οποία δεσπόζει στο μυθοπλαστικό σύμπαν του κειμένου. Στο μυθιστόρημα παρακολουθούμε τις τελευταίες μέρες του Καβάφη μέσα από την οπτική του Μαρινέτι ως λογοτεχνικού ήρωα που μετέχει στην πλοκή (εσωτερική εστίαση). Το πεζογράφημα μ' αυτόν τον τρόπο κερδίζει σε ζωντάνια, αμεσότητα και φυσικότητα. Η αφήγηση μάλιστα συνιστά μετα-αφήγηση: Το εισαγωγικό κατατοπιστικό κεφάλαιο υποτίθεται ότι συγγράφεται από τον Μαρινέτι στο Μιλάνο, τον Δεκέμβριο του 1933. Ο αφηγητής απευθύνεται «προς τους αναγνώστες», όταν πια έχει πεθάνει ο Καβάφης (29 Απριλίου 1933). Ο βαθύς και περίπλοκος χαρακτήρας του Καβάφη αποδίδεται πειστικά από τον Φίλιππο Φιλίππου.

Η συμπεριφορά, οι συνήθειες, η κοσμοαντίληψη, καθώς και βασικά στοιχεία της ποιητικής του σκιαγραφούνται με επιτυχία. Με το βαθύτερο τρόπο καβαφικής ειρωνείας (λειτουργικοί υπαινιγμοί που αποκαλύπτουν ότι η αλήθεια βρίσκεται πίσω από τα επιφανειακά διατυπωμένα) παρουσιάζεται ο αφηγητής Μαρινέτι: Δεν αποκρύπτεται η συνεισφορά του στην καλλιτεχνική πρωτοπορία, αλλά υπονομεύεται η τάση του να εφευρίσκει οπαδούς, υποδεικνύεται η αδυναμία του να κατανοήσει τη διαφορετικότητα του ρωσικού φουτουρισμού και υποφώσκει η κα-

ταγγελία της σύνδεσής του όχι μόνο με τη φασιστική ιδεολογία, αλλά και με το φασιστικό καθεστώς.

Πέρα από τον Καβάφη και τον Μαρινέτι, ευάριθμα υπαρκτά ιστορικά πρόσωπα εμπλουτίζουν το μυθιστορηματικό ιστό: Αλέκος και Ρίκα Σεγκοπούλου, Ατανάξιο Κατράρο, Νίκος Καζαντζάκης, Ε. Μ. Φόρστερ, Στρατής Τσίρκας, Νίκος Καββαδίας, Μαρίκα Κοτοπούλη, Κυβέλη, Πηνελόπη Δέλτα, Τζιουζέππε Ουνγκαρέτι, Αουρέα Σέρρα. Μυθοπλαστική αδεία δεν σκιαγραφούνται ούτε όλες οι περιστάσεις πιστά (ίσως η επιθυμία του Καβάφη να πάρει το Νόμπελ να μην ήταν τόσο μεγάλη), ούτε όλα τα πρόσωπα ακριβοδίκαια (για παράδειγμα, ο Νίκος Καζαντζάκης). Κάτι τέτοιο δεν είναι μόνο αναμενόμενο αλλά και απολύτως θεμιτό.

Ένα μυθοπλαστικό κείμενο, που κινείται στην περιοχή της ιστορικής αληθοφάνειας, απαιτεί λεπτούς συγγραφικούς χειρισμούς, ώστε να επιτευχθεί ισορροπία ανάμεσα στο αληθοφανές πλαστό και στο ιστορικά εξακριβωμένο. Ο Φιλίππου κατάφερε να εξισορροπήσει αυτά τα στοιχεία, φορτίζοντας μάλιστα και με συναισθηματικό παλμό ένα πεζογραφικό εγχείρημα που θα μπορούσε να πάσχει –λόγω της δομής και της ιδιοσυστασίας του– από διανοητική πλησμονή. Ο συγγραφέας για παράδειγμα μεγιστοποίησε δύο προσφιλείς εμμονές του που μυθοπλαστικά δικαιώνονται: το ρόλο του αγαπημένου του Νίκου Καββαδία, ο οποίος συνδέεται με τον Φιλίππου και με βιωματικές αναλογίες, και το ρόλο της αστυνομικής λογοτε-

χνίας στις αναγνωστικές προτιμήσεις του Καβάφη.

Τα επτά σχέδια του Αλέξη Βερούκα εμπλουτίζουν εικαστικά το μυθιστόρημα, του οποίου ορισμένες «σκηνές» εκπέμπουν μια δύναμη όχι απλώς οπτική, αλλά ειδικότερα κινηματογραφική. Από τις κορυφαίες οπτικά και συναισθηματικά στιγμές είναι αυτή κατά την οποία ο καταβεβλημένος μα πάντα αξιοπρεπής ποιητής αναχωρεί από το σπίτι του (Rue Lepsius 10) για το νοσοκομείο (σ. 125-127):

«...ο Καβάφης έριξε μια τελευταία ματιά στο σπίτι που εγκατέλειπε ίσως για πάντα [...]

Μερικές κοπέλες του οίκου ανοχής είχαν βγει στο παράθυρο (με τα στήθια τους έξω) και τον χαιρετούσαν, άλλες με τα χέρια κι άλλες κουνώντας άσπρα και χρωματιστά μαντίλια.

Συγκινημένος απ' αυτές τις εκδηλώσεις, ο Καβάφης κάτι προσπάθησε να πει (όχι στις κοπέλες αλλά στο ζεύγος Σεγκοπούλου), μα δεν τα κατάφερε, ασφαλώς...»

Με εικόνες σαν κι αυτήν η λογοτεχνία δείχνει το βάθος της και υπογραμμίζει τη δύναμή της. Όταν ο εμβριθέστερος ποιητής μας συνδέεται ψυχικά με ηρωίδες, που προφανώς δεν διάβασαν και πιθανόν ούτε και είχαν διάθεση ή δυνατότητα να διαβάσουν ποίηση, η λογοτεχνία ανασαίνει, συγκινεί και δικαιώνεται.

Δημήτρης Κόκορης

Μύθος και ερμηνείες

Charles Segal,

Οιδίπους τύραννος. Τραγικός ηρωισμός

και τα όρια της γνώσης,

«Ελληνική ανθρωπιστική εταιρεία» 2001.

Δεύτερη έκδοση, μεταφρασμένη στα ελληνικά, με ανάλυση του κειμένου και παράθεση γνώμων φιλολόγων και φιλοσόφων όλων των εποχών. Τη δική του γνώμη όμως δεν παραθέτει ο συγγραφέας, καθηγητής της κλασικής φιλολογίας σε πανεπιστήμιο της Αμερικής. Ούτε αν ασπάζεται αναμφίβολα ότι είναι «η τραγωδία της Μοίρας», όπως εκ παραδόσεως έχει χαρακτηριστεί. Δεν θίγει π.χ. το εξής ζήτημα: Ο Οιδίπους ξέρει απ' το μαντείο ότι θα σκοτώσει τον πατέρα του και θα παντρευτεί τη μάνα του. Απ' τη στιγμή που το ξέρει πρέπει να αποφύγει να σκοτώσει άντρα αρκετά μεγαλύτερό του στην ηλικία, γιατί θα μπορούσε να είναι ο πατέρας

του. Μετά λύνει το αίνιγμα της Σφίγγας και παίρνει μαζί με την εξουσία και τη χήρα βασίλισσα σύζυγο. Πώς δεν σκέφτεται, άνθρωπος ευφυέστατος και μορφωμένος: Σκότωσα έναν ηλικιωμένο. Και τώρα θα παντρευτώ μια γυναίκα πολύ μεγαλύτερή μου. Μήπως αυτοί ήταν οι γονείς μου; Ο συγγραφέας δεν θέτει, δεν ασχολείται καθόλου με το εξής ζήτημα: Τι μπορεί να ήταν αυτό που εμπόδισε τον Οιδίποδα να σκεφτεί; Δεν ασχολείται επίσης με την εξής σκέψη: Όλα μέσα στην τραγωδία είναι «ρεαλιστικοφανή». Όλα θα μπορούσαν να είχαν συμβεί. Εκτός από ένα: Η ύπαρξη της Σφίγγας. Τι νόημα, που να εξάγεται όμως απ' το κείμενο αβίαστα, έχει η Σφίγγα; Χαρακτηρίζει τον Οιδίποδα αυταρχικό και οργίλο, όπως και πολλοί συγγραφείς. Παραβλέπει όμως ότι τον γνωρίζουμε στις δύο τελευταίες ώρες της ζωής του, όπου ο άνθρωπος είναι, όπως λέει ο λαός, «στο θερμό και δε μαδάει», για-

ουσία και η αλήθεια της έχουν σχεδόν εξαφανιστεί. Αυτό που απομένει είναι μια μόδα επιστροφής που οδηγεί απλώς στην ανάδειξη του γραφικού· στη δημιουργία ενός κελύφους μίμησης που μέσα του υπάρχει απλώς άδειο. Ο Γιάννης Κιουρτσάκης ήδη εδώ και δεκατρία χρόνια, έθεσε το πρόβλημα και είναι ενδιαφέρον να διαπιστώσει κανείς με τη νέα έκδοση ότι *Το πρόβλημα της παράδοσης* (εκδ. Νεφέλη, 2003) θίγει ζητήματα ιδιαιτέρως διεισδυτικά και προδιαγράφει εξελίξεις που είναι πλέον δραματικά παρούσες.

Χωρίς αμφιβολία το *Ταξίδι με τον Δον Κιχώτη* του Thomas Mann (εισαγωγή: Μάριον Μαρκίδη, μετάφραση: Γερ. Λυκιαρδόπουλου-Στεφ. Ροζάνη, εκδ. Έρασμος, 2002) είναι ένα ταξίδι πνευματικής διείσδυσης, ένα δοκίμιο με τη μορφή του ταξιδιωτικού ημερολογίου και γράφεται κατά τη διάρκεια του πρώτου ταξιδιού του Τόμας Μαν στην Αμερική το 1934, όταν οι Ναζί είναι ήδη στην εξουσία. Ωστόσο πλάι στο κύριο θέμα του βιβλίου παρατηρούμε πως πλήθος σκέψεων, σχολίων και ταξιδιωτικών λεπτομερειών αναδεικνύονται και διαμορφώνουν ένα ιδιότυπο αναγνωστικό περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσεται ο προβληματισμός του. Η ενδιαφέρουσα και ανατρεπτική εισαγωγή του Μάριου Μαρκίδη,

καθώς και το διεισδυτικό και συνδυαστικό επίμετρο «ο (α)πολιτικός Τόμας Μαν» του Γεράσιμου Λυκιαρδόπουλου συμπληρώνουν κατά τον καλύτερο τρόπο την έκδοση.

Ψέμα, ή αλήθεια, αδιάφορο· η μυθιστορηματική επινόηση του Βασίλη Γκουρογιάννη έρχεται να δώσει το στίγμα μιας πιθανολογούμενης στρατιωτικής εμπλοκής Ελλάδας-Τουρκίας που θα έχει σαν αποτέλεσμα τη διατάραξη της στατικότητας του Παρθενώνα! Ωστόσο ένα τέτοιο γεγονός μπορεί να αναστατώσει τις συνειδήσεις και να υποβάλλει τον πανικό· *Η Βέβηλη πτήση* (εκδ. Μεταίχμιο, 2002) αποκαλύπτει τις κρυμμένες πλευρές της σύγχρονης νεοελληνικής κοινωνίας, με σαρκασμό και ανατρεπτική διάθεση.

Ωραίοι σίχοι του Τζαν Γιουτζέλ, επιλεγμένοι από τον Ηρακλή Μήλλα να «κοιτούν» προς την Ελλάδα σε δική του μετάφραση από τα τουρκικά. *Ποιήματα* (εκδ. Γαβριηλίδης, 2002), όπως η «Αγγελία θανάτου: Πέθανε ένα παιδί / Κάθε άνθρωπος και μια ξέχωρη ιστορία / Κι η ιστορία, μια και είναι παιδί / Με το θάνατο της κυρίας Ευθαλίας / Απεβίωσε και το παλιό Κουσκουντζούκι / Με τους ψευτο-λεβαντίνους και / τις λατέρνες που έπαιζαν στις σκιές / Από τις θαλασσινές βαλανιδιές / Τι κρίμα, έτσι δεν είναι, Κωνσταντίνε Καβάφη;» **ο χαρτοκόπτης**

τί η πόλη χάνεται απ' το μίasma και λαμβάνονται αποφάσεις τρομερές. Ο άρχων διαγορεύει: Ο φονιάς ή θα εξορισθεί ή θα πεθάνει. Κι όταν διαπιστώνει ότι είναι ο ίδιος, μπαίνει στο ανάκτορο για να αυτοκτονήσει, τηρώντας τη διαταγή του. Αυτή είναι η σημασία του στίχου: «Φως, σε βλέπω για στερνή φορά...». Βλέποντας όμως την Ιοκάστη κρεμασμένη, «τα εαυτού όμματα εκκόπτει». Δεν εξαντλεί τις σκέψεις του γύρω απ' το περίφημο οιδιπόδειο σύμπλεγμα. Είχε ερωτική τάση ο Οιδίπους για τη μάνα του; Μα, αφού δεν είχε γνωρίσει μάνα. Βρέφος ημερών παραδόθηκε από βοσκό σε βοσκό κι από κείνον στον Πόλυβο και τη Μερόπη. Την τελευταία θα 'πρεπε να έχει ως ερωτικό αντικείμενο. Ιδού τώρα τι γράφει ο Φρόντ στην *Ψυχοπαθολογία της καθημερινής ζωής*: «Το αρκετά παράξενο γεγονός ότι ο ελληνικός μύθος δεν ασχολείται καθόλου με την ηλικία της Ιοκάστης, μου φαινόταν πως ταίριαζε πολύ καλά με το δικό μου συμπέρασμα, ότι δηλαδή στον έρωτα που εμπνέει η μάνα στο γιο της, δεν πρόκειται για το τωρινό πρόσωπο της μάνας, αλλά για την εικόνα της που είχε διατηρήσει ο γιος από τα παιδικά του χρόνια». Ενώ, όπως δηλώνει ο μύθος, δεν είχε γνωρίσει μάνα... Εναντίον του οιδιποδείου υπήρξε μεταξύ πολλών άλλων και ο Τσβάιχ. Δεν αναφέρεται ο Segal στους

Philip Vellacott, Albin Lesky και Paul Diel. Ο τελευταίος μάλιστα διατυπώνει εντελώς στραβές, απαράδεκτες και ατεκμηρίωτες ψυχανalyτικές απόψεις. Προσωπικά νομίζω ότι το παιδί, οποιαδήποτε γυναίκα κι αν είναι κοντά του, θα την ποθήσει, γιατί είναι γεμάτο ένστικτα που δεν ελέγχονται απ' το ανανάπτυκτο λογικό του. Πολύ περισσότερο τη μάνα του, αφού αυτή, έχοντας χίλιες επαφές μαζί του, το φροντίζει, το θωπεύει, το επιτιμά κ.λπ. Ο Φρόντ έκαμε το λάθος διότι θέλησε αυτό που νόμιζε ότι βρήκε, να το επιστηρίξει σ' έναν αρχαίο ελληνικό μύθο, για να του προσδώσει –του ευρήματος– περισσότερο κύρος. Έπρεπε, τέλος, ο Segal να μας διατυπώσει τη γνώμη του και για τα τυχόν ηγετικά προσόντα του άρχοντα – που βεβαίως διέθετε εξ ορισμού, διότι έλυσε το αίνιγμα. Κρίθηκε άξιος και πήρε για βραβείο την εξουσία και την αρχόντισσα χήρα για σύζυγο.

Μία απ' τις πολυτιμότερες σκέψεις του βιβλίου είναι εκείνη του R. Lattimore: «Μπορούμε να διαβάσουμε τον *Οιδίποδα* όσες φορές θέλουμε, και κάθε φορά να βρίσκουμε καινούργιες αλήθειες και να πετάμε παλαιές πλάνες που κάποτε φαίνονταν αλήθειες. Υπάρχει πάντα μια διάσταση που διαφεύγει.»

Δημήτρης Μαλακάσης-Τσέκος

Η αφήγηση της λίμνης

**Αφροδίτη Αλ Σάλεχ,
Το μάτι της λίμνης,
εκδ. Εστίας, Αθήνα 2003**

Ένας πραγματικός τόπος είναι η λίμνη στο αφήγημα της Αφροδίτης Αλ Σάλεχ, αλλά και ένα συμβολικό σημείο αναφοράς. Κάθε τι που συμβαίνει στο μοναδικό πρόσωπο της αφήγησης διαδραματίζεται υπό την επίβλεψη της λίμνης, που ως άλλος παντεπόπτης σκηνοθέτης διαρθρώνει την όλη αφήγηση. Κείμενο λυρικής υφής, το αφήγημα αυτό γοητεύει με τον έμμεσα εξομολογητικό του χαρακτήρα, που αφήνει να διαφανεί η «ιστορία» και συνάμα διατηρεί τη γοητεία των αισθημάτων, του πάθους και της οδύνης. Μια κίνηση χορού, όπου εναλλάσσονται τα συμβάντα δίχως να προαπαιτείται η πλήρης και αναλυτική γνώση των ιστορουμένων, διαμορφώνει την εναλλαγή των επεισοδίων με τον τρόπο που η μια σκηνή διαδέχεται την άλλη. Θα μπορούσε να ήταν ένα ποίημα σε 36 μέρη ή ίσως ένα μυθιστόρημα διαπροσωπικών σχέσεων· ωστόσο, η μορφή της αφήγησης που επέλεξε η συγγραφέας –η

διαδοχική σειρά αναμνήσεων σε μικρές αυτοτελείς αφηγηματικές μονάδες– κατορθώνει με τον καλύτερο τρόπο την πύκνωση του ερωτικού θέματος, χωρίς ωστόσο να οδηγείται και στην αποστασιοποίηση από το δραματικό προσωπικό του περιεχόμενο.

Χ.Α.

**Ο Τζορτζ
και ο Σποτ.**

Παυλίνα Νάσιουτζικ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΟΡΑΜΑΤΑ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ ΤΟΝ 19ο ΑΙΩΝΑ
Η συνάντηση της αγγλοσαξονικής σκέψης με την ελληνική

ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΣΤΙΑ

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΕΙΔΩΛΑ ΤΟΥ ΜΑΚΙΑΒΕΛΛΙ

*Η πολεμική γύρω από τον «μακιαβελλισμό»
στην Γαλλία μεταξύ 1572 και 1643*

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
Ε.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.

ΠΑΥΛΙΝΑ ΝΑΣΙΟΥΤΖΙΚ

Αμερικανικά οράματα στη Σμύρνη τον 19ο αιώνα

Η συνάντηση της αγγλοσαξονικής σκέψης με την ελληνική

Η Σμύρνη του 19ου αιώνα συναντά τη Βαγδάτη του 21ου αιώνα. Η Παυλίνα Νάσιουτζικ διερευνά τις απαρχές της σύγχρονης αμερικανικής πολιτικής εξετάζοντας την ιεραποστολική και εκπαιδευτική δραστηριότητα της Αμερικής στον μικρασιατικό χώρο.

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Είδωλα του Μακιαβέλλι

*Η πολεμική γύρω από τον «μακιαβελλισμό»
στην Γαλλία μεταξύ 1572 και 1643*

Μακιαβελλικός είναι όποιος φέρεται όπως η φλωρεντινή βασίλισσα της Γαλλίας Αικατερίνη, όταν διέτασσε τη σφαγή των προτεσταντών. Αυτό προκύπτει από την ανάλυση του Θ. Νικολαΐδη, ο οποίος ζωντανεύει για μας πλήθος από κείμενα της εποχής.

ΚΑΙ ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΣ:

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΠΡΟΪΟΝ ΤΟΝ

ΗΤΑ

ΕΙΝΑΙ
ΑΥΤΟΙ
ΠΟΥ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΝΟΥΝ

ΤΑ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΤΟΝ

ΗΤΑ!

